

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

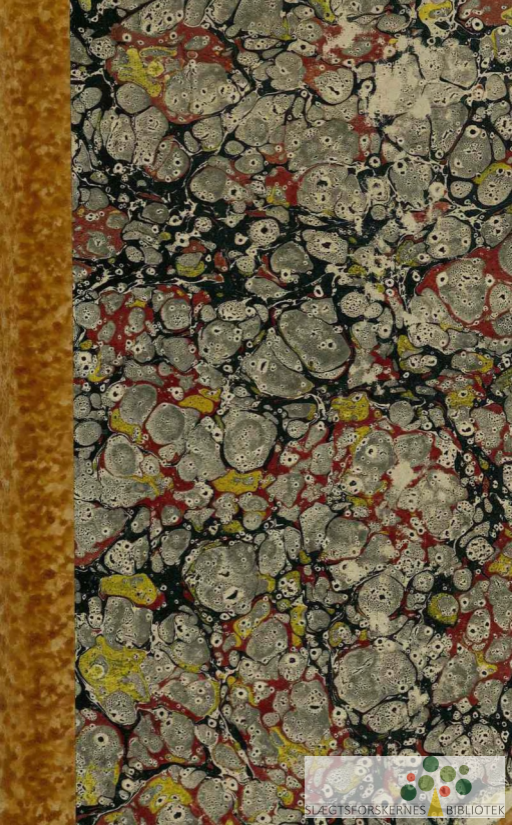
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Bidrag

til

Odense Byes

ældre

Historie

af

Vedel Simonsen.

Andet Bind,
indeholdende
første og andet Hefte.

Odense 1843.

Trykt i Fyens Stiftsbogtrykkerie.

B i d r a g
t i l
O d e n s e B y e s
ældre
H i s t o r i e
i
chronologisk Orden
indsamlede
af
Nedel Simonfen.

Andet Bind
første Hefte.

Odense 1848.

Trykt i det Høypelske Officin.

F o r e r i n d r i n g .

Det er stedse forekommet mig, som om vor Historie egentlig først vilde blive ret national, naar man ved sammes Bearbejdelse gik ud fra det modsatte Punkt, hvorfra man sædvanligviis pleier at gjøre Begyndelsen, nemlig fra Folket selv og ikke fra Regjeringen, eller fra Folkfamilierne selv og ikke fra Kongeslægten. Men da nu det Zele paa denne Maade vilde være aldeles uoverkommeligt, forinden de enkelte Dele først blive udarbejdede, saa vil Alt ved denne Leilighed komme an paa at vælge sig en vis Ægn, for ved nøiagtig Underfølgelse

af sammes Historie at udvikle Beboernes og især Grund-
 eiernes gjensidige Slægts- og Æiendomsforhold og disse
 Slægters og Æiendommens gradvise, eller i chronologisk
 Orden fremstillede, Udvikling fra den første Spire og til
 den fuldkomne Uddannelse eller Udvikling; først nemlig
 den enkelte Stammefader med de af ham erhvervede
 Besiddelser og de med andre Slægter indgaaede Forbin-
 delser; derpaa hans Udfom med disse Familieforsiddel-
 ser og Slægtsforhold til andre Familier; derpaa Sami-
 liens Forhold saavel til Standen, hvorunder den henz-
 horte, som til andre Stænder, hvormed den kom i Ber-
 røring; og endelig saavel Familiens som Standens gjens-
 sidige Forhold til Stat og Regjering; og dette tilhøbe
 i en successiv Progression gennem alle Tidsaldre. Det
 er altsaa naturligt, at man, for at gøre dette Forsøg
 til den egentlige Nationalhistories Gjenfødjel, enten maa
 indfranke sig til at begynde med en vis Ægn (historisk
 Topographic) eller med en vis Familie (biographisk Ge-

nealogie). Men det er ligesaa naturligt, at hiin vil have det store og umiskjendelige Sortrin fremfor denne, at den ikke blot udvikler een, men flere Familiers, ikke blot een, men flere Stænders gjensidige Serhold saavel til hinanden indbyrdes som til Stat og Regjering. Paa den anden Side er det derimod ligesaa vist, at hiin ogsaa fordrer langt flere Serarbeider end denne. Thi man kan derved ikke nøies med en enkelt Gaard eller et enkelt Sogn; men man maa naturligviis tillige udbrede sig over det hele Herred; ja! hvis muligt, endogjaa over flere tilstødende Herreder, der staae i en nærmere Berøring med hinanden og derfor sædvanligviis i Serening med hinanden ogsaa udgjøre et Amt; ja! at man endogjaa helst maa udstrække sine Undersøgelser over det hele Stift eller Land. Dernæst kan man ikke blot blive staaende ved Landet selv eller Landsbycommunerne alene; men ogsaa de i samme beliggende Højsæders Historie maa i lige Grad undersøges. Og endelig maa saavel

hiint som dette paa den grundigste Maade undersøges og enhver Kilde, saavidt muligt, benyttes, ethvert Bidrag indsamles og optegnes. Thi Alt kommer an paa, ved Fremstillingen af den enkelte Egn og dens Beboere i enhver Tidssalder at have Materialier nok til at kunne gjøre os hine Tidssalder ligesaa tydelige og ansfælige som den, hvori vi selv for Tiden leve og virke. Det er altsaa et vidtøstigt og for den enkelte Mand fast uoverskommeligt Arbejde. Thi selv naar han har samlet Materialier til det ene Landdistrikt efter det andet, kan han dog ikke tænke paa at udkaste nogen Skildring af samme, forinden han ogsaa har Materialierne samlede til den ene Kjøbstad efter den anden. Det hele Liv gaar saaledes hen med Materialiesamling, og den egentlige Strugt af Arbeidet, den egentlige Skildring af det Hele, som skulde vise, hvad Nytte disse Samlinger kunne stifte, kommer i Grunden først Efterlægten tilgode, og Gibeosvitten eller den, der har trællet i Tempets Sorggaard,

faaer i Grunden aldrig det Tempels Indre at see, som først Efterlægten ved Hjelp af hans og hans Samfællers mangeaarige Slid skal opbygge. ¹⁾ Ja! hans Arbeide kan end ikke af hans Samtid paafjønnes, fordi Ingen kan see paa de fra alle Sider sammenslæbte Materialier, hvor stolt en Bygning der med Tiden kan opreises af samme. Men den, der arbeidede i Haab om Løn og Ære, var vel heller aldrig nogen sand Videnskabsmand. Sine Medborgeres Paafjønnelse og Unerkjendelse ønsfer vel Enhver, og det er saare naturligt; men han maa tillige være saa billig at indsee, at hans Medborgere ikke kunne bedømme Værdien af et Arbeide, som endnu kun bestaaer af Stumper og Stykker og en daglig voxende og derfor ogsaa daglig Forandring og Sorøgelse underkastet Materialiesamling; — og umuligen

1) Han sees sit Canaan ifkun med Vangselb Blitfe; men Joden selv betræder det dog ikke.

kunne indsee, hvorledes der med Tiden af denne chaotiske
 Blanding kan opstaae et sandt Nationaltempel. Det er
 imidlertid en Skjebne, som er nødvendig forbunden med
 Arbeidet, og som man maatte berede sig paa, før man
 nogenstinde begynde, og som man maa øve sig i at
 bære, al den Stund man vil arbejde; thi det er enhver
 dens Skjebne, der arbeider for Fremtiden. Gaaer man
 derimod blot ud paa at gjøre Effect, eller vil man blot
 udpille det Pikante af Historien og blot indsamle Bloms-
 tier paa sin Vandring, da faaer man vel Tidsaldrens
 Bifald til Løn; men da arbeider man ogsaa blot for
 den nærværende Tid. Thi Blomsterne visne med Tiden,
 men Stenene aldrig. Dog — Enhver følger sit Kald
 og har vist nok Ret til at vandre sin egen Bane. Jeg
 har nu i mange Aar alt vandret paa min og vil ogsaa
 vedblive paa den indtil Enden. Jeg har nemlig
 tænkt mig det som et af de vigtigste Sermaal for min
 historiske Grandtæning: at indsamle Bidrag til min Fodes

egns Historie (i det Saab, at Andre skulde gjøre det Samme med Hensyn til deres Sødeegne). Jeg havde først beredt mig paa hele Landets eller Stiftets Historie; men det saae jeg snart at ville overstige mine Kræfter, da man lod mig vide, at jeg skulde være ene om Arbeidet. Derpaa indskrænkede jeg mig til Odense Amt og begyndte derhos, som Noget af det Vigtigste, at udgive Bidragene til Odense Byes Historie. Siden har jeg igjen maattet indskrænke mig til Aagaards Amt (som min egentlige Sødeegn). Men desuagtet kan jeg dog ikke, saalange Gud giver Kræfter, undlade ogsaa at fortsætte hine, da jeg er overbevist om, at Materialiesamlingen ikke engang kan kaldes nogenlunde fuldstændig, forinden flere Herreder og flere Kjøbstæder, og saaledes hele Amtet og end bedre hele Landets Historie bliver fuldkommen undersøgt og Materialierne til dens Bearbejdning ogsaa fuldstændig indsamlede. Thi det ene Distrikts Historie vinder Lys ved det andets Belysning

og er uden samme Fun et ufuldstændigt Led af en usammenhængende Kjæde. De Ufuldkommenheder, jeg imidlertid meest ved mine egne i dette Biemed foranstaltede Samlinger maa beklage, ere, foruden Ufuldstændigheden (den de dele med alle andre Samlinger, saasom ingen Samling i Grunden nogenstunde bliver fuldstændig), ¹⁾ endvidere: at jeg ikke har havt Leilighed til, ved de under ethvert Aar anførte Begivenheder, at iagttage den nøiagtige chronologiske Orden med Hensyn

1) En Ufuldstændighed, der i nærværende Tilfælde dog maaskee lettere end i de fleste andre turde være at undskylde, da en stor Deel af Odense Byes Klosterarkiver ere forsvunne ved at overleveres til Hospitalforstandernes Baretagt (jfr. Hoff. T. 5 Pag. 167 sq. og Afst. off. Pag. 133-34); Raadstuearkivet nu ikke mere indeholder de halve af de Documenter, det i Følge Birkherods Designation til hans Tid havde i Forvaring; og Aagaards Amts eller Eskovherreds Arkiv tidligere Herredsfogdens Gaard d. 4 Aug. 1770 aldeles øjbrændte.

til Maanedens og Maanedens Dage, da jeg kun i de færreste Tilfælde vidste det Datum, hvortil de egentlig henhorte; ¹⁾ og endelig, at jeg ikke har havt Tid eller Leilighed til med criticke Nøiagtighed at undersøge enhver Beretnings Rigtighed og altsaa blot har opgivet mine Kilder, for at Enhver saaledes selv kunde undersøge deres større eller mindre Paalideligheds Grad. Men ihvor let jeg saaledes endogsaa kan synes at have

¹⁾ Dog har jeg, for, saavidt som muligt, at afhjælpe denne Mangel, fra det 16 Aarhundreeds Begyndelse, hvor Documenternes Oversigt ved deres stigende Rængde alt meer og meer vanskeliggjered, søgt at frembringe et Slags Orden, ved under ethvert Aar at rangere dem efter Indholdet eller med Hensyn til det eller dem, de væsentligst angaa; saa at de, der vedkomme de kongelige Personer, antegnes først; dernæst de, der angaae Biskopen, Provsten og Prælaterne; dernæst de, der angaae Kirker, Klostre og Vilder; og endelig de, der angaae Byen selv og dens Bergere.

gjort mig dette Arbejde, er jeg dog overbevist om, at jeg, uagtet jeg nu over i 30 Aar, alt eftersom Tid og Leilighed tillode det, har indsamlet Bidrag til Syens Historie, dog ingenstunde (selv om jeg med mine Bidrag vilde oplyse ved Souveræniteten; ja! selv om jeg vilde standse ved Reformationen) vil kunne overkomme eller fuldende det Hele. Og jeg maa altsaa trøste mig ved den Overbeviisning, at Menneskeheden aldrig uddøer, men at den Æne igjen tager fat, hvor den Anden slipper. Og min Srygt bestaar altsaa blot deri, at den stadige Slid, der udfordres til et saa lidet paaafjønnet Arbejde, som at samle Materialier til en Fremtids Bearbejdelse, alt meer og meer vil gaane af Mode. Og dog er Samlingen nødvendig, forinden Skildringen kan begynde; og min gamle Lærer, Etatsraad A. Kall, fatte derfor siede Samleren over den, som benyttede Samlingerne, og sagde i den Aaledning i sin noksom

be kjendte ligesremme Maneer: vi kunne faae Gulmer
nok; men vi have kun havt een Langebeef og faae
vel aldrig hans Mage.

Elvedgaard, den 16 Juli 1843.

Vedel Simonsen.

1478 blev med Pave Sixti Tillabelse Hellig=Gjæsthuus i Odense, som var et Klosterherberge eller Hospital for syge Pillegrime og skal have ligget, hvor Residens for Sognepræsten til S. Hans Kirke nu er, fornyet (Bloch f. Geist. 1 Pag. 586). Talen er imidlertid neppe om nogen Fornyelse, men snarere om en Stiftelse af ny; thi i det gamle Manuscript, hvoraf Ovenstaaende formodentlig er taget, staaer: *Aedicula S. Spiritus Othoniæ instauratur An. 1478 consensu Pontificis maximi Sixti; authores fuere Johannes Jess, vocatus Mule (jfr. 1466), & Hieronymus Olai, Senatores Othonienses. Probavit Joh. Olai F. Prior S. Spiritus in Faaborg (Birch.)*. Denne Broder Hans Olisen var virkelig Prior i det 1477 (vid. supra) eller egentlig 1406 (Pont. 2 Pag. 504) oprettede Hellig=Gjæsthuus i Faaborg. Munkene i disse Klosterherberger kaldtes Duebrodre, fordi Dueen, som den Hellig Lands Symbol, udgjorde deres Segl (see Mere herom i Tidsskr. f. Oldk. 3, 2, 232 sq). Men der vare 2 Hellig=Gjæsthuuse i Odense, hvilket sees af en Fortegnelse af 1543 over de Gaarde i Odense,

som ikke svarede Skat, og hvor iblandt andre opregnes: det Hellig Gjesthuus Frue Else haver; og siden: det andet Hellig Gjesthuus. Det ene af disse laa unægtelig paa ovenomskrevne Sted (Præsteb. af 1755. Atl. 6 Pag. 598. Bloch 1 Pag. 586); men det andet laa, i Følge v. Haven, som jeg alt har anført, paa Korsgaden, hvor nu Gjestgiver Larsen eller rettere Nødehandler Mathous Enke boer, hvilket siden blev Raadhuus, derpaa 1685 beboedes af Raadmand Niels Mule, senere af Borgemeester Jens Nielsen; og v. Haven mener, som sagt, at det Billede, der sad over Døren til Samme, ikke var Odins, som de fleste troe, men Pave Sixti. Dog heller ikke det vil passe (allensalds snarere, efter min Formening, Keiser Otto den Stores); thi dette var formodentlig netop det ældste af Byens Hellig-Gjesthuse, endstjøndt det først nævnes 1476 eller 2 Mar før hiint (eller det yngste) efter Pave Sixti Tilladelse blev oprettet.

S. N. overdrager Sognepræsten i Dalby, Hr. Hans Rigelsen, til Arild Gebernsen og Hustru, Karine, en Jord i Odense, som ligger mod S. Peters (o: Dominicanernes eller Sortebødrenes; jfr. Atl. 6 Pag. 590) Kirkegaard; i Bredden fra Duf Sunders (o: Stomagers) Huus og til bemeldte Præstes Fædrenegaard; og i Længden fra Gaden til Byens Mæ; hvorfor de aarlig skulde give 4 (ß.) Grot (i Leie) til Præstegaarden (hvilken?) i Odense (Altstykk. Pag. 67).

S. N. bivaanede Bisp Carl Krouprinds Johannes's Bryllup i Kjøbh. (S. N. D. 7 Pag. 237), hvilket formodentlig ogsaa Byens Borgemeistere og Raadmænd bivaanede, da man endnu har Indbydelsen til Samme

(der formodentlig tør ansees for at have været ligelydende til alle Byer) for Næstved Byes Borgemeistere og Raadmænd i Holb. D. Hist. 1 Pag. 728.

S. M. var Bisp Carl paa Bispemøde i Kallundborg, hvor han med flere tildeelte 2 Altre i Oddefuns s: Jøns Kirke i Vendsherred Aflad, der endogsaa tilstodes dem, der gjorde et Gjestebud for Mariæ Moder, S. Anna (Pont. 2 Pag. 673). Det ene af disse Altre, nemlig S. Annas, Altertable, hvis Beskrivelse jeg, som en Prøve paa Tidsaldrens Kunstsmag, vil hoesfoie, forestillede i Billedhuggerarbeide saavel Maria som Anna siddende paa en blaa Bænk, havende imellem sig et lille Barn, som var nøgent og stod paa sin høire Fod, holdende et Nigsæble i venstre Haand. Bag Nyskykket af Bænken stode 4 gamle Mænd, af hvilke de yderste vare barhovede, men de 2 mellemste havde hver en Hue paa Hovedet med noget Hængel (s: nedhængende Zirater) i. Neden for Bænkebrættet stod: **Sancta Anna! ora pro nobis!** med flere Ord, som nu ere overstrøgne med sort Farve (Blochs s. Geistl. Hist. Mscr.). Men endnu langt mærkværdigere er Alttertavlen i Klinte Kirke, som jeg, ved at omtale hine Tidens Alttertavler, saameget mindre bør forbigaae, som Kirken i ældre Dage, og formodentlig allerede for 1348 (da saavidt jeg veed den ældste Sognepræst nævnes), skal have været et Klostercapellanie, og en Messesunk være draget ridende did fra Klostret (være sig nu enten i Odense eller i Bogense), at forrette Tjenesten; til hvis Hestes Føring, medens Tjenesten stod paa, Mændene af Klinte og Nørreby havde tilstaaet ham en Engplet i Rife- eller Rissingmæe, som

endnu kaldes Munkeneugen, og som endnu tilhører Præsten. Ogsaa var der ved Foden af den Klint eller Banke, hvorpaa Kirken ligger, en Kilde, som kaldtes S. Olufs Kilde, og derved i gamle Dage en saakaldt „hellig Daab,“ hvorpaa formodentlig Altertablen hentyder. Denne er nemlig 2½ Alen høi med 2 Laager og et Crucifix ovenpaa Tablen; 2 Alen høit. Paa den midterste Deel af Tablen sees et Mariebillede med Barnet paa den høire Arm og en Krukke eller Kugle i de to forreste Fingre af venstre Haand. Rundtom Billedet ere lange Solstraaler, paa hvis Spidser smaa Kroner eller Roser ere anbragte. Paa den nordre Laage staaer udgraveret en Klippe, hvorpaa en Mand udflyder 2 andre, saa at de falde ned paa et udgaaet Træ (eller en Tornebush), paa hvilket ligge 4 nogle Mennesker: et paa en spids Green, som er gaaet tværs igjennem ham, og 3 i Grevenes Kloster, og endnu et fjerde nede paa Jorden. Nedenfor Bjerget sidder en Mand i papistisk Præstedragt med en aaben Bog i Haanden. Paa den søndre Laage staaer derimod et Dvindebillede og nedenfor samme 10 smaa Dvindebilleder, 5 ved hver Side, et bag et andet, og det første med udrafte Hænder (Præsteindb. af 1706). Det Sidste skal formodentlig betegne S. Ursula eller de XI M. virgines, som man urigtig har fortolket ved 11000 Jomfruer i Stedet for ved XI martyrisatæ virgines; og de Første (nemlig de fra Klippens Top nedstyrtede Mennesker og det udgaaede eller videnede Livstræ) formodentlig de syge og værkbrudne Mennesker, der ved Klippens Fod modtages af S. Oluf og ved hans Kilde helbredes.

S. N. Skjødede Peder Henriksen i Urup (Jfr. Atl. 6 Pag. 571) 1 Gaard i Kjolstrup Sogn til S. Hans Kloster (P. Müllers S. Hans Pag. 20).

S. N. Vidne af Fynbo Landsthing (nemlig af Per Mortenssen, Landsthingshøveder, paa Amt Joachimsen, Landsdommers, Begne): at velbyrdig Mand Bent Bille (jfr. 1474) af Søholm, Ræbner, havde kyndet Kosen paa en Gaard i Hemmerslef den Stund Hr. Johan Bjørnsen levede (Denne Gaard i Hemmerslef By og Særslaf Sogn kaldtes nemlig Nøtgaard. En Mand i Fjølsted havde 1450 skjødet den til en Mand i Nahoierup, og denne igjen 1474 skjødet den til Bent Bille, som formodentlig havde pantsat den til Johan Bjørnsen og nu vilde indløse den igjen); og at Anders Koch af Rigerslef paa hans Begne køb Pengene paa fornævnte Gaard, og at Pengene bleve indlagte (eller ordlydende: at Pennyngen worde indmelte) til Jesf Mules i Odhens paa Bent Billes Begne, hvor de endnu laae uafkrævede. Næste Aar (1479) faldt endelig, som vi nedenfor nærmere skulle erfare, Dom paa Fynbo Landsthing i Sagen, hvorved Gaarden vel blev tildomt Bent Bille, men Pengene, han til Gaardens Indløsning havde indlagt til Jesf Mules i Odense, saasom de alt Aar og Dag havde ligget der, bleve derimod Kongen tildomte (Lang. Coll.). En, som det synes, heel besynderlig Grund til Confiscation.

1479 var Dr. Jesper Henriksen (Dvighou) til Sandagergaard Canik i Odense (Atl. 6 Pag. 592) saavel som i Roskilde og blev s. N. første Rector ved Kjøbenhavns Universitet, en Post, han 1483 anden Gang tiltraadte; døde omtrent 1485 og blev i Odense Bør

Frue Kirke begravet (Marm. Dan. 1 Pag. 227; jfr. 1485). Der hersker forresten en Forvirring i Atl. 6 Pag. 592, saa at man ikke ret kan blive klog paa, om Dvighou allerede var Canik i Odense 1431 eller først 1479, eller om det var i dette sidstnævnte Aar eller 1481, at Mag. Michel Jensen var Domprovst i Lund og Canik i Odense (det Sidste er i det Mindste vist. Jfr. ndf.).

S. N. var Hr. Carl Nonnow Provst i Odense (Atl. 6 Pag. 592). Vel er nu dette, saavel paa Grund af det Foregaaende som Esterfølgende, hvad Aarstallet angaaer, aldeles urigtigt; men det beviser dog stedse, — da Aarstallet formodentlig blot er forskrevet, — at Carl Nonnow virkelig, hvad vi ovenfor under 1465 have anført, forinden han blev Bisp, havde været Provst ved Vor Frue i Odense.

S. N. sad saavel Domprovsten i Odense, Mester Hans Urne, som Decanus *ibid.*, Mester Claus Andersen (Ulfeld), Raadmanden i Odense, Per Mortensen, og Herredsfogden i Odense Herred, Jeppe Jensen, foruden flere tilligemed Landsdommeren, Knud Jacobsen (Reventlau) til Sobø (jfr. 1474), paa Fynbo Lands-thing, for at dømme mellem Bent Bille og Erik Bjørnsen om en Gaard i Hemmerslef (D. Mag. 3 Pag. 35; see 1478); hvor da Beynt Billa mødte paa egne og Nger Brod paa Hr. Erik Bjørnsens Vegne. Og fremlagde da B. Bille Beviisning paa, at han havde kjøbt Eiendommen af Laurents Saresen, samt at han havde ladet kynde Løsen paa fornævnte Gaard og havde lovlig ladet byde Hr. Johan Bjørnsen Pengene, men at han ikke vilde annamme samme; hvorpaa de bleve indmælte og indlagte til Jes Mules i Odense; hvorpaa

han fik et fuldt Thingsvidne paa, at de, der vare inden 4 Stoffe, horte og saae vor naadige Herres Brev til Landsdommeren: at han skulle synne ¹⁾ vor naadigh unge Herre (altsaa Prindsen) pennynghen till, effter (som) pennynghen vare lobligen opbodhen pø Herrekyngh of Landstyngh of indmelthe i Jesø Møles huse of langt tiid løe indlagd over aar of dagh ic. (Dipl. Lang.).

S. A. mageskiftede Hilleborg Otteadatter Skinkel, Knud Gyldenstjernes Enke til Jvernæs, nuværende Bedelsborg (see 1467 og 68), til S. Hans Klosters Prior, Niels Hanjen, 1 Gaard i Ørrihles mod en i Odense, Østen for S. Hans Kirkegaard, den Claus Nonnow (jfr. 1469) for havde ciet (Denne Gaard skal forresten endnu cies af en Smed, der hedder Nonnow og opbevarer Familiens gamle adelige Signet); samt udstædede Fuldmagt for Klostret at indløse 2 hendes pantsatte Gaarde i Hølstруп (Pal. Müller Pag. 20), maaskee Gilstrup i Ubberrud eller Kjelstrup i Wisenbergs Sogn.

S. A. pantsætter Elyne Andersdatter, Per Dysings Esterleverste, i Odense til en besteden Svend Dominicus Meynichessen, Borger sammesteds, for 30 Mk. lybst laante Penge en hendes Jord og Grund liggende i S. Michels (o: S. Hans) Sogn i Odense, Østen næst Adalgaden (Meg. Boes.) og Sonden næst Beynt Villes Gaard. Blandt Bitterlighedsvidnerne nævnes:

1) „At finde“ taget formodentlig her i Bemærkelsen af at sælge Dom eller kjende for Ret (see Wit. Scilic. D. A. u. D. finde); hvorved altsaa „at finde en Røget til“ blev det Samme som at tildemme eller tilkjende ham Røget.

Robert Hardh, Borgemeſter (en Adelsmand, ſee Ad. Ler. 1 Pag. 223), og Per Mortenſen, Raadmand (Dipl. Lang.).

S. N. fik Peder Theymadh og Anders Theymadh, Brødre (og uden Tydel Adelsmand, jfr. Ad. Ler. 2 Pag. 208), 1100 Mark af Bentz Bylle i Søholm; og blandt Vidnerne derpaa vare Meſter Hans Urnæ, Provost i Odhense, Niſ Jenſon, Borgemeſter, og Jes Mulæ, Raadmand (Dipl. Lang.).

1480 døde Ridderen Hr. Jørgen Urne (jfr. 1463) til Søbyſogaard ic., der ſtreb ſig til 9 Herregaarde og blev gemeenlig kaldt den ſtore Hr. Jørgen. Han ſkal have været en lærd Mand og blev i Sortebrodre Kirke begravet (Atl. 6 Pag. 591; jfr. D. Mag. 1 Pag. 290-91). Atl. 3 Pag. 479 og 6 Pag. 637 lade ham dert mod ſerſt dœ 1484.

S. N. ſolgte Hieronymus Cluffſen og Henrich Hanſen, Borgere i Odhense, til Bent Bylle i Søholm 2 Gaarde i Norre Jellinghe i Sjælland; hvorhos det fremdeles i Skjødet hedder: „Og ſtafæſter jeg Albretz Hynzæſen alle diſe Artifler med dem; item diſe gode Mand, Hr. Jens Eggerdſon, Canik i Odhense, Jes Mulæ, Raadmand, og Hans Kræmere, Borger ibid. Dat. Oltense feria 4ta pentecostes seu 4 temporum (Dipl. Lang.).

S. N. bevidner Claus Jepsen (jfr. 1476), Byfoged: at paa Bythinget begjærede og fik paa Borgemeſters og Raads Begne Morten Jenſen, Byens Skæmner, et Thingevidne af aldrende Mand, ſom vidnede, at der havde været et aabent Hærſtræde Øſten for Albaniſtræde gjennem Henrik Pabes Gaard og Norden frem

for det Glænde Gildes Steenhuus ind til det Stræde, som løber Norden for (daværende) Bispegaard (nuværende Frobenkloster) og ind i S. Albanistræde, lige imod det Stræde, som løber Sonden for (daværende) Raadhuset hen imod Skolen for 60 Mark siden. Men da Byen var brændt (formodentlig 1444), lod Pape (see 1487) sætte et Huus paa den vester Ende af fornævnte Stræde næst S. Albanistræde, og Claus Willumsen hængte et Led for den østen Ende af Samme (Aftstykk. Pag. 68). Et Thingssvidne, hvori forresten ogsaa Jesz Michelsen (jfr. 1476) til Hellig=Gjeshuus og Anders Pouelsen til Graabrode, samt Nisj Foged til Hellig=Gjeshuus og en Skinder o: Feldbereder i Nedergade omtales; saa at det altsaa ogsaa deraf synes tydeligt, at der allerede den Tid, som sagt, havde været 2 Hellig=Gjeshuuse i Byen (see 1478).

S. N. var Niels Mogensen (maaskee den, til hvem Slottet 1475 var blevet pantsat) Prinds Johannes's Embedsmand og Foged til Ræsbjyherred (B. N. 1 Pag. 28), som sees af et Kongebrev, hvori det hedder, at Fru Cipel (Skinkel), Peder Hogenskilds (til Dalunds) Efterleverste, til ham havde opladt noget Krongods i Kirkendrup og Fremlosegaard, som han fra hende havde indløst (B. N. 1 Pag. 57-59). Denne Peder Hogenskild skal forresten selv have mageskiftet 4 Aagre paa Falbjerg Mark i Bjergerred til S. Knuds Kloster (Chr. Pouelsens Regist.); og et andet Sted ibid. kaldes hans Enkesrue Bernikes Datter, og siges der at have mageskiftet 2 Gaarde i Bolstrup i Gudmeherred til Klojstret.

S. N. skjænkede Henrik Barsbet (til Cluvensted) S.

Hans Kloster 1 Gaard i Ellby før Messer; ligesom Prioeren i Antvorskov, Jep Mortensen (see 1462), tilskjødede det en Gaard i Steensby, og Gloslunde Bymænd paa Laaland skjenede det en Gadejord (P. Müller Pag. 20).

S. N. var Kongen paa „Landemøde“ i Odense tiligemed Mester Hans Urne, Domprovest ibid., Mester Claus Andersen, Decanus ibid., (Sr. Niels Hansen) Prior i S. Hans Kloster, Knud Jacobsen, Landsdommer i Fyen (jfr. 1479), ic. og paadomte der en Arbesag mellem Niels Lykke til Skousbo og hans Broderbørn (D. Mag. 4 Pag. 14=15). Dette Landemøde, som ogsaa omtales 1547, 1549 og 1560, og som holdtes d. 20 Dag Juul o: d. 13 Jan., var blot et Møde af Landets Adel i Odense, hvorpaa de afgjorde deres indbyrdes Stridigheder, modtog og udbetalte Menter ic. ic., og omtales Atl. 3 Pag. 432. R. Rosensv. Dom. Pag. 125, 296, 298 og især Krags C. 3 Pag. 311.

S. N. forundte S. Knuds Capitel: Hans Urne, Domprovest, Claus Andersen, Degn, Lauritz Andersen, Cantor, ic. de af Odense Borgere, som ere i det gamle Skraederlaug og Broderskab (see 1470) med deres Hustruer, at de Gud, Jomfr. Maria, S. Knud og alle Helgene til Ære, dem selv til Salighed, maae have et Alter og Vicarie i S. Knuds Domkirke (ligesom forud i Vor Frue Kirke; see 1470) samt have Magt til Vicarius og Capellan dertil at bestikke med Capitelets Raad og Samtykke (Birch.).

S. N. erklærer Prinds Hans, udvalgt til Danmark og Norge ic., at Prioeren af Sortebroder Kloster i

Odense for ham havde berettet, at Klofret eiede Halvdelen af W. Skov (∴ Wiffhouen, jfr. 1376) og siden hvert 3die Træ i den anden Halvdeel; men at der sammefteds er hugget ulovligt og imod Klofrets Tilladelse, hvorfor han befaler sin Foged og Embedsmand paa Næsbyhoved, Niels Mogensen (v. supra), at være bemeldte Prior bifændig (∴ være ham til Bistand eller staae ham bi) og behjælpelig, om Noget herefter vilde dyrffves (∴ drifte sig til) at hugge ulovligt i bemeldte Skov. Dat. in castro nostro Nesebyhoffvit feria 3tia proxima ante festum B. Thomæ apostol. (Lang. Coll. og Dipl. Lang.).

S. N. Skjødede gamle Hans Wiimands Souner, Peder og Hans, de 2 under 1468 omtalte Stykker Jord i Nedergade til S. Knuds Kloster (Chr. Pouels. Reg.).

S. N. udstæder Borgeren Albretth eller Berentth Hinge sit Skjøde til S. Knuds Kloster paa en Gaard mellem Graabrødre Stænter paa Borgemeister Nis Jensens Begne (Chr. Pouels. Reg.); dog hedder det egentlig 1480 paa det 5te og bør altsaa til 1485 henføres.

1481 i Februar holdt Franciscanerordenens Refor- mator, Laurit Brender (sec 1469), det første Ordenscapitel efter Observantsbrødrenes Bedtægter i Odense Graabrødrekloster, og blev han ogsaa der valgt til første Vicarius for Brødrene af den sidste Observants paa 3 Aar (S. R. D. 5 Pag. 521. Daug. Pag. 303). Det er altsaa vistnok ham, der menes, naar det i Chr. Pouels. Reg. hedder, at Broder Laurits Brandy, som var Gardian i Graabrødrekloster, Skjødede (uden at Klarstallet nævnes) Munkeskow (i Vigerslef S.) med al

sin Tilliggelse til S. Knuds Kloster; og er der nu (1542) — som det videre hedder — paabygt en Gaard, som kaldes Munkehus, hvilken Gaard og Eiendom Klofret siden folgte til Henning Jørgensen (Dvighou) til Sandagergaard (som ciede Sandager 1544).

S. N. var Hans Jensen Bisp Carls Cantaler og Canik i Odense (Atl. 6 Pag. 592).

S. N. var Sognepræsten i Herrested, Hr. Hans Henriksen, Medlem af det Glænde Gilde i Odense (Gl. Saml. 1, 1, 43).

S. N. var Degnen o: Decanus i Odense Mester Claus Andersen (Ulfeld), efter den udvalgte Konge, Hertug Hanses, Befaling, tilligemed flere (iblandt dem den Odense Canik Mester Otto Hansen) i S. Knuds Kirkes søndre Capel tilstede, for at stifte Forlig mellem Mester Mikkel Jensen, Canik i Odense og Domprobst i Lund, og hans Bederpart Henning Jensen (Dvighou) til Sandagergaard, om 2 Gaarde i Slevstrup, som dennes Førsædte havde givet til Skamby Præstebord (Pont. 2 Pag. 675. D. Mag. 3 Pag. 35=36), og som nu igjen tilkomtes Samme under Forbehold af en mere uoiagtig Udøvelse af den Tjeneste, til hvis Vedligeholdelse de vare stienkede (Pont. 1. c.).

S. N. deeltog Bisp Carl i den efter Kong Christian den 1stes Død afholdte Rigsdag (S. R. D. 7 Pag. 237. Hv. Pag. 962).

1482 underkrev Bisp Carl i Lewenhou med flere Bisper og Rigsraader Kong Hanses Confirmation paa Holsteens Privilegier (Hv. Pag. 963).

S. N. var Bisp Carl med Kongen i Hamborg (Hv.

Pag. 961) og bivaanede der Hylsdingens Solemniteter (Pont. 2 Pag. 436).

S. N. var Bisp Carl i Kallundborg og sælbede der med Flere en Tom i Niels Lyffes 1480 omtalte Sag (D. Mag. 4 Pag. 15-16).

S. N. vidner Mester Hans Urne, Provst i Odense, med Flere: at for dem i Odense var skiftet i Rette en besteden Mand, Hans Tepsen i Fræmeløysgaard, og Esbern Gash, Kirkebørge i Algernæs, om en Eng, de trættedes om paa Torresø Mark, som efter god Beviisning blev tildømt Algernæs Kirke (Reg. Boos.).

S. N. udstæder Hans Urne, Domprovst i Odense, med menige Capitel ibid. i deres Capitelshuus i Odense en Vidisse af Kong Christoffers 1441 meddeelte Confirmation paa Otthense Byes Privilegier. Dat. feria 6ta proxima ante festum B. Gregorii (Dipl. Lang., jfr. D. Mag. 1 Pag. 292).

S. N. stiftede Decanus i Odense, Claus Andersen (Ulfeld), en Vicarie i S. Knuds Kirke med en daglig læsende Messe for S. Annæ Alter, Sonden næst Kirkens Chorsdør, Gud, Jomfr. Maria, S. Johannes, Fru Anna og andre Odense Byes Hellige til Vre, sig selv, sin Familie og alle christne Sjæle til Ro, Lindring og Salighed (Pont. 2 Pag. 678. Bloch 1 Pag. 583. D. Mag. 3 Pag. 33 sq. 36, 38, hvor Stiftelsesbrevet findes, i Folge hvilket adskilligt Gods i Gamtofte, Haarslef, Ronninge og Dalby Evgue, samt 3 Jorder paa Odense Vestergade bleve tillagte Samme; ligesom man ogsaa af Underskrifterne seer, at Hans Urne endnu var Domprovst, Lars Andersen Cantor,

Knud Jacobsen (jfr. 1480) Landsdommer og Nicolaus Johannis (jfr. 1474, 1481) Borgemejster i Odense.

S. N. var Hans Craff Hartorius Canik i Odense (Mk. 6 Pag. 592).

S. N. tog Prioren i S. Hans, Niels Hansen, Thingsvidne angaaende Stable Eng i Driplef; og en Mand i Daustrup skjedede s. N. 4 Acre ibid. til bemeldte Kloster (P. Müller Pag. 20).

S. N. blev den første Bog, der er trykt i Danmark, præntet i Odense (Bogtrk. Hist. af Møller Pag. 162; jfr. 1505) af Johan Snell, nemlig et nyt Dplag af Caourjins latinske Beretning om Krigen paa Den Rhodus.

S. N. pantsætter Dominicus Reynickesjen, Borger i Odense (jfr. 1479), til besteden Mand Hans Tusesen i Haffve den Jord, han havde i Pant af besteden Dvinde Elyne, Peder Dylings Efterleverste (jfr. 1485 og 89), samt al hans Hus og Bygning, som da paa forævnte Jord bygt var (Reg. Boss.).

1483 skjeder Claus Eriksen, Væbner, Gods i Næraa til Domprovsten, Mester Hans Urne; og da vare Mester Otto Foget og Hr. Claus Skinkel Caniker i Odense (Bloch 2 Pag. 63-64).

S. N. var Kong Hans paa Næsbyhoved og udstædte derfra et Gavebrev, hvorved han skjenkede et lille Stykke Jord til at bygge en Præstegaard paa i Lunde (hvor formodentlig den Tid endnu ingen Præstegaard havde været); og det gjorde han, for at Præsten skulde bede for hans Sjæl (Præsteindb. 1707).

S. N. bevidner Anders Jensson, Præst til Uvensløff Kirke ic.: at den Søndag næst efter S. Nicolai

Dag var stiftet paa Sogneværvene ibid. en besteeden Svend, Erik Hansson, Forstander til S. Jørgens Kloster i Ottens, og adspurgte menige Almue, hvad dem bitterligt var om den Jord, som Erik Matsson i Corpendrup (nu Korkendrup i Munslev Sogn) haver paa S. Jørgens Vegne i Ottens; om den er kommen af Riddere og Svende eller af forskrevne Erik Matssons Forældre. Hvor da vise og gamle Dannemænd vidnede: at fornævnte S. Jørgens Jord, som hedder Brennebeith, var et Byggested, og at der gaves aarlig (deraf) et Pd. Korn til S. Jørgen (Dipl. Lang.).

S. N. var Bisp Carl med at hylde Kong Hans i Halmstad (Hv. Pag. 965).

S. N. var Bisp Carl med paa Dagtingningen med de Svenske i Calmar (Hv. Pag. 976).

S. N. udgav Bisp Carl i Lübeck, til Brug for de hvenste Kirker, et Breviarium eller Haandritual i Trykken, indeholdende Kirkeagenden, Ceremoniellet og Sangansviisningen eller Gradualet¹⁾ (S. R. D. 7 Pag. 237. Pont. 2 Pag. 436, 679). Formodentlig feiler altsaa Bartholin, der henfører det til 1492 (Pont. I. c. Pag. 436).

S. N. var **Carolus Joachimi Prætor Fionæ** (i Folge Bircherod); men det bør hedde **Canutus Joachimi** (Reventlau); thi han var Landsdommer saavel 1474, 79, 80 og 82, som 1489; ja! efter Bircherod selv 1483.

1) Hvoraf den saa kaldes see D. S. XIV Pag. 219; stjendt man ellers skulde have troet, at den havde Navn af den mustalske Scala eller Tenestige.

S. N. Sjenkedes en Gaard i Vestergade inden den murede Port til S. Albani Kirke (Birch.). Men jeg kan ikke vide, om der ved (paa Grund af Bircherods sædvanlige Skjedsløshed) ikke menes det Skjedsbrev, som uden Navn omtales i Chr. Pouelsens Register, paa en Gaard i Vestergade, som Mester Jacob i Leie haver af S. Knuds Kloster, liggende uden for den murede Port og paa den nærre Side af Gaden.

1484 var Oluf Smidt Canik i Odense (Atl. 6 Pag. 592); thi et Skjode fra Dr. Erik Degn i Kjøbenhavn til hæderlig og velbyrdig Mand, Mester Hans Urne, Provst i Odense, er underskrevet af Otto Johannis, Nicolaus Skinkel og Olav Smed, canonicis, og Olaf Kempe, Borger i Odense (Bluch 2 Pag. 63, 64). Ligeledes var s. N. Jacobus Pape Canonicus Ottoniensis (ibid. Pag. 64); maaskee den Samme som Ibbe Pape, der 1491 var Præst i Lunde og Medlem af det Glænde Gilde (Gl. S. 1, 1 Pag. 43); eller allensfalds den Jep Pape, der allerede nævnes i det Foregaaende under 1480 og 87.

S. N. var Decanus Claus Andersen (Ulfeld) i Odense blevet Prior i Dalum og Rigsråd og blev da med flere forsendt til Calmar, at oprette Forening med de Svenske (Hv. Pag. 935. D. Mag. 3 Pag. 36, 37).

S. N. udstæder Kong Hans sit Brev til Benedikt Bille, militi & consiliario nostro, angaaende densnes Tilbud: at ville give af Narsbyhoveds Slot hvert Aar 900 Mk., Halvdelen af Sagefaldet, 8 Dages Gjesteri med 100 Heste, og dernæst at føde Kongens Lg og Foler. Dat. Kallundberg (af Topograph. Saml. i Geh. Arch.).

S. N. forlæner Kong Hans Hr. Bent Bille, Ridder, sit og Kronens Slot, Næsbøhøved, hvoraf han aarlig skulde betale til Kongen 900 Mark i tvende Terminer ic. (Reg. Vosf.).

S. N. udstædede Kong Hans adskillige Breve paa Næsbøhøved (B. N. 1 Pag. 29) og blandt dem sit Confirmation paa de 1477 Odense By af Kong Christian den 1ste forundte Privilegier (Mser. reg. No. 406 fol.). Dgfaa belænde han, som sagt, s. N. Ridderen Bent Bille (jfr. 1479) med dette Slot (vid. supra), og denne overlader igjen s. N. hæderlig og velbyrdig Mand, Mester Hans Urne, Provst i Odense, 2 af sine Gaarde i Torup, som den Tid laa i Fraugde, men nu i Allerup Sogn (B. N. 1 Pag. 29); dem han, som det i Pang. Coll. hedder, skjødede ham paa et Gjentjob; hvilket formodentlig vil sige det Samme som med Gjentjobbet.

S. N. udstædede Bisp Carl fra Ortel sit Kaldsbrev for Brenderup Præst (B. N. 1 Pag. 88), der formædelt sin Ælde allensalds her fortjener at indføres: **Carolus Dei & apostolicæ sedis gratia Episcopus Ottoniensis dilecto nobis in Christo filio, Domino Jacobo Laurentii, presbytero nostræ dioecesis, paternum affectum in Domino & salutem! Tuæ probitatis ac aliarum virtutum merita, quibus erga nos laudabili testimonio comprobasti, nos sollicitant & inducunt, ut personam tuam gratiæ specialis favore prosequamur; quapropter ad præsentationem Serenissimæ principissæ ac potentissimæ Dominæ, Dominæ Chri-**

stinæ, Dei gratia Daciæ, Norvegiæ, Slavorum, Gottorum Reginæ, electæ in Regnum Sveciæ, ducissæ Slesvicensis ac Holsatiæ, Stormariæ & Dithmarsiæ, Ducissæ Ventissæ (?) in Oldenborg & Delmenhorst ac natæ Ducissæ Saxoniz, Ecclesiam parochialem S. Petri Apostoli in Brenderop nostræ diocesis de jure & de facto pronunc vacantem per liberam resignationem cujusdam Domini Severini Mathiæ, ultimi & immediati possessoris ejusdem, per viam permutationis, cum omni nostra plenitudine, quantum cum Deo & jure possumus, tibi in nomine Domini conferimus, teque per annuli nostri impressionem investimus peculiariter ad eandem, curam animarum & administrationem spiritualium & temporalium tibi in animam tuam plenius committentes. Volumus etiam tibi de omnibus & singulis dictæ ecclesiæ rusticis plebanicis, quocumque censeatur nomine, integraliter responderi & nulli altero quovis modo (proviso tamen quod Canonica portio Domino Laurentio, qui dicto Domino Severino eandem ecclesiam antea resignavit, juxta resignationis contractum, quoad vixerit, resignetur). Dominis insuper sacerdotibus per te — — — — — damus — — — — — te in dictæ ecclesiæ ejusque & singulorum — — — suorum corporalem possessionem instituant ac canonice introducant. Datum in castro nostro Ørkil feria quinta ante festum beatorum Philippi & Jacobi Apostolorum, An.Dn. millesimo qua-

dringentesimo octuagesimo quarto, nostro sub secreto presentibus appenso (Præsteindb. af 1667).¹⁾

S. A. befalede Erkebyspen i Lund de Odense Prælater at actionere en Præst i Skjellsjør, fordi han havde slaact en Afdods Gaver til et Alter i Svendborg under sig (Pont. 2 Pag. 682).

S. A. stjodede Raadmand Jens Mule (jfr. 1478) i Odense til S. Hans Kloster ibid. Fylng i Bispenberg Eogn; og Prioren Jep Mortensen i Antvorskov mageskiftede s. A. en Gaard i Steensby og en i Orkeby mod en i Grindløse og en i Ringe til S. Hans Klosters Prior (P. Müller Pag. 20).

S. A. kalder Birch. den Raadmand i Odense Jesf Mule, som i den forrige Artikel kaldes Jens; formodentlig ere ogsaa disse 2 Fornavne i Grunden et og det samme, nemlig begge en Abbreviation af Johannes.

1485 var Kong Hans selv i Odense og udstædte derfra en Confirmation paa Børgense Byes Privilegier (Dat. Ottoniæ Die Cænæ Domini), hvis Kirke den i næstforegaaende Aar omtalte Prior i Antvorskov s. A. i Aaledning af hans der indstiftede Sjælemesse, som under 1463 er omtalt, saavel udsmykkede som berigede.

S. A. indbyder Kong Hans Ridderen Bent Wille, Hovedsmand paa Næsbjovod, til sin Dronnings Kirkegang og sin Datter, Prindsesse Elisabeths, Daab,

1) Hermed fortjener forresten at sammenholdes et Par senere Kaldebrev af Biskop S. A. Belkenaf, nemlig af 1504 og 5 (Birch.; jfr. P. Müller Pag. 88), af 1522 (ibid. Pag. 107) og af 1524 (Pont. 2 Pag. 284).

samt nogle af Entedronningens Jomfruers Bryllup (Alt tilhøbe i Nyborg); samt hans Frue til at rede en af disse Jomfruer, eller til at smykke hende som Brud (N. Tidsskr. 1 Pag. 431-32).

S. N. skjæder Bernth eller Albreth Hingten, Borger i Odense, en Gaard, liggende mellem Graabrodre Stænter, til S. Knuds Kloster paa Nis Jensen, Borgemeister i Odenses, Begne (Chr. Pouels. Reg.); jfr. 1480.

S. N. overlader Hans Luften i Haffve (jfr. 1482) til velbyrdig Mand, Bent Bille i Scholm, for 40 Mk. den i Pant havde Jord og det ham solgte Huus og Bygning paa samme Jord (jfr. 1479 og 82) i S. Michels (o: S. Hans) Sogn, Østen næst Abdegaden (Lang. Coll.).

S. N. udstæder Bisp Carl sin Anordning de anno gratiæ in Lalandia eller om Raadsensaaret paa Laaland. Dat. in castro nostro Orkill 12mo die Mens. Febr. (Dipl. Lang.).

S. N. var juris utriusque Doctor Jvar Lauritzen Canik i Odense og døde 1487 (Atl. 6 Pag. 592; jfr. Pont. 2 Pag. 682).

S. N. skjædede Karine Krampsdatter sin Jord og Grund i Albanistrædet til Hans Hustock, Borger og „Lænsmand“ i S. Gjertrudsgildet, paa fornævnte Gildes og Vicarics Begne (Lang. Coll.).

S. N. omtrent døde Jesper Henriksen Obisou til Sandagergaard og blev i Vor Frue Kirke i Odense begravet (Mar. Dan. 1 Pag. 227); jfr. 1479.

1486 udnævnte Kong Hans, da han vilde gjøre et Tog til Norge, sin Dr. Christine og Hr. Claus Bryffe

til i hans Fraværelse at styre for Fyen (N. Tidsskr. 1 Pag. 432).

S. A. vare Bisp Carl, Domprovst Mester Hans Urne og Cantor i Odense Capitel udnævnte af Paven til at domme imellem Bisp Eiler i Aarhus og Borgerne ibid. om noget Mensalgods (D. Mag. 1 Pag. 292).

S. A. skjedes atter (jfr. 1467) de 9 Aagre i Taul- eller Tagelykken til Graabrødkloster (F. 5 Pag. 184).

S. A. døde Hr. Peder Broch, som var Canonicus i Odense (Atl. 6 Pag. 592), og ligger i Barløse Kirke begravet.

S. A. døde Marsten Claus Ronnow (jfr. 1469) til Hvidkilde i Odense og ligger med sin Hustru, Fru Christine, i S. Hans Kirke begravet (F. 5 Pag. 190. Atl. 6 Pag. 597. D. Mag. 3 Pag. 321), hvor hans Søn, Biskop Carl Ronnow, med et stort Følgeskab af Adel og næsten hele Odense Stad lod ham jorde (S. R. D. 7 Pag. 238) og over ham et Monument oprette, hvorpaa han kaldes strenge Ridder eller strenuus miles (D. Mag. 3 Pag. 329). Man har hans Kobberstufne Liigsteen i den Bircherødskke Samling af Odense Monumenter (ibid. Pag. 321), men en langt troere Aftegning i v. Havens Alderdomslevninger fra Fyen. Dgsaa Abildgaard har aftegnet Samme. Hans Levnet findes i D. Mag. 3 Pag. 321 sq., jfr. Schönaus l. Fr. Pag. 1223=24. Knudsens J. Ronnow Pag. 7=9. Om det af ham oprettede Capel see 1464.

S. A. mageskiftede Brødrene i S. Hans Kloster noget Guds i S. Jylland, som Godske Tegnhuus havde givet dem, til Prioeren i Aulthorffov, Jey Mortensen,

mod 2 Gaarde i Hudevad (i Rølsted Sogn), 2 i Punde og 2 i Torup (P. Müller Pag. 20-21).

S. N. udstæder Claus Willatsen, Herredsfoged i Skamherred, sit Thingsvidne om Rædinghæ Mølle; og i samme nævnes Hans Clausen, Borgemeester i Odhens, og Chrestern Mulae og Marcus Mulae i samme Sted (Dipl. Lang.).

1487 affagde Kong Hans en Døm (i Odense) angaaende en Trætte mellem Hr. Beynt Bille, Ridder, paa den ene og Prebern Pødbust, Ridder, paa den anden Side angaaende den foremtalte Ræthinge Mølle (3: Ringe Mølle i Næraa Sogn, Skamherred), Mølle-dam og Damsbond, nemlig: at Hr. Prebjørn voldelig havde taget Møllen fra Hr. Bille, uddrevet hans Tjenerne af Møllen, oppebaaret Landgilden og ladet skjære hans Dam ud. Og blev da efter Beviisninger, som førtes paa begge Sider, Hr. Pødbust dømt til at restituere Hr. Bent Bille Alting igjen (Reg. Bøss.); see Mere 1495.

S. N. var Mag. Otto Provst i Odense (Hv. Pag. 992), skjøndt Hans Urne ogsaa paa samme Tid kaldes Provst *ibid.* (Pont. 2 Pag. 689. Bloch 1 Pag. 597. Atl. 6 Pag. 592). Men det maa formodentlig være en Feiltagelse med disse 2 Provster paa een Gang (som dog ogsaa af Pont. 2 Pag. 689 anføres); thi 1488 er Mester Otto endnu kun Canik (D. Mag. 3 Pag. 37); og det er vistnok ham, om hvem det i Mar. Dan. 1 Pag. 255-56 hedder: at ved Skriftestolen i Munkbo Kirke stod et Skrin eller en Kasse (capsula), hvorpaa læstes: „Mester Otto,“ hvilket skulde være Navnet paa en Odense Canik, der her i

Munkebo var den sidste catholske og første lutherske Præst; hvilket Sidste dog paa Grund af den lange Mellemtid neppe synes at være troligt. Og endnu mindre finder man Beviis for Sandheden af den Sætning, som sammesteds fremsættes, at Kirken nemlig havde Navn af Munkebo, fordi det fordem paalaa Munkene i Odense der at forrette Tjenesten; Noget, der ligeledes om Klinte Kirke berettes. Men ligesom den Sidste formodentlig i dette Tilfælde langt snarere blev administreret af Munkene fra Bogense end fra Odense, saaledes den Første formodentlig af Munkene fra Hjerteminde; forudsat at der, — hvad som dog er Tvivl underkastet, — har været noget Kloster i sidstnævnte By.

S. N. var Hieronymus Olai Byens Borgemeester (Birch.), jfr. 1478.

S. N. Kongl. Dvittinger for at have modtaget 70 Mk. af Borgemeesterne i Odense paa Regnskab af de 150 Mk., de i Odense skulde give Kongen for det Tal Folk, de nu skulde have udgjort samme Dag og Sted. Dat. Kjøbh. Onsdag efter Dominica Jubilate. Af Kong Hanses Regnskabsbog ved S. N.).

S. N. afhænder Borgeren Gerike Kræmer til sin Svigersøn, Hans Rafnstrup, den Jord Østen for Raadhuset i Vestergade, som han har i Leie af Byen, og som Sidstnævnte har opført Bygning paa. Brevet er undertegnet af Hennifin Lufonis, Borgemeester, og Jacob Pabe, Raadmand (Altstykk. Pag. 69). Og er det uden Tvivl den Sidste, der, under Navn af Jep Pabe, befuldtes for at have tilspærret Adalgaden med sin Bygning efter Ildbranden 1444 (see 1480); skøndt der

dog ogsaa nævnes en Canik af samme Navn i Odense 1484 og en Sognepræst i Lunde ligeledes 1491.

S. N. foretog Bisp Carl med flere i Kongens Navn et Gesandtsskab til Hamborg (S. R. D. 7 Pag. 238. Pont. 2 Pag. 436) og undertegner der et Document (N. D. Mag. 1 Pag. 293).

S. N. var Bisp Carl, Mag. Claus Ulfeld, Prior i Dalum (Pont. 2 Pag. 688-89), og Provst Otto i Odense (vid. supra) med flere af Rigens Raad tilstede i Lund, for at hylde Kong Hanses Son, Hertug Christian, som Kronprinds (Hv. Pag. 991-92. D. M. 3 Pag. 37).

S. N. var Bisp Carl af Odense paa Gulland og undertegner der i Bisborg Rid. Iver Arxelsens Forlig med Kong Hans. Dat. paa Wiisborgh Fredagen inden det hellige Guds Legems otte Dage (Dipl. Lang.).

S. N. tog Prioren i S. Hans, Niels Hansen, Lauzhøvd over Pederstrup Grund paa Klosterets Begne (P. Müller P. 21).

S. N. maac S. Knuds Kirkes gamle Stolestader være indrettede; thi paa de nederste Fruentimmerstole læstes (for Reparationen 1750) de Ord: Maria, Canutus, Anna, Catharina 1487 (Birch.); og vare de altsaa dog 18 Aar ældre end de Korupste, som Nyerup i sine Mindesmærker Pag. 320 synes at antage for de ældste af dette Slags Oldtidsminder. Bort eget Sogn Beslinge havde for saa Aar siden en Skriftestol af 1484 at fremvise, og Dreslette en Ditto af 1483 (see min Akenstoftes Hist.); ligesom Skjoug en Degnestol af 1490. Ja! Viby endogsaa efter Forgivende en Ditto af 1409 (see min Sognehist.).

S. A. blev Mag. Jvar Laurentii, som var Decretorum Dr. & legum licentiatus og Canonicus Othoniensis i S. Knuds Kirkes brede Gang mod Fruentimmerstolene til og foran den tredje Pille begravet (Birch.), men hans Liigsteen 1750 ombugget til 2 Trappestene i det store Baabenhuus. Bemeldte Jvar Laurentii var forresten Medlem af det Glænde Gilde i Odense (Bl. S. 1, 1 Pag. 41).

S. A. skjøder Jep Ugle, Borger i Odense, en Bøllig i Graabrødrestræde til Bor Fruer Alter i S. Albani Kirke for Messer at holde for Gildesødfændes Sjæle i Smedelaugget i Odense (Repert. real. i Geh. Arch.).

1488 reiste Enkedronning Dorothea til Rom; og da hun befrygtede, at hendes afdøde Gemal, Kong E. 1, skulde lide ilde (i Skjærviden), fordi han havde uddrevet de gamle Munkte af S. Knuds Kloster, saa de maatte gaae om at tigge, hvorover vare stete mange Verteagu¹⁾: saa bevægede hun Paven til at udstæde en Ordre, at Alt skulde sættes paa den gamle Fod igjen med Hensyn til bemeldte Kloster (Hv. Pag. 994=95. Aftl. 6 Pag. 603). Herimod satte sig nu vel Biskoppen, Carl Nonnow, samt hans Capitel, især Provsten, Hans Urne, samt Decanus, Claus Andersen, og Caniken, Mag. Otto; men Kong Hans paadømte næste Aar denne Sag paa Næsbjhyved mellem de gamle

1) Hvilke dog, i Følge deres Modstanderes Bidnesbyrd, blot bestode i, at en af dem avlede et Barn med sin Kof, en anden et med sin Bryggerkarl og en tredje et med sin Kjeidersvend; tilhøbe forklædte Drindfæll, som de i Klosteret havde optaget (Hv. Pag. 996).

Knudsbrødre og de nye indførte Caniker om Rettigheden til S. Knuds Kloster, de Forstnævnte til Fordeel (B. N. 1 Pag. 29-30); og saaledes vandt de gamle Munkescier, og de nye eller regelbundne maatte romme Klosterset, imod for deres Livetid at nyde en vis Indtægt af samme. (D. Mag. 3 Pag. 37), hvoraf Mester Claus Andersen, som endnu var Canik ibid. (jfr. Atl. 6 Pag. 592), til sin Anpart fik 5 Læster Korn (D. Mag. l. c.) See forresten Mere herom 1489.

S. N. udstæde Symon Laurentzsen, Biskop Carls officialis i Othens, Mester Hans Urne, Domprovst, Laurentz Anderssen, Cantor, Mester Ottø Hansøn, Oleff Borensøn og Oleff Smeth, Caniker i samme Sted, deres aabne Brev: at Mandagen næstefter den Hellig-Trefoldigheds Søndag i Othense Domkirke paa Præstemode vare stiftede for den Hr. Jørb Andersen, Sognepræst i Wosflinghe, med Kirkeværger og nogle Sognemænd af sit Sogn paa den ene Side, og Hr. Ghudy Jenssen, Sognepræst i Serflossue, med Kirkeværger og nogle Sognemænd af sit Sogn paa den anden Side, angaaende Trætte og Dele dem imellem var om Tiende, som Kosterløffve Bymænd aarligen udgive. Hvor da Dommen blev: at Tienden skulde herefter blive til Wosflinghe Sogneskirke og Præst, som tiljorn (Dipl. Lang.).

S. N. skjedede Hilleborg Ottos (s: Otto Skinkels Datter, Enke efter Knud Henriksen Guldensjerne) en Gaard i Bolmer i Stamby Sogn til Graabrødre-kloster i Odense (F. 5 Pag. 183).

S. N. dode Jøp eller Jacob Mortensen, Prior i Antvorskov og Rigsraad, som 1460 ic. havde været

Commender i S. Hans i Odense og var Medlem af det Elænde Gilde *ibid.* (Gl. S. 1, 1, 42). See forresten om ham paa mange Steder i det Foregaaende og især 1463.

S. A. var Claus Andersen Ulfeld endnu, som sagt, Canik i Odense (Hv. Pag. 996. Atl. 6 Pag. 592).

S. A. skjænkede en Maud i Daugstrup en Eng i Enggaard til S. Hans Kloster for Sjælemesser (P. Müller Pag. 21).

S. A. Brev paa den Bod, som S. Knuds Kloster folgte Herman Waale, Østen op til hans egen Gaard (Chr. Pouels. Reg.), *ifr.* 1530.

S. A. qvitterer Jens Christiensen, Præst og Broder i S. Hans Kloster i Odense, paa Brodrenes Vegne for 18 Mk. danske Penning, modtagne af Hr. Bent Billæs Svend paa Søholm for en Hest, der var givet dem til Sjælegave (Topogr. Saml. i Geh. Arch.).

S. A. skjoder Henrik Pabe en Bolig i S. Albanistræde, Østen Adelgaden og langs ud med det Stræde, som ligger (løber?) til Biskopsgaarden, til Smedelauget i Odense (Repert. real. i Geh. Arch.).

S. A. skjoder Cyler Bryste, Bæbner, til sin Søster, Margrethe Jvendsdatter, Clemen Themmesens Efterleverste, al sin Deel og Rettighed, som af ret Arv ham var tilfalden, i den Gaard, hun nu selv iboer i Odense, liggendes Sydøst ved S. Hans Kirke, Huus, Jord, Gaardrum og Haverum. Dette Skjode besegle Hr. Niels Hansen, Prior i S. Hans Kloster, Claus Bryste paa Lewismose, „min Farbroder,“ Gotste Tegghenhus og Borkford Ranyow, Bæbnere (Reg. Bosf. og Dipl. Lang.).

1489 stævnedes der først, i Følge de Flestes Beretning, i Sagen mellem Canikerne og Knudebrodrene, og

Stævningen blev paa Kirkeboene opslaget; Sagen først foretaget for Commissarier i Cantors Residens i Odense, men af dem igjen indstillet til Erkebyspen i Lund, som atter indskød den til Kongen, som endelig forligte dem paa Næsbyhoved (altsaa ikke 1488, men 1489) paa ovenangførte Maade (Hv. Pag. 995 sq. S. R. D. 7 Pag. 237. Pont. 2 Pag. 691=93. D. Mag. 1 Pag. 292=93. Bloch 1 Pag. 597. Atl. 6 Pag. 603); ved hvilken Leilighed alle daværende Caniker navnlig opregnes hos Hvittf. Pag. 997, jfr. Pont. 2 Pag. 693, nemlig: Mester Hans Urne, Mester Otto, Hr. Jens Eggerdsen, Mester Niels af Dalum, Hr. Lauritz Andersen, Mester Anders, Hr. Peder Diriksen, Hr. Anders Jude, Hr. Peder, Hr. Peder Haar, Hr. Jens Pedersen og Hr. Jens Albertsen; hvortil Atl. 6 Pag. 592 endnu føier en Duf Pape. Hv. l. c. S. R. D. 8 Pag. 475=79. Pont. 2 Pag. 691=93 og efter dem Daug. Pag. 296=97 fortælle forresten Sagens Sammenhæng paa den tydeligste og fra den ovenangførte i enkelte Dele afvigende Maade saaledes: Biskop Carl Ronnow, som tiltraadte 1474, fordrev Benedictinermunkene og indsatte i deres Sted Canonicos regulares, Alle hans Eige, nemlig lutter adelige Junkere. Men de fordrevne Munke fandt sig ikke roligt i den tilføiede Forhaanelse og det lidte Tab. Efter Kong Christian den 1stes Død 1481, med hvis Samtykke Byspen havde foretaget dette Skridt, henvendte de sig til Enkedronning Dorothea og fortalte hende, hvorledes hendes afdøde Gemals Sjæl plagedes i Skjærsilden, fordi han havde forgrebet sig paa disse Guds hellige Mænd, der nu lede som Martyrer for deres retfærdige

Sag. Dronningen, som 1488 var som Pillegrim i Rom, overtalte tilligemed sin Præst, Mathias Ulf, Pave Innocentius den 8de til at tilbagekalde den Bulle, ved hvilken Sixtus den 4de havde givet sit Samtykke til den foretagne Forandring, samt at befale Munkenes Gjenindsættelse i deres gamle Retligheder. Bispens af Lybek, Abbederne af Sorø og Skovkloster bleve bestfede til Executores af den Pavelige Billie og Canikerne under Bannsraf truede til at vige. Capitelet blev nu skænnet den 28 April 1489, og den 9 Mai blev Rettergang holdt i Odense. Kongen selv og mange Prælater vare tilstede. Abbed Claus af Skovkloster præsiderede som Dommer; Mag. Hans Urne, Provst i Odense, talte Canikernes Sag og Mag. Peder, Prior af Antvorskov, Benedictinerenes. Men Intet blev udrettet. Man voldgav nu Sagen til Erkebispens, Jens Brostrup, som den 25 Juli lod den foretage, men kunde ikke bringe Harmonie mellem de 2 hinanden modsigende Pavelige Buller. Han overgav atter Sagen til Abbeden af Sorø, som den Pavelige Befalings Executor. Denne lod holde en ny Rettdag i Slagelse den 25 August, hvis Kjendelse lod overensstemmende med Innocentii Bulle. Men Canikernes Procurator gif ud, inden Dommen blev oplæst, da han kunde forudsee, hvorledes den vilde lyde. Derefter blev Striden endnu mere levende og højrøstet, sad at det endog næsten kom til Haandgemæng; i det Mindste bantyste Canikerne og Munkene hinanden gjensidig til stor Forargelse for menig Mand. Da Canikerne derhos erfarede, at Munkene beraabte sig paa Mirakler og Tertegn, lode de Vidner fremtræde, som udsagde, at

de ikke havde hørt om andre Mirakler end det allerede anførte, om de 3 Børn med de som Mandfolk forflædte Qvinder. Endelig blev, — da Kongen alvorligt tog sig deraf, — Sagen saaledes afgjort paa Næsbyhoved (ikke, som Pont. siger, paa Norbyhoved) første Søndag i Advent 1489, at 1) Munkene skulde igjen sættes i Besiddelse af Klostret og S. Knuds Kirke, og alle dertil hørende Godser, Brevstaber, Privilegier, Ornamentur, Guld- og Sølvkar dem udleveres. 2) Alt deres Patroner, især Prioren af Antvorskov, skulde borge for, at de vilde leve efter Benedicts Regel og ingen Forargelse give; i hvis modsatte Fald Kongen kunde indsætte andre gode Mænd i deres Sted; og endelig 3) at Canikerne skulde deres Livstid nyde fri Bolig og 20 Læster (o: 960 Ldr.) Korn aarlig af Klostret og desuden af sammes Bønder betjenes med Frirejser og Arbejde o: Høveri. Saaledes endte da Sagen; og vel søgte Canikerne siden at hævne sig paa Mathias Ulf som den, der først havde givet Anledning til deres Modgang; men han undgik deres Hævn ved at reise til Magdeburg, hvor han blev Coadjutor og siden Erkebisp.

S. N. gav Bisp Carl med flere Bisper og Rigsraader Kongen sit Beviis paa de Billaar, under hvilke han havde confirmeret Stædernes Privilegier (Hv. Pag. 999).

S. N. bortskjødder Præsten i Lunde (uden Tvivl Abbe Pave, see 1491) en Jord og Grund i Byen udenfor den yderste Vesterport (altsaa vare der den Tid 2 Vesterporte) og Sonden for Adalgabden langs med det Stræde (ved) Byens Høvelværk (o: Befæst-

ning), som løber ind til Holstjedore Stræde (3: Holsteinsch Thor, nu Hølsedaare) (Reg. Dipl.).

S. A. var Esge Hviid Landsthingshøver og Knud Jacobsen (jfr. 1482) Landsdommer i Fyen, Anders Thjelluffen (3: Ditlevs Søn) Foged paa Blamstvedh (3: Blangstedgaard), og Jesf Hviid Herredsfoged i Odense Herred, da de med flere paa Fyenbo Lands-
thing afgave Thingsvidne om en Laghævd, Peder Brof-
kenhuus havde gjort paa Jordløse, Strandby og Haar-
by Marker (Aлтstyk. Pag. 176).

S. A. var Bissen paa Bispemøde i Kjøbenhavn i Anledning af den foromtalte Sag om S. Knuds Klo-
ster (S. R. D. 7 Pag. 238).

S. A. magesiftede Poul Larmand (til Sandholt og Nielstrup) en Gaard i Trustrup til S. Hans Kloster mod en anden i Orbek. Eiler Bryste (til Dalund og formodentlig den Samme, som den E. B., der skjødde 1 Gaard i Bederslef og 2 i Hjadstrup til S. Knud, i Følge Chr. Pouels. Reg.) skjødde s. A. til S. Hans Kloster en Brydegaard i Brenderup; og Prioren i S. Hans, Niels Hansen, tog s. A. Laughævd paa 2 Stykker Jord ved Bispenberg Kirke i Anledning af en Trætte med en Mand i Odense (P. Müller Pag. 21).

S. A. vare Hr. Peder Diderichsen (som døde 1514), Hr. Anders Fyde og Hr. Peder Caniker i Odense (Aтl. 6 Pag. 592).

S. A. ratificerede og confirmerede Bisp Carl sine Forgængeres, Bisperne Hennichius og Magni Bevilling, som ogsaa Erkebisp Tubo af Lund havde confirmeret: at Hvillinges Beboere maatte søge Bederslef i Stedet for Norup Kirke (Dipl. Lang. Pont. 2 Pag. 693).

S. N. et Skjodebrev paa den Hauge i Vestergade mellem Naen og Algaden, som Magdalene (Drage), Michel Persens (Akeleis) Enke, nu (1542) har i Leie af S. Knuds Kloster for 12 s. aarlig (Chr. Pouels. Reg.).

S. N. Odense Bythingsvidne: at besteden Svend, Mats Skræder, havde 3 Gange været der paa Thinge og lovbudet en Jord (og et Brev derpaa lydende), liggende i Hr. Bent Billes Gaard i Odense (Reg. Bøsf.); eller tydeligere: et Thingvidne af Claus Jepsen, Byfoged i Otthens, Anders Friis, Ræmner, o. s. v., at for dem var stiftet besteden Svend, Mats Skrædher, tre samfulde Thing, et for Midjommer og 2 efter, og lovbød en Jord og Brev (som) lyder derpaa, liggende i Hr. Beenh (Billes) Gaard i Ottens; hvilken Jord Per Dylings Datter tilhører, som Hans Mangelund er Børge for; og var fornævnte Mats Skrædher begjerende paa Hr. Beenh Billes Begne de Penninge, hun skaacr føre, da skulde deres Brev og Jord være tilrede (Dipl. Lang.).

1490 var Johannes Urne endnu Domprovst i Odense (Atl. 6 Pag. 592); det vil sige, at han endnu beholdt Titlen, efter at have mistet Embedet ved Canikernes Reduction.

S. N. tog Prioren i S. Hans, Niels Hansen, Laughævd paa Daugstrup Fælled, og Marcus Guldsmeds Enke Skjodede Klosteret 2 Agre i Møgelstøffen (P. Müller Pag. 21).

S. N. bleve (af) Biskop Carl i Odense — — —
— — — og Henning Olsen, Raadmand ibid., tilfaldte at møde i Odense den Fredag næst for S. Pouls

Dag conversionis, at være Bygdemænd om en Logh, Povel Olsesen havde givet for, at han ikke havde hugget i Hr. Bænd Willes Stov. Og blev ved denne Leilighed Povel Olsens Loggh faldt og magtesløs (Dipl. Lang.).

S. N. Thingsvidne af Esge Hvidh, Landsthingshorer, Jørgen Braa (læs Urne) i Hynæmad, (Landsdommer og) Bæbner, Jes Lucszen, Raadmand, ic.: at for dem var skiftet, Løverdagen næst for S. Poul's Dag conversionis, paa Hyebo Landsthing besteden Mand, Hans Olszen i Hølsfith (∴ Hølse), og fik Thingsvidne af 8 Dannemænd, at han paa Hr. Bænd Willes Begne logsogte nogle Mænd, som havde hugget i hans Stov (Dipl. Lang.).

S. N. blev Bæbneren Nicolaus (∴ Claus) Brysche i Graabroderkirke begravet, hvor ogsaa hans Hustru, Fru Grethe (Bydelsbach), hviler, og deres Liigsteen har Birchrod stiftet i Kobber. Formodentlig altsaa den Claus Brysche, der 1475 og 76 havde været Hovedsmand paa Næsbyhoved, og som 1488 skrev sig til Leisemose og kaldes Eiler Jverszen Brysches (til Dalunds) Farbroder.

S. N. saavel som 1502 og 1505 var Jørgen Urne til Hindemæe Landsdommer i Fyen (Birch.), jfr. 1497, 98, 99.

S. N. Kong Hanses Brev: at da Borgemeister, Raad og Menighed i Othens have klaget, at Caniker og Præster kjøbe og pante Borgernes Gaarde og Jorder der i Byen, og derved Kronen mister sin Skat og Nedsjel og anden Lyng, som for udrededes af disse Gaarde og Jorder; saa kjender Kongen og Nigstraadet herved

for Met: at hvilken Canik eller Præst der enten gjør eller har gjort dette, han skal svare baade Kongens og Byens Lyng af disse Gaarde og Jorder ligesaafuldt som dem, der solgte eller pantsatte samme, da Ingen kan afhænde Mere (d: med større Rettighed), end han selv eier. Og ville Caniker og Præster det ikke gjøre, da skal Borgemeister og Raad pante ham saadan Skat og Lyng af, ligesom ved andre Borgere. **Dat. in castro Hassniensi die beati Petri ad cathedram** (Mscr. reg. No. 406 fol. og Dipl. Lang.).

1491 vare Jens Eggertsen, Oluf Basse, Lauritz Anderssen, Mester Anders og Oluf Pape Caniker i Odense (Atl. 6 Pag. 592).

S. N. var Præsten i Lunde, Hr. Ibbe Pape (see 1489), Medlem af det Glænde Gilde i Odense (Gl. S. 1, 1, 43).

S. N. blev S. Knuds Kloster paany indviet af Biskop Carl (Atl. 6 Pag. 603); det vil sige: Biskop Carl maatte nu paany ved Benedictinernes Tilbagekomst indvie den, ligesom for en Tidlang ved Canikerne profanerede Kirke (Pont. 2 Pag. 436).

S. N. skjædede Niels Hansen i Odense til Prior Niels Hansen i S. Hans Kloster 4 Acre i Møhølsleffen (P. Müller Pag. 21).

S. N. Odense Bythingsvidne udstædet af Claus Zeipsen, Byfoged, Hans Clausen og Theronimus Olesen, Borgemestere, Christiern Mulae og Anders Friis, Raadmænd, Hans Persen, Bystriver, ic.: at besteden Mand, Jens Hjaarth, Borger i Odense, skjædede inden 4 Stofke til besteden Mand, Hans (Olesen; see 1490) i Hølsøed (d: Hølse), paa strænge Ridder, Hr.

Beint Bildes, Begne en Jord, som laa Sonden næstfor
fornævnte Hr. Bent Bildes Gaard, og Norden næst
den Gaard, som Knud Suder beboer. Blandt Bid-
nerne nævnes Bertholomæus Læge, Hans Magelund,
Hans Grydestober ic. (Reg. Boss. Dipl. Lang.).

S. A. skjoder Henrich Pabe, Borger i Odense, til
Smedelaugstet *ibid.* et Huus i S. Albanistræde ved
Langehuset; hvilket Skjode Hr. Jey Pabe, Præst i
Lunde, med ham har forseglet (Repert. real. i Gch.
Arch.).

S. A. blev Frederik Barbeck (læs Barsbæk), miles
de Elvit, cum uxore sua Belie (læs Begge Kru-
medig) i S. Knuds Kirke begravet (Birch. Andre læse
Marstallet 1493 eller 96). Og gjør det mig saameget
mere vndt, at ogsaa hans Liigsteen formodentlig ved
Kirkereparationen 1750 med saamange andre er for-
svunden, da han var en af de første mig bekjendte
Eiere af min Fædrenegaard, Elved; jfr. 1436.
Formodentlig var det ogsaa denne Frederik Barsbeck,
som i Folge Chr. Pouelsens Registr. pantsatte Nisted
(formodentlig i Lumby Sogn, skjøndt han lægger det,
ligesom Hausted, i Skoubyherred) og Hausted (i Vi-
gerslev S.) til S. Knuds Kloster for 300 Mk. lybst;
ligesom (hans Broder) Henrik siden tilskjødede Klostret
disse Gaarde, og en Hans Barsbeck først pantsatte og
siden skjødede Klostret de ved Hausted beliggende Skov-
huse (*ibid.*); jfr. 1239.

1492 udskæder Kong Hans sin Befaling om Mage-
stifte (formodentlig til Graabrødrekloster) af nogen
Jord paa Willestoste Mark (Hoff. F. 5 Pag. 171).

S. A. levede endnu Mester Claus Andersen, Canit

i Odense og Prior i Dalum (D. Mag. 3 Pag. 37), og forsegler da et Dombrev paa Raadstuen i Kjøbenhavn; ligesom hans Navn ogsaa med dette Navstal er anbragt paa Sanderum Kirkekloffe (Hoff. J. 5 Pag. 223. Att. 6 Pag. 540). Men kort efter maa han være død (see 1494) og i S. Knuds Kirke være begravet; og man har af Bircherød et Kobberstik af hans Liigsteen (D. Mag. 3 Pag. 38). Ogsaa han var forresten Medlem af det Glænde Gilde i Odense (Gl. S. 1, 1, 43).

S. N. udstædede Stræder- og Overskærerlauget i Odense en Gildeskræa, som findes i Attstykk. Pag. 38 sq. Men da Laugets Medlemmer, som det hedder, ved deres Gudstjeneste søgte til Stræderaltret (see 1470 og 80), saa kan det vel i Grunden blot anses for en Udvidelse af det 1470 oprettede Stræderlaug.

S. N. var Bisp Carl paa Bispemøde i Kjøbenhavn, hvor han da med flere Bisper gav Jomfru Mariæ Psalters Alter, eller det efter hendes Psalter o: Rosenfrands opkaldte Alter ved den nordre Væg i S. Albani Kirke, 40 Dages Afslad (Attstykk. Pag. 74=75, hvor Afsladsbrevet, der er dateret den 19 Mai, findes aftrykt). Men endnu forinden dette skete (nemlig, som sagt, Dagen efter den 18 Mai), havde han allerede s. N. den 3die Paaskebadag selv udstædet et Afsladsbrev, hvori han besidner, samme Dag (altsaa 3die Paaskebadag) at have indviet Altare confraternitatis Psalterii S. Mariæ Virginis (hvilket Gilde altsaa allerede da eksisterede) in honorem S. Mariæ Virginis, Michaelis archangeli & sanctorum 10,000 militum in Capella a parte aquilonari ecclesie beati Albani conti-

gua noviter erectum, og tilstaaet det 40 Dages Afslad for enhver den, der enten besøgte Altret (med sine Gaver), eller bivaandede Gudstjenesten sammesteds, eller hilfede Sacramentet med Lys eller Knaefald, eller fremsagde 5 Paternoster og 5 Ave Maria, eller i det Sted Mariæ Psalterium, eller endelig bidrog til Altrets Prydelse o. s. v. (Birch., Mscr. reg. No. 406 fol. og Dipl. Lang.). Saavel Altret som Broderskabet blev altsaa stiftet 1492; men Sidstnævnte fik først sine Statuter 4 Aar senere (see 1496).

S. N. var Bisp Carl tilstede paa Kongens Retterthing i Kjøbenhavn (N. D. Mag. 1 Pag. 30).

S. N. lader Bartholin først Bisp Carl udgive sit Breviarium i Trykken (see 1483 eller Pont. 2 Pag. 436).

S. N. var Sognepræsten til Dalum, Hr. Hans Nielsen, Medlem af det Glænde Gilde i Odense (jfr. min Sanderum S. Hist.).

S. N. sælger og skjeder Mattis Guldsmed, Borger i Othens, til besteden Mand, Bertelmus Læge, Borgere ibid., sin Gaard og Grund i Nathus (kaldes Othūs) paa den Søndergade (i: Nedergade), tvært over mod Silleboderne (Sjæleboderne? formodentlig Skjolden) liggendes, som er den vestre Deel af Steenhuset, i Længen fra Adalgaden og Sønder paa til det Stræde, som ligger (løber?) til Bispegaarden, og i Bredden op og neder, som den norr-østre Hjørnestolpe udviser, næst Michel Guldsmeds Gaard med sit Tagdrop, og saa indtil Hans Dungs Gaard, i Brede og Længe og i alle Maader, som han nu begreben er, op og neder, Byens Jord undertaget i alle Maader, som det Kjø-

bebreve paa fornævnte Gaard, han har faaet af hæderlig og velbyrdig Mand, Hr. Jeip Pabe, udviser og indbeholder. ¹⁾ Forseglet have: Velbyrdig Svend, Eiler Bryste, Hovedemand paa Nesbyhoffveith, og Peder Scriffuer *ibid.* Dat. Othns feria sexta proxima ante festum annunciationis Marie virginis (Dipl. Lang.).

S. N. Skjødde Per Jensen i Daugstrup til S. Hans Kloster i Odense en Gaard i Korup, Trostrup Sogn; og Præoren tog Vissebjerg Birkethingsvidne paa Klosters Skov paa Andebolle Mark (P. Müller P. 21).

S. N. maa den store Klokke i Graabrødretaarns vestre Side være støbt; thi paa den læses: An. D. 1492 Hans Nielsen. Help Jhesus Nasarenius Rex Judæorum, Marie. Anders Jensen. Amen. (Birch.).

1493 holdt Franciscanerordenens Reformator, L. Brendler (see 1469 og 1481), under sit Præsidium Capitel i Odense Graabrødre kloster (S. R. D. 5 Pag. 522. Daug. Pag. 303).

S. N. vare Hr. Anders Zyde og Hr. Peder Canizer i Odense (Atl. 6 Pag. 592); eller maastee disse vare det 1489, men Jens Pedersen 1493; thi Udtrykkene i Atlas ere temmelig dunkle.

S. N. udstædte Kong Hans sin Befaling, at Bisshoppen ei maatte stævne andre end Byens Borgere til Bygdemænd i de Sager, som angaae Byen; men derimod ikke heller stævne Bymændene til Bygdemænd i

1) Saa at den i Skjødte omhandlede Gaard vistnok er den Jeip Pabe tilhørende Gaard, der allerede i det Foregaaende under 1480 omtales.

Sager, som uden Byen see (eller ere Byen uvedkom-
mende). *Givet in castro nostro Hintzegavel feria
5ta post festum beatæ Luciæ virginis (Mscr.
reg. No. 406 fol. og Dipl. Lang.).*

S. N. var Kong Hans paa Næsbyhoved og gvitte-
rede der for Hjerteminde Byskat (Altstykk. Pag. 157),
samt udstædte flere Documenter; see D. S. L. Pag.
251 og B. N. 1 Pag. 30; paa hvilket sidste Sted jeg
tillige har forsøgt at skildre, hvorledes dette Slot omtrent
den Tid saae ud; ligesom jeg ogsaa til det kongl. Mu-
seum for Oldsagers Opbevaring i Kjøbenhavn for flere
Aar siden har indleveret en omtrent 2 Alen lang og
en halv Alen bred Steen, der skal have siddet over
Slotsporten, og hvis ophoiede Figurer forestillede en
Dronning, der knælede for en Konge, med flere Perso-
ner af Begges Følge (Ant. Nu. B. 2 Pag. 330).

S. N. var Hans Kluffen Slotsfoged paa Næsby-
hovet i Følge et fra Wissembjerg Birkething udstædet
Tingsvidne (Dipl. Lang.).

S. N. Biskop Carls Brev til Sognepræsterne Hr.
Gedæ i Scerløff, Hr. Per Sarsen i Nirow (=: Næraa),
Hr. Niels i Skowby og Hr. Hans Brun i Østrup: at
de skulle stræve en stor Deel navnlig anførte Byg-
demænd at komme i Bispegaarden i Odense den Dns-
dag næst efter S. Bodels Dag og fremsige det San-
deste, de have udgrundstet, om det Markfestjel, som San-
demænd i Skamherred svore imellem Jernsørø og Nør-
røby. *Dat. in castro nostro Hrkiil in crastino
post festum corporis Christi (Dipl. Lang.).*

S. N. maa Tolvkloften i Vor Frue Kirke i Odense
være stolt; thi paa samme læstes: **An. 1493 Jhesus**

Nasareus Rex Judæorum. Help Jhesus Maria saa heiber jeg. Help S. Anna sely tredie (Præsteindb. af 1755 læse derimod: help S. Anna self. Amen). Magister Johannes Urne, præpositus Ottoniensis; Christiern Mule og Laurids Togesøn vore Kirkeværger paa then tiid. Mester Per Hansen (formodentlig Skoffestoberens Ravn). Gud nade hans Sjæl! (Birch.). Præsteindb. af 1755 læse derimod Marstallet 1403; men da var Hans Urne ikke Provst.

S. A. eller saa omtrent folgte den Odense Borger, Henrik Daase, med sin Kone, Reinild Marquardsdatter, til Hans Strig, Raadmand, en Gaard, Grund og Huus i S. Albani Sogn, Vesten og Norden op til bemeldte Raadmands Gaard, og som rakte langs ned paa L. = tebak (en Benævnelse, Almuen endnu stundom betjener sig af om Byens Bæk), hvilken han havde kjøbt af sin Kones Broder, Knud Marquardsen ic. Og vare da Pove Nger og Per Bonde Byens Borgemestere, og Jver Andersen Raadmand (Lang. Coll.). Bemeldte Hans Strig maa forresten siden være bleven Borgemester; thi man har et Skjøde af Hans Strigh, Borgemester i Odens (uden Marstal), til S. Knuds Kloster i Odense paa nogen Jord og Eiendom i Ruernes (o: Algernæs) Birk (Chr. Pouels. Reg.), og et Ditto til Ditto paa en Gaard i Blastrup i Skamherred (ibid.); i hvilket Sidste han dog hverken kaldes Borgemester eller Raadmand.

S. A. blev ovenomtalte Byens Borgemester, Peder Bonde, af Kongen nobiliteret (Ad. Lex. 1 Pag. 69, jfr. Wiel. L. Eft.).

1494 var den i det Føregaaende saafte omtalte Mester Claus Andersen Ulfeld, Decanus i Odense og Prior i Dalum, neppe mere i Live (D. Mag. 3 Pag. 37, jfr. 1492); og synes saaledes denne ivrige sjeneste Katholik, hvis Levet findes i D. Mag. 3 Pag. 33 sq., at være død s. A., som den sjeneste Reformator, Hans Tausen, blev født i Birkende, $1\frac{1}{2}$ Mil fra Odense; i hvilken sidstnævnte By han ogsaa gik i Skole. Om hans Fader og hans Fødested see Mølbechs Dagbog 1813 Pag. 104, jfr. Pont. 3 Pag. 140.

S. A. var Bisp Carl i Kallundborg og undertegnede der med flere Bisper og Rigsraader et Brev til Hertug Frederik (Hy. Pag. 1009).

S. A. døde Fru Hilleborg Skinkel og blev i S. Hans Kirke begravet (see 1467 og 68). Hun var Knud Gyldehøjernes Enke og vistnok den Fru Hilleborg, der havde skjødet S. Knuds Kloster en Gaard i Villestøfte (Chr. Pouels. Regist., som dog ikke anfører SkjødetetsAarstal).

S. A. udstæder Robert Pedersen i Kjerdrup af Bapn sin Obligation til den ovenfor omtalte Hr. Johan Bjørnsen, Ridder, paa 40 Ibske Mark Danske Penninge (Reg. Dipl.).

1495 gjorde Kong Hans, i Aulebning af den Tvedragt og Uvillie, der havde været mellem Borgemeistere (især Hieronymus Olsen, jfr. 1487) og Raad i Odhens paa den ene og sammes Menighed paa den anden Side, den Fremtids Bestemmelse, at den aarlige (By) Skat ikke skal sættes høiere end 300 Mk. (see 1477); og den at udrede skal Byen deles i 15 Roder, saa at hver Rode svarer 20 Mk. I hver Rode skal en Almuesmand bestikkes til Rodemester, som skal oppebære

Skatten og gjøre Magistraten Regnskab derfor S. Peters Dag i Fasten. Trænger Rødemesteren paa, at han ei kan Skatten indfange, da skal der bestilles en Raadmand eller Ræmner ham til Hjælp, Skatten at udpante. Item skulle 2 Almuesmænd være Ræmner (et Ord, der betyder det Samme som Camerarius eller Kammermester o: Kasserer) og skulle samme Dag gjøre Regnskab paa Byens Rente og Sagesald. Naar By-skatten skal sættes, da skulle de 15 Rødemestere, som tiltræde, og de 15, som aftræde, sætte Skatten med Borgemeister og Raad og sætte Enhver i Skat uden Bild, som hans Gøds og Haandtering er til. Dog skal Borgemeister og Raad være fri for den aarlige Byskat, men ikke for de andre kongl. Tynger. De, som Eiendoms-gøds have paa Landet, skulle rede deraf med deres andre Medborgere. Naar Røgen af Raadet afgaer, da skulle de 15 Rødemestere udvælge 4, som de troe at stifte sig dertil, hvoraf Borgemeister og Raad igjen keise den Ene; dog Embedsmænd (o: Haandværksfolk) undtagen, som ikke kunde være det, med mindre de opgibe deres Embed og Wilde. Findes Røgen at fylde Byens Na, Bæk, Graver eller Møllerdam med Møg fra deres Gaarde eller anden skadelig Flot (o: effluuium), da skulde de det igjen opkaste og bøde for hver Wang til Kongen 3 Mk. og til Byen 3 Mk. Ligeledes skulde de bøde, der hugge i Byens Skov. Hvo som have Byens Jorder til Pant eller Eiendom uden skjellig Beviis, skulle igjen deles efter Loven, og Borgemeister og Raad skal regjere alle Embeder; og naar de i Embedet holde deres Stævne, skulle 2 af Raadmændene tilkaffes derover at være og tilsiges ved dem, som Stævne holde, saafremt de ville

nyde denne Frihed. Givet paa bort Slot Næsbyhovit Søndagen, som synges i den hellige Kirke til Messese-embede Jubilate (Dipl. Lang.).

S. A. qvitterede Kong Hans ligeledes fra Næsbyhovet Kjerteminde Borgere for deres Paaafkast (Aftstyk. Pag. 157).

S. A. maatte Kongen atter affige en Dom (dog ikke i Odense, men i Graabrodræstue i Lund) i den 1487 omtalte Trætte mellem Hans Bille, Kongens Hoffinde, og Hr. Prebjorn Podebust, Ridder, angaaende Rættinge Mølle (3: Minge M. i Næraa S., Skamherred), som Podebust voldelig havde bemægtiget sig fra for- nævnte Bille, afbrændt den, hævet Landgilden ic.; hvor- for Bille var bleven anvist Restitution i Podebusts Gods, hvilket denne dog formænte ham; men hvori han nu paany blev indført, indtil Skaden blev ham restitueret (Reg. Boss.); jfr. 1487.

S. A. bevidne Tjge Hvud (jfr. 1489), Byfoged, Hans, Kæmner, Hans Pedersen, Byssriver, ic.: at Kæmner Per Raad tog Bythingsvidue over adskillige Bygninger, som stode paa Byens Volde fra Hjente Mølle-dam til Sortebrodrækkloster, da Alle, som havde Bygning paa Byens Volde og Graver, efter gammel Vedtægt skulde afbryde samme (Aftstyk. Pag. 69=70).

S. A. døde Bispens ab epistolis & annulo (3: den, som skrev og beseglede hans Breve, altsaa hans Secretair eller, som det 1481 kaldes, hans Tantsler), Simon Laurentii, og Johannes Laurentii blev i hans Sted Official eller Fuldmægtig (S. R. D. 7 Pag. 238).

S. A. tog Prioren i S. Hans, Niels Hansen, Lang-

hævd over Klosters Humlegaard, Abildgaard, Teglegaard, Hestehauge og Raalgaard (P. Müller Pag. 21).

S. N. var Bisp Carl i Børgense og anbefalede der Præsten, Nicolaus Jacobi, Plebanus Bogvenis, Noget paa Bythinget (Birch.).

S. N. udstædede Bisp Carl et Brev om Brendstrup Kolvange (Præsteindb. af 1667).

S. N. var Præsten i Særstef, Hr. Gøde, Medlem af det Glænde Gilde i Odense (Gl. Saml. 1, 1, 45).

S. N. var Claus Jensen Raadmand i Odense (Birch.).

1496 var der Herredag i Odense i Januar Maaned (Jahns Unionskrig Pag. 571).

S. N. oversatte Præsten, Hr. Michael, til S. Albani Kirke i Odense paa Dr. Christines Befaling Rosarium Mariæ, en Bog, der handler om Rosenkrandsens Opvinding og Egenstaber, dens Broderskab o. s. v. (Pont. 2 Pag. 712). Mere om denne Præst see Bloch 1 Pag. 600=1.

S. N. udstædede Bisp Carl sit Brev om Mariæ Psalters Broderskab i S. Albani Kirke i Odense (aftrykt i Almcennytt. Saml. B. 35 Pag. 65 sq.), nemlig hans Statuter for Jomfru Mariæ Psalters Broderskab i Odense, som ogsaa findes aftrykt i Altskyff. Pag. 59=61; hvoraf vi lære, at Mester Hans Urne, Provst, Hr. Mathias Brun, almindelig Official i Odense, Hr. Jep Hoffmann, Prior i S. Knud, Hans Orgemester, Bartholomæus Læge o. s. v. havde (formodentlig 1492, v. supra) funderet dette Broderskab, som Paven havde stadfæstet og givet Afslad, og som han nu ogsaa giver Lov.

S. N. gjør Borgemester og Raad i Odense vitter-

ligt: at vor kjæreste nabige Herre har givet Dttensse Borgere Friheder og Privilegier; iblandt andre en, som Kong Hans (jfr. 1493) os naadelig undt og givet haver, saa lydende: at naar nogen Sager skeer i Dttensse, som Bispen i samme Sted skal opstævne Bogdemænd til, skal han ei andre Bogdemænd tage end de vore Borgere, der i Byen bygge og boe. Og skulle de vore Borgere herefter ei tages eller opstævnes til Bogdemænd at være i de Sager, som uden Byen skeer. Det vidne vi ved vort Stads Secrete. Dat. Ottonie ipso die beate Marie Magdalene An. 1496. (Dipl. Lang.), jfr. 1493.

S. N. tilstaaer Bjorn Johanson, Ribber, at have oppebaaret af Fru Sofie Ludvigsdatter (Barsbeek?) Hr. Tellof Eriksens Hustru, lxxx Mark af de cc Mark, han skulde have for sin Andeel af den Gaard paa Horesfætorwidh (i Odense), som det Stjøddebrev indeholder og Rede for gjør, som hun ham derpaa givet haver tilførn. Forseglet have: Borkfordt Mansoff i Dttens, Hans Fries i Skoffboe, Christern Mulle, Borgemeester i Dttens, og Knuth Friis, Raadmand sammesteds. An. 1496 den Tirsdag næst for Viti og Modesti Dag (Dipl. Lang.).

S. N. fornyede Kjøbmændene i Odense det blandt dem oprettede Hellig-Trefoldighedsgilde (see 1476) og fik derpaa Kong Hanses Confirmation (Bl. S. 1, 1, 22=36, hvor den nye Skraa findes aftrykt Pag. 22=29 og Kong Hanses Confirmation Pag. 29=36). Denne Kong Hanses Stadfæstelse er inidlertid ikke, som man skulde formode, nogen egentlig Confirmation paa Hellig-Trefoldigheds Gildeskræa, men snarere et Privilegium

for de Odense Kjøbmænd, der vare Medlemmer af bemeldte Gilde, og bestaaer derhos i 38 Artikler, hvoraf (forsaavidt jeg har opfattet dets Mening rigtig, hvorfor jeg dog ikke i alle Dele tør indestaae) de vigtigste om- trent turde være: 1) At Ingen maatte være Kjøbmand i Odense, uden at henhøre til dette Gilde eller Laug. 2) Ingen optoges i Samme, uden han var 15 Aar og enten havde tjent hos Kjøbmænd i Odense i 2 eller 3 Aar og derhos havde en Formue af 30 Mark, eller, hvis han ikke havde tjent i Odense, det Dobbelte. 3) Ingen maatte være i Gildet, uden tillige at være Med- jem af S. Knuds = Gildet. 4) Ingen uden Kjøbmænd turde brygge Æl til Salg. 5) Vilde en Embedsmand (∴ Haandværker) drive Kjøbmandskab eller brygge Æl til Salg, da skulde han opgive sit Haandværk og ind- træde i Kjøbmandslauget. 6) Intet Medlem af Gildet maatte handle for Haandværkeres eller fremmede Kjøb- mænds Penge (∴ som deres Commissionærer). 7) Ingen af dem maatte drive Forkjøb eller Landkøb. 8) De maatte ikke sidde længere i deres Gildeshuus end til Kl. 10 om Aftenen; og de maatte ikke der drive Dobbelt eller lege Bartabl. 9) Fremmede Kjøbmænd maatte ikke sælge i Byen uden til Markedstid og derhos ikke sælge uden i større Partier. 10) Marked skulde holdes med Tommer, Træstoc, Sold, Kurve, Truge og Oskar paa Flackhafnen; med Fisk, Sild, Flæsk og Kjød derimod fra de øverste Fiskebænke til de nederste (formodentlig paa Fiskeborvet). Men de, som ei havde gode Barer (skulde holde til Torvs) ved Hellig = Gjest- huus (∴ uden Tvivl den vestligste Ende af Korsgaden) og ved Thinget (∴ daværende Raadstue).

S. A. erholder Smedegildet i Odense af Borgemeester og Raad sin tredje Skraa, hvorved de to ældre affskaffes. Den findes aftrykt i *Alttrykk*. Pag. 42-47, og man seer deraf, at Gildet bestod saavel af Smede i Almindelighed som af Kleinjsmede, Knivjsmede, Kellsmede (d: Kjedel- eller Kobbersmede), Grydestobere, Pladeslaaere (d: Harnisfmagere), Remmesnidere, Sværdsegere, Sabelmagere og Stændestobere.

S. A. blev S. Hans Kirkes mindste Klokke støbt, hvorpaa foruden *Marstallet* læses: **Alpha & Omega, Deus & homo, rex gloriae Christe! veni cum pace & miserere nobis** (Birch.).

S. A. blev ligeledes en anden af denne Kirkes Klokker støbt, paa hvilken læses: **Gloria in excelsis Deo, in terra pax hominibus bonæ voluntatis! Laudamus te, benedicimus te, glorificamus te, gratias agimus. Anno milleno qvingenteno, deinto qvarto** (altsaa 1496). **Me fieri fecit Hr. Hans Brun, fundente Petro, in laudem Dei & S. Michaelis archangeli** (P. Müller Pag. 32).

S. A. var Jep Hofved Prior i S. Knud (Almeentnytt. Saml. B. 35 Pag. 65); men det skal uden Tvivl være Jep Hoffmann (vid. supra).

S. A. bevidne Jørgen Urne, Landsdommer i Fyen, Hennekæ Jensen i Sandagergaard, Esge Hviid, Byfoged i Ottens, med Flere: at Jes Persen, Foged paa Rordorppgaard (uden Tvivl Biskorup ved Odense), opløb Hans Wille alle de Sager og Declmaal, han havde ledt ham over mod Loven (Repert. real. i Geh. Arch.).

1497 var Jørgen Urne Hovedsmand paa Hagenskov og Landsdommer i Fyen (jfr. 1490), Christian Mule

(jfr. 1493) Borgemeester, Espen Hvild (jfr. 1495) Byfoged, Anders Teysen Hovedsmand paa Hisingavl, Thomas Grim Hovedsmand paa Rugaard, Anders Ebbesen Forstander i Dalum,¹⁾ og Anders Thjelloffen (jfr. 1489) Foged paa Blanstved (=: Blangstedgaard), som med Deputerede fra alle Landets Herreder i dette Aar, Lørdagen efter Pintsje, udstædede et Landsthingsvidne efter Bisp Carls Forlangende paa, at det var Logn og Usandhed, hvad man i Sverrig beskyldte Kong Hans for, at han nemlig i den Grad havde beskaffet Menigheden (=: Almuen) i Danmark, at de hverken havde Heste eller Oxen, men at Bønderne med deres Hustruer maatte selv drage Harve og Ploug. Hvorimod det bevidnes, at der tværtimod under hans Regjering havde været god Tid paa Korn, Fiskeri, Olden og anden Gittally; og at der af det lille Land Fyen alene udfortes aarlig 2 à 3000 Orne til Salg. Og tilbyde de sig derfor at følge Kongen Mand af Huse med deres største Magt tillands og tilbunds imod Sverrig og vove deres Liv, for at hævne den Krænkelse og Skade, han der havde lidt (N. D. Mag. 5 Pag. 149 sq.). Af hvilket Document man saaledes med Mere erfarer, at Studehandelen havde floreret i Fyen flere Aar før Biskop Beldenaßs Tider, hvem man ellers pleier at tilskrive sammes Opkomst og Flor.

S. A., medens Kong Hans var paa sit Tog i Sverrig, fødte hans Dronning, Christine, d. 13 Juli en Son,

1) Maastec var det denne Anders Ebbesen (Ulfeld), der skienkede en Gaard i Egense til S. Knuds Kloster (C. Pouels. Reg., som intet Aarstal anfører).

som hun, (maaskee i Følge et Løfte, hun for Togets lykkelige Udfald havde gjort til S. Franciscus) ogsaa opkaldte efter denne sin Skytshelgen. Det er derhos aldeles ikke usandsynligt, at hun kan have født denne sin Son i Odense; thi hun opholdt sig meget i Fyen. To af hendes ældre Børn vare 1481 og 1485 fødte i Nyborg (N. Tidskr. 1 Pag. 431). Da Kong Hans 1486 gjorde sit Tog til Norge, satte han netop Dr. Christine til at bestyre Fyen (ibid. Pag. 432); og da det saaledes derved kan synes rimeligt, at hun netop i Fyen maa have havt sit Livgeding, forinden hun 1499 fik det i Sverrig, saa er det ogsaa sandsynligt, at Kongen atter 1497, da han gjorde sit Tog til Sverrig, kan have gjort det Samme, som han gjorde 1486, nemlig sat sin Dronning til at bestyre Fyen i sin Fraværelse; og at hun saaledes paa den Tid kan have resideret i Odense. Og da det nu egentlig ogsaa var paa S. Francisci Dag, at Kong Hans paa dette sit Feldtog tilbagevandt Sverrigs Krone (see hans Forhandlinger med Steen Sture i S. Claræ Kloster udenfor Stokholm den 4 Octbr. 1497 hos Hv. Pag. 1018), og det dernæst laa i hiin Tidsalders Smag, at vise sin Taknemlighed mod den Helgen, hvis Protection man troede sig en eller anden Velgjerning skyldig, ved at udsmykke og udpynte hans Kirke: saa er det formodentlig allerede den Tid steet, hvad man ellers først henfører til 1513, at hun nemlig har forskrevet Billedhugger Claus Berg fra Lybeck til Odense, for atanfærdige en Altertavle for S. Francisci Kirke i Odense; thi det hedder om ham, at han var nogle Aar i Odense, før han giftede sig (D. Mag. 1. Pag. 25);

og dog blev hans ældste Søn, Franz Berg, allerede født 1500 (Bløch 1 Pag. 335). Hvilket Sidste ogsaa er nødvendigt at antage, saasom han allerede stude- rede efter fuldendt Skolegang paa Universitetet i No- stod 1521, da Dr. Christine døde; var 1531 Rector i Odense, derpaa Cantor hos Bissen i Ribe, derpaa Rector i Viborg, derpaa Lector i Bestervig, derpaa Præst i Ribe, derpaa Præst i Kjøbenhavn og endelig 1548 Biskop i Dpslo. Hvilket tilhøbe, og fremfor Alt det Første, var umuligt, dersom han først var født nogle Aar efter 1513; thi saa skulde han være ble- ven Student, da han omtrent var 4 Aar gammel, Rec- tor, da han var 14 Aar, o. s. v. Ogsaa bør det, der fortælles om hans høie Alder af 121 Aar (D. Mag. 1 Pag. 27), formodentlig reduceres til 91 (idet man har læst CXXI i Stedet for XCI), hvilket ogsaa stemmer med hans eget Udsagn, da han selv før sin Død 1591 angav sin Alder til 90 Aar (Pont. 3 Pag. 190). Men deraf er det altsaa atter en Folge, at Faderen, eller Billedhuggeren Claus Berg, maa have været nogle Aar i Odense før 1500; og jeg finder ingen rimeligere Tid eller Anledning til hans Hidkaldelse end netop 1497 eller 98; eftersom Sønnesønnen, der har omtalt dette hans Arbejde ved Graabrødre Altertable i D. Mag. 1 Pag. 24 sq., ingenlunde siger, at Dronnin- gen allerede var Enke, da hun kaldte ham did; men kan derhos have fuldkommen Ret i, at hun allerede da holdt Huus eller Hof i Odense (skjøndt ikke i Claras Kloster, der vel at mærke, — som jeg i det Følgende skal godtgjøre, — først efter hendes Død blev ind- rettet; men vel i en Gaard, som siden blev Claræ

Kloster, nemlig den efter hende og hendes Ophold paa Samme saakaldte Dronninggaard i Odense, jfr. 1503). Altertavlsens Forfærdigelsestid vil altsaa rimeligviis falde, ikke mellem 1513 og 1521, men mellem 1498 og 1504. Og dermed stemmer ogsaa den Omstændighed, at en anden af Dr. Christines Altertavler, nemlig den i Sanderum Kirke, — som man har al Grund til at formode, tilligemed den i Dalum Kirke, at være af samme Mester (jfr. 1504), — allerede synes at være forfærdiget 1504 og vistnok ikke er sat i Arbejde, før Graabrødretavlen, som den vigtigere, allerede ganske var færdig.

S. A. mageskiftede Prioren i S. Hans, Peder Anderssen, til Poul Larmand (jfr. 1489) 2 Gaarde i Dræbek mod 1 i Rosstrup; ¹⁾ ligesom ogsaa J. A. foretoges Markeskjælsforretning mellem Kronens og Klosters Gods i Hjelmstrup. S. A. pantsatte ogsaa Tønne Bryste til S. Hans Kloster en Skov ved Nybe Mølle; ²⁾ og Kong Hans gav Klosteret Stadfæstelse paa dets Eiendomme paa Veilby Grund (P. Müller Pag. 21-22).

S. A. udstædede Kong Hans i Odense en yderligere Forklaring over sine Odense Byes Kjøbmænd (1496) meddeelte Privilegier. Og tilstaaes det derved Bor-

1) Formodentlig den samme Hr. Larmand, der skjædede en Gaard i Brylle til S. Knuds Kloster med en Gaard i Gerskov (Chr. Poulsf. Reg., som intet Aarstal anfører).

2) Formodentlig den samme Tønne Bryste, der skjædede 8 Gaarde i Wesslingh til S. Knuds Kloster (Chr. Poulsf. Reg., der ligeledes her intet Aarstal anfører).

gerne at sælge **LI** i deres egne Huse i Randebjiss, og i deres Laugshuus i Tondebjiss; men ikke hjemme at holde noget almindeligt **LS**alg, eller det i Kroer at udsælge (*Birch. og Lang. Coll.*).

S. N. udstæder Kong Hans sit Brev: at **Løverda-**gen **S. Botulphi** Dag, paa vort **Netterthing** i **Othens** i **Hellig=Hjeshuus Kirke**, nærværendes **Mester Hans Urne**, **Pronest** i **Othens**, **Hr. Hans Balkendorp**, **Nid-**der, **Jorgen Daa**, **Niels Andersøn**, vor **Embedsmand** paa **Nesbyhouit**, og **Anders Ebbesen**, **Førstander** til **Dalum Kloster**, var skiftet velbyrdig **Kvindes Bud**, **Fru Margrete Cristensdatters**, paa hendes og **Hr. Henrich Meyenstrops Arvingers Vegne**, med **Breve** paa **Gode** (i **Sjælland**), som forfulgt er til **Laas** (*Dipl. Lang.*).

1498 var **Jens Albertsen** **Canik** i **Ddense** (*Atl. 6 Pag. 592*), jfr. 1489.

S. N. var **Christian Mule** **Borgemester** (*Birch.*), jfr. 1497.

S. N. var **Jorgen Urne** **Landsdommer** i **Fyen** (*D. S. L. Pag. 251*), jfr. 1497.

S. N. udstæder **Bisp Carl** sit Brev til **Dn. Erasmo Nicolai** **presbitero** om **Præsentationen** til **eccl. beate Marie virginis** i **Nytsjøbing** paa **Falster**. **Dat. in curia nostra Blamstwed ipso die annuntiationis Marie virg.** (*Dipl. Lang.*).

S. N. udstæder **Fogden** i **Wessensberigh Birkething**, **Per Thomiasen** i **Kedelstrop**, sit Brev: at **Fredagen** næstfor **Michaelis Archangeli** var paa **Wessensberigh Birkething** skiftet **Niels Persøn** af **Møllegordh** (ved **Ddense**, eller maastee **snarere** i **Bigerslef Sogn**), som fik et **Thingsvidne** af 8 **Dannemænd**: at **besteden** **Svend**

Syden Bæsse i Andebolle pantsatte ham sin Deel og Rettighed, han arvede i den Gaard i Kolberigh, som førte Niels Perösen haver (Dipl. Lang.).

S. A. blev Fru Hilwich Hartvicsdatter (Smalstie, som Hoff. dog kalder Hilleborg), Anders Ebbesen (Ulfelds første) Hustru af Dallund (læs Dalum, jfr. 1497), i Graabrødrefirke begravet; hvis Liggsteen af Uildsgaard findes tegnet.

1499 udstædede Præsten i Lumby, Johannes Eggardsen, sit Fundatsbrev paa det Alter og Vicarie, han i S. Albani Kirke havde stiftet. Og hedder det i Samme: Johannes Eggardi presbyter, Curatus in Lyungby &c., recognosco, me per presentes in medio chori ecclesie parochialis beati Albani Martyris Ottoniensis unum altare & vicariam quendam fundasse & crexisse in salutem anime mee, parentum, amicorum & benefactorum meorum &c. Som Vidner have underskrevet: Carolus, episc. Ottoniens., Thomas Eggardi, Curatus in Brynss (i Ribe Stift), Johannes Henrici, Curatus eccless. Svaninge, Sacerdotes, Johannes Scrifver, Consul, & Claus Laurentii, civis Ottoniensis. Dat. Ottonie ipso die inventionis sancte crucis (Dipl. Lang.).

S. A. skædede Sognepræsten i Lunde, Hr. Jesper Pave (see 1484), til S. Gjertruds Gilde i Odense sin Jord og Grund inden den yderste Vesterport (thi der vare tvende, vid. supra.), Sonden næst Adalgaden langs ud med det Stræde næst Havelverket, som løber ind til Høstvedora Strædet (Reg. Dipl.), jfr. 1489.

hvor det samme Skjode ogsaa i Følge en anden Afskrift henføres.

S. N. var Otto Þorsfeld Hovedsmand paa Næsbyhoved (B. N. 1 Pag. 39) og nævnes i et Landsthingsvidne, som Landedommer Jørgen Urne (jfr. 1498) optager over Præsten i Skjellerup, der havde hugget i hans Skov og bortploiet af hans Jord (B. N. 1. c.), idet nemlig **Petrus Martini, Clericus Othoniensis Dioces., sacra apostolica autoritate Notarius publicus**, samt Bævnerne **Otto Þorsfeld, Capitaneus castri Næsbyhovet**, og **Andreas Albanis (Læs Ebbonis, jfr. 1497 og 98), provisor S. Monialium in Dalum** bevidne: at Jørgen Urne, Landdommer i Fyen, s. N. paa Landstinget, hvor Esge Hvid sad i Dommers Sted, havde beklaget sig over, ikke at have kunnet faae nogen Ret over Præsten Hr. Clement i Skjellerup, som havde hugget i hans til Hindeaegaard henliggende Skov og bortploiet af den til samme Gaard henliggende Jord (Birch.). I denne Lænsmand, Otto Þorsfelds, Tid er det formodentlig ogsaa steet, hvad Sagnet beretter, at der nemlig skulde være opstaaet en Røverbande paa Landeveien fra Odense til Bogenfse, som havde sit Tilhold i det saakaldte Myrdehuus mellem Skamby og Dalund, og hvis Medlemmer en Juleaften gjestede hos en Bondkone i Ulkenstrup (mellem Kunde og Dalund). Manden angav dette deres Gjestereren for Lænsmanden paa Næsbyhoved, og denne omringede Gaarden med sine Ffolk og angreb dem. Men Røverne opfangede Sluglerne med Skinddynerne i Gaarden og værgede sig derhos saa fortvivlet, at han tilsidst maatte stifke Gaarden i Brand, hvorved

den hele By (som da skal have bestaaet af 5 Gaarde. Atl. 6 Pag. 552) gik i Løbet. Dog bleve kun 3 af Røverne fangne; men disse angave de øvrige, som derpaa bleve grebne i Myrdehuset, 24 i Tallet (jfr. Thieles Folkesagn 2 Pag. 91=92); hvorimod den afbrændte By blev nedlagt, og dens Jorder kort efter 1500 henlagte under Dalunds Hovmark.

S. A. indviede Bisp Carl efter et festligt Maaltid og en Visceratio (der i Folge S. R. D. 1 Pag. 307 synes at betegne et Offer) med stor Pragt S. Knuds Kirke (S. R. D. 7 Pag. 238); hvilket dog næsten skulde synes at være en Forverling med det under 1491 Anførte.

S. A. skal endelig Mag. Jens Andersen Beldenaf allerede have været *Episcopus designatus* eller *deputatus* til Jyens Stift, og som saadan have været med paa et Gesandtskab til Rusland (S. R. D. 2 Pag. 561. Pont. 2 Pag. 438. P. Müll. Beld. Pag. 3).

Kaste vi nu et Blik tilbage over Hovedbegivenhederne i Egnens og Byens Historie, hvad det 15de Aarhundrede er angaaende, da finde vi Geistlighedens Rigdom i et bestandigt Tiltagende. Thi uagtet den vel ikke var fri for Skatter (see 1439, 75, 90) og underiden ogsaa var under de Verdsliges Forfølgelse (f. Ex. 1419), saa var dog dens udtømmelige Rigdoms Kilde: en bestandig Tilvært. Thi Afsadsofferet (see 1401, 2, 3, 7, 8, 12, 14, 16, 17, 19, 21 *ic. ic.*) og Sjæleverne (see 1404, 19, 49, 61, 68, 76, 82) vedvarede

uafladeligt, og de Geistlige havde nu endogsaa vidst at forege disse sidste, ved ikke alene at optage enkelte Personer, men endogsaa hele Corporationer i deres gode Gjeringers Deelagtighed (f. Ex. 1402), hvorved de tillige sikrede sig disse Corporationers kraftige Understøttelse i Tilfælde, hvor det mere kom an paa Næven end paa Hjæven. Af denne Rigdom fulgte igjen et større Hang til Bequemmeligheder; og man har endogsaa derpaa et Exempel 1495, hvor et af Byens Klostre ikke blot har Jorder, Skove og Enge, ikke blot Aaalgårde 3: Urtehauger og Aabildgaarde 3: Frugthauger, men ogsaa Humlegaarde, Estehauger og Teglværker. Af Bequemmelighed var igjen Nagelighed en Folge (see f. Ex. 1420 og 34), der virkelig gif saavidt, at ikke blot Bisperne, — hvilket alt i det foregaaende Aarhundrede var Skik, — antog sig Bicarer, men at nu endogsaa simple Præster eller Andre, der havde præstelige Forretninger, anskaffede sig slige Capellaner; ja! ikke engang gad overvære Gudstjenesten selv. Stridigheder (f. Ex. 1420, 70, 89) fandt endnu, som forhen, Sted iblandt dem. Mange af dem levede uordentligt, ja! endogsaa liderligt (f. Ex. 1469, 88, 89; jfr. Pont. 2 Pag. 286-87, 289); ja! nogle besyldtes saagar for formelige Bedragerier (f. Ex. 1484 og 99). Desuagtet tog de sig med en prisværdig Omhu af Skolevæsenet (f. Ex. 1416, 20, 34, 47, 61), viste deres Patriotisme ved at indføre offentlige Bonner for Kongen og Kongehuset (see 1425) og vare især ret slittige til ved Afsked (f. Ex. 1401, 2, 3, 7, 8, 12, 14, 16, 17, 19, 21 *u.*) at opbygge Kirkebygningen paa Landet; ligesom ogsaa i denne Periode en overordent-

lig Mængde Bialtere oprettedes og indviedes (f. Er. 1408, 13, 16, 17, 26, 29, 33, 38, 39, 41, 47, 60, 62, 66, 70, 72, 80, 82, 92; ja! saagar et portatilt Altar omtales 1415); saa at enhver Kirke nu ikke blot havde sit Hovedalter, men ogsaa de fleste et eller flere i Hjørnerne eller Sidegangene fordeelte Bialtre, til hvis Mængde, endog i vore Landsbykirker, man kan slutte sig saavel af det Foregaaende, som af Blochs Beretning om den Mænge Altre, Bisp Jacob Madsen endnu 50 Aar efter Reformationen foresandt og lod nedrive omkring paa Landet i Fyen (Bloch 1 Pag. 56-58). Men uagtet alle disse Bestræbelser for at vedligeholde den gamle Anseelse og Vælde, er det dog indlysende nok, at de Geistlige, ved deres i Almindelighed flette Døpforsel i dette Aarhundrede, havde tabt Betydeligt af den Uresfrygt, de forhen i Folkets Dine besad; og at deres indbyrdes Uenighed alt mere og mere havde undergræget den Samdrægtighedskraft, uden hvilken ingen Stand kan modstaae en ubvortes fjendtlig Indvirkning. Og neppe vil vel nogen By kunne fremvise Exempel paa en sliq langvarig, haardnaffet, uendelig og i sine Folger fordærvelig Uvedragt, som den, Odense By har at fremvise mellem Geistligheden ved Bor Frue og S. Knud, eller mellem Marianerne og Knudsbrødrene. Marianerne eller Prælaterne ved Bor Frue, som fra Begyndelsen af vare i Besiddelse af det geistlige Eneherredomme, mistede ikke alene ved deres Helgenreliquiers Odelæggelse 1086 en Deel af deres Anseelse og Magt, men, hvad værre var, en ny Helgen fremstod i S. Knud, hvis Tjeneste 1101 antrovedes til et andet Sæt Munk, skjøndt af den samme Orden, dog af en

modsat Interesse. Disse Ordenens yngre Brødre steg alt mere og mere i Rigdom og Anseelse; de bleve 1139 erklærede for Stiftets Domcapitel, hvem Bispevalget antroedes, og anmassede sig som saadant endogsaa i den Grad det geistlige Supremat, at de endogsaa tilegnede sig den forhen under Vor Frue sorte-
rende S. Albani Kirke. Og da Marianerne igjen havde udføbt dem af Sammes Besiddelse, vedbleve de dog endnu at føre Navn efter Samme, som et Slags taus Erklæring om, at de ikke havde opgivet deres Prætenstioner for Fremtiden. Ja! de dreve endogsaa deres Had imod Marianerne saavidt, at de tilfodt ingen Bisfop vilde vælge, uden at han forud maatte love at staae dem bi i at undertrykke disse deres Fjender. Marianerne eller de ældre Benedictinerbrødre taalte naturligviis paa deres Side ikke rolig en sliq Fortrængelse af deres oprindelige Rettigheder. De gjorde idelige Forsøg paa at indtrænge sig i Samme igjen; og skjøndt de idelig bleve afflagne, undløde de dog ikke at fornye deres Angreb igjen, indtil samme ved en utrættelig Standhaftighed omsider for en Stund maatte lykkes dem. Men der opstod ved disse gjensidige Bestræbelser en uafbrudt Strid mellem begge disse Partier, der fortsattes ikke blot gennem Decennier, men gennem Aarhundreder. Og denne Strid maatte igjen nødvendigviis føre en Række af Intriguer og Rabaler med sig, der omsider maatte forplante sig selv til Byens Borgere og saaledes ogsaa dele disse i 2 Partier, alt eftersom de vare Hines eller Disjes Sognemænd, eller alt eftersom de kunde vindes for Hine eller Disje; og som saaledes ogsaa paa en forstyrrende Maade maatte

gribe ind i det hele saavel communale som huslige Liv. Og omendstjøndt Tiden vel nu, i det Mindste tildeels, med sit Slør har tildækket disse gjensidige Tvistigheder, saa vil dog enhver sjonksom Læser lettelig kunne tænke sig, hvor uendelige deres Forgrevninger, og hvor sørgelige deres Virkninger maatte være. Odense Byes indre Historie er saaledes i denne Henseende, hvad den catholiske Periode er angaaende, et sandt episk Emne, en uafslælig Strid mellem de ældre og yngre Brødre af en og samme Orden, en uendelig Række af Cabaler mellem to Sønner af en og samme Moder, for gjensidigen at undergrave og at ødelægge hinanden; en Kamp paa Liv og Død mellem Alderdommens Klogskab og Standhaftighed og Ungdommens Kraftanstrengelse og Lykke; og denne fortsat i en og samme By, ligesom nedarvet fra Slægt til Slægt, i en Række af mere end 300 Aar, indtil det endelig lykkes det ældre Parti, og det endda kun for Dieblikke, at seire. Men det er ogsaa kun den sidste Opblussten af den snart udsulte Flamme. Thi efter i en halv Snees Aar at have nydt de søde Frugter af den dyrefjebte Seier, maae de atter vige for deres gamle Rivaler; og efter 2 Sneje Aars Forløb gjør endelig Reformationen Ende saavel paa det overbundne som paa det seirende Partie, hvis langsomme Dødskamp den sidste Priors Levnet (i D. Mag. 2 Pag. 65 sq.) saa udtryksfuldt repræsenterer. Til disse righoldige Anledninger til Gveistlighedens gradvise Svækkelse i dette Aarhundrede kommer endnu Borgernes alt mere og mere vaagnende Selvstændighed og alt mere og mere udviklede Kraft. Disse Borgere (til hvis Klasse der længe havde hen-

hørt enkelte fra Landet Tid efter anden indflyttede Landmænd og Bønder, og hvortil nu ogsaa, siden 1436, maane henregnes de enkelte i Byen sig nedsettende Landadelsmænd) ¹⁾ forene sig ikke alene, som før, med de forskjellige Partier af Geistligheden i flere nyoprettede Gilder (f. Ex. Guds Legemsgildet 1428, det Glænde Gilde 1435, Trefoldighedsgildet 1476 og 96, samt Mariæ Psalteris Broderskab 1492 og 96); men en Deel af disse Gilder faae nu ogsaa i dette Aarhundrede en større Communalstændts og en mere til Byen og Byens Borgere indskrænket Virkefreds, idet disse, hidtil halv geistlige, Broderskaber blive mere og mere verdslig stæmte og lidt efter lidt forvandles til borgerlige Haandværkslaug, saasom Stræderlauget 1470 og 80, Kjobmands-laugget 1476 og 96, Dverfjærerlauget 1492 ²⁾ og Smedegildet 1496. Og ligesom saaledes alt i forrige Aarhundrede Borgerstanden, i det Mindste med Hensyn til Sproget, begyndte at rive sig løs fra sin forðums Formynders eller fra de Geistlige; saaledes er dette nu ogsaa i nærværende Aarhundrede Tilfældet med Hensyn til Gilderne. Selvstændigheden vaagner alt mere og mere, og dette har atter til Følge, at i Ste-

1) Om Adelsstandens stigende Anseelse og Magt i denne Periode see Pont. 2 Pag. 264, og om Bondens Tilstand Nyerup Pag. 271 sq. og især Pag. 278-81; samt om disse, især paa Grund af Tiendens og andre Afgifters Foregelse epvaste Dyrer Pont. 2 Pag. 266, 588.

2) Dverfjærerne eller Krammerne vare de, der solgte i Alensvid eller, hvad Lybsterne endnu kalde, kurze Waaren, og vi Tanste derimod Alenfram eller Kramvarer.

det for Odense Byes Historie i de foregaaende Aarhundreder i Grunden kun var en Odense Bispe- og Klosterhistorie, saa bliver den nu alt mere og mere en Borger- og Communchistorie. Af Regjeringen erholdt dernæst Byen og Byens Borgere nye og forøgede Privilegier (f. Ex. 1409, 40, 49, 77 og 93), og den glædelige Tid var allerede nu i Anbrud, hvor Borgernes Besværinger naaede Kongens Ore og fandt en gunstig Bønhørelse (f. Ex. 1444 ic.); ligesom ogsaa de tvende Kjøbstædretter af 1422 (Nyerup Pag. 245) og 1443 (ibid. Pag. 246) bære et fuldgyldigt Vidne om, i hvor høi en Grad saavel Erik af Pommern som Christoffer af Baiern lode sig Kjøbstædernes Opkomst og Handelsens Fremme være angelegen. Den tydske eller hanseatiste Handel blev ved disse Foranstaltninger til de indenlandske Borgeres Bedste betydeligt indstrænket (N. Pag. 244, 246); ja! det kom saavidt, at saavel vore Bønder som Huusmænd og Tjenestekarle drog paa egne Skibe til Udlandet med deres indenlandske Varer og toge udenlandske Varer f. Ex. Kobber, Klæde o. s. v. med sig tilbage igjen. Men dette blev allerede forbudt de 2 sidstnævnte Klæser 1460 og selv Bønderne 1472; ja! endelig ogsaa Kjøbstædmændene eller de egentlige Kjøbmænd 1475 (N. Pag. 250), saa at vi nu ikke engang maatte drive vore egne Orne længere end til Alsens i Fyen og til Colding og Ribe i Jylland, for der at lade dem af de fremmede Handelsmænd afhente (N. Pag. 251). Bemeldte Ore eller Studehandel var nemlig paa disse Tider Landets vigtigste og fordeeligste Handelsgreen. Den omtales ikke blot, som sagt, 1475 (N. Pag. 250); men det

hedder endogſaa 1497, at der af Fyen aleue udførtes
 aarlig 2 à 3000 Stude (N. D. Mag. 5 Pag. 151); og
 har man endnu om denne Studperiode i Odense ſelv
 et Minde, idet et derværende Stræde, nemlig det end-
 nu ſaakaldte Staalſtræde (ſom altſaa egentlig burde
 hedde Staldſtræde) fik Navn af, at Byens Stude der
 bleve holdte paa Stald eller ſedede, forinden de ſkulde
 udføres eller ſælges. Hvad dernæſt de øvrige Byens
 Næringsveie er angaaende, da nævnes der ſaavel en
 utrolig Mængde Haandværkere, ſom nu kaldtes Em-
 bedsmænd, ligefom deres Haandværk et Embede (ſ. Er.
 N. Pag. 245, jfr. *supra* 1495), ſom ogſaa en heel
 Deel andre næringsdrivende Borgere, ſaaſom foruden
 Bagere, Bryggere, Kjøbmænd, Kræmere og Sudere ∴
 Skomagere (N. Pag. 245) endvidere: Grydeſtøbere
 (1461, 76, 96), Skrædere (70, 80), Overſkjærere (92),
 Remmeſnidere (76, 80, 96), Svarere ∴ Dreiere (76),
 Malere (80), Badſkærer ∴ Barberer og Chirurger
 (82), Læger (96), Orgemestere ∴ Organifter eller
 Orgelbyggere (96), Værkmestere (74), Bogbindere (96),
 Bogtrykkere (82), Skindere ∴ Felberedere (80), Klein-
 ſmede, Knivsmede, Kelleſmede ∴ Kjedelſikkere, Made-
 ſlaaere ∴ Bliſkenslagere, Sværdſegere, Sabelmagere og
 Randſtøbere (96), Hattemagere (29, *Altſtykk.* Pag.
 145) og Guldsmede (81, 90, *Altſtykk.* Pag. 106) &c.
 &c. Dernæſt vare, ſom ſagt, de geiſtlige Broderskaber
 tildeels gaaede over i Haandværkslaug, og deres Straaer
 i formelige Laugsartikler (N. Pag. 252); hvorhos til-
 lige, ſom det i Staderetten af 1422 hedder, hver Em-
 bedsmænd (for Fremtiden) ſkulde nære ſig af ſit Em-
 bede; Bageren af ſin Bagning, Suderen af ſin Sko-

gjerning, Smeden af sin Smedegjerning; Guldsmede, Skrædere, Kræmere og Skindere ligesaa; hvorimod Borgere og Bymænd, som saadant Embede ikke havde lært, skulde bruge dem med deres Kjøbmandskab og deres Brygning (N. Pag. 245); saa at altsaa disse 2 sidste Næringsveie synes at have været de eneste, der ikke vare Laugstvang underkastede. Og selv den Sidste blev ved den ovenanførte Forordning af 1497 betydeligt indskrænket. Af Kunstnere forekomme, foruden de i det Foregaaende omtalte, endvidere: Bygmestere (1477), Klokkestøbere (1404, 13, 43, 50, 54, 92, 93, 96), Myntmestere (1428, 62), Steenhuggere (eller adelige Liigstene 1435, 41, 66, 68, 86, 90, 92, 98, ja! saagar en Borgemesters 1459 ¹⁾), Billedsnidere (1470, 78, 87 ic.), Signetstikkere (1460) og, som sagt, Bogtrykkere (1482). De mange nye eller fornyede Bygninger (saasom S. Knuds Kloster 1400, S. Hans Capel 33, det Glænde Gildeshuus 36, S. Knuds Kloster, Kirke, Capel og Skole 64, S. Hans Capel 64, den nye Bispegaard 66, Vor Frue Kirke 67 og Hellig-Gjeshuus 78) gabe ogsaa, saavel ved deres udbvendige Muurarbejde som ved deres indvendige Decorationer, Kunstnerne en rigelig Næring, og de mange Altre og dertil hørende Alttertavler (see især 1470 og 78) ic. ikke mindre. I det Foregaaende har jeg allerede (under 1470 og 78) omtalt Tidsaldrens Smag med Hensyn til

¹⁾ Dog langtfra ikke saa smuk, som Borgemesterens i Ribe af 1360 eller 63, der er kobberstøbt i D. S. XIII Pag. 516 og ikke blot er en af vore ældste, men ogsaa en af vore smukkeste Liigstene, dog ikke i Steen, men i Metal udgravet.

Altartabler ¹⁾; ligeledes med Hensyn til de ikke sjældent med Baabner og andet Billedhuggerarbejde udzirede Kirkestole eller Stolestader (1487). Ogsaa af de udskaarne Crucifixer have vi et Mønster fra nærværende Periode (nemlig i Samtoste Kirke af 1482 og i Graabredre af 1498, jfr. 1513). Som videre Exempel paa Eiendommeligheden af deres Kunstfrembringelser i dette Aarhundrede kan fremdeles her fra Egnen anføres, at v. Haven hos en Bonde i Sanderum foresandt et 2 Alen høit og 1 Alen bredt Skab (der efter al Sandsynlighed i gamle Dage har tilhørt et af Ddenses Klostre eller Wldeshuse). Det var forfærdiget af den saakaldte sorte Eeg, som man i Middelaaldrens Meubler saa ofte gjenfinder, og som man mener skulde hidrøre fra Egestammer, der vare opgravne i vore Tørve moser, hvoraf den havde sin sorte Farve, ligesom sin fede Glands af det, at den, efter at være forarbejdet, for at bevare den mod Dm, blev oliefødet 3: kogt i et vist Slags Krydderolie. Dette Skab havde en Skabslaage foroven og en Ditto forneden, samt paa Midten en Klap eller Klapslaage, alle med stærke Jernhængsler og Laase forsynede; hvorhos der læstes i den øverste og begge Siderandene med Muntebogstaver følgende Ord udskaarne: **Help Got un Maria! Jhesus Nasarenius, Rex Judæorum.** An. Dn. MCDLI. 3: 1451. I Skouby Kirke stod ogsaa et lignende Skab af 1496, hvorpaa stod udgravet: **An. Dn. 1496**

1) Blandt hvilke især den foromtalte Graabredre Altartable, hvoraf man har en egen 1813 af Dr. Müllers udgivet Beskrivelse, i en hei Grab bærer Prisen.

tempore Nicolai Jacobi plebani; og derover Christian Urnes og (formodentlig) hans 2 Fruers Vaaben (Abildg. Journal). Af samme sorte Eeg og formodentlig fra samme Tidsalder havde ogsaa (1811) Kromanden, Nielsus Henriksen, udenfor Vesterport i Odense et ægte gammeldags, rigeligt med Billedhuggerarbejde forsynet Skab, hvis nederste Laage forestillede tvende bibelske Stykker, ligesom den øverste Isafs Dffring; og ovenover samme en fremstaaende Buc, som bæres af tvende Billeder, nemlig Haabet og Wiisdommen; foruden mange andre paa samme anbragte Billeder og Zirater. Desforuden havde han ogsaa en gammel, med en særdeles antik Laas forsynet, Dør, ligeledes af sort Eeg og derhos ligesaa rigeligt, som foregaaende Skab, med Billedhuggerarbejde, der forestillede Religionen og Andagten o. s. v., forsynet. Fremdeles har man endnu fra denne Periode et andet Slags Kunstfrembringelser, nemlig de som oftest med mangehaande Zirater overlæsedede Kirkedørsinscriptioner af Jernbeslag eller den saakaldte Jernbinding f. Ex. i Steenløse og Gauslund af 1489, i Sønderlø af 1483, i Udby af 1468, i Juslef af 1465 og i Jordløse (forudsat, at det ikke er urigtigt læst) af 1409; altsaa meest et Aarhundrede ældre end de af Ryerup i hans Mindeentærker Pag. 322 som Mærkværdigheder anførte Kirkedørsinscriptioner. Endelig maa selv Affskriverkonsten eller Calligraphien (til Vidnesbyrd om den borgerlige Opdragelses Fremstribt) i denne Periode have floreret i Borgerstanden (hvis Medlemmer i Almindelighed for den Tid vel neppe kunde skrive deres Navn); ¹⁾ thi

¹⁾ Ja! man har endnu af 1552 et heist mærkeligt Exempel paa

Thomas Gheysmer Iob, som sagt, sit udførlige Compendium hist. Dan. 1431 afskrive ved en Odense Borger, Henrik Dibel, der altsaa ikke alene maa have forstaaet Latin, men ogsaa have skrevet en bedre Haand end Klostersnes Munke. Byen havde dernæst i nærværende Periode ikke blot faaet adskillige nye Bygninger (som i det Foregaaende ere opregnede), men var ogsaa, i det Hele taget, betydeligt bleven udvidet og forstørret; som vi deraf tør slutte, at ikke alene Obergade (1471), Nedergade (80), Skullensborg (64), Hørsfortorvet (42, 43, 62), Hølsedørestrædet (89, 99) og Piledam (70) for første Gang nævnes; men at Byen ogsaa allerede da har en indre og ydre saavel Vester- (89, 99) som Nørre- (71) Port. I Henseende til dens Bestyrelse finde vi nu ikke blot, som før, Landdommer (1406, 19 ic.) og Borgemeester (1405, 18 ic.); men der ere nu 2 Borgemeestere (1435, 66). Disse have en betydelig Rang (ja! som det synes, endogsaa næstefter Bispen; jfr. 1470) og lade sig paa adelig Wiis begrave (1459); ja! 2 af dem blive endogsaa formeligt nobiliterede (1440 og 93). Endelig er der nu ogsaa en Ræmner (1459, 71, 76, 80, 95) og 15 Rødemestere (95) ansatte i Byen, og Byskatten er bestemt til 300 Mk. aarlig. Om de øvrige Paalæg eller den saakaldte Byens Lyng se N. Pag. 261, og af hvad videre om Byens Bestyrelse og Forsatning i denne Periode kan være at bemærke, vil i det Foregaaende under 1409, 40, 44, 49, 54, 77, 93

en Herredsfoged, der hverken kunde læse eller skrive (Ros. Dem. Pag. 199).

og 95 det Væsentligste findes anført. Et maaskee ikke uvæsentligt Bidrag til deres Fattigvæsens Forbedring havde Borgerne i Narene 1474 og 77 privat Gødgjørenhed at takke. Ligesom endelig ogsaa i dette Aarhundrede Folkeforlystelsernes Række synes at være blevet forøget, saavel ved offentlige Dandse som ved den i de senere Tider saa hyppigt forekommende Fastelavnsløben (1447) eller maskerede Optog paa Gader og i Huse.

Det 16de Aarhundrede aabner sig med et Par for Landet vigtige Dødsfald.

1500 døde nemlig Ridderen Hr. Lodovicus Marsk (af Adelslægten Muuk, jfr. Geneal. Arch. 1 Pag. 3) de Østrup og ligger med sin Frue, Ana Brolis (Læs Brocks) Datter, i Graabrødrekirke begravet (Birch.). Han var maaskee, siden han skrives Ludevig Pallefen (l. c.), en Son af den Palle Marsk til Østrupgaard i Haastrup Sogn, hvis Døtre døde 1470 (Atl. 6 Pag. 734).

S. N. døde Ridderen Hr. Prebjørn Ydebusk, blev i S. Hans Kirke under Orgelværket begravet og over ham og hans Frue en Piigsteen sammesteds lagt (Marm. Dan. 1 Pag. 228. Atl. 6 Pag. 597. P. Müller Pag. 37), som er føbberstuffed af Bircherød og forestiller ham og hans 2 Frue, Wibefe og Anna; ligesom han ogsaa paa Stenen selv kaldes miles auratus. Men saavel efter Klevenfeld som efter Bl. S. 2, 3, 25 skal han først være død 1541 og ligge i Aarhuus Domkirke begravet.

S. A. maa det i Følge de Oplysninger, jeg under 1497 har meddeelt, formodentlig have været, at Dr. Christine i Odense holdt sin Billedhugger, Claus Bergs, Søn over Daaben eller bar ham, som det den Tid kaldtes, til Kristendom og kaldte ham Franz efter sin Skytshelgen, Franciscus (D. Mag. 1 Pag. 25).

S. A. hedder det i Dr. Christines Regnskabsbog: Torsdagen næstefter Vor Frue Dag Assumptionis sid Jørgen Løbere af Odense VIII s., ther han bar min Frue Breff fran Otte Vorskeldt af Nesbyhovet oc till Nykjøping (paa Falster, hvor Dronningen da opholdt sig). Bemeldte Jørgen Løber aff Odense forekommer atter s. A. i Regnskabsbogen ved S. Lucæ Evangelistæ Dag (medd. af R. N.); men Skade er det, at man hverken har Regnskabsbogen for dette eller for de 3 følgende Aar, da der ellers vistnok deri vilde kunne findes mangt et interessant Bidrag til Odense Byes Historie i hiin Periode.

S. A. var Claus Daa til Ravnstrup Lænsmand over Odensegaardis Læn (Atl. 3 Pag. 450, jfr. 1536, da han døde).

S. A. skjødede Sværdfegeren, Henrik Pedersen, 1 Gaard, Sydvest for Landstinget i Odense, til S. Hans Kloster, og forovttalte Prior, Peder Andersen (jfr. 1497), lyste Laaghævd over Nyke Mølle i Vigerslef Sogn, hvor ogsaa Tønne Brysse pantsatte en Skov til Klostersret. Fremdeles forskrev Peder Pedersen i Odense og Peder Andersen i Næsens slg til Prioren, at dersom de nogenstunde solgte eller pantsatte deres Andeel i Nalskølen, skulde Klosteret være dertil den Nærmeste (ja! efter en anden Notits skjødede de den endnu s. A. til

Klofret, jfr. 1502); ligesom Prioren ogsaa tog Raag-
hævd over Klofrets 2 Gaarde i Andebolle (P. Müller
Pag. 22).

S. A. (dog usigt om ikke et Par Tal ere ubeladte)
udstædte Mads Bager sit Gjenbrev paa en Gaard og
Grund i Vestergade, som han havde i aarlig Leie for
7 Mk. af S. Knuds Kloster paa hans, Kones, Børns
og et af deres Børnebørns Levetid (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. et Thingvidne af Pether Thomiasen af Res-
deltorp, Foged i Bispenberigs Birkething ic.: at feria
sexta ante ascensionis Domini sit Hans Basse af
Gabhøle et Thingvidne af 8 Dannemænd, at 7 Dan-
nemænd viduede, at det Leydh, som ligger i Gabhøl
imellem S. Anus Gaard, som Nis Anderssen iboer,
og Hans Bases Gaard, er kon (o: kun) eth Maglædh
og er intet odelsbæ (Ledh); og bør forte Ledh affretthe
at henge utti Bydes Krugh (Dipl. Lang.).

S. A. var Sognepræsten, Ib Log, i Hervinge Med-
lem af det Glænde Gilde i Odense (Gl. S. 1, 1, 43).

S. A. gjør Per Andersson, almindelig Official i
Otthens, bitterligt med sit aabne Brev: at den Tors-
dag efter S. Nicolai Dag vare 11 Dannemænd stæv-
nede for ham paa et Vidne, og viduede de da med
deres Ted: at Haffveløfte ligger i Wiisloff Sogn, og
Kerntienden horer til Wiisloff Præst og Kirke (Dipl.
Lang.).

1501 først i Septbr. under skriver Biskop Carl Ron-
now i Nyborg det danske Rigsråds Sendebrev til det
svenste (Hv. Pag. 1038). Men s. A. døde han ved
Begyndelsen af Host (S. R. D. 7 Pag. 238) som
Medlem af det Glænde Gilde i Odense (Gl. S. 1, 1,

38) og blev begravet i Herrested Kirke (Pont. 2 Pag. 436=37).

S. N. blev Jens Andersen Beldenaf Bisp i den Føregaaendes Sted (Hv. B. Nr. Pag. 43. S. R. D. 7 Pag. 238 og ikke, som Pont. 2 Pag. 438 siger, 1502). Han var en Mand af fortræffelige Naturgaver og gode Studier, men derhos mere verdslig end geistligsinde, og endelig en sand Bold for den meest afverlende Skjebnes Luner. Han var en Skomagerson fra Brøndum ved Aalborg, men havde, efter at have fuldendt sine Studier og at have promoveret som Mag. i Colln, taget Tjeneste i Kong Hanses Cancellie og var allerede 1499 episcopus designatus Ottoniensis eller udnævnt til Biskop Carl Nonnows Succesør i Odense (Pont. 2 Pag. 437=38). Hans Character (hvorom see Hv. Pag. 1121, 1122, 1180. B. Nr. Pag. 43. S. R. D. 7 Pag. 239, 240=41) var mindre roesværdig end hans Mandsejner og hans Kundskaber, der i den Grad vare hyperlige, at man endogfaa beskylde ham for Trolddom (Hv. Pag. 1122. S. R. D. 7 Pag. 240=41. Pont. 2 Pag. 438, 446). Forresten beskæftigede han sig mere med Statssager og Politik end med theologiske Studier og sit Embede; ligesom han ogsaa siges at have den Fortjeneste af det Land, hvori han var Bisp, at han bragte den fynske Studeshandel paa Lydsland og Nederland i Flor (Hv. Pag. 1122. S. R. D. 7 Pag. 240. Pont. 2 Pag. 439). Og var han saaledes endogfaa en mindre omhyggelig Sjælsyrde, saa var han derimod en desto paapasseligere Dvæghyrde, idet han, som Pontoppidan (l. c. Pag. 439) siger, var den største Dvæghandler i Landet.

Det Første kan nu gjerne være fuldkommen Sandhed; men hvad det Sidste er angaaende, da have vi i det Foregaaende seet, at den slynske Studehandel allerede 1497 (altsaa i det Mindste nogle Aar før han blev Bisp) med Grund kunde siges at florere.

S. A. tog bemeldte Biskop Veldena af Hamborgbirk (som Kong Erik af Pommern havde sjenket Provstiet i Odense til 12 Skoledisciples Underholdning, som skulde synges i Frue Kirke, jfr. 1397) med Pavelig Bevilling fra Odense Provsti og lagde det under Bispestolen (Hy. Pag. 1086-87. Bloch 1 Pag. 237), eller, rettere sagt, deelte det mellem 4 Caniker, uagtet han ikke efter Fundatsens Lydelse lod Kirkesangen besørge.

S. A. holdtes Sandemænds Tag mellem Prioren i S. Hans, Peder Andersen, og Bjørn Johansen i Braugde Skov; og Eidstævnte erklærede ved denne Leilighed, at han ingen Rettighed havde til Klosters Eiendom i Hoyerup (P. Müller Pag. 22) eller efter et andet Register: i Verdestov, Bredefnab og Heirogge.

S. A. Skambyherreds Thingvidne: at Mag. Peder Andersen, Prior i S. Hans, havde indvordet med Laugherd paa Priorens Vegne af Antvorskov al den Jord og Eiendom, som han havde paa Klosters Vegne i Tersvø (Dipl. Reg.), jfr. 1533.

S. A. Mageskiftebrev, hvorved Sortebrodrækloster i Odersø afstaaer til Jørgen Marsvin de 2 Gaarde i Nerdis (o: Næraa) Sogn og By, som Esbern Marsvin havde givet til Klostret; hvorimod det igjen af Jørgen Marsvin fik 2 Gaarde i Eghens (o: Egense) (Reg. Bøef.).

S. A. udstæder Jørgen Urne, Vandsdommer i Egen,

Christiern Mule, Borgemeſter i Odense, Hans Lauridsen, Skriver til Fyenbo Landſthing, og andre Flere et Landſthingsvidue om Fredlyſning over en Jord, Kong Hans havde givet Svendborg By (Alkſtykk. Pag. 100).

1502 ſkulde Biſp Beldenak have ledsaget Prinds Chriſtian til Norge, for at være paa Raad med ved Rebellionens Dæmpning (Pont. 2 Pag. 438. P. Müller Pag. 87).

S. A. ſendes Biſp Beldenak til Lybeck, for at underhandle med Hanſtæderne, at de ingen Tilførfel maatte gjøre de Svenſke, ſom Kongen vilde hjemføge med Krig, fordi de vare frafaldne og havde fanget hans Dronning (Hv. Pag. 1043). Dgſaa ſkal han ved denne Tid paa en ſnild Maade have advaret Kongen om hans Forhold med Læneemandens Frue paa Vordingborg og kaldes i denne Anledning af Kongen en Skalk (l. c. Pag. 1048).

S. A. blev Rigshofmeſteren, Poul Larmand til Sandholt og Nielstrup, ihjelſlaget paa Højbro i Kjøbenhavn og alt hans Gods confiskeret; og ved denne Leilighed fik Biſp Beldenak, ſom i Chron. Skibyense beſtyldes for at have tilſkyndet Kongen til dette Mord, hans Gaard i Kjøbenhavn til ſin Andeel af Byttet (S. R. D. 2 Pag. 562-63. P. Müller Pag. 6; jfr. 1527).

S. A. tilſtod Biſp Beldenak S. Mortens Dag paa Synoden i Kjøbenhavn tilligemed flere Biſper Thorns Kirke paa Laaland Aſlad (Pont. 2 Pag. 721; jfr. P. Müller Pag. 87).

S. A. den 15 Decbr. fælder han en Dom i Vigerslef Præſtegaard (P. Müller Pag. 87).

S. A. udvirkede Prioren i S. Hans, Mester Peder, Kong Hanses Dombrev paa Nyke Mølle; og Jey Lauridsen af Lunde stjodeede Klostret en Skovskyd paa Bordsøe Mark (P. Müller P. 22); ligesom Peder Andersen af Næsens ogsaa stjodeede det sin Andeel af Aalskffen ved Odense (Dipl. Reg.; jfr. 1500).

S. A. var Herman, en Broder af S. Hans Kloster i Odense, Pavenes Legat og Afsladskrømmer i Danmark, før ved dette Middel at opmuntre til et Korstog imod Tyrken (S. R. D. 2 Pag. 563. Pont. 2 Pag. 722). Denne Herman kaldes hos Bloch 1 Pag. 593 Com-mender og i Atl. 6 Pag. 592 Herman Ræne, Prior i S. Hans Kloster i Odense; ligesom han i S. R. D. 2 Pag. 563 kaldes Professor (formodentlig Prior) ordinis divi Johannis monasterii Ottoniensis (jfr. P. Müller Pag. 31).

S. A. blev der i Septbr. holdt et Franciscaner-capitel i Odense, hvor Ludvig Anholtz, som Commiss. vicarii generalis, og Anders Glob, som vicarius provincialis, præsiderede (S. R. D. 5 Pag. 523).

S. A. solgte Rid. Tjellof Eriksen (jfr. Rugaard 1503) til det Glænde Alter og Gilde i Odense en Gaard i Aasumherred, Næraa Sogn og By (Dipl. Reg.).

S. A. tog Landsdommeren i Fyen, Sorgen Urte til Hindemæe, et Landsthingsvidne over, at han i sit Dommerembede ved Fyenbo Landsthing havde stiftet sig ret og forsvarligt (Birch.).

S. A. gjorde Niels Tuesen, Bysfoged i Odense, Anders Geed, Raadmand ibid., ic. vitterligt: at den

Mandag næst for S. Margrethæ Dag var paa Odense Bything stiftet besteden Mand, Hans Skriver, Raadmand i Odense, og fik et lovligt Thingsvidne paa Sognepræst i Dalby, Hr. Anders Jensens, Begne om den Jord, som Hr. Matts ved S. Jørgen nu paaboer, og som Arild Esbensen i Dalby skjøbte for nogle Aar siden til forte Hr. Anders Jensen, idet 8 Dannemænd vidnede: at forte Arild Esbensen nogle Aar forleden paa Odense Bything havde skjøbt denne Jord, som ligger Sonden ud med Adelgaden, tværs over fra S. Jørgens Capel, i Længden og Bredden, som hun fra Arildstid været haver; og kjendte sig derhos Fæ og fuldt Værd at have oppebaaret for denne Jord til sin fulde Noie og tilpligtede sig og sine Arvinger at frie, frelse, hjemle og tilstaae forte Anders Jensen og hans Arvinger denne Jord til evindelig Eie mod hver Mandes Tiltale. Og forte Hans Skriver havde ligeledes (sendt) 2 agte (3: agtede) Dannemænd til Esge Hvid, som syg er og paa samme Tid, da forte Skjøde gif, var Byfoged i Odense, og han tilstod ogsaa, at forte Jord paa bemeldte Raade var skjøbt Hr. Anders Jensen og var lovlig lavbuden, førend hun skjøbt vorde (Af Odense Raadst. Arch. ved P. Müller).

1503 udstædede Kong Hans i Odense en Forordning om Hjertemunde Byes Handel, hvori der ogsaa forekommer Noget om Odense Handel (Aftstykk. Pag. 148-49).

S. A. udstædede Kong Hans sit Pantebrev til Hr. Marquard Nonnow, Embedsmand paa Rafusborg, hvorved han pantsatte ham Kjelderup (3: Kilderup) By i Dittuscherred (C. Reg.).

S. N. den 4 Octbr. (altsaa S. Francisci Dag) kom Dr. Christine hjem til Danmark fra sit svenske Fængselskab (N. Tidsskr. 1 Pag. 436) og fik formodentlig da allerede i Stedet for de svenske Godsfer, der 1499 vare hende tildeelte til Morgengave eller Livgeding (l. e. Pag. 433), og som nu ved Sverrigs Tab vare gaaede forlorne, de svenske Godsfer: Næsbyhoveds Læn, Nugaards Læn, Odenseby, Svendborg, Bogense, Hjerteminde og Tolben i Aasens (thi hvad der siges i Bl. S. 2, 1, 104 betyder ingeniunde, at hun først 1513 fik disse Læn, men er blot en Bestemmelse for, at hun endnu maatte beholde dem et Aar efter Kong Hanses Død, altsaa det saakaldte Raadsensaar. Thi allerede 1504 og 1508 confirmerede hun, i Følge Nesen og Birkerød, Bogense Byes Privilegier, fordi denne By henhørte til det hende tilstaaede Nugaards Læn; og allerede 1510 kaldes den 1504 afdøde Otto Porsfeld vor naadige Frues Hunsfoged paa Næsbyhoved. B. N. 1 Pag. 39). Om de Forandringer, hun foretog sig paa Næsbyhoved Slot, see forresten B. N. 1 Pag. 36-39; men foruden dette havde hun vistnok allerede da, ja! maaskee allerede fra 1486 eller 97 sin egen Nestsidents i Odense, nemlig den saakaldte Dronninggaard, der nævnes 1506, 1520 og 21, og som hun i sidstnævnte Aar (formodentlig ved sit Testamente) bestemte til et S. Claræ Kloster (hvoraf man altsaa seer, at det var nuværende Bispegaard). Thi Franciscaner-kroniken i S. R. D. 5 Pag. 514 siger os om hende, at hun 1521 funderede et Huus for Claræjostrene i Odense af sin Dronninggaard (fundata est ex curia Dominæ Reginæ), men blev ved Døden forhindret i

at fuldende samme. Og disse Franciscanere, til hvis Orden ogsaa Clarænonnerne henhorte, kunde vistnok derom af Alle vide bedst Bested. Heller ikke er det usandsynligt, at den Omstændighed, at hun nu ogsaa kunde regne Francisci Dag for sin rette Befrielsesdag fra det svenske Fangenskab, har forøget hendes Devotion for denne Helgen og hendes Velgjørenhed imod hans Tjenere, Franciscanerne; saa at disse altsaa kunde have god Grund til at sige om hende: **Hæc serenissima & devotissima Regina quanta caritate, favore & munificentia ac gratia prosequeretur fratres minores de observantia & ordinem ipsorum, non potest verbis explicari; quippe cum etiam, si quis facunditatem Homeri atque Maronis haberet, in illorum explicatione succumberet** (S. R. D. 5 Pag. 514).

S. N. skal Sacristiet i Sanderum Kirke være bygt og Dr. Christine ved samme Tid dertil have givet en smuk Altertavle af stærkt forgyldt Billedhuggerarbejde (Atl. 6 Pag. 540). En lignende Altertavle, der blandt Mere ogsaa forestiller hendes og hendes Gemæls Portrait, synes hun ligeledes at have givet til Dahum Kirke (Berlauff Kong Hanses Mon. Pag. 29). Og naar dertil nu kommer, at den kunstige Billedhugger, Claus Bergs, Sen, som Dr. Christine holdt over Daaben, allerede, som sagt, maa være født 1500 (Bloch 1 Pag. 335), saa kan Claus Berg vel ogsaa gjerne antages for at have forfærdiget disse Tavler.

S. N. var Bisp Veldenaf i April atter i Lybeck til Forhandling med Stæderne (Hy. Pag. 1048. P. Müller

Pag. 9, 88), gif der i Forlofte for Kongen til Lybekkerne for nogen Godtgjørelse, han tilfagde dem, men maatte ved Hjemkomsten erklære, at det var skeet uden Kongens Villie og imod hans Minde (ibid. Pag. 1049), endstjondt disse hans Løfter havde havt Dr. Christines Frigivelse af det svenske Fangenskab til Følge (ibid. og N. D. Mag. 3 Pag. 200).

S. N. testamenterede Domprobsten i Odense, Mester Hans Urne, til Vor Frue Kirke i Odense, hvor han valgte sit Leiersted, en Messesbog og 1 Gradual af 64 Mk. Værdi, samt hvad Altertavlen havde kostet og en Deel Gods til hans Gravcapel, Sonden i Kirken (D. Mag. 1 Pag. 293=94); til Domkirken og S. Knuds Kloster 2 Gaarde af 170 Gyldens Værdi for Messer; til Prædikebrødrene i Odense 1 Læst Korn og en Chronica cum figuris; til Graabrorene 1 Læst Korn og 1 Bog; til S. Hans Kloster 1 Læst Korn og til dets Prior, Dr. Herman, en Gylde; til S. Hans Hospital 1 Orte Korn og 4 Sider Flæsk; til S. Jørgens Kloster Ditto; til S. Albani Kirkes Bygning 6 Orter Korn og 10 Sider Flæsk (ibid. Pag. 294); fremdeles til samme Kirke 1 Gradual og til dens Bibliothek en anden Bog; til fattige Pøblinge i Odense 200 Bøger og i 3 Aar, 4 Gange aarlig, en Gift af Flæsk, Brod og Smør; samt Badstuegang og Begængelse til alle Klostre og Kirker i Byen (ibid. Pag. 297=98); og endelig til Præste=Calentegildet ibid. en stor Solvsee (ibid. Pag. 297); hvorhos det maa bemærkes, at det er den eneste Gang, jeg veed at have fundet dette Gilde omtalt; hvorimod jeg til det kongl. antiqv. Museum har indsendt dets Sigil, forestillende

Maria med Christus paa Armen, og opgravet i en Hauge ved Bøgense (Ant. Nu. 2 Pag. 329).

S. A. (saaveljom 1499) levede Tonne Bryn eller Temme Grim, som var Lænsmand paa Nugaard 1495 til 1503, og stjødede et Byggested i Beslinge til S. Anuds Kloster og derhos tilligemed Jens Jensen (Jinke?) gav samme Kloster Skjøde paa en Gaard i Fangel, hvilken det fik af Bæbneren Jens Jinke, der ligeledes stjødede det 2 Gaarde i Gilby (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. døde Jørgen Daa (til Engaard a: nuværende Gyldeusteen) og blev i S. Hans Kirke begravet (P. Müller Pag. 37).

S. A. stjenkede Lave Brod for sin Sjæls Saligheds Skyld til S. Hans Kloster en Gaard i Odense; og Borgemeesteren i Aalsens, Berril Pedersen, stjødede til forvmtalte Prior, Dr. Herman, 2 Gaarde i Aunderup (By, Lumbj S.) mod 2 i Tanderup (P. Müller Pag. 22).

1504 udstædede Kong Hans adskillige Domme fra Sortebrodrøkkloster i Odense, der altsaa tjente ham som et Slags Nætterthing, hvilket ogsaa i et Document af 1508 udtryffeligt bevidnes (Birch.).

S. A. taler Kong Hans, under sit Ophold i Odense, om et foretaaende Møde *ibid.* (D. S. I. Pag. 252).

S. A. (jfr. 1501) opløste Kong Hans paa Biskop Beldenaes Ansøgning Provstiet i Odense, hvorpaa Beldenaes nedbrød Provstegaarden, brugte dens Etene til at bygge sin Bispestolens og lagde Provstiets Indkomster for største Delen til Bispestolen, paa det nær, som han uddeelte til 4 Caniker, der som et Slags Ca-

pitel skulde være hans Afsessorer i geistlige Rettergangsager (Hv. Pag. 1086=87. P. Müller Pag. 18=19, 21).

S. N. var Dr. Christine paa Tilbagereisen fra sin, af Taknemmelighed for sin Befrielse fra det svenske Fangenskab foretagne, Pilgrimsfart til det hellige Blod i Wilsnack (Hv. Pag. 1050), *Dominica Jubilate* 3: 3die Søndag efter Paaske, i Odense (N. Tidsskr. 1 Pag. 438).

S. N. blev Dronningens Hovedemand, Otto Vorsfeld paa Næsbyhoved, ved Paasletid af Bisp Beldenaks Folk ihjelslaget (P. Müller Beld. Pag. 15=16, 86); et Mord, jeg dog først under 1514 udførligen vil omtale, da saavel Svanning som Hamsfort og Hvitfeld først henseer det til sidstnævnte Aar; uagtet ikke blot Dr. Christines Regnskabsbog angiver det førstnævnte Aar, men man desuden ogsaa har Heylewich Wenshns aabne Brev angaaende Regnskabet for Næsbyhoved m. N. efter hans Broder, Otto Vorsfeldh. Dat. tho Odense im Jare XVliiii (hvilket formodentlig betyder *XVCIII*) am Daghe Sancti Botolphi (Topogr. Saml. i Geh. Arch.).

S. N. antegnes af Dr. Christines Regnskabsfører (i N. Tidsskr. 1 Pag. 562 sq.), at han (foruden Alk, hvad der medgik til Otto Vorsfelds Begravelse) endvidere havde udgivet 4 Mk. til en Suderkone i Odense (3: en Skomagerkone *ibid.*), til at købe Lam og Høns og Emer for til de graae Brødre, og 7 Mk. for en Tønde Mjød til samme Munk (maa ske i Anledning af Otto Vorsfelds Begravelse i deres Kirke); dernæst 14 ß. for at age 2 Graabrødremunk fra Odense til

Svenborg (l. c. Pag. 562); 14 fl . til en Skomager i Odense for 3 Par Skoe til den unge Herre (=: Prinds Franciscus); 13 fl . for en Kofferdning til Graabroderne (ibid. Pag. 563); 2 fl . til de unge Brødre (=: Novicerne) i Sortebroderkloster i Odense; 24 fl . for 2 Par Stovler og 2 Par Skoe til en Skomager i Odense (ibid. Pag. 566); 4 fl ., som Fru Sophies Sou fik af min Frues Naade til at lægge paa S. Hans Hoved i S. Hans Kloster; 14 fl . og 1 Album (=: Hvid) for en Laas, der kom til Haugelaagen i Dronningens Gaard; 1 Mk. til en Pige i Odense, som skulde gaae til Helligdoms (=: Pillegrimsgang) for den unge Herre (Prinds Franciscus).

S. N. i Februar blev Bisp Beldenak tilligemed de andre Forlovere for Kongen indvarslede at møde i Lybeck, for der at holde Indlager, til Gjelden var betalt (N. D. Mag. 3 Pag. 201), men kom for sildig (Pag. 203); ¹⁾ og Hertug Frederik maatte i Mai betale Pengene, da Kongen ikke vilde (Pag. 203).

S. N. begyndte Biskop Beldenak at bygge den nye Bispegaard i Odense, hvor nu det adelige Jomfrueller Frosenkloster er. (Dog skal allerede Biskop Mogens Krasse 1466 have begyndt at bygge den samme Gaard, som nu formodentlig Biskop Beldenak først fuldendte, og som siden tilhørte Jørgen Brahe. D. Mag. 2 Pag. 12; jfr. Pont. 2 Pag. 435). Til den Ende lagde han en Skat paa alle Præster i Stiftet

1) Om Grunden til hans Forsinkelse, nemlig at han blev belejret paa sit Slot Dufel af Marquard Kenow, see P. Müller Beldenak Pag. 15-16, 88.

(nemlig at hver Præst skulde give 1 seer Dre, 2½ Dr-
tug Korn og 10 Mk. hospitalitatis. Hv. Pag. 599).
Kongen forbød vel dem, der umiddelbart stode under
Kronen, at betale; men Bispens vidste dog at inddrive
den (Pont. 2 Pag. 727), skjøndt han synes at have
modereret den noget, nemlig til 7 Mk. hospitalitatis
og 2½ Drtug Korn in subsidium (Hv. Pag. 599).
Han byggede paa denne Gaard i 4 Aar, og over Ind-
gangen til Gaarden satte han følgende Inscription:
Dr. Johan: Andreæ, Episcop. Othoniensis,
hanc curiam coepit erigere An. Dn. 1504 &
consummavit illam 1508. Erectionis An. primo
valuit modius annonæ 3 solidos; sequenti 4;
cæteris annis ut communiter. (Pont. 2 Pag. 239.
Hoff. F. 5 Pag. 223. Atl. 3 Pag. 452, 6 Pag. 593).

S. N. Jørgen Marsvins, Palle Andersens og Fleres
Grandskning om de Bønder, som ligge til Probstiet i
Ddenje, have mere Skovsdeel i Birkinge Skov end
Kronens. Datum Mandag efter S. Valentin. (Re-
pertor. real.).

S. N. blev den norre Port af S. Knuds Kirkegaard
indsviet (Hv. B. Nr. Pag. 43), og altsaa er Kirke-
gaarden formodentlig til den Tid bleven udsidet mod
Norden, hvor der før havde været Algade og Torv.

S. N. skal Domprovsten i Odense, Hr. Hans Urne
(see 1503), være død (D. Mag. 1 Pag. 289, 300)
og blev i Vor Frue Kirke begravet (skjøndt paa Birche-
røds Kobber af hans Liigsteen staaer 1514). Hans
Levnet findes i D. Mag. 1 Pag. 289 sq. Han var
forresten ogsaa Medlem af det Glænde Gilde i Odense
og skal have boet i den Gaard, som siden tilhørte

Mouris Pødebust, og som nu kaldes Provstegaarden (D. M. l. c. Pag. 301). Der vare nemlig 2 Gaarde i Odense, som bare Navn af de Pødebuster: den ene nemlig nabørende Borgerstole og den anden Fru Wunds eller nabørende Procurator Hansens Gaard paa Odense store Torv. Imidlertid var det uden Tvivl paa førstnævnte Sted, at Provst Urne boede og før ham Bisp Krasse og før ham igjen Borgemeester P. Marsvin (jfr. 1505). Det var nemlig den Gaard, Bisp Krasse havde skjenket til Almisse (see 1474), hvilken Urne (formodentlig som Vicarius til S. Knuds Capel) havde beboet (og som maaskee deraf en Tidlang kaldtes Provstegaarden), men som 1552 og 58 blev udlagt til Jesper Krasse (D. Mag. 2 Pag. 23=24); og siden kjøbte ikke Mouris, men Henrik Pødebust til Kjørup den og folgte den 1634 til adskillige Adelsmænd, hvoraf den siden fik Navn af Adelsens Gaard indtil 1682; hvorpaa den endelig 1705 blev solgt til Landstying (Atl. 6 Pag. 578) o. s. v.

S. A. affagdes Dom in foro Nomarchiæ Othoniensi mellem Andreas Nicolai i Munkerudgaard og Mag. Jep, Prior i S. Knud, om en Stov i Gundestrup Fang, som er deelt mellem Beboerne af Odenseherred (Colonos Nomarchiæ Oth.) og bemeldte Kloster (Act. publ.); eller med andre Ord: Jes Marthensson i Høium, siddendes i Dommers Sted paa Othensherredstying, bevidner tilligemed Mænd fra Sandrum, Brenckil, Renordh, Wunninghe, Noroype og Tommedroppe: at S. Gregorii Dag s. A. var stiftet for dem paa Othensherredstying besteden Mand, Anders Nielsøn i Munkerudgordh, og fik et Thingvidne

paa Mester Jep, Prior i S. Knuds Klosters, Vegne af 8 Dannemænd, at de horte og saae, at samme Dag inden 4 Stofte paa fornævnte Thing var skiftet 2 Mænd af Brenkil, som hjemlede, at for^{te} Mester Jep og de 2 Bønder i Tommedruppe vare venlige og vel forligte om den Skov paa Gundestruppe Fang, som de tilfammen havde; og var han (nemlig Skoven) skift i tu imellem dem, saa at i lille Thyseris Skifte fik Kloster altid sin Deel paa den vester Side; og det noides dem med paa begge Sider (Dipl. Lang. Bøgpaa stod skrevet: Paa det Skovskifte paa Dallemose imellem Kloster og Bønder i Dthenseherred).

S. A. et Skjodebrev paa en Gaard i Vestergade uden (Den) murede Port, synden op til Allgaden, som Anders Hansen solgte og skjodte til S. Knuds Kloster, og som nu (1542) Jep Mand beboer (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. skjødede Dominicanerne i Odense til S. Hans Klosters Prior, Dr. Herman, 2 Agre i Huseljærsløkken ved Byen; ligesom Sidstnævnte ogsaa erhvervede Kong Hanses andet Laasebrev paa Ryge Mølle (P. Müller Pag. 23).

S. A. var Hans Jepsen Prior i Sortebrodkloster og skjødede da bemeldte 2 Agre i Huseljærsmark til S. Hans Kloster (Dipl. Reg.).

S. A. Albret og Hans Grothes Skjøde paa de dem tilhørende Agre i Tageløkken (Hoff. F. 5 Pag. 175; forudsat, at det ikke er en Trykfeil for 1404).

S. A. bortskjødedes en Gaard paa Vestergade mellem Udalgaden og Graabrødre Agestræde, som gik til Klosters Agport (Dipl. Reg.).

S. N., saabelsom 1505, var Chresten Mule Byens Borgemeester (Birch.).

S. N. bør endnu tilføies, at da Dr. Christines ovenomtalte Regnskabsbøger, hvorpaa Justitsraad Molbeck, saavidt jeg veed, var den Første, der gjorde det videnskabelige Publikum opmærksom i N. T. 1 Pag. 425 sq., ogsaa i en og anden Henseende udbrede Lys over Forholdene i Odense By i hine Dage, og Hr. Cand. Kall Rasmussen, efterat Ovenstaaende var strebet, har havt den Godhed at sende mig en Udskrift af, hvad der i disse Regnskabsbøger er Odense vedkommende, og samme derhos er en Deel vidtløftigere end det allerede Anførte: vil jeg her ved Aarets Slutning meddele samme, forsaavidt Aaret 1504 vedkommer, og derhos ved en Tværstreg betegne, hvor disse Antegnelser ikke følge lige paa hinanden, men afbrydes af andre, Odense By uvedkommende, Udgifter. Bag i Regnskabsbogen hedder det saaledes:

X Mk. sende ieg (nemlig Regnskabsføreren) myn Frues Rade till Grabrødre Closther met Karll feria sexta proxima post Reminiscere 3: 2den Søndag i Faste 1504.

— 1 Mk. gaff ieg en Pige udi Dthense, som skalde gange till Helligedomß fore myn unge Herre (Prinds Franciscus).

— 2 Mk. fik (3: leverede) ieg myn Frues Rade at offre udi Dhyernæs dominica oculi (3: 3die Søndag i Faste), og IV þ gaff ieg Priorens Budh aff S. Knut, som aagh myn Frues Rade till Dygernæs.

Derpaa følger i Regnskabsbogen selv:

IIo Mk. annammede ieg aff myn Frues Rade mandagen

next effther *Dominicam passionis* (∴ Søndagen efter Midfaste eller S. før Palmesøndag) udi Grabrødre Closther 5 Mk. myndre (∴ mindre end 5 Mk.) oc 5 Kaffh, 4 Album i Kaffet. (Dette Sidste forstaaer jeg egentlig ikke, skjøndt Vid. Selsk. Ordbog rigtignok har anmærket, at der ved at talle Penge gif 4 Str. paa Kaffet).

II rh. (∴ rhinske) Guldene gaff ieg thenn Prest, som sang syn første Messe her i S. Albani Kirke i Dthense fore myn Frues Rade oc myn unge Herre. *Domina cominisit.*

I rh. Guldene sid ieg myn Frues Rade at offre udi svortte Brødre Closter i Dthennse feria 2da proxima post jubilate (∴ 3die Søndag efter Paaste; altsaa var hun da kommen hjem fra Valfarten til Wilsnaek, see N. L. 1 Pag. 438, 562, men reiste derpaa til Sjælland, Pag. 563).

— **III** s. gaff ieg fattigt Föld feria 3tia post Botulphi (∴ 17 Juni) udi Grabrødre Closther i Dthense.

I Mk. sid ieg Jens Lydesjen, (som) myn Frues Rade skulde haffue ad offre die Albani (∴ 21 Juni) i Dthennse.

II s. fattigt Föld i Graabrødre die Albani.

III Mk. sid ieg Bryggerhvenden her aff Resbyhoffvit (hvor hun altsaa den Tid holdt Huus), som han skulde faa Suderkonen udi Dthennse, till at kiøbe Smør oc Lamb fore til Grabrødre Closter. Anne Clausdatter befoel thet.

Item anantede ieg (af Dronningen) **II** Mk. feria 3tia proxima post Johannis Baptiste (∴ den 24 Juni), oc (som) var then Dag, Otte Porsseldt bleff

begangen udi Dthensæ. (Derpaa følger, hvad som alt er trykt i N. L. 1 Pag. 563 om D. Porsfelds Begængelse).

Item IV Mk. fik jeg en Suderkone i Dthensse till at købe Lamb oc Honfj oc Smør fore till the Graabrodre.

I rh. Gulden fik ieg myn Frues Nade thenn Daggh, thenn Proceffion var till S. Johannis Closther.

V ß. fik ieg Hr. Peder till Broddh till Graamundene S. Kanuti Daggh (d: 10 Juli).

I Mk. gaff ieg fore Ernst Dll, Brodrene i Graabrodre Closther finge S. Kanuti Daggh.

I Mk. (til) them, ther snode thee Borlyuff, ther kom till thenn Proceffion, ther var i Dthensse met S. Knud Skryn. (Forst i August var hun dernæst nogen Tid paa Langeland. N. Tidskr. Pag. 564).

— I Mk. fik ieg myn Frues Nade Sondagent nest effther Bartholomei (d: 24 Aug.), som hennes Nade vilde offre till Hellige gesthus i Dthensse.

IV ß. gaff ieg fattigt Folt samme Daggh paa Graabrodre Kirdegardt. **Domina commisit.**

I Mk. fik ieg Ambrosius till en Skinder (d: Felsbereder) i Dthensse, ther haffde foderet myn Frues Hoesfucker. (Man skulde næsten troe, at dette Ord betydde Hoesjølker eller Strompefodder; thi senere forekommer

II Mk. fore Fodher, ther kom under Per Marwins Hoesfude; men paa andre Steder kaldes det Hoesfude, f. Er. et Sted: Hoesfucker, Hoeser och Hætther, som Lauris Kvæf udi Dthensse syude; og et andet Sted: XXIV ß. till en Bundtmager udi Koldinge, som foderet myn Frues silde Hoesfude (hvorimod Hoeser skrives

ligesom i vore Dage f. Ex. Symen Stalddreng fik 10 Album at løse sine Høse med fra Skræderen). Maaskee turde det altsaa være Kasak o: en viid, stakket Kjortel (Bid. S. Ordb.), hvoraf maaskee vort Jaffe og Kasafeking har sin Oprindelse. Den ovenomtalte Ambrosius turde forresten være den Samme, om hvem det hedder i N. Tidsskr. Pag. 364: 7 Mk. fore then Thunne Niobh, Ambrosius udtoogh oc sende i Graabrødre Closther.

— II Mk. till Graabrødre fore Begængelse, ther giordis fore Otte Porssfeldt (altsaa den anden Begængelse, v. infra).

II Mk. till S. Knut fore Begængelse.

III §. thee, ther ringe till samme Begængelse till S. Knut.

II Mk. till Svortte Brødre closther fore Begængelse.

II Mk. till S. Hans closther fore Begængelse.

III §. thee, ther ringde till samme Begængelse ubi S. Hans closther.

XXIV §. till S. Albani Kircke fore Begængelse.

IV §. thee, ther ringde.

XXIV §. till vor Frue Kircke pro missis.

III §. thee, ther oc ringde.

I Mk. Pøblingerne till vor Frue, fore thee ginge fore Otte, then Dagh Begængelse giordis.

IV Mk. XII §. fore XXX Marc Boy gaff ieg Hans Strygh i Dthennse, som kom till Dttis anden Begængelse.

XII §. thee Diegnæ till S. Albani Kircke, fore thee ginge fore Otte theen Thiidt, han bleff begangen.

XII §. thee Diegnæ till S. Hans, fore thee oc ginge fore Otte theen Thiidt, han bleff begangen.

V M. gaff ieg themm Lyufesnore, som haffde suoedt Lyuf, Bluf oc andre smaa Lyuf then Thiidt, Otte bleff begangen.

— VII M. gaff ieg themm Dreng, ther er udi Binkelderer i Dthennse, fore 1 Tonne Emst Doll, myn Frues Nade haffde faatt.

VII þ. oc I Alb. fore Emst Doll, myn Frues Nade haffde oc ladet hentte ther ic.

— IV þ. fid ieg Jenss Lydlessen *dominica proxima ante festum Symonis & Jude* (o: 28 Octbr), att legge paa Tassen (o: Altret) udi S. Albani Kircke i Dthennse.

II þ. fattigt Fald fore samme Kirckedør.

XX þ. gaff ieg en Prest her i Dthennse, som haffde holdt myn Frues Meser. *Teste Laurencio Capel-*
diegen.

— XXVIII þ. gaff ieg udh till S. Hanss closther *die animarum* (o: 2 Novbr). *Domina commisit.*

— XX þ. danste gaff ieg Festmoen til Skend till Esgh Swidz (i Odense) in profesto *Martini* (o: 11 Novbr).

I M. themn gamble Ronæ.

VIII þ. Thienistepigen ther i Gardden.

XXIII þ. Diegnenæ aff S. Hanss Scole *die Martini. Domina commisit pro cantu.*

VII M. fore then Thunne Nioldh, Ambrosius ud-
togh oc sende i Grabrodre Closther *die Briccii* (o: den 13 Novbr) ic. (N. Tidestr. 1 Pag. 564).

— V þ. oc I Alb. gaff ieg anden S. Morthenns Dagh Prieren aff Suortte brodre oc en hans Brodre

fore the sagde Messe fore myn Frues Nabe paa Resbyhoffvit.

VIII Mb. en Prest aff S. Hanss Closther samme Dagh.

— VIII þ. thenn someste (samme Tid?) paa S. Hanss Kirdegardt.

— I Mk. Diegnæne till S. Hanss tredie Julæ Dagh, fore thee syunge.

1505 holdt Kong Hans en Forsamling i S. Hanss Kloster i Odense, hvor han i Biskop Jens Andersens, Landedommer Jørgen Urnes og Fleres Overbærelse skiftede Forlig imellem Kjerteminde By og Palle Anderssen til Hverringe og Lundsgaard om Byens Fid (Aftstykk. Pag. 153-54, jfr. Aft. 3 Pag. 462, 6 Pag. 614).

S. A., saavel som 1506, antegnes af Dr. Christines Regnskabsfører (i N. Tidestr. 1 Pag. 567), at han havde udgivet 18 þ. for 2 Pd. grønt Ingefær, som Dr. lod hente fra Odense; 5 Mk. til Prioren i S. Knud som Rentepenge af de Boder, der ligge op til Dronningens Gaard (l. c. Pag. 567); 1 Mk. for et Glarvindue til Dronningens Gaard i Hofmesterindens Herberg; 4 Mk. til Bartholomæus Læge i Odense; 40 rhinste Gyllden til Claus Molteke i Odense for en Guldkjæde; 1 Mk. for Dronningens Hæfte (?: Kasseking?), som blev foret i Odense med Eløbyrskind; 6 Mk. 2 þ. for 4 Sider Marsvinsflæsk fra Middelfart til Dronningens Gaard (Pag. 568); 3 þ. for 2 Knaestob til Dronningens Gaard i Odense (Pag. 569) ic.

S. A. i Januar maatte Bisp Beldenak erklære, at det var imod Kongens Billie, at han havde lovt Ly-

bedderne de Penge, som nu Hertug Frederik havde udbetalt (N. D. M. 3 Pag. 204).

S. A. var Bisp Beldenaf i Juli med i Calmar at tilkomme Kong Hans Sverrigs Rige i Anledning af de svenske Rigsraaders Udeblivelse fra det berammede Møde (Hy. Pag. 1053), og dernæst i Kjøbenhavn at underskrive Rigsraadets Ansøgning til Keisren om denne Doms Confirmation (Pag. 1057); hans øvrige Rejser i dette Aar see P. Müller P. 88; ligesom han ogsaa i Calmar tilligemed flere Bisper tilstod Vinneby Kirke paa Laaland Aflad (Pont. 2 Pag. 728).

S. A. købte Bispen en Deel Jordegods af Kongen og afbetalte 1313 Mk. paa samme (P. Müller Pag. 82; hvor man tillige saavel Pag. 79 som Pag. 82 finder en Deel af hans private Eiendomme omtalte).

S. A., saavel som 1506, var Mester Jep eller Jacob Hansen Prior i S. Knud (D. Mag. 1 Pag. 299. Bloch 1 Pag. 591). Han berømmes som en lærd, lovfærdig Mand og Doctor i Decreterne (Daug. Pag. 297); men som Beviis, hvorledes den Tids Magistre og Doctores skrebe Latin, anfører Birchærod at have seet et Brev fra ham af 1507, som var dateret de Claastro S. Canuti; men hvorlet kan den gode Birchærod ikke her have læst Claastrum for Claustrium?

S. A. var Mag. Hans Michelsen Commender i S. Hans (Atl. 6 Pag. 592. Bloch 1 Pag. 593) eller Prior (P. Müller Pag. 31).

S. A. i November var der Franciscanerconvent i Odense, som valgte Nicolaus Jordani til Provincialvicar (S. R. D. 5 Pag. 523).

S. A. indløser Eiler Bryste paa sin Broder Tennes

Begne Tverflov Mølle, som skylder aarlig Landgilde 24 Orter Meel, med 2 Enghaber Osten for samme, fra S. Hans Kloster i Odense for 206 rhinske Gylden og 15 Mk. danske (Reg. Bøsf.).

S. N. udstædes der Skjode paa en Gaard, liggende mellem begge Fiskekammerne (∴ paa Fiskeforbet eller ved Skjolden) paa den norre Side af Gaden, som Severin Løge solgte og skjødede til S. Knuds Kloster (Chr. Pouels. Reg.).

S. N. gjorde Landsdommer Jørgen Urne Regnskab med Bogtrykkeren, Simon Brandt, i det Huus, som Mester Peder Marjsin for iboede (og som Bisshop Krasse skjenkede Byen til en evig Almisse, og hvor uden Tvivl Domprovst Urne ogsaa i hiin Tid havde haft sin Bøllig, jfr. D. Mag. 1 Pag. 301), angaaende de Bøger, han havde prentet for hans Broder, Domprovst Mester Hans Urne (see 1503 og 4); og beløb sig da Regningen til 50054 Mk. (D. Mag. 1 Pag. 299-300).

S. N. var Chresten Mule Borgemeester i Odense (Giesing 2, 1, 132) og Hans Strig Raadmand (Birch.).

S. N., saavelsom 1512, var Peder Bonde, der blev nobiliteret af Kong Hans, Borgemeester i Odense (Birch.).

S. N. indeholder den udførligere, af R. N. meddeelte, Udskrift af Dr. Christines Regnskabsbøger endnu følgende, Odense By vedkommende, Udgifter:

IV s. gaff ieg (nemlig Regnskabsføreren) Hr. Lauris till S. Hans die epiphanie (∴ 6 Januar 1505), fore han haffde legt paa Orgene (∴ Orgelet) till Meke fore myn Frues Rade.

IV Mb. thee Diegnæ, ther trodde Orgene.

— **II** Mf. sende ieg myn Frues Nade i S. Hanss closther dominica infra octavam epiphanie ad offre ther till Kirckemoße Mese.

— **I** Mf. sende iegh min Frues Nade S. Antho-
nii Dag (o: den 17 Jan.) i Dthennse, at offre udi
Helligesthus ther sammestæds.

— **IX** Mf. gaff ieg Michel Persen i Dthennse
fore madh oc viin oc øll oc anden Deel, Pavenß Sen-
debuddh ther hæfde forterit. **Domina commisit.**

— **II** Mf. **III** þ. (til) Knut Kempe fore Bor-
lyus, han hæffuer snoedt fore myn Frues Nade till
Kyndermoße Lyus (o: den 2 Febr.) oc till thee Lyus,
ther komme till Clostheret og S. Hanss at tendis, naar
salve regina spunges, oc fore Garn, han hæffuer
købt till suodanne Lyus.

— **IV** þ. gaff ieg fattigt Føld feria 2da post
Reminiscere (o: 2den Sondag i Faste) i Graabrodre.

— **III** þ. fæc ieg Karll till fattigt Føld i Dthennse
die Mathie Apostoli (o: 24 Febr.).

— **II** Mf. fæc ieg Hennes Nade i Graabrodre clo-
sther i Dthennse Sabbato letare (o: Midfaste Sondag).

— **II** Mf. sende ieg myn Frues Nade dominica
letare udi suortte Brodre closther i Dthennse.

— **VIII** Mb. (til) fattigt Føld i suortte Brodre
closther dominica letare. Symen skifte them.

VIII Mb. fattigt Føld paa Graabrodre Kirckegardt
feria 2da letare.

— **XIV** þ. gaff ieg en Skomagher i Dthennse fore
III Paar Skov, han hæfde giort till myn unge Herre
(N. Tidest. 1 Pag. 564).

XII Mf. III §. myndre (3: mindre end 3 §.) gaff ieg Henrick Kremere fore Maadh oc Du, Hr. Henrick oc hans Thjæner fortærede ther, oc fore Haffre, Bønderne finge feria Bliā letare; oc fore thet, myn Frues Nade ther fortærede met sitt Føld sabbato letare oc dominica letare, ther then Mund syungh sin første Mæse i svorttebrødre.

— **IV Mf.** sende ieg myn Frues Nade ad offre S. Anthonii Prest i S. Albani Kirckē om Aftthenen dominica passionis (3: Søndag efter Midfaste).

— **I Mf.** sid ieg Nellæ, fore hun varede Skend, ther han laa syugh i Mynththergardden i Faste offer (3: Fasten over, eller mens Fastetiden varede?).

— **IV §.** fore ferst Silbt samme Daggh, som Brødrene finge i Grabrødre.

III §. till Kall, samme Brødre finge eodem die.

— **II Mf.** sid ieg myn Frues Nade, at offre till Korset Langfredaggh i Dthennse.

— **XIV §.** Hans Mule i Dthennse fore tvo Tasselosæ (3: Hængelaase) oc tvo Struer.

— **2½ Mf.** sende ieg myn Frues Nade i S. Hans closther i Dthennse Postedaggh met Karll.

2½ Mf. sid ieg myn Frues Nade samme Daggh udi første closther.

— **VIII §.** gaff ieg udi Syughuset til S. Hans Postte daggh, (som) myn Frues Nade selffuer befall.

I §. lagde ieg paa Tasslen effther myn Frues Befalning samme Daggh.

III §. fattigt Føld Postte daggh till S. Hans.

III §. fattigt Føld anden Postte daggh.

IV §. fick ieg Lasse till Brod till Brødrene anden Postte dagh.

XVIII Mk. gaff ieg Hans Stryg fore Bor i Othense, som myn Frues Nade lodh gore Lyuf aff till Postte oc sende till Graabrodre, oc Boghuß anden Postte dagh.

— **XI½** Mk. 2 §. gaff ieg Henrick Aleyssen (i Odense) fore III Tonner Oll, Maadh=yrthher (2: Gewürß) oc Vin, ther myn Frues Nade oc myn unge Herre tærede ther i hans Hus Skertorsdagh, Langfredag oc Klocker ethenns dagh; feria IIIa Pæste fick han teße Penninge. (Denne Henrick Aleyssen, som formodentlig er den Samme, der ovenfor ved Domina letare kaldes Henrick Kræmere, havde ogsaa, som de følgende Antegnelser udvise, kjøbt Flynder oc anden Fisk, samt ferst Lorst oc 1 Skp. haffre til Dronningen; og Dronningen havde en betydelig Handel med ham; thi et Sted hedder det: So bekenne ich, Hinrik Aleyssen to Odensesee, myt deser myner egen Hantserhyfft, so dat ic hebbe entfangen up de dre hundred Mk. und **XVII** Mk., de myn gnedighste Browe my sculdich bleff, also ic besegelt hebbe (2: som jeg har beseglet Brev paa); dar hebbe ic up entfangen van Ere Gnade erst 1 junck Bert vor elffen Gulden 12. 12.).

— **XVI** Mk. (til) Niels Cotti fore thet Leidist (Klæde), the Graabrodre fick om S. Michils Thiidt (formodentlig forrige Aar).

II Mk. sende ieg myn Frues Nade i svortte Brødre closther tredie Postte Dagh till at offre.

X Alb. fick ieg Lasse Stalddreng till fattigt Folt feria IIIa pæsee paa svortte Brødre Kirkegardt.

— 2 *Mt.* fik ieg myn Frues Rade at offre femttø Postte dag udi Hellig=Westhus i Dthennse paa S. Hans Kirdegardt.

IV *ß.* sende ieg Hennes Rade, till at legge paa Tafflen ther sammestæds.

XIX *ß.* Jens Bagere fore Brodt, Lasse Stalddreng hadde uttaget till fattigt Folk i Dthennse effther myn Frues Befalningh.

— II *Mt.* sende ieg myn Frues Rade i svortte Brodre closther, at offre ther dominica qvasimodogeniti (3: første Sondag efter Paaste) en Munk, ther sagde sin første Mæse. *Domina mef commisit.*

— IV *ß.* fik ieg Stalddrengen Symen dominica qvasimodogeniti, at han skulde offre udi S. Gertruds Capelle uden fore Dthennse. (Mærkeligt, at det siges at ligge udenfor Byen). *Domina commisit.*

— I *Mt.* till offertum till S. Hans samme Dag; thii vor Frue Dag annunciacionis (3: 25 Marts) vort thaa holdet. *Domina commisit mef in persona.*

IV *ß.* samme Dag till Brodh, (som) kom i Gra=brodre closther.

— III *ß.* gaff ieg en Suderkonæ i Dthennse fore itt Paar Stoo.

— IX *Mt.* gaff ieg fore VI Alne Leidist (Klæde), them Albrett Hindson fik fore thet Bress, ther han hadde paa Drgemesterens Gaardt i Dthense.

— XXX *ß.* gaff ieg Michill Persson i Dthense fore III Alne vesterlandist (Klæde), them Mattis Staldræ fik.

— XX *ß.* samme Michill Persson i Dthennse fore

two Mne vesterlandist, them Moluff oc en liden myn Frues Dreng finge till Hofefodher eodem sabbato.

— XIII §. gaff iegh Anders Geedt fore en Rosfierding, som han købte esther myn Frues Befaling oc sende i Grobrodre (N. Tidskr. 1 Pag. 565).

VII M. III §. (til) Jens Bagere i Dthennse fore Brodh, thet Jens Finde haffde udtaget thet Stundt, myn Frues Nade laa till Esky Byfoges om S. Michels Thiidt (forrige Aar).

— XI Alb. gaff icg udh fore Meßer i Dthennse, som myn Frues Nade badh meg selfuer bestille seria 3tia Rogacionum (3: 5te Sondag efter Paaste).

— II Alb. (til) en Pabling, thet sandt Meße seria 4ta Rogacionum udi Dthennse.

— II §. gaff iegh thee unge Brodre i Dthennse i svortte Brodre closther. Mathias Staldre besoll (N. Tidskr. 1 Pag. 565).

— VIII §. gaff iegh fore Offuersterers Len samme Dag i Dthennse fore Leidist (Klæde, som) bleff offuerstøret, som myn Frues Dreng finge till cleder.

— V M. (til) Hr. Lauris till S. Hans udi Dthennse, fore han sagde Meße fore myn Frues Nade paa Nesbyhoffvit udi Vinther nest forleden. *Domina commisit.*

— II M. fik ieg myn Frues Nade S. Kanuti Aftthenn (3: den 9 Juli) i S. Canuti Kircke, at offre S. Canuti Hoffuct.

I rh. Gl. oc I M. at offre S. Canuti Dag.

VIII §. til S. Albani Arm.

VIII §. till Lafflær oc I M. ad pauperes.

I þ. fattigt Gøld udi Dthennse **S. Kanuti regis & martiris Dagh. Domina commisit.**

IV þ. en fattig Mand udi Grabrødre closther Søndagen næst effther **Kanuti regis & martiris Dagh i Dthennse.**

— **V** þ. gaff ieg udh udi Dthennse fore itt helst (3: heelt) Eticke grøunt Klæde, (som) bleff offuerfloret.

— **V** þ. sid ieg Jesø Løgh effther Gudskes Befaling fore Madreler, han købte till Brødrene i Graabrødre.

III þ. fattigt Gøld die **Praxedis virginis** (3: 19 Mai), som Gudske besøell at giffues i **S. Margrete** ære oc fore alle cristne Siæle.

— **I** þ. en fattig Pige paa Grabrødre Kirdegardt. **Domina commisit die Margrete** (3: 13 eller 20 Juli).

— **IV** þ. fore en Pung, ther en Pige sid i Ladegarden (ved Næsbyhoveds Slot).

— **VIII** þ. sid ieg **Ambrosius Dominica proxima post Jacobi** (3: 25 Juli) udi Grabrødre, som Brydegommen udi Ladegarden hassue skulle oc hans Brudh.

— **VI** 2 (3: Penninge) Dreygeruæ (3: Dragerne) fore en Tonne, the baare udi Grabrødre closther.

— **I** Mk. sende ieg myn Frues Rade **S. Olai regis & martiris Dagh** (3: 29 Juli) udi **S. Albani Kircke** at offre met en Dreng.

— **III** þ. seria 5ta post **Olavi** till Madrelle, som Lagh købte oc Brødrene finge udi Grabrødre.

— **XXIV** þ. thenn Stomagher i Dthennse, som gjorde Gøpe oc then anden Dreng Støfflæ oc fore 2

Var Skov (N. Tidsskr. Pag. 566); thet enæ sid Cristoffer, thet andet sid thenn Mibener (o: fra Meissen).

II ß. fore Maadh oc Du (til) thee Bønder, thet aage myn Frues Haffre till Henric Kleyssen.

— I Mf. sende ieg myn Frues Nade at offre till S. Knut sabbato proximo post festum ad vincula Petri (o: 1 Aug.) met Gotste.

II½ Mf. sende ieg hennes Nade om Søndagen, som Affladet stoed til S. Knut. Met Henningh.

— IV Mf. oc 2 Alb. (til) Anders Geedt fore Wegh och Lamb, Høns oc Kokodt, han haffde kobtt effther myn Frues Befalning till Brodrene udi Grabrødre.

XI Alb. gaff (ieg) en Prest fore Borlyus, han suode aff the, thet kom till Grabrødre.

— II½ Mf. gaff ieg Per Medg (?) fore Bor, thet kom till Borlyus udi Grabrødre closther.

I rh. Gulden sid ieg myn Frues Nade S. Bartholomei Dag (o: 24 August) udi Dthennse, at offre udi Selligesthus.

— V Mf. gaff ieg udh fore ferst Fisl, thet kom till Grabrødreclosther. Henning befolk. Die decollationis S. Johannis Baptiste (o: 29 August).

IV ß. sid ieg Frue Sophies Søn, som myn Frues Nade viste hannom effther, at legge paa S. Hans Hoffnit udi S. Hans closther (N. Tidsskr. 1 Pag. 566).

II Mf. sende ieg myn Frues Nade udi helæ Skilling till S. Hans closther met thenn lille Dreng die decollacionis (o: 29 Aug.).

— IV ß. fore itt Bælte, Pigen sid i Ladegarden till Bruløpet (jfr. supra Dominica post Jacobi).

— Ic Mf. gaff ieg Jes Lauris Drgemester udi

Othennse Fredagen nest effther Bartholomei Apostoli.
**Domina commisit. Presentibus Dn. Petro Griiss
 & ceteris Capellanis.**

— III $\frac{1}{2}$ Mk. fore Bor (som Dronningen tilligemed
 fort Klæde fik hos Niels Cotti) Louerdagen nest fore
 bor Frue Dagh *nativitatis*, till thu Paar store Bor=
 luss, ther kom i Grabrobre in die *nativitatis Marie*
 (o: 8 Sept.).

— I Mk. fik ieg myn Frues Rade uty syn Stoel
 i Grobrodher om Tiisdaghenn.

1506 i Juli var Kong Hans i Odense og udstædte
 der et Brev til Bispen og Cantsleren (D. Mag. 1
 Pag. 301) om en Fordring, Domprovst Hans Urnes
 Arvinger havde paa en Gaard i Bindingherred (D. S.
 T. Pag. 252).

S. N. udstæder Kong Hans i Nyborg sin Dwittering
 for 240 Mk. af Odense Byskat (Od. Raadstuearch.).

S. N. var Biskop Beldenak i Decbr med i Sege=
 berg at slutte Freden mellem Danmark og Lybeck (Hv.
 Pag. 1067); jfr. P. Müller Pag. 88.

S. N. holdtes et Provstemode af menige Provster
 og Officialer i S. Knuds Kirke i Odense (Atl. 6 Pag.
 589. Bloch 1 Pag. 39, 591), hvor Præsterne tilbød=
 tes Bi=, Hø=, Hamp=, Jol=, Hvede= og Boghvede=
 tienden (Birch.), eller med andre Ord: Peder Måsen,
 almindelig Officialis i Odense, Jep Hansen, Prior i
 S. Knuds Kloster, Hans Lang i Nyborg, Jep Hen=
 drichsen i Skamherred, Peder Hansen i Svendborg,
 Hans Lauritsen i Faaborg og Hans Clemensen i Lan=
 geland, alle Officialer udi geistlige Sager, bevidne: at

S. Trinitatis Mandag var Hr. Anders Oluffsen, Officialis i geistlige Sager i Aarsens, stiftet for dem i S. Knuds Domkirke udi Otthense paa Provstemude angaaende Tiende af Bier, Hør, Hvede og Boghvede, som Præsterne klagede, de ikke havde bekommet (Dipl. Lang.).

S. A. bekjender Carl Bryste til Flintholm, Bøvner, skyldig at være til Mester Jøp Hansen, Prior i S. Knud, og hans Efterkommere i samme Kloster 900 Mk. dansk, for hvilke han pantsætter ham en Gaard i Paarup Sogn, som kaldes Skouegaard, og 3 Gaarde i Næsbyhoved Sogn og By (Reg. Bøsf.).

S. A. var Niels Jespersen Prior i S. Hans (P. Müller Pag. 31) og tog da Laughævd paa Jord i Skouby og dens Omegn (ibid. Pag. 23).

S. A. levede Hr. Anders Oluffsen, Sognepræst i Aarsens, som var Medlem af det Elænde Gilde i Odense (Bl. S. 1, 1, 44).

S. A. toge Palle Andersen i Hveringh, Jørgen Urne i Hynnema, Christiern Jude, Slotsfoged paa Nyborg, Peder Bundhe, Borgemester i Odhens, Erich Hanssen, Borgemester i Medelfar ic. efter Kong Hanses Befaling Syn paa et Maglæg paa Uldendrop Mark. Skrevet i Swortte Brødre Closther i Odhens Løverdagen næst for Dominicam Cantate (Dipl. Lang.).

S. A. indeholder det udsørligere, af R. R. meddeelte, Udtog af Dr. Christines Regnskabsbøger følgende, Odense By vedkommende, Udgifter:

I Kunst Gulden fik ieg (nemlig Regnskabsføreren) myn Frues Råde at offre i S. Knud closter i Otthense

Dominica Misericordia (3: 2den Sondag efter Paaste), *quia ibi festum translacionis S. Kanuti.*

VIII §. samme Dag till at offre till affthensang udi samme Kircke.

— **I** Mf. sidd ieg Sorgen, myn Frues Dreng, som myn Frues Nade besøell hannem at offre till Helge forþ Capell paa Heden **Die invencionis S. Crucis** (3: 3 Mai).

— **V** Mf. gaff ieg Priceren aff S. Knuth closther i Dthense till Rentpenning aff thee Bode, ther ligge upp till myn Frues Gard i Dthense. (Og er dette den første Gang, jeg har fundet Dronninggaarden i Ddense omtalt, naar undtages et Sted af 1504 i N. Tidestr. 1 Pag. 566, som muligviis dog ogsaa til 1506 turde henhøre).

— **II** Mf. sidd en Bagerqvinne, som boer udi Dthense, fore Kringler oc Hvedebrodt, myn Frues Nade købte thenn Tidt, myn unge Herre var her i Dthense oc Nesbyhoffvit om Fasten.

— **VI** §. fore vedh (3: Brænde), Jens Pog købte oc loedh aage udi myn Frues Gardt i Dthense. **Feria IIIa proxima post cantate** (3: 4de Sondag efter Paaste).

— **IV** §. (til) thee syuge Følk udi Sygestuen paa S. Hans closter i Dthense.

— **XII** §. **III** & (3: Penninge) mynde (3: mindre end 3 Penninge) fore Vin oc Ginst øll, myn Frues Nade havde ladet hænnte udi Radhus Kelderren i Dthense. (Altsaa var der allerede da Vinudsalg i Raadstuekjelderren, hvad som man ellers i Almindelighed troer først 1540 at være blevet gjort Magistraten til Pligt).

— V M^t. fik Prieren aff S. Knuds closther fore
 Kennte aff thee Bode, Lauris Drgemester iboer.

— I rhinst gulden fik ieg min Frues Nade udi
 Grabroedre closter i Othennse Søndagen nest effther
 Barnabe Apostoli (∴ 11 Juni), at vffre en Prest,
 ther sandt sine primicias kill S. Albani Kirke.

I M^t. fik ieg myn Frues Nade samme Dag oc
 Stedt, som hennes Nade gaff till Fadderpenninge en
 fattig Mand udi Othennse.

— X β . gaff ieg Hans Mule, Klenfmed udi
 Othennse, fore en ny Laas, hann giordde oc flaa fore
 myn Frues Door i hennes Nades Gardt. *Vigilia*
Johannis (∴ 23 Juni).

— VIII β . fore en Poes oc en Lænde gaff ieg
 Hans Mule, som sidder fore min Frues Gadedor udi
 Othennse.

— X M^t. fik ieg Prieren aff S. Hans, Mester
 Barntt, samme Dag aff theun Deell, hennes Nade
 hanom skyldig var paa Erick Bildes Beygnæ.

— X M^t. Niels Cotti fore Dffrepenninge, jeg
 (havde) faatt aff hannom till myn Frues Nade, bode
 Guldt oc Penninge, the Dage, thee Preste syunge theeres
 forste Messer, bode till S. Albani oc S. Hans.

— XXI β . oc II Alb. gaff ieg Biorn Guldsmedt
 fore itt Signete, hann myn Frues Nade gjorde.

— I M^t. gaff ieg udh fore itt Glaarvindu, ther
 kom i myn Frues Gardt udi Hoffmesterindens Her-
 berge Torsdag nest effther Bartholomei (∴ 24 Aug.).

— II Alb. (til) thvo Dregære, som bare en Kiste
 och Hamp oc 1 Sæd met Riis oc Mandell i myn
 Frues Gardt i Othennse fraa Henrick Aleysen.

— **IV** Mk. gaff ieg Bartholomeo Læge uti Dthense, for thet han hæffde læget vedt Ulric Smedt. **Domina meo commisit Die Egidii Abbatis** (o: 1 Sept.).

— **III** þ. en Lembermand, som giordde Porthen ferdig i myn Frues Gardt.

— **XII** þ. gaff ieg fore itt Glarvindu, som kom i myn Frues Kelder (i Gaarden i Ddense) at stande.

— **I** þ. en Mand, som arbeidede i myn Frues Homblegardt (i Ddense).

— **IX** þ. fore thvo Laase, som komme i myn Frues Gardt: then enæ fore Stegerhufes Døor, oc thenn anden sic ieg Tygæ Keldersvend.

— **I** rh. Gl. sende ieg myn Frues Rade, at hæffue till Dfferpenninge udi thenn Capell paa S. Hans Kirdegardt. **Die Jeronimi Presbiteri** (o: 30 Sept.).

— **IX** Alb. fore thvo Nogle, ther Rodene finge i myn Frues Gardt till Skab oc Laase.

— **VII** þ. gaff ieg Junder Wilhelm, som hand hæffde loutt Ingerdt, Fadeburdzquinnen udi myn Frues Gardt i Dthense, till at betale Erther met oc fore en Skede till Kniffue.

— **IX** þ. fore Nassther oc Spader (Spær?) till itt Bordt udi myn Frues Gardt.

— **VIII** þ. gaff ieg en Smedt i Dthense, fore at hand beslaa myn Frues Hæste thenn Thidt, thee aage udh effther itt Lember Trææ (o: et Stykke Træ til Tommer), som skulde thee (o: til) Grabrodre closther.

— **II** rh. Gl. sende ieg Prierenn aff S. Kanuti closter i Dthense fore Menttepenninge aff thee Bode, Lauris Orgemester iboede.

— **I** Postulaf Gulden sende ieg myn Frues Rade

till Byen mett Lemme till Offrepenninge Soundagen
nest effther S. Severi Dag (D: 30 April, men Seve-
rini 23 Octb.), qvia dedicacio ad S. Albanum.

— **XXV** þ. gaff ieg Jorgen Krenner fore Sar-
dug oc Pærret, myn Frues Rade gaff thee smaa Pøb-
linge, (som) udi hennes Gardt ære i Dthennse.

— **VI** M. gaff ieg Michill Persen, Borgemester
udi Dthennse, fore en Sardug, som ieg fik af hannom
paa myn Frues veygnæ ic.

— — — oc Hæstefoder, som hennes Rade gaff
theeres Hæste aff clostrene i Dthennse, ther aage hennes
Rades Jomfruer til Svendborg.

— **VIII** þ. fik ieg Raasf samme Dag til fattige
Folk i Sygehuset oc paa Kirdegarden (ved S. Hans
Kloster).

— **XXIV** þ. fore en Pyusêkrone, (som) bleff giordt,
(og) som henger i myn Frues Gardt i Dthennse; (og)
II M. fore thet Belethe, ther sidder fore paa Kronen.

X M. (til) Priercum aff S. Hansf, Mester Hans
Barndt; oc er nu Klarlige afbetalde thee **I** M., myn
Frues Rade var hannom skyldig, som Erick Bilde haaffde
faatt aff hannom. Datum feria 2da proxima post
epiphania An. Dn. M D VIII. (Hvorledes dette,
der saaledes synes at angaae 1508, kan være kommet
ind i den Deel af Regnskabet, der synes at angaae
1506, er ikke let at begribe).

X M. fik ieg Lauris Orgemester paa sinu Bod,
hand iboer ic.

— **XII** þ. fore itt hundred Mursteen, ther kom till
Jomfruernes Herberg i myn Frues Gardt till Skorsteen.

— II §. fore to Bagge (?) Skaffter till Bogensfieler till myn Frues Boghenn i hennes Nades Gardt.

1507 var Bisp Beldenat i Juli i Nykjøbing paa Falster med at afflutte Freden mellem Danmark og Hanseskæderne (Hv. Pag. 1068). Om hans øvrige Reiser i dette Aar see P. Müller Pag. 88.

S. A. blev den Odense Franciscanerguardian, Jaspas Johannis, udvalgt til Vicarius provincialis Dacie (S. R. D. 5 Pag. 524).

S. A. blev foretaget Sandemænds Lag i Brylle mellem S. Hans Kloster, Mogens Gise og Peder Olsen i Dvenskov; ligesom Prioren, Niels Jespersen, ogsaa forhørvede Kong Hanses Stadsfæstelse paa en Laugbævd over Klosters Gmpehaug, Allemosebjerget og flere af Klosters Eiendomme (P. Müller Pag. 23).

S. A. bevidner Broder Jep Hansen (Prior) i S. Knuds Kloster i Otthense og menige Capitel ibid., at have skjødet (til hvem, nævnes ikke) en deres Klosters Gaard og Grund, liggende i Norægadhe op til Christine Marquards Gaard, og synden næst op til Bækken, og vesten til Adelgaden, som Else Knads nu ibover. Dat. in clauistro S. Kanuti (Dipl. Lang.)

S. A. var Michel Pedersen (Akelei til Skinnerup) Borgemeester i Odense og underskriver som saadan til Bitterlighed med Lene Bryske (Geneal. Akelei).

S. A. (saavidt skjønnes kan; thi Ordenen er temmelig forvirret og intet Aarstal vedføiet) indeholder det udførligere, af A. A. meddeelte, Udtoget af Dr. Christines Regnskabsbøger følgende, Odense By vedkommende, Udgifter:

II §. (gav jeg, nemlig Regnskabsføreren) Priorens

Dreng aff S. Hansz, som bar myn Frues Nade Agerhøns.

IV §. sic ieg Raas, som thee Diegne aff S. Albani Schole singe. *Domina commisit.*

VIII Alb. thill tvo Ballier, thee singe udi Stegerhuset i myn Frues Gardt feria *5ta Carnisprivii* (3: i Fasten).

— **XXIV** §. thenn Murmester, som giordde thenn Skorsteen udi Jomfruberberget (see forrige Aar) oc muret Kelderhalsen (3: Nedgangen til Kjelderen) oc saa myn Frues eget Cammer om S. Michaelis (3: Septbr. forrige Aar) oc Jingerdz Skorsteen.

— **II** M. thenn Suderkone i Nørregade fore Skoo, ther hun haaffde faat (3: leveret) fattigt Føld effther myn Frues Befaling.

— **II** §. gaff ieg Hansz Mule i Dthennse fore itt Jern, hann slog paa myn Frues Door i hennes Nades Gardt.

— **VI** §. fore en Laas, ther kom fore myn Frues Door, som ieg anttvordet Tygge Keldersvendt.

— **III** §. fore **II** Knabestobe, ther komme i myn Frues Gardt i Dthennse.

— **CXX** M. (st) Lauris Drgemester Mandagen nest effther vor Frue Dag *Assumptionis* (3: 15 Aug.) paa Resbyhoffvet, som myn Frues Nade loutte hannom paa then Boed, hann iboer.

— **X** Alb. samme Dag (til) syuge Føld paa S. Hansz Kirdegardt.

— **VIII** §. sic ieg Jenes Raas, at offre udi S. Hansz capelle. *Die Jeronimi Presbyteri* (3: 30 Sept.).

IV §. till thee syuge Føld, ther inne ligge.

— **XXIV** §. then Prest, ther sang sinn første Messe udi vor Frue Kircke.

— **III** Mf. Hansz Mule fore Dorchenge (3: Dorchængsel), hann gjordde till myn Frues Door, och fore Som oc fore Staall, han loed till aff sitt eget.

— **V** §. then Pabling i thee blaa Kleder till itt Par Skoo, som myn Frues Nade holder till Skole till S. Hansz udi Dthennse.

— **XXIV** §. gaff ieg en Mand, som haffde arbeidet udi myn Frues Homblegardt fore Byen. **Die S. S. Symonis & Jude Apostolorum** (3: 28 Octb.) udi Dthennse.

XXIV §. gaff ieg Niels Løgh udi Dthennse, som hannom stoed tilbage aff itt **L** (Londe?) met Hombler, ther hann sende till myn Frues Gardt.

I Alb. en Bogenmand, som aag itt Læs Mursteen fraa S. Knud Kloster oc till myn Frues Gardt.

I Hornike Bl. sende ieg myn Frues Nade die **omnium Sanctorum** (3: 1 Novb.) udi Dthennse, ther hennes Nade loedh sig berette udi Grabrødre.

— **IX** §. gaff ieg en Murmester, som murede Stable udi thenn Door udi myn Frues Gardt feria **2da infra octavam omnium sanctorum**.

— **II** §. finge Drogerne, ther baare **D** up aff Bryggerhet i myn Frues Kelder.

II Alb. fore itt Læs Leer, (som) kom till myn Frues Gardt.

I Alb. fore itt Læs Steen, som Hansz Persen var hos Priieren effther till myn Frues Dor.

II Mf. **IV** §. gaff ieg ud S. Martini Aftthen (3: 9 Novb.), som S. Albani Diegene, S. Hansz oc vor

Frues Diegve finge, som myn Frues Nade meg befoell.

— **IV** þ. fik ieg Lemme, myn Frues Dreng, som han fik Prierens Budh aff S. Hansz closter, ther var myn Frues Nade thee Wble, oc fore thenn Loune Myod.

II þ. offrede ieg till S. Jorien, som Lemme meg befoell.

— **VI** þ. en Mand', som ferdigt giordde itt Loghvindhu (v: Laagevindue) udi myn Frues Gardt.

IV Alb. thenn Pebling, som ganger till Schole till S. Hansz till Hus oc fore hans Skjorte var syudt.

— **IV** rh. Gl., (som) Lauris Drgemester fik paa sin Boed, hann udi boer. Myn Frues Nade selffuer befoell.

— **II** rh. Gl. sende ieg Prieren aff S. Knutz closter fore Rentte aff thee Bode ved Lauris Drgemester. *Domina mee commisit.*

— **I** Mk. gaff ieg en Snitfer fore tvo Skiffuer, hann giordde udi myn Frues Gardt. (I den næste Antegnelse nævnes Bagge Klaffther oc Spader (v: Spænder eller Spær?), som komme till samme Skiffuer).

— **VIII** Alb. en Pebling, till at giffue fore Skredberlen fore sin Koe.

— **I** Mk. gaff ieg tvo Karlle, fore thee upsatte myn Frues Kafelloven igeen.

— **II** þ. fore Peer, (som) kom till Kafellovenen.

S. A. finge (i Folge en Registrant, der ligger ved bemeldte Mognskabsbog) Borgemester oc Raadt oc Menighedt i Othennse svodant Bress, at myn Frues Nade (altsaa Dronningen) skall giffue them arlige till theeres By **III** Mk. hver S. Michaelis Dag fore thenn Haffue,

hennes Nade haffuer aff Byen, som Hans Kræmer haffde. Dat. An. D. MD septimo feria — — post Georgii. Ligeledes sit (i Folge samme Registrant) Peder Bondes Børn syvdant Bress, at myn Frues Nade skall giffue thennem 4 s. till Leyæ om Nit fore thenn Gang, hennes Nade haffuer ud aff sin Gardt oc emodh Grabrodre. (Brevet har intet Datum, men følger umiddelbart efter det forestaaende).

1508 gav Kong Hans Skomagergildet i Odense dets gamle Straa, som findes indført i Altstykk. Pag. 48-53, men hvis Original i Folge Pag. 48 synes at være forkommen i Grevens Feide.

S. N. Kong Hanses Brev: at Ingen maa besatte sig med den Eiendom, som ligger til S. Jørgens Gaard (Hoff. F. 5 Pag. 167).

S. N. bleve efter kongelig Befaling alene fra Fyen 264 Kirkeklokker, hvis Vægt udgjorde 642 Skippund, bragte til Kjøbenhavn, formodentlig for at omsmeltes og til Kanonstoberi at anvendes (Pont. 2 Pag. 733); af hvilke formodentlig en stor Mængde vare fra Odense By og dens forskjellige Kirker.

S. N. blev, som sagt, den nye Bispegaard i Odense færdig (jfr. 1504), over hvis Port Bisp Beldenak, foruden den foransførte Inscription, endvidere med forgyldte Bogstaver skal have anbragt sit Symbolum: *Salve patientia gloriosa victrix!* (Pont. 2 Pag. 445, 448). Og er det derhos ret karakteristisk, at han synes at have befæstet denne sin Bispegaard, ligesom Ridderne befæstede deres Borge (P. Müller Beld. Pag. 19); thi han var en heelt stridbar Herre og havde blandt Andet s. N. formelig undsagt Provsten i Lofte

(3: Gamtofte), Hr. Hans Hansen, og truet ham med, at hvis han fik ham i sin Vold, skulde han ikke komme derfra med Halsen (ibid. Pag. 21).

S. A. var Bisp Beldenak ved S. Hansdags Tide paa Herremode i Barberg og d. 2 Nov. tilbød han, fra Odense af, Kronprinds Christian at ville modtage den fangne Biskop, Carl af Hammer, i sin Forvaring 1 Aar, naar de vilde sende ham bemeldte Biskop til Kjerteminde (D. Mag. 4 Pag. 186-88; jfr. P. Müller Pag. 20, 88-89).

S. A. magesiftede Biskop Beldenak en Jord i Nædergade, paa den søndre Side af Gaden, som han kjøbte af Jep Løg (jfr. 1500), til Odense By, mod derfor at bekomme af Byen en Madhe (3: Eng) tværs over for Bispegaarden, og Sonden næst op til Laen (Aftstykk. Pag. 70-71). Og var det forresten denne Eng, som S. Knuds Kloster paastod at tilhøre sig og at være Klostreet med Urette frataget (jfr. infra).

S. A. levede endnu den foromtalte Palle Andersen Ulfeld til Hverringe (den bekjendte Decanus, Claus Andersen Ulfelds, Broder), som magesiftede en Gaard i Berninge og en Ditto i Munketo til S. Knuds Kloster (Chr. Pouels. Reg.).

S. A., saavel som 1511, var Hans Strig Borgemester i Odense (Birch.).

S. A. saacr Borgemesteren i Odense, Michel Pedersen (Ulfeld), Magtebrev af Fru Bente, Drages Enke, at sælge Gods i Hads Herred. Dat. Aakjær. (Geneal. Ulfeld).

S. A. tilstaaer Bartholomeus Læghe, Borger og Bymand i Kiøbnehaavn, at have solgt til sin kjære Son,

Hans Bartholomeusfen, Byfoged i Odense, en hans Huus og Jord, som han selv iboede den Tid, han boede i Odhens, (nemlig) det Steenhuus, Osten næst Hans Dunk, og Westen næst det Huus, som kaldes Herrehuset, som det nu begrebet er, Bysens Jord undertaget. Dat. Købnehafft Torsdagen efter ad vincula Petri (Dipl. Lang.).

S. N. (saavidt skjønes kan; thi Ordenen er, som sagt, temmelig forvirret og intet Aarstal bedskiet) indeholder det udførligere, af R. N. meddeelte, Udtog af Dr. Christines Regnskabsbøger følgende, Odense By vedkommende, Udgifter:

I §. fore I Knepell till en Yebling, at drage i Faste-lauen met.

IX §. Hans Malere fore itt stort Stykke Bogensfodt till myn Frues Seng i thenn ny Gardt. Feria 5ta post Qvasimodogenili (3: første Søndag efter Paaske).

— II Mk. Knut Jens till Lehyæ aff en Gard ved Grabredre Portt. Domina mee commisit.

— II rh. VI. II Mk. oc I §. sid en Snittker fore Snittkeverck, han giordde i myn Frues Gardt, Sængsiber (3: Skodder) oc paa Svalen. Feria 2da Pentecostes (3: Pindse).

— V §. og I Alb. fore Strlscher (?), som komme till at slaa Glardvindu up met paa Svalen.

XII §. fore Jern till Glardvinducne.¹

— VIII §. tvo Murmestere, ther murede paa myt Frues Svale oc henge thenn Dor igcen i thenn gamble myn Frues Gardt. Altsaa har hun nu faact sig nok

en Gaard i Odense; jfr. supra feria 5ta post Quasimodogeniti).

— IX Mf. en Glarmester fore XI vindu, hand giordde i myn Frues Gardt paa heenes Svale.

IV § (til) Lemme, hann skulde offre udi thee Helgetreefoldigheedz Capelle fore Nesbyhoffvit. **Dominica Trinitatis** (3: Sendag efter Pindse.)

— XXVIII §. gaff ieg Mattis Nuss fore Vindues Buer, hann beslaa, ther kom paa thenn Svale paa myn Frues Maagh (3: Gemat).

XVI Mb. fore Som till myn Frues Sæng.

— VI §. fore itt Boghustodt, ther kom till myn Frues Sæng (jfr. N. Tidestr. 1 Pag. 569).

IX §. fore itt andet Boghustodt oc kom till myn Frues Sæng. 1)

— XXI §. oc 1 Mb. fore Vin, Ambrosius fid die corporis Christi (3: anden Torsdag efter Pindse) oc pentecostes till myn Frues Nade oc till Brodrene.

— — — — Hans Glarmester fore en itt (3: end et) Vindu, han giordde paa Svalen i myn Frues Gardt.

XXIV §. Hans Mule fore Arbeidt, han lassde giordt i myn Frues Gardt. Niels Lauchfar (3: Langelænder) besell.

— IV Mf. IV §. myndre (3: mindre end 4 §.) gaff ieg en Lembermand selfemte i VIII Dage, som arbeide paa itt Hus i myn Frues Gardt.

1) Ordet „Boghustod“ skal formodentlig beriveres af „Vaage“, vigillie, og altsaa betyde Noget, der flydes for en Aften og Natten, s. Ex. Sengeskibde eller Sengegardin.

— **II $\frac{1}{2}$ Mk. IV** §. gaff ieg Borgemeesters Husfrue, Michil Perssens, fore thet Frue Birgitte thet tæredc. **Domina commisit.**

— **VII $\frac{1}{2}$ Mk.** betalede ieg udi Winkelberenn fore Bin, myn Frues Nade loed tage thet ud oc sende till Swincborg nu itt Aar siden. (I den næste Antegnelse nævnes: thet ny Bryggerhus i myn Frues Gardt).

VI Mk. II §. myndre gaff ieg **IV** Tymbermend, som arbeidet paa thet Hus i (myn) Frues Gardt i **XII** Dage omkring.

— **I Mk.** sende ieg myn Frues Nade **S. Petri ad vincula** (d: 1 Aug.) Affthenn i Dthennse met hennes Nades Dreng, Hans, till S. Knud Lyuf, som Borgerne (?) efftherginghe (i Procession med Hensyn til Hosten?).

1509 overlader Kongen ved et Magestifte noget Geds i Horne (til Graabrodkloster?), som siden kom i Hospitalets Eie (Hoff. F. 5 Pag. 172).

S. A. var Bisp Beldenak med i Kjobenhavn at afslutte et Forlig mellem Danmark og Sverrig (Hv. Pag. 1069).

S. A. testamenterede Fru Kirstine Rosenkrantz, som eiede Elvedgaard, til Graabrodrerne i Odense 2 Pd. Korn og til Sortebrodrerne ibid. 1 Pd. Korn (D. Mag. 6 Pag. 187).

S. A. skjedede Johan Biornsen paa Nielstrup til Prior Niels Jespersen eller Jepsen i S. Hans Kloster en Gaard i Trøbeby (P. Müller Pag. 23).

S. A. afgave Mag. Jep Hansen, Prior i S. Knud, og Dn. Nicolaus Hansen (?), Prior i S. Johannes,

en Bidsæse over den 1481 angaaende Skamby affagte Dom (Act. publ.).

S. A. oplader og afhænder Per Muule, Præst og Forstander til Helligesteds i Ottense, til sin Broder, Michel Muule, og hans Hustru, Anne, al den Deel, der er tilfalden ham efter hans Fader og Moder i den Gaard, han (formodentlig Sidstnævnte) nu iboer. Dat. die S. Annæ in Assnes (Dipl. Lang.); jfr. D. S. I. Pag. 207. Bemeldte Michel Mule blev siden Borgemeester og døde 1537.

S. A. bevidner Hans Bartholomeuszen, Byfoged i Ottense, at have folgt til Hans Jacopszen og Mattis Guldsmedt, Borgere og Bymænd i Otense, sin Gaard og Grund, liggende i Otense i S. Albani Sogn, tværtover lige imod Silleboderne (Sjæleboderne? maa-see Skjolden eller D. Thomsens Gaard), Sonden Adelgaden, og Vesten næst op til et Steenhuus, som kaldes Herrehuset; nemlig forte Hans Jacopszen de 2 Dele i forte Gaard og Grund, og Mattis Guldsmedt Trebiedelen. Og skulde forte Mænd og deres fande Arvinger udgive aarlighaars til gode Rede 4 fj. til Otense By af den Jord, som Porthuset paastanden. Beseglet have dette Brev: Hr. Jeip Gommesen, Sognepræst til Fangell, Bartolomeus Løge, min (nemlig Sælgerens) hjære Fader, Niels Nymfunder, Jens Bagher, Jens Hiort, Hans Mule, Borgere og Bymænd i Otense, og Hans Lauriszen, Schriffuer til Fynbo Landsthing. Givet i Otense Mandagen næstefter *Dominicam oculi* (Dipl. Lang.).

S. A. bekjende Pædher Symenszen af Brunsrut, siddendes i Dommersted paa Bøssenhjerigs Birkething,

Gregorius Hansjen, Foged i S. Johannis Kloster i Ottense, ic.: at die beati Henrici Martiris sit Hans Baase af Gatsbol et Thingesvidne af 8 Dannemænd om en Gaard i Gatsbol (Dipl. Lang.).

S. N. bekjende Henrik Knutsen, Niels Hoog, Axel Brudere, Middere, og Peder Lyde af Baben: at de i Ottenss Vor Frue Dag *nativitatis*, et Mar nu næst forleden (altsaa 1508), havde forpligtet sig at møde i Kopenhavn nu S. Michaelis Dag næst forleden, at stifte og lodde den Arv, som er falden efter Hr. Lage Brock, Ridder, Fru Elsiiff, Oluf Dlesen og unge Lage Brock; og ere saa overeenskomne, at Hr. Henric Knutsen skal have og beholde Frøberg med alt det Gods og Møller, som Hr. Lage Brock og Fru Elsiiff havde i Sion og Laffuind med al deres Tilliggelse, Intet undertaget, uden det Allergods, som ligger til S. Karine Altere i Ottenss og i Nyburgh, som Niels Brock skal have i Forsvar ic. ic. ic. Skrevet i Kjøbenhavn den Tirsdag næstefter S. Kalixti papæ & martiris Dag (Dipl. Lang.).

S. N. (thi der findes et Par Stæder Aarstallet 1509; hvorhos det vel er muligt ved den Forvirring, der hersker i disse Regnskabsbøger, at ogsaa noget af det under 1508 Anførte til 1509 kunde henhøre) indeholder det udførligere, af R. N. meddeelte, Udtog af Dr. Christines Regnskabsbøger følgende, Odense By vedkommende, Udgifter:

II Mk. 4 s. gaff ieg (nemlig Regnskabsføreren) fore grofft Klede till Porttenceren udi myn Frues Gardt.

— VIII Mk. 6 s. I Mb. gaff ieg thee Murmestere

(8*)

udi myn Frues Gardt, fore thee murde the ny Hus udi Garden.

— XVI §. sid Niels Tembermand Søndagen næst effther S. Severi Dag (d: 30 April), fore hann arbeide paa thet ny Hus oc vaar met at gøre Trappe oc Skorsteen.

— XX §. en Tymbermand, som arbeide udi myn Frues Gardt oc giordde Svalen oc Skorsteenen i Stegerhuset oc Trappen.

1510 antegnes af Dr. Christines Regnskabsfører (i N. Tidskr. 1 Pag. 569=70), at han havde udgivet 6 § i Børpenge for (Beseglingen af) det Skjode, Dronningen fik paa Hr. Thjelloffs (Eriksens; see Nu-gaard 1503=16) Gaard; 6 §. til en Kvinde, som havde toet Føde i 8 Dage i Dronningens Gaard; og 24 §. for 1 Ld. Sund og Mave (d: Sundmagi eller Fissenes og især Torstenes Svømmeblærer, hvoraf Husblas eller Fiskeliim berededes), som kom til Dronningens Gaard ic.

S. N. omtales den 1504 afdøde Otto Porsfeld, som Dr. Christines (altsaa forhenværende) Huusfoged paa Nesbyhoved (B. N. 1 Pag. 39).

S. N. skulde Mester Peder Andersen have været Prior i S. Hans (Birch.); men han var neppe Prior længere end til 1502.

S. N. indeholder det udførligere, af N. N. meddeelte, Udtog af Dr. Christines Regnskabsbøger følgende, Dønsje By vedkommende, Udgifter (hvilke dog maae jvnføres med N. Tidskr. 1 Pag. 570, hvor de heelt forskjelligt anføres):

I Mk. (til) Morthem Keldesmedt (d: Skjedelsliffer)

fore thet Kober, som bleff slaget paa myn Frues Riste i hennes Nades Stue ved Skorsteenen.

— III §. Hans Tymbermand till Søn fore thet Skillierom, han giordde udi myn Frues Stue.

— XIV Alb. (til) II Tembermendt, som vare med Hans Tymbermand, at gore ferdigt thet Skillierom udi myn (Frues) Burgestue.

— X §. Wilhelm Boghbinder (i Odense) fore tu Notlasse (Nyslæbers?) Skind, han satte om II Boger, myn Frues Nade sid.

III §. fore Som, (som) komme till thet Skillierom udi myn Frues Gardt i Burgestuen.

— XXV Mk. fore en Hæst, myn Frues Nade gaff bort, som Hennes Nade vel selffuer vitttherligt er; oc var thet paa then Thidt, myn Herres Nade laa i S. Hans closter om Posten.

— IV Mk. V §. gaff ieg Michill Persen, Borge-
mester udi Dthennse, fore Maad oc Oll oc Hæstfoder,
som Otte Holgerdsen ther fortærede udi Dymelluge.
Domina commisit.

— I §. then Pablinge i Koret (i S. Hans closter)
met Dugen (see infra ved Pindsedag).

— XIII §. II Alb. gaff ieg udht i then Kapelle paa
S. Hans Kirkegard (for) syuge Folk. Myn Frues
Dreng meg thet befvell femte Postte Dag.

— Nis Kotti sid Drittang paa XXX Mk. for itt
Stycke Leydist, han loffuede myn Frues Nade for then
Deel oc Rettighedt, hennes Nade var tillfalden paa
Kronens Begnæ udi Eskelundz Gard oc Grund ic.
(Dette Sidste staaer mellem Brevene af 1510 ved
Paasketid).

— I rh. Sl. sende ieg myn Frues Nade met hennes Nades Dreng i suortte Brodre till Offerpenninge; thi at ther sanct en Mund sin forste Messe **Dominica** *quasimodogeniti*.

— VIII þ. sende ieg myn Frues Nade met Jørgen, som hann sagde, myn Frues Nade vilde haffue till at offre till S. Knus Hoffuit.

— I Mk. Lüb. sende ieg myn Frues Nade *dominica infra octavam ascensionis Domini* i Dthense, till at offre till S. Knut, *quia ibi dedicacio*.

— I Mk. sende ieg myn Frues Nade Pinshedagh, at legge udi Dugen, ther hennes Nade loedh sig berette. (Senere forekommer: VIII þ. sic myn Frues Nade *die corporis Christi*, at legge udi Dugen).

II þ. (til) Stende Diegene (o: de Degne, som stænkede med Bievand) samme Dag.

— II þ. sic ieg Jørgen, myn Frues Dreng, till at betale Plantte fore (o: betale Urter med).

— II½ Mk. gaff ieg fore Vox, myn Frues Nade gaff till S. Kanuti oc Albani Lyus.

— III½ Mk. fornøgede ieg Hansken Marthen i Dthense fore then Deel, ther Pabens Scudbudh, Jdghardus, ther fortærede; *vigilia omnium Sanctorum* (o: 1 Novbr) sic hann tesse Penninge.

— II þ. (til) Niels, Fogethenn i myn Frues Gardt, till Lyner (o: Linier eller Reeb), at lade age Hoo hiem met.

— XX Mk. fornøgede ieg Prieren aff S. Knus closther, som stoed tilbage aff thee hundrete Mk., hennes Nades Bress paa ludde; these Penninge sic hann *circa festum Andree* (o: 30 Novbr) **MDX_{mo}**, oc

jegh antvordede hennes Nade sitt Bress igeen, som hann haffde.

— II Mf. sid Knut Friis fore Husleyæ, som han skullde haffue hafft om Posten nest forleden fore thet Hus, myn Frues Nade haffuer aff S. Gertrudis Altare i Dthennse S. Albani Kircke.

— Juledag sid ieg Scholemesterenn till S. Albani Scole VIII Mb. till St. Penninge.

— IV §. I Mb. gaff ieg en Brooegger, som lagde Gulvet i myn Frues Badstue.

— XXVII Mf. fornogede (ieg) Albrecht Glob fore ½ Læst Silbt, myn Frues Nade haffde faaet aff hannom, oc Hanns Versen haffde framsfordt, ther hennes Nade var i then anden Gardt.

— Ie Mf. fornogede ieg Hr. Tiellof Ericssøn, Ridder, effther myn Frues egen Befalning, som hennes Nade hannom skyldig var aff Betalning i then Gardt, ther hann solde hennes Nade (sfr. N. Tidest. 1 Pag. 570).

— I §. (til) Fogethen i myn Frues Gardt til Pæpen (o: Pappapiret), at ferde oc kline paa Bindue.

(S Anledning af Dfferpengene til Juleaften nævnes noget længere uede: Jomfruerne, Hofffinderne, Presterne, Drengene, Pigerne oc alle smaa oc store ubi myn Frues Gardt).

1511 døde Kong Hanses Son, Prinds Franciscus, som var Medlem af det Glænde Gilde i Odense (Gl. S. 1, 1, 38) 1) d. 1 April i Kjøbh. og blev begravet

1) Og bærer formodentlig netop af denne Aarsag paa sin Liigstuen den hellige eller med Glerie omgivne Due (hvis Halc,

i Graabrødrekirke (ifte, som Hvitsfeld siger, hos Prædikebrødrene) i Odense (Hv. Pag. 1081, som lægger til Pag. 1092, at han døde af Pest, hvorfor hans Liig ogsaa 1805 fandtes nedlagt i Kalk (Berl. Kong. Hauses Mon. Pag. 5), som den sædvanlige Cautel, man brugte ved Pestbesængtes Jordeførd. Bisp Beldenaf holdt Liigtalen over ham (S. R. D. 7 Pag. 239, hvilket Pont. 2 Pag. 743 dog udsætter til næste Aar). Han blev begravet foran Kirkens Høialter, og hans Baabentable (hvis Inscription læses i Gl. S. 1, 1, 88 og hos Berl. Pag. 26=27, og som er kobberstøkket af Bircheroed, samt aftegnet af Abildgaard og nu hænger i S. Knuds Kirke) blev over Kirkens nordre Chorsdør ophængt og paa den søndre Muur derimod et latinist Vers over den Afdøde, som findes i Gl. S. 1. c. Pag. 87.

S. A. antegnes af Dr. Christine's Regnskabsfører (i N. Tidsskr. 1 Pag. 570=71), at han i Anledning af Prindsens Jordeførd havde udlagt: 14 Mk. til 3 Ed. Sild for min yngste Herres Sjæl; 2 Mk. 10 Sk. for Nøgelse, som kom til min yngste Herres Jordeførd; 1 Mk. til Badstuegang for fattige Folk¹⁾; 3 Mk. til den Dreng, der red Hesten for min yngste

som vender opad, er meget tydelig, medens derimod Hovedet og Vingene, formodentlig den dem omgivende Glorie, af de fleste antages for en Sleife) paa sit Brost (jfr. Berl. 1. c. Pag. 20 og Münters Kobber); thi det Glænde Vilde var uden Tvivl et Helligt Grifhuus og henhørte altsaa til Lucubredrenes eller den Hel. Knuds Orden.

- 1) Altsaa henhørte ogsaa dette til de *pia opera*, der kom den Afdøde til Gode, hvorpaa vi i vor Historie have flere Exempler.

Herre den Dag, han blev jorderet (om denne saakaldte Indridning see E. Brock 1 Pag. 84); 70 Mk. til Doffer i S. Knud og til fattige Folk for min yngste Herre og 12 β . for Lærred, som kom paa hans Jordefliste ic.

S. N. skrev Dr. Christine fra vor Kjøbstad Dattense d. 25 Oct. til Embedsmanden paa Kjøbenhavns Slot, Esge Bilde, at han vilde sørge for Hø til hendes Heste, da hun nu vilde drage til Kjøbh., samt tilsige Slotsriveren, at han lader hendes Kammer paa Slottet sætte i Stand, hvor der er Brøst paa, være sig paa Rakkeløvn, Glarvindue eller Andet (N. Tidskr. 1 Pag. 571=72).

S. N. var Bisp Beldenat i en Privatskide med Landsdommeren paa Falster og Laaland, Oluf Falster paa Corselike, der havde undsaagt ham og hans Folk, medens Lænsmanden, Oluf Holgersen Ulstand, saa at sig holdt dem beleirede paa Sorup (P. Müller Beld. Pag. 21=22).

S. N. blev der holdt et Franciscanercapitel i Odense af Ordensens Vicarius provincialis Dacix, Laurentius Johannis (S. R. D. 5 Pag. 524), nemlig den 24 Aug.

S. N. skjødede paa Odense Bything (hvor den Tid Oluf Lauritzen var Byfoged) den hæderlige Mand, Hr. Niels Jepsen, Prior i S. Hans, til fornumstig Mand, Hans Stryg, Borgemeester i Odense, 2 Jorder: den ene liggende Sonden for Mickel Madsens Gaard, og den anden udgjørende $\frac{1}{4}$ af Niels Naars Gaard paa Nørregade og skylder hvert Aar 1 β . Grot; samt (endvidere) 1 β . aarlig Rente i den Gaard, Hans

Stræder Besten for Thinget beboer; dog det Sidste blot paa hans og Hustrues Levetid (Lang. Coll.).

S. N. var Hans Farre Prior i S. Knud (Atl. 6 Pag. 589).

S. N. skjædede Michel Jinsen i Skalbjerger til Niels Jepsen, Prior i S. Hans, et Stykke Jord paa Skalbjerger Gade (P. Müller Pag. 23).

S. N. indeholder det udførligere, af N. N. meddeelte, Udtag af Dr. Christines Regnskabsbøger følgende, Odense By vedkommende, Udgifter (hvilke dog maae jevnføres med N. Tidestr. 1 Pag. 570=71, hvor de tildeels noget anderledes anføres):

II Mk. 4 s. fore Røgelse, (som) kom till myn yngste Herres (den d. 1 April afdøde Prinds Francisci) Jordeferdt.

— VII Mk. Northen Keldesmedt fore II½ Pd. nyt Keldesøber, som (kom) i myn Frues Badstue till en Kedell.

II½ Mk. gaff ieg then Dreng, som reedt Hæsten ind fore myn yngste Herre then Dagh, hans Nade bleff iordet.

— LXX Mk. bleff ther offret udi S. Knud closther fore myn yngste Herre, oc thet, som fattigt Folk bleffue giffuet.

— I Mk. fore 2 Kister: en till myn unge Herre oc en till at legge Borlyns udi.

VI s. fore en Bænk oc en Bindugesbuie i Bastuen.

— X s. 2 Alb. gaff ieg Gottke Suittkere fore XVI Blusstager, han gjorde till myn yngste Herres Jordeferdt.

— **XXIII** §. Bastuemanden i Dthense fore Sickebadt. ¹⁾ Sorgen, myn Frues Dreng, thet besøell.

— **V** Mf. **XIV** §. gaff ieg ud till Michill Persen i Dthense fore Maad oc Dll, Vin oc Haffre oc Hoo, som Hr. Niels Erickssen (Rosentrands) thet for-
tæret hæfde met sitt Føld oc Heste. **Dominica com-**
misit.

— **VI** §. en Glarmester fore **II** Bindue udi myn Frues Bastue.

— **IX** §. (til) Per Jenssen, thet kom bortt (til) Jutlandt met myn Frues Bress, som Dochter Idzhardus (see forrige Mars Regnskab ved *vigilia omnium sanctorum*) skulle hæffue.

— **IV** Mf. tærede ieg fraa Dthense oc till Købnehavn oc sva tilbage igennem Falster oc Volandt oc till Knud Marcket effther Klede till myn Frues Føld effther myn Frues Rades egen Befalning. (Herefter drog Dronningen selv til Kjøbenhavn).

— **II** Mf. tærede ieg igennem Siclandt met thet myn Frues Klede, ieg fæd i Dthense oc framsørede till Siclandt.

XII §. fore Læret, som udtaget var aff Sorgen Kremer oc kom paa myn yngeste Herres Jordeliste.

— **IV** Mf. gaff ieg Niels Rodt, Burger udi Dthense, som var met at rede Brullupkosten till Villoms Brullup.

— **II** Mf. fornøgede ieg Knud Fries i Dthense

1) Saaledes kaldtes den frie Badstuegang, der foranstaltedes for de fattige, fordi den treedes at komme deres Sjæle til Gode, i hvis Navn, eller paa hvis Vegne den foranstaltedes.

føre Huslegæ aff en Gardt vedh Grabrødre closter, som Hennes Nade haffuer undt en fattig Dvinne at sidde udi.

— XVI Mb. samme Torgen, myn Frues Dreng, till at lade legge paa Tafflerne i S. Albani Kirke, qvia ibi dedicacio (sidst i October).

— II þ. then Karll, ther grov then Gras udi Grabrødrecloster, Jacob Rodt bleff udi jorddet.

— II Mt. Christiern Murmester paa Regenskab aff then Deell, han haffde arbeidet fore paa myn Frues Badstue og Redbenck (formodentlig Redelbænk eller Urne).

— IX Mt. danste fornøgede ieg Michill Perssen, Borgemester udi Odense, fore XII Alne brunt Klæde, som Nes Marqvordesen (og) Melchior singe, Alnen paa XII þ. Datum seria 5ta proxima post Lucie virginis (d: 13 Decbr). Bemeldte Borgemester, som var en Adelsmand, maa altsaa tillige have været Klædekræmmer i Odense; desaaarsag det ogsaa ansøres, at Dronningen fik flere Gange Klæde hos ham. Fra dette Aar af og indtil 1520 savne vi atter Dr. Christines Regnskabsbøger og med dem maugt et Bidrag til da-værende Tids Kulturhistorie.

1512 fortrod Kong Hans den Tilladelse, han havde givet Bispen til Provstiets Nedlæggelse i Odense (jfr. 1504); maastee endogsaa tildeels, fordi han frygtede for, at hans Forsædres Sjæle skulde lide ilde, fordi med Provstiets Ophævelse ogsaa de af hans Forsædre indstiftede Sjælemøser ophørte. Og til den Ende tilskrev han nu den 6 April Paven, at han vel for nogen Tid siden havde tilladt Bisp Veldenak at dele Provstiet i Odense mellem 4 Caniker; men da han erfa-

rede, at en sliq Deling var forbuden paa Concilium i Tours, saa bad han Paven paany at samle Provstiet igjen og at sjenke hans Cantoler, Mester Anders Glob, samme i Forlæning (Hv. Pag. 1086-87. Bloch 1 Pag. 237), hvilket ogsaa stete (Bloch 1 Pag. 598).

S. A. vare Hr. Tillof Eridson, Ridder, og Niels Thomsen, Præst og Vicarius til Vor Frue Alter (i S. Knuds Kirke), Kloker=Dthensdag (i: Klokkerons=dag) paa Biskopsgaarden i Odense, i Biskop Jens Andersens Nærværelse, og bleve forligte om det Steenhuus, forte Tillofs Farfader, Hr. Johan Bjørnson, havde i Pant, og forte Tillof gav til forte Alter, men havde siden, uden at gjøre Altret fyldest, opladt til Per Bonde, Borgemeester i Otthense, samme Pant i samme Steenhuus; men pantsatte nu (som Beberlag) til Altret en Gaard i Steensby, Skamby Sogn, Skants herred (Topogr. Saml. i Geh. Arch.).

S. A. døde Henrik Gyldestjern paa Ivernæs (nuværende Bedelsborg) og blev i S. Hans Kirke begravet (Atl. 6 Pag. 597); en Beretning, der imidlertid er urigtig, da han først døde 1517 (P. Müller Pag. 36).

S. A. udstædede Per Skriver, Landsthingshører, paa velbyrdig Mand, Jens Stygsen, Landsdommers, Vegne, samt Borgemeester i Odense, Hans (Strøg), Gregers Nielsen, Raadmand, med Flere et Thingsvidne: at Byfoged i Odense, Oluf Laurensen, var mødt paa Hvenbo Landsting i Anledning af Borgeren, Hans Knusht, som de Kjerteminde Borgere ihjelsloge paa Brolykke. Og svor han med sine Samfrænder de Kjerteminde Borgere en fuld og fast Urseide for dette Drab, da

de (nemlig han og hans Samfrænder) havde faaet Død og Bedring for samme (Aftstykk. Pag. 154=55).

1513 pantsætter Kong Hans Ridder Marqvard Nonnow, Embedsmænd paa Nafnsborg, for 600 Mk. lybst Kjelderup (=: Killerup) By i Odenseherred. Hvilket Pantebrev siden, nemlig 1531, blev Eiler Nonnow til Hvidkilde og Fru Ane Krabbe stadfæstet (C. Reg.; men en anden, og vistnok rigtigere, Udskrift har derimod 1503).

S. A. døde Kong Hans d. 20 Febr. i Aalborg. Dgsaa han var Medlem af det Elænde Gilde i Odense (Gl. S. 1, 1, 38) og skulde ogsaa, ligesom Sonnen, være død af Pest (S. R. D. 2 Pag. 564). Men hans Død havde, som det synes, en saare naturlig Grund. Dgsaa fandtes 1805 hverken hans, eller Kong Chr. 2dens Skeletter nedlagte i Kalk, hvilket derimod var Tilfældet baade med Prinds Franciscus og Dr. Christine. Om de 3 Huller, som fandtes i hans Hjernekalk, see Gl. S. 1, 1, 85. Jversens Avis 1805 No. 7 og 9. Werlauff l. c. Pag. 8 sq. Hans Liig blev overbragt fra Jylland til Fyen og begravet i Graabrødrefirke i Odense, som af Rosæfontanus (Chron. Joh. reg.) kaldes templum parochiale longe pulcherrimum og til Hvitfeldts Tid var den ypperste Sognkirke i Byen (Hv. Pag. 1091, 1099. Gl. S. 2, 3, 20. Pont. 2 Pag. 743). Bisp Jens Andersen Beldenaf holdt ligeledes over ham Liigprædiken (S. R. D. 7 Pag. 239. Pont. 2 Pag. 743). Paa hans Liigsteen, som var indmuret i den nordre Væg af Choret, og som Dronningen uden Tvivl strar lod forfærdige og opsætte, siden den bærer Mærket

1513 (Werl. Pag. 25), findes han afbildet med Elefantordenen (Werl. Pag. 12 sq.) og ved Siden af sin Dronning, samt mellem Begge deres 2 Aar forud afdøde Son, Prinds Franciscus. Denne Liigsteen blev 1805 henflyttet til S. Knuds Kirke, ved hvilken Leilighed den blev knækket, og findes nu udførligt bestreben af Werlauff, hos hvem ogsaa en lithographeret Afbildning af samme findes vedsviet.

S. N. blev det af den nye Konge, Kong Chr. 2, Enkedronningen tilladt at beholde sit hidtil havde Livgeding til S. Mortensdag over et Aar; og var deriblandt her i Fyen saavel Næsbyhoveds og Rugaards Løn som Odense, Svendborg, Bogense og Kjerteminde, samt Tolden i Næsens (Gl. S. 2, 1, 104). Man fortæller i Almindelighed om Enkedronning Christine, at hun elskede Odense By særdeles, saavel for hendes sal. Herres Leiersteds Skyld, som fordi hun havde sit Livgeding, Næsbyhoved, saaner derhos. Hun forlod altsaa strax, som Begravelsen var til Ende, Hoffet og holdt siden den Tid Huus paa Næsbyhoved, samt lod et S. Claræ Kloster bygge, hvor nu Bispegaarden er; flyttede derind, da det blev færdigt, og holdt der Huus sin Livstid. ¹⁾ Ligesom hun ogsaa af syn-derlig Devotion lod sig begrave i en Franciscaner Munkesippe i Graabrødrenes Kirke, for saaledes at

1) Men endskiønt Pont. 2 Pag. 743 rigtignok henfører denne Stiftelse til 1513 og Helvaderus til 1514 (Blok 1 Pag. 595), saa vide vi dog af S. R. D. 5 Pag. 514 med Lidhed, at den først blev indrettet 1521 eller samme Aar, Dronningen døde, og at den først efter hendes Død blev fuldfærdig og indviet.

blive beclagtig i deres gode Gjerninger (Hv. Pag. 1050, 1099. Pont. 2 Pag. 743. Atl. 6 Pag. 590. Bloch 1 Pag. 594=95). Ogsaa forskrev hun i denne sin Enkestand ¹⁾ Billedhuggeren, Claus Berg, fra Lybeck, der i en Gaard i Obergade (som siden Kjobmand Philipsen eiede) med sine 12 Svende ²⁾ udhug den kunstige Altertavle, som hun lod befeste og opstille i Byens Graabrødefirke, og som er henført til Vor Frue Kirke og af Dr. Müllery udførligt beskrevet; ligesom de kongelige derpaa forestillede Portraiter ogsaa ere kobberstukne i Nefens Udgave af Christian den Andens Love og i Bircherods Inscriptioner, samt aftegnede af Abildgaard og Hand og lithographeede hos Münter eller Berlauff. Denne Kunstner skjenkede hun forresten siden den Gaard, hvori han havde sit Værksted, ³⁾ gav ham en af Jomfruerne ved sit Hof, Margrethe Grot, tilvægte, holdt selv hans førstefødte Son, Franz Berg, over Daaben, ja! levede efter den Tid endnu saalænge, at hun ikke blot holdt ham i Skole i Odense, men endogsaa til Studium (i: paa Universitetet) i Moskva (D. Mag. 1 Pag. 24=25). Den Gaard, Kjobmand Philipsen eiede paa den nordre Side af Obergade, er med Hensyn hertil ikke blot mærkelig, fordi

-
- 1) Rigtigheden af denne Paastand har jeg under 1497 gøbtgjort og derhos tillige sejt at vise denne Altertavles høiere Ude.
 2) Der gif i Silkeklæder, bundne med Bælte om Livet. (Fermebentlig lange Kapper i Form af Slobrocker, ligesom Kong Hans afbildes).
 3) Er nu dette Udtryk rigtigt, da synes ogsaa dette at høve den hos Berl. Pag. 29 fremsatte Tvivl, om Altertavlen blev farbig for hendes Død, eller ikke.

den Længde af samme, der vender ud mod Oberstrædet og nu (1811) tjener til Magazin, netop var den Bygning, hvori Graabrødre Altertavlen blev forfærdiget; men der forevises endnu den gammeldags Dør til Billedhuggeren, Claus Bergs, Bærksted, samt en lang, men smal og nu med Stene tilmuret horizontal Abning i Muren paa fornævnte Længde ud imod Oberstrædet til, hvorigjennem de efter fuldent Arbeide skulle have udtaget Tavlen. Alle ere forresten vel enige i, at det var denne Gaard, hvori Altertavlen blev forfærdiget; men ikke Alle ere enige i, at det ogsaa var denne Gaard, Dronningen siden stjendte Claus Berg. Thi Nogle mene, at det var den ligeoversfor beliggende. Skade isørigt, at den gamle Indskrift over Døren paa Philipsens Gaard, som det syntes, med Billie var udblett; ligesom ogsaa adskillige af de 12 Apostle, der (som en formeentlig Hentydning paa Mesterens 12 Svende) vare anbragte udenpaa Bygningens Løsholte, havde maattet lade sig en Spadseretour ned i Gaardens Hauge gefalde. Dej holdt endnu (1811) to kæmpe-mæssige Drabanter troligen Bagt ved Døren. En anden Prydelse i Graabrøderkirke hidrorte formodentlig ligeledes fra Dr. Christines Belgjorenhed og Claus Bergs Kunstnerhaand, nemlig et Crucifix over Chorsdøren, i hvis Sidesting var indfattet en fløben Steen, som formeentes at være en Diamant eller Karbunkel og gav en saa levende Glands fra sig, at man kunde see dens Gjenstind bag Crucifixet i Choret (Bl. S. 1, 1, 85). Ved dets efter Reformationen foretagne Forskytning til Hospitalskirken fandtes under Stenen i en Blyplade en grøn Silkeflud af en Kvadrattommers

Størrelse og inden i samme 2 smaa, brune Vinde, formodentlig af Christi Kors, samt et Stykke Nav eller Gummi af Størrelse som en lille Bønne, og derhos en lille Pergamentsstrimmel med 2 Liniers ukæslige Munkeskrift (Iversens Avis 1806 No. 65), hvilket Alt tilhobe allerede 1811 tilligemed Stenen var forsvundet.

S. A. udstæder Kong Chr. 2 i Nov. 6 Breve fra Ottense (Gl. S. 2, 2, 2, 3, 5; jfr. Altstykk. Pag. 157).

S. A. var Bisp Beldenaf med i Kjøbenhavn at hylde Kongen (Hy. Pag. 1092, 1100); og

j. A. den 18 Oct. var han med ved Kongens Hylдинг i Flensborg; ved hvilken Leilighed Kongen nødsagedes til at betale de Penge, Hertug Frederik havde udlagt til Lybeck, hvorover Beldenaf, som den, der havde udlovet samme, faldt i Uaade (N. D. M. 3 Pag. 204-5).

S. A. skjenede Predbjorn Podebusk Korsbrødrene o: S. Hans Kloster en Gaard i Nørreby (P. Müller Pag. 23).

S. A. udstædedes paa et geistligt Møde i Kjøbenhavn Afsked for Bor Frue Alter i S. Albani Kirke (Birch.).

1514 udstædede Kong Chr. 2 fem Breve i Odense i November (Gl. S. 2, 2, 13, 14; jfr. Altstykk. Pag. 136-37), blandt hvilke et, hvorved han gav Borgemeester og Raad i Odense Overtagelse for deres Byskat, idet han liquiderede samme mod det, de havde tilgode for det, han og hans Riddere havde læret hos dem (Gl. S. 2, 2, 14).

S. A. den 13 Decbr. qvitterer han i Odense for de

20 Mark lodig, Kjerteminde Borgere paa deres Byfsat resterede (Aftstykk. Pag. 157); og den 28 Decbr (oct. vigil. S. Thomæ apostoli) holdt han Retterthing i Odense (hvor da blandt flere ogsaa vs Elskelige Niels Kotte til Estelund, Raadmand i Odense og Kirkesværge til Vor Frue, var nærværende), for at paadomme en Sag mellem Johan Dre og Laurids Fiffesen om Nordrup Hovedgaard i Slagelseherred (Birch.).

S. N. sætter Bisp Beldenaf Lænsmanden paa Nykjøbing paa Falster, Oluf Holgersen Ulstand, i Ban og lader Banbrevet opslaae paa Nykjøbing Kirkevær (V. Müller Beld. Pag. 24-25).

S. N. lod Bissen efter den almindelige Formening (see 1504) Dr. Christines Lænsmand paa Næsbyhoved, Otto Porsfeld, dræbe (Hv. Pag. 1121. Pont. 2 Pag. 440, 744). At det skete i hans Kræmers Huus i Odense af Knud Keldsen og Folge, og at Odense Raadmand, Knud Friis, samme Gang blev saaret ic., seer man af B. N. 1 Pag. 60-61. Herover blev Sag anlagt mod Bissen; han blev tilsidst endogsaa fængslet og idømt en svær Mulkt, hvorfor der 1522 blev gjort Indførsel i hans Gods (B. N. 1 Pag. 39-40, 59 sq.). I Anledning af D. Porsfelds Begravelse havde Dr. Christine følgende Udgifter (N. Tidsskr. 1 Pag. 563-64): 4 s. til de to Kvinder, som klædte ham, da han blev slagen; 7 s. til Mæsepenge den Dag, han blev begravet i S. Hans; 16 Mk. til Offer den Dag, han blev begangen med Mæser og Vigillier i S. Hans; 2 Mk. for Mæser og Vigillier i Sortebrodre; 2 Mk. til S. Knud; 4 s. til dem, som ringede; 24 s. til Vor Frue Kirke; 24 s. til S. Albani Kirke; 55 Mk. danst til

Graabrodre for hans Hest, Sadel og Bitsel, som den Tid blev indreden; 8 fl. til Dronningens Capellan for Messer og til dem, der sang og legte paa Orgel; 4 Mk. til Lam, Høns og Smør for Graabrodre, og 7 Mk. for 1 Td. Mjød til de Samme.

S. N. døde den Odense Canik, Peder Didriksen (Mk. 6, Pag. 592); ligesom Bircherod ogsaa urettelig først s. N. lader Domprovsten, Hans Urne, doe og i S. Knuds Kirke blive begravet (jfr. 1504 og D. M. 1 Pag. 300).

S. N. er S. Hans Kirkes Lovklokke støbt, hvorpaa foruden Årstallet læses: **Gloria Deo in altissimis, in terra pax & hominibus bonæ voluntatis! laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te. Me fieri fecit Hr. Hans Brun, fundente Petro, in laudem Dei & sancti Michaelis (Birch.);** men synes at være den samme, som den under 1496 omtalte, idet Ordene: *demto quarto* (see 1496) af Birch. ere blevne læste for *decimo quarto*.

S. N. har Sognepræsten ved S. Albani eller Graabroderkirke, Hr. Michel, ladet tvende Skrifter udgaae i Trykken. (Bloch 1 Pag. 600=1).

S. N. gjøre Borgemeistere, Raad og Ræmmere i Ottense bitterligt, at have solgt, skjødet og afhændet til hæderlig og forsynlig Mand, Hr. Niels Tomesøn, Præst og Vicarius til Bor Frue Alter, Besten i S. Knuds Domkirke i Ottense, og hans Efterkommere, Præster og Vicarier til samme Alter, et lille Stykke Jord, som for^{te} Hr. Niels haver nu nylig indbyggt med det nye Huus, som nu bygt er udi sin og for=

nævnte Alters Gaard paa Hørsfætorvet, som han nu selv ubi boer. Og ligger samme lille Stykke Jord østerste under forte nye Huses Ende og er i Bredden langs ind under Huset af østerste Gavl's Fodstykke og i Vester $\frac{1}{2}$ Dvarteer, og i Længden tværs igjennem under samme Huses østre Ende med begge Tagdrøp 17 Alne. Dat. Die beati Urbani Pape. (Dipl. Lang.).

S. A. døde Hr. Tjellof Eriksen (jfr. Rugaard 1503=16), og hans Enke, Mette Skinkel, skjødede en Gaard i Njærby til S. Knuds Kloster i Magelæg for en Gaard i Torup (Chr. Pouels. Reg.; dog ubist om i dette eller i et senere Aar).

S. A. skjødede Otto Skinkel en Gaard i Eggestov til Borgemeester Michel Pedersen (Akelei) i Odense (Geneal. Akelei).

1515 udstæder Kong Chr. 2 kort efter Paasken et Brev i Odense (Bl. S. 2, 2, 15) og d. 20 og 21 Nov. 7 Breve ibid. (l. c. Pag. 16 og N. Saml. 1 Pag. 92-93), samt nogle Dage derefter sin Confirmation paa Odense Privilegier, hvilke han derhos forbedrer med følgende Artikler: at nemlig Borgemeestere og Raadmænd i Odense skulle have Magt skjelligt at rejgjerre Skomagerembede og andre Embeder (o: Haandværkslaug) der i Byen og skulle have deres Bisiddere over deres Stævne (o: overværende ved deres Forsamlinger), paa det at Kongens og Kronens Rettighed ikke skal forties og underslaaes. Hvorhos det tillige befales, at Ingen skal sælge eller købe Smør eller andre saadanne Vare der i Byen uden med ret Pund, Vægt, Tønder, halve Tønder og Fjerdinger og det under 18

§. Bøde til Kongen og ligesaa Meget til Byen. Desligeste, at Ingen skal sælge eller kjøbe Honning eller andre saadanne Vare uden med ret Maal ic. under samme Bøde. Dat. Nyborgh Slot Torsdag næstefter Vor Frue Dag purificationis 3: 2 Febr. (Gl. S. 2, 2, 16-17 og Dipl. Lang.). Hvorimod det paa førstnævnte Sted hedder: **præsentatio Mariæ 3: 21 Nov.**

S. A. Klinger Kong Chr. 2 hos Paven over Bisp Beldenak ved sin til Rom affendte Capellan, Hans Hansen, Provst i Tøfte 3: Gamtøfte ved Alsens (N. D. M. 3 Pag. 198, 199, 205, 210), og Bispen i Roskilde udnævnes af Paven til at undersøge Sagen (Pag. 205). Ved samme Leilighed synes han ogsaa have havt den Plan at ophæve, eller i det Mindste at beskjære, S. Knuds Kloster i Odense og at have drevet paa Pavens Samtykke ved sin Commissionær i Rom (ibid. Pag. 211).

S. A. udsærdiger Kongen sit Brev til Esge Bilde, Embedsmand paa Hagenskov: at han retter sig efter at holde Kongen i Odense Mandagen ad Aften til Aftensmaaltid, som er Mandagen næstfor Vor Frue Dag præsentationis, og om Tirsdagen til første Maaltid. Dat. Nyborg Lørdagen næstefter Francisci. (Dipl. Lang.).

S. A. lod Dr. Christine lægge 4 §. paa S. Hanses Hoved i Odense i Anledning af den Begængelse, hun for den dræbte Otto Porsfeld s. A. havde stiftet (P. Müller Pag. 23), jfr. 1514.

S. A. die B. Severini 3: 23 Decbr besjender Bisp J. A. Beldenak i Odense, at Biskopperne ibid. ingen Ret eller Rettighed have til Orthe Kirkestov, en-

ten med Olden eller Skovhugst. Givet paa Odense Bispegaard (Reg. Bøsf. og Lang.).

S. A. var han med flere Rigsraader i Viborg forsamlet (N. D. M. 3 Pag. 69).

S. A. var Peder Madsen almindelig Official i Odense og Niels Thomsen perpetuus vicarius ved S. Knuds Kirke (Bloch 1 Pag. 599 og Aktstykk. Pag. 134). Den Sidste nævnes saabel 1512 som 1519 og 20.

S. A. tog Prioren, Mester Miffel, i S. Hans Langhævd paa Fylng i Bispenberg S. og adskillige Jordstykker i Bronsrød ibid. (P. Müller Pag. 23=24).

S. A. Bekjendelsesbrev af Hr. Jey Gommesen paa en Jord, han havde i Leie af S. Knuds Kloster, Besten op til den Gaard, han iboede (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. udgav Sognepræsten til S. Albani eller Graabredre, Hr. Miffel, sit Psalterium eller Rosarium Mariæ i Trykken; en Bog, han allerede stred eller rettere sagt oversatte 1496 for Dr. Christine, og som han nu efter hendes Begjering og til hendes Ære og Afmindelse lod udgaae i Trykken (Bloch 1 Pag. 600).

1516 var Kong Chr. 2 i Juli Maaned i Odense og forundte derfra Hjerteminde By et Privilegium (Aktstykk. Pag. 149=50).

S. A. Dr. Hierstens (i: Kong Hanses Entebrennings) Skrift til Hr. Niels Griffen (Sognepræst i Haarslef): at han vilde unde Anders Hansen Degnedom til Haarslef og dertil unde ham den Gaard, Morten Degn iboede paa Præstens Grund, Norden op til Kirken (Præsteindb. af 1571).

S. A. var endnu Mester Miffel Prior i S. Hans (Birch.).

S. A. forundte Gwardianen, Lauriø Hansen, i Graa-
brødrekløster Gildesbrødrene og Gildesøstrene af Sto-
magerlauget i Odense, som kaldtes Vor Frue Com-
pagnie, en Part af Klostrets Kirkegaard til deres
Jordbefærd fra den vestre Kirkebor og ned indtil (Kir-
kegaards) Muren (Birch.).

S. A. bøde Erik Hansen, som havde S. Jørgens
Hospital udenfor Odense i Forkøning, og Kongens
Tjener, Niels Person, blev igjen dermed forkønet, imod
at gjøre og give de fattige syge Menneſker, som deri
ere, eller han herefter deri optage ſkal, den Provent og
Rettighed, dem bør, og de pleie at faae (Gl. S. 2, 2,
20).

S. A. Borgemeſter og Raads Skjode til Hr. Niels
Thomesſen, Præſt og Vicarius til Vor Frue Alter, paa
et lidet Stykke af Byens Jord paa Horſetorvet (Reg.
Dipl. B.); altsaa formodentlig blot en Stadfæstelse
paa det allerede 1514 udfædte Skjode.

S. A. erholdt Petrus Bang, Clericus Ottoniensis,
af den pavelige Legat, Thomas Strigoniensis, Til-
ladelse til paa een Gang at turde beſidde flere Bene-
ficia og Prælaturer, ſom maatte vorde ham tildeelte
(Pont. 2 Pag. 753).

S. A. modtog Embedsmanden paa Hagenſkov, Esge
Bilde, et lignende Brev ſom det allerede under 1515
meddeelte, nemlig om at underholde Kongen i Odense.
Dat. Kallundborg Søndag næſtefter Vor Frue Dag
visitationis (Dipl. Lang.).

1517 udfæder Kong Chr. 2 ſit Gjeldsbrev til
Borgemeſter, Raadmænd og Kjøbmænd i Odense for

400 rhinske Gylden, hvormed de havde forstrakt ham (Bl. S. 2, 2, 30; jfr. Iversens Avis 1807 No. 48).

S. N. lod Kongen den 25 Novbr Bisp Beldenaf fængsle i Kjøbenhavn tilligemed hans Cantaler, Hans Andersen, saabel for hans Negociation i Lybeck under Kong Hans, som især fordi han gjorde Kongen og besynderlig hans Moder, Dr. Christine, stor Forhaanelse og Forsmædelse, meest (ved det) at han lod slaae hendes Føged ihjel, som var af Adel (S. R. D. 2 Pag. 566=67. Hb. Pag. 1119, 1120=21. N. D. M. 3 Pag. 199. N. Tidsskr. 1 Pag. 439=40). Og forestod en Nederlænder, der heed Broder Vincentius og var en Franciscaner (der kaldte sig Biskop af Gronland og var Dr. Christines Secretair, Pont. 2 Pag. 441. P. Müller Pag. 34), Odense Stift, mens Bisp Beldenaf sad fangen hos Erkebisp Byrge i Lund, til hvis Forvaring han af Kongen var overgivet (Hb. Pag. 1122. N. Saml. 2, 2, 179=80). Og har man endnu et Instrumentum obligationis ab Johanne Andreae, episcopo Ottoniensi, datæ Birgero Archiepiscopo, qvi personam ipsius servandam & præsentandam in Concilio provinciali regi promiserat (Dipl. Lang.).

S. N. drog Kongen over til Fyen og laa i Odense hos Borgemeester Michel Pedersen (Alkei, død 1539), for at tale med Enkedronning Christine, som holdt Huus paa (sin Droninggaard, der senere blev til) S. Claræ Kloster. Hvoraf det var en Følge, at Bisp Beldenafs Cantaler, Hans Andersen (dog neppe før næste Aar), paa 4 (Odense) Borgeres Caution blev

frigivet af sit Fængsel i Kjøbenhavn og kom tilbage til Odense (Hv. Pag. 1120. N. D. M. 3 Pag. 197 sq.).

S. A. oplader Bisp Beldenak fra sig og Esterkomme i Embedet Gamborg Kirke (som han 1501 havde frataget Provstiets eller Vor Frue Kirkes Skole) og unierer og incorporerer den nu paany med Provstiet i Vor Frue Kirke i Odense, imod derved af Kongen at erholde jus patronatus til Torkildstrup Kirke paa Falster (Gl. S. 2, 2, 24-25). Bloch siger vel 1 Pag. 237 om Bissen, at han allerede 1512 gav Gamborg tilbage; men i sidstnævnte Nar er maaskee blot Talen om Provstiets Gjenoprettelse, men ikke om de til dets Skole henlagte Godser.

S. A. blev i S. Hans Kirke begravet strænge Nidder, Hr. Henrik Knudsen (Gyldenstjerne) til Nessrup og Jvernæs, som var gift med Karen Bilde og døde paa Jvernæs (Birch. S. R. D. 7 Pag. 241; jfr. supra 1512).

S. A., saavel som 1539, var Jacobus Ungerseniuss eller Jey Unkersen Borgemeester i Odense (Birch.).

S. A. udstæde Borgemeester og Naad deres Skjode til Skræderlauget i Odense paa en Jord, Norden for Albani Kirke mellem deres Laugshuus og det saakaldte Albanistræde (Reg. Dipl.; jfr. 1530).

S. A. fik Hans v. Mellen Dbittering for Udbuds-pengene i Næstbyhoveds Læn (Gl. S. 2, 2, 28) og var altsaa formodentlig Hovedemand paa Slottet (B. N. 1 Pag. 40).

1518 fordrer Paven af Kongen, at han under Hans Straf igjen skal indsatte Bisp Beldenak i sit Stift (Hv. Pag. 1132. Pont. 2 Pag. 763. N. D. M.

3 Pag. 206). Pont. 2 Pag. 440 og 763 lader derimod Bispfen først 1518 af Kongen blive fængslet; og underligt nok er det, at

J. N. skal en ny Bispegaard være bygt i Odense, nemlig op til S. Knuds Kirkegaard og ligeoverfor Flakhaugen, hvor der siden var Apothek, og som derefter beboedes af Oberst Bruun, Prof. Erik Mule, Borgemeester v. Bergen (Atl. 6 Pag. 593), Grevinde Trampe o. s. v. Og at det virkelig var Bisp Beldenak, der byggede denne Gaard (som han enten for 200 rhinske Gylden havde tilkjøbt sig, eller paa hvis Bygning han anvendte bemeldte Sum. J. Müller 82-83), seer man deraf, at der i Begyndelsen af forrige Aarhundrede i en Væg af denne Bygning blev fundet en Steen, som siden opfattes over Gadedøren og nu sidder i Gavlen mod Landstthinget til, hvorpaa læses: **R. in Christo Dn. Joh. Andreæ, episcopus Ottoniænsis, An. 1518,** og derover Biskoppens Waaben, nemlig en opretstaaende Halsmaane over en Tværbjelke (og altsaa omtrent samme Waaben som det, hvormed Kong Hans 1511 havde adlet Peder Christensen; jfr. Ud. Lex.) og over samme som Hjelmtegn en Bispehue med 2 forslagte Bispestave, tværdiggjennem hvilken, efter Bircherod, en Slange skulde snue sig. Men denne Slange er aldeles intet Andet end de til Bispehuuen hørende Waaben, hvormed den sammenbandtes under Hagen, men her derimod forestilles frit slagrende i Luften. Det skulde forresten synes, som om Bisp Beldenak havde bygget denne Gaard snarere som en Privatciendom end som en egentlig Bispegaard; thi den forhen omtalte (eller nuværende Froskenkloster) var der-

til allerede 1504 af Stiftets Midler eller paa bets Beføstning opbyggt. Der var det formodentlig altsaa ogsaa, at Bisp Vincentius af Gronland 1520 boede (Gl. S. 2, 2, 39, 40); og den var det formodentlig ogsaa, der 1534 blev ødelagt og neppe mere til Bispegaard indrettet (thi fordi Bispen, Knud Gyldenstjerne, 1536 blev arresteret ved Udgangen af S. Albani Kirke, derfor er det jo ingenlunde sagt, at han netop her skulde have haft sin Bolig); og det saameget mindre, som S. Claræ Kloster allerede 1538 maatte indrommes saavel Bispen som flere geistlige Embedsmænd til Bolig. Derimod siger Hamsfort os udtrykkeligt (S. R. D. 7 Pag. 239), at Bisp Beldenaf byggede hiin forømtalte Gaard paa Flakhaugen som en *ædes litibus ecclesiasticis judicandis ad forum Flaccium* : som et geistligt Domhuus (ved Siden af det verdslige); medens han derimod kalder den 1504-8 opbygte Gaard *et palatium pontificale* : biskoppeligt Palais.

S. N. blev Bispens Canteler, Mester Hans Andersen, som sagt, frigivet af sit Fængsel i Kjøbh., da 4 Odense Borgere gif i Caution for ham (P. Müller Pag. 30-31.)

S. N., saavel som 1527, 33 og 37, nævnes M. Anders Glob som Provst i Odense (Lang. Coll.).

S. N. fik Niels Vincentius, præpositus Ottoniensis, fornyet Forlæningsbrev paa Kroginge Birk paa Laaland (Gl. S. 2, 2, 80).

S. N. eiede S. Hans Kloster et Huus i Haarslef, og Niels Andersen stødede en Gaard i Bindegade til Niels Jespersen, Klosters Prior; ligesom Oluf Skin-

der en Gaard paa Norregade til Klofret (Hoff. 8. 5 Pag. 183. V. Müller Pag. 24).

S. A. maa Hospitalets 3: Graabrødre Kloffe være støbt; thi dette Karstal tilligemed Ordene: S. Franciscus, Ihesus, Maria. vare anbragte paa den saakaldte Hospitalskloffe (Birch.).

S. A. døde Hr. Henrik Knudsen (Gysdenstjerne) og blev i S. Hans Kloster (Kirke) i Odense begravet (D. Ud. Mag. Pag. 55); jfr. 1517.

1519 udstæder Kong Chr. 2, 3die Paaske dag, et Brev fra Odense (N. Saml. 1 Pag. 348).

S. A. sælger Kongen d. 25 Mai en Deel af Bisp Beldenaks Stude til et Beløb af 771½ Mk. (Gl. S. 2, 2, 37).

S. A. befaler han, at de fyenske Præster ikke skulde give den Skat, de under Navn af hospitalitas svarede til deres Bisp, uden naar han virkelig visiterede Kirkerne og saaledes gjorde sit Embede fyldest, men ellers ikke (Hv. Pag. 599).

S. A. udstæder Kongen sit Brev til S. Knuds Kloster paa den Holm, Biskop Jens tog fra Klofret 3: Moglebroholm (Chr. Pouels. Reg.; jfr. 1336).

S. A. befales Odense at udrede 22 Krigsfolk (Wehrmann Chr. 2, 1 Pag. 160), et Antal, der dog 2 Pag. 123 ansættes til 20 Heste, hver Hest til 20 Mk., og dertil gode Karle, som Hestene kunne ride med Harnisk og Bærge. (Forholdet her i Fyen ved denne Udskrivning af Kjobstæderne er nemlig: Odense 20, Svendborg 16, Assens 12, Middelfart 6, Kjerteminde og Nyborg 4, og Faaborg og Bogense 3).

S. A. fik Prior af S. Knuds Kloster (hvis Navn

dog ikke nævnes) Kongens Beviis, at have udbetalt ham 100 rhinske Gylden i Krigsstyr af Klostret (Gl. S. 2, 2, 39).

S. N. mageskiftede Præsten i Egense til S. Hans Kloster en Jord ved Præstegaarden mod en anden ved Kirken (P. Müller Pag. 24).

S. N. var Hr. Jochum Knudsen og Hr. Niels Thomsen Præster i Odense, ligesom Peder Clussen sammesteds Raadmand (Blodh 1 Pag. 599; jfr. Aftskft. Pag. 134). Birsch. kalder forresten den Sidstnævnte Peder Andersen.

S. N. bevidner Hans Schriffver, Byfoged i Odense: at Hans Skotthe i Boltsoffte udsagde, at 4 eller 5 Dage efter at Morten Andersen paa Hellenes var borttrømt for Kettherii (∴ Blodskam), faldede (∴ bød paa eller kjøbslog om) Hans Skotthe paa Mortens Dg ic. Dat. Otthense Tisdagen næstfor S. Gertrudis virginis Dag (Repert. real.).

1520 affagde Kong Christian med Mester Johan Balkendroff, Prior i Dalum Kloster, o. Fl. Dom angaaende nogle Gaarde, som Fru Karine paa Nørholm trattede om med Kronen. Dat. paa vort Stetterthing i Svortebrodre Kirke i Othens Mandagen efter Sondag Qvasimodogeniti (Repert. real.).

S. N. antegnes der blandt Andet i Regnskabsbogen for Indtægt og Udgift ved Dr. Christines Hof: 28 fl. til Messpenge, Offerpenge og udi Blokken i Kluset (Danste Saml. eller Repert. real. i Geh. Arch.). Kluset var nemlig et Sted udenfor Nørreport, hvis Navn endnu har vedligeholdt sig, og hvor der i gamle Dage (hvad ogsaa Navnet synes at tilkjendegive) maa

have været en Eremitbølg eller et Capel, hvorfor det ogsaa paa Grundtegningen af 1594 hedder: Cluset est locus, ad quem ob religionem magnus olim populi concursus fuit. Og der skal endnu (i Følge Hr. Overretssassessor Schönheyders velvillige Meddelelse) i den saakaldte Klusetgaard for nogle Decennier siden have været opbevaret en stor Perle, som i mange Aar havde været meget søgt for sine vidunderlige helbredende Egenstaber.

S. N. Dr. Christines Brev til Kong Christiern: at han vilde tage Hr. Joachim Knudsen i sin Tjeneste som Skriver og hjælpe ham til Rette med den Trætte om S. Karine Alter, hun havde forhvervet ham i S. Albani Kirke. Dat. Otthense Løverbagen næstfor S. Georgii Dag (Topogr. Saml. i Geh. Arch.).

S. N. indeholder det udsørligere, af R. N. meddeelte, Udtog af Dr. Christines Regnskabsbøger (som ikke henfører foromtalte Dffer i Kluset til 1520, men til 1521) endvidere følgende, Odense By vedkommende, Indtægter og Udgifter:

XXX Mk. opbar ieg (nemlig Regnskabsføreren) af Mickell Persen, Borgemeester i Otthensæ, aff Otthensæ Bysfatt.

XXXIX Mk. opbar ieg oc af for^{te} Mickell Persen aff for^{te} Otthensæ Bysfatt; the andre (altsaa 231 Mk.) var myn Frues Rade hannom skyldig.

LXXV Mk. annammett ieg aff Per Lauretsen, Borgerc i Otthense, paa Giørdt Nielsens Begnæ, som hand var myn Frues Rade skyldig til Sagefaldt fore Niels Bondessen samme Tidt.

— **XVII½** Mk. fik Hans Mule, Klensmedh, som

myn Frues Nade var hannom skyldig. Mandagen
næst efter **S. Calixti Martiris** Dag (3: den 14 Decbr).

I Mf. bleff offerett i Prestegildett samme Dag.

IV §. fick Hr. Jorgen till Mæser samme Dagh.

— **IV** Mf. fick Hr. Lauris fore S. Gertrudis
Mæser, han holt en helth Nar omkring.

— **XXXI** §. fick Jomfru Anna Pedersdatter till
Blarvindu paa Jomfrustuen samme Dag.

— **III** Mf. fick Degnæ, som slunge Discant aff the
III Skoler samme Dag.

— **IV** Mf. fick the Degnæ, som slungde vor Frue
Mæse udi Advent samme Dag (3: **S. Stephani pro-**
tomartiris den 26 Decbr).

II½ Mf. fick Skolemesteren, fore han legte Drret
(3: Orzelet) till samme Mæse udi Advent.

— **III** Mf. fick Degnæ fore Discant Nyhaars Aften.

XXIV §. fick Veuelinge till Discant paa Biscopens
Begnæ.

Endvidere tilføies i en hosliggende Registrant for
1520:

IX Mf. (til) Hans Mule for Arbejde effther hans
Registher (3: Regning) og

— **III** Mf. (til) Skolemesther till S. Albani, for
hand legthe paa Orghen Advent for Juul (hvilket alt-
saa synes at være en Gjentagelse af det Ovenanførte).

S. A. indgaves der følgende Klage over Bisp Bel-
denaf til Kongen i Anledning af Provstiet i Odense:
Siden Bispen af Fyen gjorde en anden Skikkelse paa
Provstiet i Odense, medfulgte der saadanne Brøst:
først, at Bispen imod Kongeloven og foruden pavelig
Tilladelse haver kuldkaft og nedtrykt et af Kronens

mærkelige Prælathommer for sin Nytte og Fordeels Skyld, Niget til stor Haanhed. Item, at Bissen uden min Herres Villie og Tilladelse haver nedbrudt Provstegaarden i Grund, som Konger i Danmark havde deres Natleier og anden Herlighed; Steuene og Tømmeret deraf opbygte han sin Bispegaard med. Item undertog (2: understod) han sig til sit Bispebord af Provstiet Jurisdictionen af 7 Herreder, som have ligget til Provstiet af første Begyndelse; og løber sig samme Jurisdiction en mærkelig Sum Penge og Korn om Aaret. Item, før Bissen forvandrede Provstiet i de 4 Vicarie-domme, lod han i nogle Aar optage al Renten deraf til sit eget Behov. Item har han nu trinde sindom (2: 3 Gange) i faa Aar forlænet de Vicarie-domme uden min Herres Samtykke og Præsentation. Deeligeste haver han og forlænet uden min Herres Samtykke Frangde Kirke, den bedste i Fyen er, og end en Kirke paa Toosind, som hører til Provstiet, og de 2 Kirker ere nu plat fravendte Provstiet og Kronen. Og for^{te} Frangde Kirke brugte Bissen til sin Gaard Blandsted indtil nu om et Aar, siden han hørte, at Provstiet skulde i sin rette Skikkelse igjen. Item den Gudstjeneste, som der nu er, kan aldrig lignedes inod den Gudstjeneste og Almissegjerning, der før var, og som Nogens Fyrster havde funderet. Item kan Eders Naade fast videre og ydermere undervises om al Leilighed, og hvad Ewig Kronen er stect udi samme Forvændelse, i den Skrift, som Doctor Lage (Urte), Electus til Roskilde Domkirke (altsaa var han den Tid endnu ikke confirmeret af Paven), udsæt haver (Dipl. Lang. Men hvorfor Langebet har betegnet disse Gravamina

med Årstallet 1520, indseer jeg ikke; thi Lage Urne blev udvalgt til Bisp 1512, og der siges jo tillige i Doc., at det var kun et Årstid siden, at Kongen satte det Forsæt at oprette Provstiet igjen, hvilket stete 1512); jfr. Behrmanns Chr. 2 B. 2 Pag. 64.

S. A. faldt der i April Dom i den af Kongen mod Bisp Beldenak anlagte Sag, i Folge hvilken Bispen skulde betale Kongen 80,000 Gylden, samt forsaavidt resignere sit Embede, at han eller den, han overlod Stiftet til, kun skulde have $\frac{1}{3}$, men Kongen de $\frac{2}{3}$ af Stiftets Indkomster, indtil Straffebøderne vare betalte (og at Kongen virkelig oppebar disse $\frac{2}{3}$, seer man infra 1522), og dernæst gjøre Kongen og Kongens Moder, Dr. Christine, Afbiigt for den Hovmod, han havde vist dem (Hv. Pag. 1121. N. D. M. 3 Pag. 207. Holb. 2 Pag. 34. J. Müller Pag. 36=37). Dette kalder Hvitsfeld, at han 1520 blev forjaget af sit Bispedomme, og Vincents, som siden blev Bicebisp (Hv. Pag. 1318) og kaldtes *Episcopus Tulensis*, blev efter Dr. Christines Dnske (S. R. D. 7 Pag. 239) i hans Sted Bisp. Men da Dronningen var død, fik Beldenak sit Stift igjen (B. Kr. Pag. 43). Dog synes Vincentius ikke selv at have været Bisp i Odense, men blot Beldenaks Vicarius (N. D. M. 3 Pag. 208). Forresten var han en Franciscaner, hecd egentlig *Vincentius Petri* og kaldes ogsaa *Episcopus Gardensis* (S. R. D. 5 Pag. 519).

S. A. var Bisp Beldenak, som nu i Folge Forliget var bleven løsladt af sit Fængsel (J. Müller Pag. 36=38), med Kongen paa Toget i Sverrig, hvor han var med i Stokholm at domme Steen Sture og hans Tilhør-

gere som Kjættere; en Dom, paa Grund af hvilken Chr. 2 lod disse Sidste i det bekjendte Stokholmer Blodbad henrette (Hv. Pag. 1157) og siden paa Bel= denafs Raad som Kjættere brænde (Pag. 1160). Dg= faa skal han ved denne Leilighed være blevet Bisp i Arves eller Strængenæs (Hv. Pag. 1161. Det Sidste er det Rette. P. Müller Pag. 43) eller Skare (Hv. Pag. 1180), hvilket han dog siden for Dprørets Skyld maatte rømme (Hv. Pag. 1122, 1179).

S. A. fik Biskop Vincentius af Grønland, som er paa Biskopsgaarden i Fyen, Qvittank af Kongen for 1050½ rhinske Gylden, som han ved sin Cantler havde indbetalt fra Præsterne i Fyens Stift, som Hjælp til at lønne Krigsfolkene med i Sverrig (Bl. S. 2, 2, 39), og atter for 15 Ditto (ibid. Pag. 40).

S. A. laugsogte Fjogden paa S. Hans Kloster de uloblige Stier paa Klosters Grund fra Dronninghau= gen (ved nuværende Bispegaard) mod Nord og til Norreport mod Sønder (Reg. Dipl.) 9: de Stier, som gik fra Dronninghau= gen, eller fra Syd til Nord, over Klosters Grund og ligeledes de, der gik fra Nord til Syd mod Norreport.

S. A. confirmerede Eiler Bryske paa Dalund sin Broder, Tonne Bryskes, Skjøde til S. Hans Kloster paa en Skov i Vigerstef Sogn (P. Müller Pag. 24).

S. A. var Hr. Niels Pouelsen, Hr. Niels Thomsen og Hr. Laurib Pouelsen Præster i Odense (Bloch 1 Pag. 599), af hvilke dog Altstykk. Pag. 134 kalder den Sidste Lars Henriksen.

S. A. fik Silvester Clausen, Borger i Odense, Livs= brev paa S. Jørgen ved Svendborg (Bl. S. 2, 2, 41).

S. A. døde Jørgen Daas Hustru, Cathrine, og blev i S. Hans Kirke begravet (Aftl. 6 Pag. 597). Hun var en Gylbenstjerne og døde først 1528; men man har ladet sig forlede til at troe hende død 1520, fordi dette Aarstal blot staaer i Linien selv paa Gravstenen; hvorimod Dttetallet staaer ovenfor samme (P. Müller Pag. 37).

1521 udstæder Kong Chr. 2 Mandag efter 4de Søndag efter Paaske i Odense et Forbud mod Dboernes Handel ved Svendborg (Aftstykk. Pag. 97). Ligeledes udstæder han s. A. og samme Sted fra 20 til 28 Decbr 10 Breve (Gl. S. 2, 2, 46=50. N. S. 1 Pag. 371=73). Hvoraf altjaa stjønes, at han tilbragte Julen i Odense. Af disse 10 Breve er det ene udstædt paa vor fere Frue Modhers Ward i Dttense (N. S. 1 Pag. 372) og det andet paa Dronninggaarden i Odense; hvilket sidste egentlig er en Dom, som han paa bemeldte Sted affagde i Dverværelse af Bisp Vincentius af Gronland, Jep Prior til S. Knud og andre flere i en Trætte mellem Jørgen Marsvin og en Canik i Aarhus om Patronatet over Vor Frue Alter i S. Albani Kirke i Odense (jfr. 1347), som blev bemeldte Jørgen Marsvin tilkjendt (Gl. S. 2, 2, 49); eller hvorved han bekræftede Rigscautoler Jørgen Marsvin Patronatret til bemeldte Alter, som en af hans Forsædre, Jens Marsvin, havde stiftet, og hvorpaa han saavel havde Biskop Beldenaks Dombrev som Erkebisp Borges Bekræftelse, men som Caniken i Aarhus, Jens Griisen, dog nu vilde gjøre ham stridig.

S. A. stadfæster Dr. Christine paa sin og sin Sønns Begne Smedelaugets Friheder i Odense med Vilkaar,

at det skal bekoste og vedligeholde Messer i S. Albani Kirke for hendes Forældres Sjæle og hendes og hendes Sønns (Danst. Saml. eller Repert. real. i Gch. Arch.).

S. N. Dr. Christines Stadfæstelse paa Stomagernes Privilegier i Odense (Altstykk. Pag. 53-54), imod at de skulde lade holde Messer og Gudstjeneste for hendes Forældres Sjæle for S. Knuds Alter ved Chorsbøren i S. Knuds Kirke u.

S. N. indeholder det udførligere, af R. R. meddeelte, Udtog af Dr. Christines Regnskabsbøger følgende, Odense By vedkommende, Udgifter :

III Mk. sid Christiern till Peuelinge, som slungde Discant helligh Trefonningers Aftthen.

— XXVIII þ. till Mehependinge, Offerpendinge oc udi Bloeden i Klusjett 3die Paastedag.

XIV þ. sid Per Ebbesen, (som) han udlagde till S. Jorgen samme Dag.

— VII½ Mk. IV þ. sid Mickell Mule, som bleff fortærett 4de Paastedag; og

— II½ Mk. sid Prier till Suortebrodre for en Begengelse Mandagen efter Qvasimodogeniti Sondag.

S. N. funderede Dr. Christine først det 1513 om-
talte S. Claræ Kloster i Odense og bestemte dertil sin
Gaard (altsaa Dronninggaarden) der i Byen; men Ind-
retningen dertil blev ikke før efter hendes Død særdig,
og Nonnerne droge først derind i næste Aar d. 21
Sept., saa at hun ikke, som længst var besluttet, kunde
selv indtræde deri som Nonne (S. R. D. 5 Pag.
514). Thi

f. N. dode Enkedronning Christine d. 8 Dec. 1)

1) Bl. S. 2, 3, 20 sig: Der Truc Dag fer S. Anna Dag.

Ogsaa hun var Medlem af det Glænde Gilde i Odense (Gl. S. 1, 1, 38), og ogsaa hun døde af Pest (S. R. D. 5 Pag. 514), hvorfor hendes Liig ogsaa, ligesom hendes forud afdøde Søn, Prinds Francisci, blev nedlagt i Kalk (Werlauff l. c. Pag. 6). Hun blev begravet i Graabrødrenes Dragt og i Graabrødrenes Kirke (Gl. S. 2, 3, 20. Bloch 1 Pag. 595; jfr. 1513) ved Siden af sin Mand og Søn og foran Kirkens Høialter. Paa den søndre Muur i Choret blev en Table med et latinsk Liigvers, som findes i Gl. S. 1, 1, 85 sq., op-
hængt, men hendes tilligemed de øvrige Kongeliges Been 1804 herfra til S. Knuds Kirke henflyttede (jfr. Werlauff l. c. og N. Tidsskr. 1 Pag. 440).

S. A. blev Bisp Beldenak, da han fra Sverrig kom ned til Kjøbenhavn (Hv. Pag. 1179), efter at have haft en Strid med Kongen om Taastuge (ibid. Pag. 1180), saavel af Kongen som af Sigbrit beskyldt for at have foranlediget det Stokholmer Blodbad og derfor som Fange ført til Hammershuus paa Bornholm (ibid. Pag. 1122, 1180. P. Müller Pag. 52-53).

S. A. fik Fru Mette Urne Qvittang for 100 Mk., som hun betalte Bisp Vincentio, og som hun var vor naadigste Frue (eller Enkedronningen) skyldig. Dat. Ottense S. Hans Dag (Gl. S. 2, 2, 48).

S. A. (eller maaskee først 1522) skulde bemeldte Vincentius atter være bleven nødt til at frastge sig Bispeembedet i Odense, ja! endogsaa være blevet fæng-

(Da nu S. Anna Dag var den 26 Juli, saa maatte jo hiin være den 2 Juli eller Visitatio Mariæ).

stet, fordi han havde anmasjet sig noget af den afdøde Enkedronnings Bohave (S. R. D. 7 Pag. 240).

S. N. var Hans Leeg Prior i Sortebrodrerkloster i Odense (Atl. 6 Pag. 591), i hvis Tid noget Guds i Villestøfte til Klofret blev legeret.

S. N. udstædede Mester Jey (Sognepræst) i Sersløff sit Gjenbrev til S. Knuds Kloster paa 14 Marks aarlige Udgift af Særsløf Kirke til S. Albani Skole (Chr. Pouels. Neg).

S. N. var et gammeldags Selykruus forfærdiget, som Provst Pram ved S. Hans Kirke 1811, formodentlig paa Kirkens Begne, havde i sin Forvaring, og hvorpaa læstes: *Varbum Domini manet in æternum* 1521.

S. N. skulde den bekjendte Poul (Eliæsen) Bende-kaabe ved Tildeelsen af et Canonicat i Odense, som Bisp Beldenat tildeelte ham, have ladet sig forlede til at svinge Reformationens Sag og igjen at træde over til Catholicismens (P. Müller Pag. 97-98); jfr. 1526.

S. N. var Ridder Peder Ebbesen Hovedsmand paa Næsbyhoved (B. N. 1 Pag. 40-41).

S. N. døde Peder Bille og blev i S. Hans Kirke i Odense begravet (Hoff. F. 5 Pag. 190); hvorimod Atl. 6 Pag. 597 siger, at det var hans Frue, Ane Gyldenstjerne, der dette Aar døde; hvilket Sidste ogsaa er det Rette (N. D. M. 1 Pag. 195). Hun var en Datter af Knud Henriksen til Ivernæs og Bøvneren, Peder Billes, Enke til Svanholm. Man fortæller om hende og hendes Liigsteen den aldeles usandfærdige Fabel, at hun skulde have født paa Slottet i Dolgemaal, dernæst paa Torvet være halshugget og først ved en af

hendes Frænder bevirket kongl. Tilladelse have faaet Plads i Kirken; hvorfor hun paa Stenen, som findes Kobberstuet i Myerups Reise Pag. 75, afbildes i nonnemæssig Poenitentsdragt med Rosenkrandsen i de foldede Hænder. Men dette har formodentlig blot Hensyn til hendes Enkestand, og denne hendes Enkedragt er det formodentlig, der har givet Anledning til den hele Fabel.

S. A. sælger Oluf Andersen, Raadmand, til ærlig Mand, Hans Skriver, Raadmand og Byfoged, sin Jord og Grund i Albani Sogn paa Vestergade, Sønden (for) Allgaden. Og vare da Michel Pedersen (Akelei) og Gregers Nielsen Borgemestere, Iver Andersen, Peder Skriver og Hans Friis Raadmænd (Lang. Coll.).

S. A. var Jens Stygsen Landsdommer i Fyen (N. S. 1 Pag. 372).

S. A., saavel som 1522, var Jep Unterkens Raadmand og 1531 Borgemester (Birch.).

S. A. kaldes den ovennævnte Raadmand, Iver Andersen, ærlig og vellyrdig (Birch.) og var altsaa af Adel.

S. A. Borgemester og Raad i Odenses Vidnesbyrd angaaende den af Per Lunde med flere oppebaarne Bod for Hans Andersen i Buderop. Dat. die S. Petri apostoli ad vincula med Byens Segl (Report. real); jfr. min Hagenskov Pag. 31.

1522 Kongens Brev fra Kjøbenhavn af 2den Søndag i Faste, hvorved han qvitterer Provsten i Næsens, Hr. Hans Hansen, for 600 Mk. af de 2 Parter visse Rente, som Kongen skal have af det Gods, der ligger

til Bispens Gaard i Fyen; og for 40 Lod Solv, som Hr. Niels paa Horsetorvet i Odense maatte betale, fordi han slog Hans van Marthen, Borger *ibid.* (Bl. S. 2, 2, 52). Men 4de Søndag i Faste udstæder han et Brev fra Odense (*ibid.*), hvorfra han allerede den 6 Jan. skal have udstædet et Ditto (*ibid.* Pag. 55); hvilket dog turde være en Forberling med 1523.

S. A. udstæder han Dwittering til Provsten i Afsens for 890 Mk. 2 s. 1 Alb., som vare af de $\frac{2}{3}$ af Bispens visse Rente af Fyen, Laasinge og Langeland (*ibid.* Pag. 54). Midfaste Søndag udstæder han fra Odense et Brev (Bl. S. 2, 3, 168), den 25 Marts 2 Ditto (N. S. 1 Pag. 378-79).

S. A. sket i Marts lod Kongen, da han selv var tilstede i Odense, gjøre Indførsel i Bisp Belduaks Gaard og Gods for 30,000 Gylden (P. Müller Pag. 54-55) som Mandebød, hvilken han i Følge Dom saavel var Kongen som den myrbede Otto Porosfelds Arvinger skyldig (B. N. 1 Pag. 40, 59 sq.). Ved hvilken Leilighed der ikke alene blev gjort Indførsel i 2 Gaarde i Fraugde, 2 i Torup, 1 i Birikum, 9 i Perstrup, 1 i Næraa og 1 i Hvirup, men ogsaa lagt Beslag paa Bispegaarden med dens Jord, Huse og Bøhave. I hvilken Anledning ogsaa hæderlig og reentivet Mand, Hr. Jey Hansen, Prior i S. Knud, omtales som den, der havde Odense Biskops Stift paa Biskoppens Vegne i Befaling. Og er denne Mand saaledes uden Tvivl den samme Prior i S. Knud, der under Navn af Mester Jbbe nævnes som Medlem af det Elænde Gilde i Odense (Bl. S. 1, 1, 45).

S. A. udstædede Kongen endvidere den 18 Juli et

Brev fra Odense (N. S. 1 Pag. 383-84) og den 18 og 19 Aug. 5 Ditto fra Ditto (ibid. Pag. 384-85).

S. A. havde Kongen Erik v. d. Høya med 400 Ryttere og Jørgen Haarde med nogle Knægte liggende i Odense eller i det Mindste i Fyen; og med dette Folk besyldtes han at ville tvinge Rigsraadet til at samtykke i en ny Skat, han vilde paalægge (Hv. Pag. 1196).

S. A. blev Bisp Beldenak befriet fra sit Fængsel paa Bornholm, da de Lybske indtog Landet i August s. A.; og med dem drog han til Lybeck (Hv. Pag. 1122, 1194. P. Müller Pag. 55). Dog var han alt i April s. A. paa Ortel og udstædede derfra et Kaldsbrev (B. N. 1 Pag. 88. P. Müller Pag. 52, 107). Men der er grundet Formodning om, at bemeldte Kaldsbrev snarere er fra 1520 end fra 1522 (P. Müller Pag. 96-97).

S. A. nævnes Kongens forrige Rentemester, Mag. Anders Glob, som Domprovst i Odense (Bloch 1 Pag. 598. Atl. 6 Pag. 592) og som den, der efter Kongens Befaling opbrød Laarnhvælvingen eller Archivet i Segeberg og bortførte sammes Documenter (Hv. Pag. 1193), samt opbrændte en Deel af samme (Pag. 1244). Ogsaa staaer dette Aarstal tilligemed Provsten, Anders Glob, Navn paa et gammelt Egestab i Gamborg Kirke (Mar. Dan. 1 Pag. 249. F. 5 Pag. 389. Atl. 6 Pag. 644. Bloch 1 Pag. 598). Forresten skal han være falden i Unaade formedelst sin foromtalte Archivundersøgelse og af Kong Chr. 2 være bleven dømt til Landsflygtighed, fordi han havde forkommet og opbrændt en Deel af Rigets Breve (Hv. Pag. 1244. Bloch 1 Pag. 598), og ved samme Leilighed have taget sin Til-

flugt til Gamburg og opslaget sin Bolig paa Svins, hvor han havde sig en Borg, hvoraf der endnu sees Grave og Bolde (Mar. Dan. 1 Pag. 249. Atl. 6 Pag. 644=45); ligesom han ogsaa i Gamburg Kirke skal ligge begravet (H. cc. og Bloch 1 Pag. 598). Men alt Dette tyder ingenlunde hen paa nogen Landflygtighed; thi det stadfæster blot, hvad man desuden af andre Kilder veed, at Gamburg Birk tilhørte ham pro officio eller henlaa til det Odense Provsti, hvormed han var belænet (jfr. 1501 og 1517); en Belæning, han synes ligetil sin Dødsdag at have beholdt (Fr. Pag. 1087. Pont. 3 Pag. 297. Bloch 1 Pag. 597).

S. A. blev der holdt et Franciscanerconvent i Odense ved Vicarius provincialis Daciæ, Laurentius Johannis (S. R. D. 5 Pag. 525), nemlig den 24 Juni.

S. A. stjente de Predbjorn Pödebust S. Hans Kloster i Odense 2 Gaarde i Nørreby og 1 i Egense, for at holde Messer for hans 2 afdøde Hustruer (P. Müller Pag. 24), nemlig Ane Mouridsdatter Gyldenstjerne og Bibekke Eriksdatter Rosenkrands, som Begge tilligemed ham selv i S. Hans Kirke ligge begravne (P. Müller Pag. 37).

S. A. var Michel Pedersen (Allei) Scultus (o: Bergemester) i Odense (Lang. Coll.) og fik s. A. Onsdag efter Allehelgensdag Lovtatt, at have fornøiet Kongen med 100 Mk. dansk paa Marine, Christiern Mules Enkes, Begne i Odense, fordi hun i nogen Sag havde forseet sig. Ligesom Otto Hansen af Baaben ogsaa s. A. stjødede Michel Pedersen, Skult i Odense,

en Gaard i Wittofte (Baagherred) for 7 Mk. (General. Aflei).

S. N. var Gregers Nielsen Borgemeester ibid. (Birch).

S. N. var Knud Friis Raadmand (Birch.).

S. N., saavelsom 1531, 39 og 43, var Peder Skriver Raadmand (Birch.).

1523 mellem 15 og 18 Jan. udstæder Kongen 8 Breve fra Odense (Gl. S. 2, 2, 56-57. N. S. 1 Pag. 385-86) og deriblandt fra sin Gaard (d: Kongsgaarden) i Odense trende; samt paalagde derhos Lænsmanden i Dalum at vedligeholde S. Clara Kloster (eller den forrige Dronninggaard, Gl. S. 2, 2, 56-58).

S. N., da det jydste Raad havde op sagt ham, drog Kongen fra Kolding til Odense, hvor han lod de Fornemste af Adelen samt Menighederne i Kjøbstæderne og paa Landet sværge sig paans (Hv. Pag. 1206) ligesom i Sjælland og Skaane; men undskydede derpaa af Riget (Pag. 1208), ved hvilken Leilighed Jørgen Juul, født i Tøffring (i Vestlinge S.) i Fyen, blandt flere fulgte med ham (Pag. 1249).

S. N. hørte det med blandt den Roskilde Biskops Besværinger mod Chr. 2, at han for Had og Avind tvende Reiser (d: Gange) haver ladet gribe værdige Fader, Jens Andersen af Odense, foruden al retfærdig Sag, Dom og Ret, og som aldrig maatte komme i Rette for Danmarks Prælater; og siden han var kast i Laarn og Fængsel i Sjælland, hannem frataget alt hans Gods og Penninge, Biskopsgaard, Slot og Rente (N. D. N. Pag. 197).

S. N. begjærede de fremmede Tropper i Fyen Vas, og Kong Fred. 1 drog i Juni derover og blev i Odense

hylbet af Adelen, samt tog alle Slotte og Kjøbstæder til sin Haand (Hv. Pag. 1253).

S. A. var Kong Fred. 1 selv tilstede i Odense kort før Pindse og udstædede derfra 2 Forordninger (D. M. 4 Pag. 223=24).

S. A. svor Bisp Beldenaf Kong Fred. 1 og kom igjen til sit Stift (S. R. D. 7 Pag. 240. P. Müller Pag. 57). Men da nu Kong Chr. 2 var udjaget af Riget eller, som Hvitfeld siger, var bleven reject (Hv. Pag. 599), begyndte Bispen paany at følge sin gamle Bane. Han tvang saaledes den lærde Prior, Jacob, i S. Knud (altsaa den foromtalte Ib eller Jeppe Hansen), som var Decretorum Licentiat og havde succederet Hoffman, til at afstaae sit Priorat, hvori han igjen indsatte Johan Farsen, og det blot fordi hiint tilforn havde gjort ham Modstand, da han vilde anmasse sig noget Klostersgods (S. R. D. 7 Pag. 240). Ligeledes optrædede han nu igjen den af Chr. 2 ham 1519 forbudne Præstestat uden Raade og med strengt Mandat, neml. 7 Mk. hospitalitatis og 2½ Ortug Skorn in subsidium og derudover, Tax over Tax, af alle Kirker og Præster, indtil han foer til Lybeck med Posen fuld (Hv. Pag. 599=600). Dgsaa Studehandelen blev ham i dette Tidsrum til en frugtbringende Rigdomskilde; thi Chr. 2 havde forbudt baade Adelen og Geistlighed og navnlig Bisperne i Sjælland og Fyen at drive deres Stude længere end til Kjøbstæderne, hvorved saaledes Borgerne, der maatte drive dem til Ribe og Kolding, og hvis de ikke der fandt Af sætning, endogsaa til Elben, i Grunden bleve dem, der havde den væsentligste Fordeel af denne Handel.

Men med Fred. 1 afskaffedes alle Chr. 2dens Forordninger, altsaa ogsaa denne; og nu var det især Bisp Beldenak, der benyttede disse gunstige Omstændigheder og begyndte paa at drive denne Studehandel umiddelbart paa Elben. Dette Exempel fulgte Prælater og Adelsmænd; og kun disse og ikke Landet i Almindelighed kan han siges ved sit Exempel at have vilst Veien til at anmasse sig en Handelsvei, som tilforn var Borgerstanden udelukkende forbeholden (P. Müller Pag. 58 = 59). Altsaa ikke af Studehandelen selv havde han Fortjeneste, men blot af Geistligheden og Adelen, hvem han paa Borgernes Bekostning lærte at tilvende sig samme. Ogsaa tog det omsider en daarlig Ende med al hans sammenkræbde Rigdom; thi Christof Rantzou fangede ham 1529, eller rettere 1533, paa Taasinge, under Paaskud af, at der endnu ingen Bøder vare betalte for Otto Porsfelds Drab, og pinte ham derhos saa grusomt i Fængslet (Hv. B. Nr. Pag. 43. S. R. D. 7 Pag. 240), at han maatte give ham 2000 Gylden for at slippe fri fra samme (Hv. Pag. 1122), hvorpaa han døde i et Slags Landsflygtighed i Lybeck 1532, eller rettere 1533.

S. A. fik Albrecht van Gücken Forlæningsbrev paa at have Dalum Kloster i Pant for 1000 Mk. dansk, imod at bygge og forbedre saavel det som S. Clarae Kloster (Canc. Reg.).

S. A. bekjender Christiine, Carl Brylkes (til Flintholms) Esterleverste, skyldig at være Jep Hansen, Prior i S. Knud, 300 Mk. danske, for hvilke hun pantsætter ham hendes Børns Gaard i Paarup Sogn, som kaldes Skousgaard (Reg. Bøsl., jfr. 1506).

S. A. Hans Malers Gjenbrev paa Jord og Hauge mellem Holkedaarestrædet og Laen, Vesten for S. Claræ Kloster, for 8 sk. aarlig Leie af S. Knuds Kloster paa hans, Hustrues og Barns Levetid. (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. Oluf Kammerherrens Gjenbrev paa S. Knuds Klosters Jord og Grund, Norden næst fra Pugestrædet, paa hans, Koncs og Datters Levetid, for 8 sk. aarlig Skuld (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. døde Jørgen Daa og blev i S. Hans Kirke begravet (Aft. 6 Pag. 597). Hos ham hviler hans Hustru, Fru Catharina, som døde 1527. Deres Steen er tegnet af Abildgaard.

S. A. svarede Odense endnu sin gamle Byfsat, nemlig 300 Mk. (N. D. M. 6 Pag. 312), hvorhos Saagfaldet omtrent beløb sig til 200 Mk. (Pag. 317). Saavel Byen selv som Næsbyhoveds Læn henhørte den Tid til det kongelige Fidebuur (Pag. 275); derhos gjorde Næsbyhoved Tjeneste med 5 Borgelieheste, og Kongen havde ogsaa S. Jørgen at bortforlæne (Pag. 285). Næsbyhoved synes forresten allerede f. A. at have været pantsat (B. N. 1 Pag. 64).

S. A. var der Herredag i Decbr Maaned i Odense, og om Forhandlingerne paa samme see N. D. M. 5 Pag. 8 sq.

1524 var Bisp Beldenk den 21 Juli med i Kjøbenhavn tilligemed de andre Rigsraader at tilstaae Kongen en Landehjelp af 100,000 Gylden (N. D. M. 1 Pag. 211 sq.), som for Biskopperne beløb sig til $\frac{1}{4}$ af deres Bispesæders visse Indtægt (N. D. M. 5 Pag. 20 sq.).

S. A. den 1 Septbr var han med i Malmö at slutte Fordraget mellem Fred. 1 og de Wendiske Stæder (Hv. Pag. 1272).

S. A. maa han ved Allehelgenstid forsvare sig mod den ham gjorte Beskyldning, at han i Anledning af den almindelige Landehjælp, der var Kongen bevilget, og hvorved enhver Sognekirke var ansat til 15 Mk., i det Sted havde paalagt hver af disse en Byrde af 100 Mk. (V. Müller Pag. 69).

S. A. forlænde han Hr. Christen Schrog med S. Birgittæ Alter i S. Nicolai Kirke i Rosens (Birch., jfr. Bloch 2 Pag. 145 og Pont. 2 Pag. 284, hvor Kaldsbrevet findes). Han var siden en af Reformationens ivrige Befordrere og blev ved sammes Indførelse ogsaa den første evangeliske Sognepræst der i Byen (Bloch 2 Pag. 145).

S. A. udstæder Hans Farsen, Prier i S. Knud, med sit Capitel Beviis for i Conventets Gjemme paa Skærbøernes Alters Begne i S. Knuds Kirke (jfr. 1480) at have modtaget 2 Messesærte: een af blommet Urast og een af blaa Silke, samt en Kalk og Duff paa 25 Lød, paa hvis Fod staaer Jomfru Mariæ Billede; samt et Skab, som staaer i Choret, til at lægge Altrets Ornamenter i; item 1 Messesbog med 14 Messer. Hvorhos de tillige forpligte sig til, hver tredie Pindsedag at holde en Messe, til hvilken de skulle offere; og om Aftenen tilforn skal Capitlet lade holde Vigilier for alle Gildesødsfænde, som ere døde, samt Messer næste Dag efter; men til hiin Messe skal Gildet offere 24 ß., hvorhos de tillige selv skulle betale dem, som synge Messen og træde Orgelet. Dernæst skulle de endnu have 3

Messer om Ugen, nemlig Onsdag, Lørdag og Søndag, med fuld Messe for dem, der ere levende, og Collect for dem, der ere døde; for hvilke Messer de skulle give 5 Mk. Penge og 2 Mk. Bøx om Aaret (Lang. Coll.).

S. N. døde Cantseren, Jørgen Marsvin til Lindved og Høllufgaard, og blev i Vor Frue Kirke begravet under en Steen, der forestiller ham og Frue i fuldt Corpus, hvilken er kobberstukken af Bircheroed og tegnet af Abildgaard og skal være den midterste af de 3, der ligge i Altergulvet, og hvis udslidte Ender rage frem udenfor Communicanternes Knæstamler. En anden mindre Steen, som henhørte til samme og formodentlig havde siddet i Væggen, saasom derpaa blot saaes det Marsvinske Vaaben med Underskrift: Her ligger begravet Jørgen Marsvin og hans Hostru Fru Anne, findes nu blot i den Bircheroedske Samling.

S. N. Jens Mands Gjenbrev paa en Gaard og Grund i Vestergade for 2½ Mk. eller 40 fl. aarlig Leie til S. Knuds Kloster, paa hans, Hustrues og Børns Levetid (Chr. Pouls. Reg.).

S. N. fik Hovedsmanden, Peder Ebbesen, Pantebrev paa Næsbjrhoveds Løn, som da indbefattede Skam, Lunde, Masum, Bjerge og Odense Herreder, samt Lumby og Munkbo Birker og Den Ubelø (B. N. 1 Pag. 41).

S. N., saakelsom 1540, var Jørgen Henningsen Uviken Landsdommer i Fyen (Birch.).

S. N. skjæder i Odense Chrestoffer Themmesen (Themme Grim's Søn) til sin Morbroder, Eiler Bryste til Dalund (Themme Grim var nemlig gift med Lene Iversdatter Bryste), at den Deel og Net, ham kunde

tilfalde i Arv efter hans Moder i den Østerfjerding af Balliens Skov i Vigerslev Sogn, som Prior til S. Hans i Odense havde kjøbt af Tonne Bryste (Reg. Bosf.), som ogsaa var hans Morbroder; jfr. 1505.

1525 holdt Kong Fred. 1 en Herredag i Odense (D. M. 4 Pag. 250), paa hvilken han ikke alene udgav en Tiendeforordning (l. c.), men ogsaa gav Odense By et Brev: at eftersom der ofte kommer Tvedragt og Ulyd i Almuen formedelst de mange Gilder og Laug, som ere i Byen, saa ophæver og forbyder han herved alle Gilder og Laug, saa at blot hvert Haandværk for sig skal udgjøre et Gilde eller Laug med Borgemeester og Raad. Hvorhos det skal være enhver Haandværksmand uformeent, at indflytte og arbeide i Byen, naar han er sit Haandværk dygtig, imod Erlæggelse af 1 rhinsk Gylde til Byen, for at optages i Lauget, men uden forresten at besværges med nogen Kost (= befesteligt Gjestebud) at gjøre. Eiheller skal nogen Haandværksmand være Borgemeester eller Raadmand, saalænge han bruger sit Haandværk, uden Kjøbmænd alene. Borgemeester og Raad skulle aarligent S. Valborgs Dag bestemme, til hvad Priis Haandværksfolkene skulle sælge deres Varer; ligeledes sætte Priis paa Ol og Brød, eftersom Kornet og Humlen gjelder. Og eftersom de (nemlig Borgerne) ogsaa have klaget over, at Præster, Fogder og rige Bønder gjøre dem til Skade Landkjøb og Forkjøb, da ere Bispen og Lænsmanden befalede at straffe dem derfor, som deri gjøre sig skyldige: den Første de Geistlige og den Sidste de Verdselige. Ligeledes formaner han Raadet til at have godt Tilsyn med Guldsmedene, at ingen af dem sætter

mere Løbe Mark Sølv end 5 Quintin Kobber i det Høieste; og dersom der er Nogen der i Byen, der er Hr. Christiern, forðum Konge i Danmark, tilfældig (o: af ham en Tilhænger), at han da stiller Visen og Borgen for sig at blive tilstede, for at kunne rette for sig, naar paaafordres. Dat. Othense Barbaræ virginis Dag (Mser. reg. No. 406 fol.; jfr. Dipl. Lang., som dog kun i uvæsentlige Punkter afviger fra den i det forste Mser. meddeelte Afskrift).

S. A. i Mai tilbød Bisp Beldenaf sig paa Herredagen i Kelding til Landets Forsvar at udruste 24 Gevær eller Glavind og 24 Skytter, S. Hans Kloster 6 Glavind, Dalum Kloster 4 Glavind o. s. v. (N. D. M. 5 Pag. 51=52, 53=54). Og er det deels paa Grund af ovennævnte Rustning og deels paa Grund af andre Omstændigheder, at Dr. Pal. Müller Pag. 4=5 og Pag. 80=82 har fundet det sandsynligt, at den fyenste Bispestols aarlige Indtægter den Tid maae have udgjort omtrent 50,000 Rbd. i vore Penge; ligesom han ogsaa ved samme Leilighed opregner saavel det Jordegods, der den Tid henhørte til Embedet (Pag. 79), som en Deel af det, Bissen som Privateiendom havde tilkjøbt sig (Pag. 82). Og kan man derhos ikke nægte, at jo saavel det Ene som det Andet leder til et høist forbausende Resultat.

S. A. var Bissen sidst i Juli i Kjøbh. (N. D. M. 5 Pag. 85). Og da bestemtes det, at der skulde holdes Monstring i Odense af Monsterrherrerne, Yeder Lykke og Johan Bjørnsen, Mandagen efter anden Søndag efter Paaste (altsaa 1526) N. D. M. 5 Pag. 95.

S. A. i Aug. var Bissen endnu i Kjøbh. og under=

skred der Kong Fred. 1stes Privilegier for Kjøbh. (Hv. Pag. 1287).

S. N. i Dec. udstædede Bispen sin strænge Befaling til sin Official i Baagherred og til Sognepræsten i Alsens, at de strax og under deres Embed (Fortæbelse?) skulde opstævne Bygdemænd til at grandste om det Tog, som Kansnævninge gjorde paa de Bønder, der fik, hug og afførde Skov af Buckerop Holme, var rettelig svoret eller ei, og derom fremsige Guds Sandhed paa Thinge (D. S. L. Pag. 254-55).

S. N. kaldes Mester Anders Glob saavel Kongens Rentemester som Provst i Odense (D. N. 6 Pag. 7) og fik s. N. Forklæningsbrev paa S. Jorgens Hospital i Otthens sin Livstid, dog med saa Skiel, at han skal fordrage sig derom med Erik Hansen, Borgemester udi Medelfar; og skal han holde Gudstjenesten ved Magt og Capellen bygt; Gaarden og Gudsset ligeledes; samt Bønderne og Tjenerne ved Loug og Skiel og fuge spedaalke Mennesker til Mad, Drikke og Kledning (Canc. Reg. og Dipl. Lang.).

S. N. fik Mester Johan Friis Kongebrev paa en Jord i Otthens, liggende Vesten og Sonden fra Mynthergaarden, og Osten og Norden fra Sorte Brodre Kirke (Det vil sige, at Myntergaarden laa Sydvest og Sortebrodrekirke Nordost for Samme), som rækker fra Sortebrodre Kirkegaard og vender paa Overgade; hvilken Jord Christiern, som Skriver var paa Kobenhavn, kjøbte af Eiler Eriksen til Nakebøl, og som nu Mester Johan Friis maatte have, bruge og beholde, han og hans Arvinger til evig Tid (Canc. Reg. og Dipl. Lang.).

S. A. blev først (Dipl. Lang. har derimod 1524) i Følge Register paa alle Landene No. 2 Lit. H. Næsbyhoved pantsat til Hr. Peder Ebbyssen, nemlig Kronens Slot og Læn med de Herreder og Birkker, dertil ligge, som ere Skamherred, Lundeh., Masumb., Bjergeh., Odenseh., Lyngbybirk, Munkébirk og Ebelø, dog at Kongens og Kronens Dg skulle blive der (nemlig paa Ebelø?) gangendes, som de gjorde i Dr. Christines Tid; med saa Skjel, at han skal give deraf aarligen 120 Mk. Guld (formodentlig rhinske Gylben) i Guld og holde sig selv og 8 Karle, Heste og Harnisk ic., Rigtiget til Tjeneste; og holde 4 Borgelieheste og holde Kongen og hans dagligt Folk 2 Nætter hvert Aar, naar han drager derigjennem. Dat. Segeberg Kloster Odensdag efter Reminiscere (Canc. Regist. over alle Lande).

S. A. opregnes Renten af Næsbyhoveds Læn (N. D. M. 6 Pag. 309), som da siges at være forpantet (Pag. 317); og af Odense var Byskatten, ligesom 1523, 300 (Pag. 312, 317) og Sagefaldet 200 Mk. (Pag. 317). Dog synes saavel det, der siges om Næsbyhoveds Pantsættelse, som om Odense Sagefald at henhøre til Kong Hanses Tid (jfr. Pag. 313).

1526 udstæder Kong Fred. 1 i Odense ved Pindsetider et Brev, hvorved et Tid paa Falsterbod Zisterleie blev udlagt for Svendborg By (Aftstrykk. Pag. 94-95).

S. A. udstæder Kongen i Odense sidst i Novbr et Forlæningsbrev (D. M. 6 Pag. 9) og en Bevilling til Kjøbenhavns Befæstning (N. D. M. 1 Pag. 32. Ny. Pag. 1295).

S. A. vare Danmarks Rigsraader i Decbr forsamlede til en Herredag i Odense (N. D. M. 5 Pag. 99,

115, 207); og samme Tid og Sted udstæder Kongen en Forordning (D. N. 4 Pag. 255-56).

S. A. under Bisp Beldenaſ af Odense Hr. Jørgen Knudsen, Sognepræst til Guldbjerg, paa Livstid en Guldbjerg Kirkes Gaard i Kaalshave, imod deraf at give aarlig Skuld og Leie til Kirken $3\frac{1}{2}$ Orte Byg og til Bispem 1 Mk. Penge i Gjesteri; hvorimod ham eftergives de 5 Arbeidsdage, som af samme Gaard pleie at gjøres til Bispegaarden i Odense (Cauc. Reg.).

S. A. kom Joachim Rønnow hjem fra sin Udenlandsreise og maa formodentlig paa en foruroligende Maade have viist sit fjendtlige Sindelag mod Bispem, efterſom Kong Fred. 1 anſaae det for nødvendigt at tage det Løfte af ham, at han vilde lade Bisp Beldenaſ i Fred, indtil deres, fra Rønnows Fader paa denne hans Søn nedarbejdede, Strid var afgjort ved Retten (P. Müller Pag. 70-71).

S. A. blev Poul Eliæ, kaldet Bendekaabe, aflagt med et Canonicat i Odense (jfr. 1521), fordi han stod Bispem ſaa trolig bi i at dæmpe de Bevægelſer, der nu alt i nogle Aar havde yttret ſig her i Staden mod Papiſmen og dens Tilhængere (Pont. 2 Pag. 793, jfr. P. Müller Pag. 65).

S. A. fik Tyme Lindegaardt Forlæningsbrev hans Livstid paa S. Jørgens Hospital udenfor Odense, naar han er død, ſom det nu haver (altsaa Mag. Anders Glob, ſee 1525). Dat. Odenseſ vigil. B. virginis Mariæ conceptionis (Dipl. Lang.).

S. A. kom den under Chr. 2 fordrevne Lundiske Erkebisp, Jørgen Skobberg, til Odense og viſte Kongen pavelig Ordre til ſin Reſtitution. Men hans Succes-

for, Aage Sparre, havde mange Venner blandt Adelen, som ved Trudsel forjog ham (Pont. 2 Pag. 796).

S. A. fik Peder Marsvin i Magestifte med S. Hans Kloster i Odense en Gaard i Nedreholluf i Fraugde Sogn, imod at han udlagde igjen til Klofret en Gaard i Næraa S. og By (Reg. Boss.).

S. A. krævede Jacob Norby til Ugersløfsgaard det Gods i Ulbølle, Egenfe og Ellbylunde tilbage, fom hans Frues Mormoder, Fru Ermegard, ¹⁾ havde fjenket S. Hans Kloster (jfr. 1466); men Kong Fred. 1 stadfæfede Prioren, Peder Hanfen, dets Befiddelse (P. Müller Pag. 24).

S. A. Lauriø Skindell, Jorgen Henningsen, Landsdommer i Fyen, flere Raadmænd i Odense og Hans Mule, Borger fammefteds, deres Brev om flere navngivne Tjenere i S. Hans Kloster, deres Vidnesbyrd om et Tyveri, begaaet af Hans Winther i Melby, af den Koft og Fetalie, fom bragtes fra Efte Bille (Lænsmand paa Hagenflov) til Klofret til Kongens Behov. Dat. S. Hans Kloster i Otthense die B. Georgii martiris (Repert. real.); jfr. Hagenflov Pag. 35, hvor det hele Tyveri synes at have beftaaet i en Side Fløft.

S. A. Jacob Norby til Ugersløfsgaards Magestifte med Kronen, fom er befeglet af Niels Bildt til Ravenolt, Henning Balkendorp til Glorup, Per Ebbesen,

1) Denne Fru Ermegaard Clausdatter var gift med Johan Krille til Ugersløfsgaard; deres Datter, Anna, gift med Claus Bille til Ugersløfsgaard, og deres Datter, Ane, igjen gift med Jacob Norby til Ugersløfsgaard.

Hovedsmand paa Neshyhoffvit, Jørgen Henningsen, Landsdommer i Fyen, Knud Ebbesen til Røgsbølle og Michil Persen, Borgemeister i Otthensøe. Dat. Otthensøe S. Clementis Papæ Dag (Dipl. Lang.).

S. N. fik Bendt Hanssen, Borger i Otthensøe, og Per Fybo, Borger i Medelsfard, Dvittant paa 98 Gyl- den og 23 s. Lybst, som de vare Kongen pligtige for Drentold for Gottorp i dette Aar paa Toldboden, og som de havde antvordet os elskelig Hr. Per Lycke paa Nyborg. Dat. Otthensøe Fredag næstefter Guds Le- gems Dag (Dipl. Lang.).

1527 holdt Kong Fred. 1 d. 15 Aug. Herredag i Odense, hvor han ikke alene gav Adelen store Privi- legier, men lagde ogsaa paa samme Grunden til Kirkens Reformation, idet der tilstodes Tolerants for den nye evangeliske Lære, og samme toges i kongelig Beslyttelse, ligesom Egetskab ogsaa tillodes den catholiske Geistlighed, og Valliums Afhentelse fra Rom forbødes.¹⁾ See forresten om denne Herredags Forhandlinger Sv. Pag. 1301 = 3. Pont. 2 Pag. 804 sq. Bloch 1 Pag. 5. Atl. 3. Pag. 432. D. M. 1 Pag. 90. 3 Pag. 105, 108. 4 Pag. 282. N. D. M. 5 Pag. 215, 288, 310, 312, 319).

S. N. udstædede Kong Fred. 1 i Sept. sit Bestjer- melsesbrev for S. Knuds Kloster og alt Klosters Gøds og alle Klosters Tjenere, samt Confirmation paa alle dets Friheder og Privilegier. Dat. Hinzegevell feria

1) „Und ka sah man Wunder über Wunder,“ som den forhenver- rende Præst Helvaderus siger, „wie die Pfaffen in Städten und Dörfern sich nach der Menschen Töchter umsehen und den Rath Valengeni besolgen: !! pete conjugium!“

4ta post Egidii (Chr. Pouels. Reg. og Dipl. Lang.).

S. A. udstæder Kong Fred. 1 sit Brev: at S. Knuds Kloster skal være frit for Borgeleyger 3: Indqvartering. Dat. loco & die ut supra (C. Pouels. Reg. og Dipl. Lang.).

S. A. i Oct. udstæder Bisp Beldenak en Bevilling fra Orfel (B. N. 1 Pag. 88).

S. A. udstæder Bisp Beldenak med flere gode Mænd en Dom: at Rakel Skov og Rakel Løkke henhørte til Nagaarde i Haarslef Sogn (K. Ros. Dom. Pag. 124).

S. A. første Søndag i Advent udstæder Bisp Beldenak fra sin Bispegaard i Odense et Hyrdebrev, for at dæmpe de opkomne Uroligheder mod Papiismen i Nafsens; hvori han blandt Andet skriver, at det var dem bedre at blive hængte i en Galge, end at efterlade Messen (Hb. Pag. 1300. Pont. 2 Pag. 798=99. Bloch 2 Pag. 143. P. Müller Pag. 65=66). Men

S. A. faaer Knud Gyldestjerne kongelig Tilladelse til at handle med Beldenak om at overlade sig Bispestolen (Pont. 2 Pag. 817), og Beldenak antager ham til sin Coadjutor og Estermand, hvis han blev til Sinds at oplade ham Stiftet; i hvilket Tilfælde han da skulde betale ham en aarlig Pension af 600 rhinste Gylden (P. Müller Pag. 72).

S. A. udstæder Knud Gyldestjerne, Provst i Viborg, sin Erklæring: at da Kongen nu haver samtykt ham til Biskop i Fyen, naar Biskop Jens Andersen dør eller vil afstaae ham Stolen, og Kongen i Folge den Odense Herredags Beslutning ikke vil tillade, at flere Penge udfikkes af Landet til Rom for Bekræftelse

paa geistlige Læn; saa forpligter han sig til, naar han kommer i Besiddelse af Bispedømmet, at betale Kongen ligesaamange Penge, som ellers pleiede at udsendes til Rom for Stadfæstelse af dette Bispedom, imod at Kongen igjen, saavidt muligt, soutenerer ham i samme. Dat. Gottorp Torsdag næstefter Hellig 3 Konger (Mscr. reg. No. 406 fol).

S. A. qvitterer Anders Glob, Prouist i Odense, paa Kongens Vegne Hr. Johan Dye for Regnskab af Ranssborig Slot og Læn fra 1525 til 26. Dat. Kiopnehavn S. Kanuti Ducis Dag. (Dipl. Lang.)

S. A. stjoder i Odense Kongens Skriver, Laurids Eobernsen Olmand, til ærlige og velbyrdige Mænd, M. Anders Glob, Provst i Odense, og M. Christiern Hvid, Canik i Lund, en Jord og Grund, som høibaarne Fyrste, Kong Frederik, havde givet ham i Kjøbenhavn ved det Bad, som ligger imellem Bremerholm og Byen. Dat. Othense Odensdag (eller maastec 8de Dag) de Hellige 3 Kongers og beseglet af de ærlige og fornumstige Mænd, Michel Pedersen og Jep Untersen, Borgemestere i Othense (Birch. og Dipl. Lang.).

S. A. dver Fru Catharina Daa (o: Karen Gyldestjerne), Jørgen Daas Enke til Engaard eller Gyldesteen, og blev i S. Hans Kirke begravet (Birch.).

S. A. fik Peder Ebbesen Brev: at han haver forhøiet sit Pant i Nesbyhovvet med 1000 rhinske Gylde udaf de Penninge, som ham tilstod (o: tilkom) paa hans Husfrues, Fru Ingebørgs, Vegne for det Pant, hun havde i Hindzgaßvæll for hendes Anpart. Og skal (han) hvert Aar afqvitte 60 Gylde, som aarlig Afgift af Nesbyhovvet. Dog dersom vor kjæreste naadige

Herre vil fornoie og betale Per Ebbesen eller hans Arvinger for 1000 rhinske Gylden, da skal han igjen antvorde dette Brev fra sig, og han og hans Arvinger beholde Slottet og Lønet for saadan Afgift, som det Pantebrev udviser, han tilforn haver. Dat. Hundshæd in profesto **B. Marie virginis nativitatis (Dipl. Lang.)**.

S. A. til Fru Mette (Skinkel), Hr. Tieluf (Eriksens; see Rugaard 1503-16), Livsbrev paa Møntergaarden i Otthense og det Gods, dertil ligger. Dat. Jellsøe vigilia Exaltationis sancte crucis (Dipl. Lang.).

S. A. den Odensdag efter vor Herres Himmelfart vare Hans Bilde til Egebe, Anders Bilde til Søholm, Riddere, og Karine Bildesdatter, samt Jacob Hardenberg til Hvedholm, paa sin Hustru, Eddele, Torbern Billes Datters, Vegne, forsamlede i Sortebrødre kloster i Næstved angaaende Arv og Stifte, som gif i Otthens mellem Hr. Henrick Knudsen paa Næsstrup, paa sin Hustru, Karine Bildesdatters, Vegne, og Torbern Bilde, Hans Bilde og Anders Bilde efter deres Moder, Fru Ermegaard Frillesdatter. Og hedder det da ved denne Leilighed, at Hr. Henrick Knudsen, foruden meget andet Gods, ogsaa skal have den Gaard i Njøge, som Bendt Bille aatte (3: eiede), og derimod Torbern Bille, hvis Sjæl Gud naade (3: som allerede da var død), den Gaard i Otthense; og Jacob Hardenberg skulde paa sin Hustrues Vegne blandt andet Gods have den Gaard i Odense, som Hr. Bendt Bilde og Fru Ermegaardt aatte, og Torbern Bille i Bære havde, der han døde (Dipl. Lang.).

S. A. erklære i Otthense Peder Larmand til Boldby

(Søn af den ulykkelige Rigshofmester, Poul Larmand til Sandholt og Nielstrup) og Fru Else Larmandsdatter, Abraham Eriksen (Gyldenstjerne til Demstrups) Enke (bemeldte Poul Larmands Datter og Peder Larmands Søster): at da Kong Frederik har undt og udlagt dem Næserbogaard og Gods i Sjælland, samt noget Gods i Bogherred og Skoubsherred i Fyen, som Hr. Johan Bjornsen, Ridder, og Jomfru Aue Nielsdatter havde i Forlæning af Kronen, som deres mødrene Gods; saa overdrage de igjen Kongen alt det andet Gods, rørende og urørende, som deres Fader, Hr. Larmand, og Moder, Fru Inger Munk, tilhørte, og kjendes dem ingen Ret til saame for Fremtiden at have (Canc. Reg.). Og dette var altsaa Alt, hvad der kom Familien til Gode af de 5 Herregaarde med 900 Bøndergaarde og 14 Møller (tilhøbe statteret for 100 Læster Korn) samt Pantegods for 2,200 Mk., 9 Kjøbstædgaarde og 4 store Skibe i Søen, deres Fader, Poul Larmand, for sit Drab 1502 havde eiet; og dette erholdt de endda først efter 25 Mars Forlob.

1528 udgik Kong Fred. 1stes Befaling til Magistraten i Odense, at gjøre Skikkelse over Kirke- og Mønterjord (Atl. 6 Pag. 582).

S. A. Palmesøndag Kongebrev til Borgemester, Raad og Menighed i Cithens med Befaling, at alle Mandelige og Berdelige, som Gaarde havde der udi Byen, og Husene ere tænkte med Straatag, skulde samme Dag afbryde inden S. Michaelis Dag næstkommende og tænke med Tegl igjen. Ligeledes skulde ogsaa alle Gjerder, som inden Byens Porte ere, afbrydes og i deres

Sted bygges Manke- eller Leergaard (s: Leerbørg) igjen (Canc. Reg. og Dipl. Lang.).

S. A. i Juli affagde Kongen Dom i Nyborg mellem Bisp Beldenak og de Nonnowe (Hv. Pag. 1308), hvilken atter synes s. A. i August at være bekræftet paa en Herredag i Odense (Pag. 1307). Hvorledes dette skal forståes, see P. Müller Pag. 99, jfr. 1530.

S. A. i Octbr qvitterede Kongen i Odense Kjerteminde Borgere for deres Byskat, hvoraf Christiern Hvid paa Provstegaarden allerede i Mai paa Kongens Vegne havde modtaget 80 Mk. Penge og han selv nu 112½ Mk. danske (Aftstykk. Pag. 158).

S. A. erholder Kongen af Biskopsstolen i Othens 3 Gaarde i Horsnab paa Hindsholm og 2 Gaarde i Birkebjerg til Magestifte mod det Kronen tilkomte Larmandske Gods i Ørbek og Ørbekmølle (Act. publ.).

S. A. i Juli tabte Bisp Beldenak sin Sag imod Nonnowerne og blev i Anledning af at have paaført Marqvard Nonnow et uskjelligt Van og kaldt ham en aabenbar Kjætter, samt ladet sig inddomme i hans Gods, tilpligtet at betale Hr. Marqwards Enke, Fru Mette, 100 rhinske Gylben strax og siden hende og hendes Børn enten 1500 Mk. dansk eller afstaae dem Pederstrup Byfang og Ringstedgaard (P. Müller Pag. 71 og Canc. Reg., hvor Dommen siges at være fældet af Kongen paa Herredagen i Odense og i Odense Bispegaard).

S. A. vægrede Almuen paa Laaland og Falster sig ved at give Tiende, og Biskop Beldenak maatte i Nov. udvirke en kongelig Befaling til menige Almue, hvo= somhelst de tjene udi Laaland og Falster, at de skulle

til gode Rede udgibe til Biskoppen hans Biskopstænde og til deres Sognepræster deres Rente inden 14 Dage efter Brevet's Forkyndelse (Dipl. Lang., jfr. Hv. Pag. 1309=10. P. Müller Pag. 64).

S. N. tilskres Biskoppen Borgerstabet saavel i Viborg som i Aalborg, for at advare dem imod den Lutherske Lære (P. Müller Pag. 67=68).

S. N. tilligemed Provsten, Mag. Anders Glob, samt (Borgemeesterne) Michel Mules og Anders Nielsens Navne og den Forstnævntes Vaaben findes udhugne i en Steen, som sidder i den østre Gavl af daværende Frue Skole (nuværende Klokkervaaning) paa Bor Frue Kirkegaard i Odense (Atl. 6 Pag. 596 og Nyerups Rejse Pag. 79, hvor Stenen findes afbildet). Denne Skole kaldtes, i Modsætning til S. Albans eller S. Knuds, Schola Mariana eller Bor Frue Skole; hvorfor det ogsaa hedder om N. Glob: Scholæ Marianæ sibi curandæ renovationem auspiciens &c.; og man seer altsaa, at den i dette Aar har undergaaet en Hovedreparation eller Ombygning.

S. N. skjoder Anna Skinkelsdatter, Poul Jensens Efterleverste i Gjerstov, til hæderlig Mand, Hr. Niels Pouelsen, Eldermann for S. Laurentii Gilde i Odense, og til S. Laurentii Gildes Alter i Bor Frue Kirke i Odense 3 Mk. Jordstyld af en Gaard og Hauge, liggende Norden ved Grønnegadesti, imod derfor af Gildet at erholde en samme tilhørende Gaard ubi Gjerstov (Attstyff. Pag. 71). Dette er saaledes, saavidt jeg veed, første Gang, at S. Laurentii Gilde i Odense omtales. Forresten maa der ogsaa have været et S. Laurentii Alter i S. Knuds Kirke; thi i Chr.

Youelsens Register over S. Knuds Klosters Breve findes Brev paa en Gaard i Skrillinge og Ditto paa en Gaard i Clauslund, begge givne til S. Laurentii Alter. Og disse Documenter, hvis Aarstal dog ikke anføres, vilde neppe have været opbevarede i S. Knuds Klosters-archiv, hvis de havde angaaet et Alter i Vor Frue.

S. A. klagede Hans Brun, Borger i Odense, og hans Husfrue, Marine, hvis Forældre nogen Tid siden forleden gave til S. Gertruds Alter i S. Albani Kirke den Gaard, de nu udi boe, at Bærgerne og Forsvar til samme Alter ikke ville holde Husene ved Magt med Bygning eller noget Andet, som Behov gjøres, men lade dem aarligen jo længer og mere forfalde, saa at de ingenlunde kunne taale at give deraf saadan Huusleie, som nu deraf ganger, eller opholde Kongen og Byen tilbørlig Afgift. I hvilken Anledning Kongen under og tillader, at forte Hans Brun og hans Husfrue, Marine, med Arvinger herefter maae og skulle til evig Tid nyde og bruge forte Gaard med Huse og al sin rette Tilliggelse, dog med saa Skjel, at de og deres Arvinger skulle selv bygge og forbedre (d: reparere) Gaarden og give deraf aarligen til forte Alter 3 Mk. danske Penninge om Paaskestid, og til Kongen og Byen tilbørligen Skat, Tynge og Afgift efter Borgemeisters og Raads Tykke. Dat. Nyborg Slot Torsdag næst før S. Jacobi apostoli (Canc. Reg. og Dipl. Lang.).

S. A. bøde Peder Marsvin til Hollufgaard, af hvem S. Knuds Kloster havde faaet 2 Gaarde i Vollerstef til Magelæg for noget Gods i Holluf (Chr. Youels. Reg.).

S. N. døde Jørgen Daa til Engaards Enke, Karen Gyldestjerne, og blev i S. Hans Kirke begravet (P. Müller Pag. 37).

S. N. i Januar fik Næsbyhoved Birkeret, hvis Grændser i Birkebrevet, som i B. N. 1 Pag. 42 findes indført, nøiagtigt beskrives, og hvoraf man tillige seer, at Nalykke Skov s. N. tilhørte S. Hans Kloster, og at Slottets og Klosters Jorder jaaledes stødte sammen (jfr. P. Müller Pag. 24), saa at disse tilligemed Odense Byes Grund udgjorde en Deel af Grændseskjellet for Næsbyhoveds Virk.

S. N. 3die Sondag i Faste fik Hr. Peder Ebbesen, Ridder, Kongebrev: at skulle nyde og beholde Næsbyhøffvit efter hans Pantebrevs Lydelse uaflost hans Livetid; og naar han død og afgangen er, da skulle hans Arvinger nyde og beholde samme Slot og Læn, indtil det bliver dem aflost. Dat. Gottorp Dominica oculi (Dipl. Lang.).

1529 Kong Fred. 1stes Brev til Prioren i S. Knud, Christiern Pouelsen, om noget Lemmer af S. Knuds Klosters Skove til den store Lade, som staaer for Næsbyhoved (Chr. Pouels. Reg.). Hvorved Prioren tillige anmærker, at dertil kom af Klosters Skove Syussendtyuffve (3: 140) Ege, baade store og smaa.

S. N. kom der Brev fra Hertug Christian (siden Kong Chr. 3) til (Forstanderen for Dalum) Mester Johan Valkendorp (jfr. 1532) og Prioren i S. Knud, Chr. Pouelsen, om at gjøre ham (nemlig Hertugen) Underholdning til 2 Maaltider med Ol, Mad og Hestefoder (D. N. 2 Pag. 67).

S. N. Kong Fred. 1stes Confirmation paa en Indfør-

sel, Fru Mette, Hr. Margvard Ronnows Hustru, og hendes Arvinger havde forhvervet imod Bisp Beldenak i Pederstrup og Ringstedgaard (Reg. Boss.); jfr. 1528.

S. A. udgav Reformatoren, Hans Lausen, et Skrift imod Bisp Beldenak (P. Müller Pag. 68, 98).

S. A. i Marts oplod endelig Bisp Beldenak Odense Bispestol til Knud Gyldestjerne for 6000 Gylde een Gang for alle og 500 Gylde aarlig, saalænge han levede, samt Kjærstrup paa Laasinge mod sædvanlig Afgift og desuden et Børelse paa enhver af Stiftets øvrige Gaarde (Hv. Pag. 1122. P. Müller Pag. 73, 108=10). Om denne Mands Studehandel see Hv. l. c. og S. R. D. 7 Pag. 240; om hans Strid med Ronnowerne Hv. l. c. og S. R. D. 7 Pag. 239; om hans Trolddom Hv. l. c. og S. R. D. 7 Pag. 240=41; og om hans Charakter Hv. Pag. 1121, 1122, 1180. B. Kr. Pag. 43 og S. R. D. 7 Pag. 239 og 240=41.

S. A. skal den nye Biskop, Knud Gyldestjerne, have haft en Samtale med Reformatoren Lausen (Pont. 2 Pag. 448); og s. A. synes han at have eiet Ivernæs, nuværende Vedelsborg, da han confirmerer Otto Skinkels Gavebrev af 1446 til de Bendsherreds Præster (Hoff. F. 5 Pag. 415; jfr. 190).

S. A. nævnes endnu Mester Anders Glob som kongl. Rentemester (D. M. 4 Pag. 40=41) og s. A. som Provst i Odense, da han under denne Titel bevidner og undertegner Kong Fred. 1stes Stadsfæstelse paa, at Hr. Jørgen Urne, Ridder og Befalingsmand paa Kjøbenhavns Slot, fik Skjøde paa noget Gods i Laaland (Dipl. Lang.).

S. A. var Johannes Torsen (1524 kaldes han Hans Farsen; i Atl. 6 Pag. 589 Hans Farre og i Gl. S. 1, 1, 45 Hans Tadersen) Prior i S. Knud (Bloch 1 Pag. 591), men døde s. A. som Medlem af Elænde Vildet i Odense (Gl. S. 1, 1, 45) af Pest (Atl. 6 Pag. 589) eller den saakaldte engelske Sved (S. R. D. 7 Pag. 240). Og saaledes blev endnu

s. A. Christiern Pouelsen dertil udnævnt (Bloch 1 Pag. 592), hvis Lebnct findes i D. M. 2 Pag. 65 ja.

S. A. testamenterede Biskop Lauge Urne 10 Mk. til Sortebrodrøstloster i Odense (Atl. 6 Pag. 591), hvorefter Pont. 2 Pag. 425 ved en Trykfeil siger Skolebrodre i Odense.

S. A. blev en reformert (Det vil sige: lutherst) Skolemester, ved Navn Nage Lauridsen, som ligger begravet i Vor Frue Kirke, sat over Skolen paa Frue Kirkegaard (Bloch 1 Pag. 239. Atl. 6 Pag. 603); jfr. 1539.

S. A. i Febr. var der en stor Pldebrand i Byen, og det var især den Deel af Staden ved S. Haas Kirke, der led under samme (S. R. D. 7 Pag. 242); mod hvilken Fred. 1stes Befaling om Straatag ic. af 1528 vel ikke kunde beskytte, men som dog muligviis indskrænkede samme til dette ene Qvarter, der, som vi under næste Aar skulle erfare, dog rimeligviis udgjorde $\frac{1}{4}$ af Byen.

S. A. (thi 1527 er formodentlig en Trykfeil) var der en heftig Pestilents her i Landet; og da døde ogsaa Brodrene Hans og Erif Hvitfeld og bleve begravne i Omgangen af Graabroderkirke (Hv. B. Nr. Pag. 44). Det var nemlig den saakaldte engelske Sved, der udbrød ved Michelsdagstid 1529 (Hv. Pag. 1315).

S. A. døde Eiler Bryste til Dalund, som var Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450), det vil sige Hovedsmand paa Næsbyhoved (B. N. 1 Pag. 43), og blev i S. Hans Kirke begravet (Hoff. F. 5 Pag. 190. Atl. 6 Pag. 597). Hos ham hviler ogsaa hans senere afdøde Son, Claus Bryste, som faldt i en Ducl (ense æmuli occubuit) i Nyborg 1537; og deres fælleds Liigsteen, hvorpaa de Begge forestilles, er tegnet af Abildgaard.

S. A. var Michel Pedersen Borgemeester (magister civium) i Odense (P. Müller Pag. 110).

S. A. skulde Jørgen Graa til Sollested have været Landsdommer i Fyen (D. S. X Pag. 957); men det maa have været paa Laaland (Rhodes Laal. Pag. 358) og ikke i Fyen; thi

f. A. var Jørgen Henningsen (Ovisou til Sandager) Landsdommer i Fyen og udstæder som saadan tilligemed Jøp Underfen, Borgemeester i Otthens, Per Schriffuer, Anders Jude, Foged paa Bispegaarden, og Jens Mand i Otthens et Landsthingsvidne paa, at Løverdagen efter S. Matthiæ Apostoli Dag var til Fyenbo Landsthing stiftet en besteden Mand, Jens Tommesøn i Skuldorpe, som fik Thingsvidne paa, at Binningherreds Sandemænd svore Severin Peresen Hærkærk ober, som han gjorde Jens Gregeresen i Skalkdruppe (Dipl. Lang.).

1530 opholdt Kong Fred. 1 sig i August paa Næsbyhoved, for at holde Retterthing (B. N. 1 Pag. 43).

S. A. Kong Fred. 1stes Brev til Prioeren i S. Knud: at han skulde sidde rede med Heste og Harnisk, naar han derom faaer Kongens nærmere Brev; nem-

lig at udgjøre 6 Karle med Hesth og Harnsk ind ubi Fyrstendømmet (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto om 400 Mk., som bleve indbetalte paa Skanderborg Slot (l. c.).

S. A. i Juli blev Biskop Beldenak, som forrige Aar havde resigneret sin Bispestol til Knud Gyldenstjerne, formedelt sine ubeviislige og usandsfærdige Beskyldinger mod Kongens Cantaler, Claus Gjerge, samt Eiler Nonnow og hans Medarbejdinge (jfr. 1528) ved Rigsraads Dom domt paa sine 3 Mk. og som Mindremand æresløs at være (Pont. 2 Pag. 851=53. P. Müller Pag. 73=74).

S. A. i Decbr tilskrebe Adskillige af dem, der med Chr. 2 vare i Landsflygtighed, Bisp Beldenak, for at besøge ham til at være virksom for deres Parti her i Landet (Hv. Pag. 1338).

S. A. vare Borgemeester og Raadmænd i Othense Mandagen efter Søndagen Jubilate paa Othense Biskopsgaard, hvor Hr. Knud Gyldenstjerne lod dem see og læse Biskop Jens Andersons Brev, hvorved han antvorbode Otthense Capitel Fyens Biskopsdømme, givet Søndagen Judica 1529; Priors og Capitals Brev, hvorved de udvalgte Hr. Knud Gyldenstjerne til deres Electus; samt tvende af Kongens Breve om samme Handel (Topogr. Saml. i Geh. Arch.).

S. A. i Juni underskrev i Kjobh. Knud Gyldenstjerne, som Electus til Odense Stift, Kong Fred. 1stes Confirmats for Bisp Nonnow til Roskilde Stift (Hv. Pag. 1319).

S. A. i Marts Maaned vare Knud Gyldenstjerne, Electus til Odense Bispestift, Jørgen Dvighou, Lands-

dommer i Fyen, Niels Jepsen, Hovedsmand paa Næsbøhoved, og Flere paa Odense Raadhuus forsamlede og stiftede der Forlig mellem Bøvneren, Iver Steel, og den Odense Borger, Niels Clausen, for den Bold, Forstnævnte selv 4de havde udøvet i Sidstnævntes Huus, og for de Hug, Saar, Skade og Drab, Odense Borgere igjen havde udøvet paa Iver Steel og hans Svende (Aftstykk. Pag. 75=76).

S. A. gjorde Hr. Chrestiern Pouelsen, Prior i S. Knud, sin Log paa Laghævd og indvorbode fornævnte Klosters rette Eiendom i Munkemose paa Odense Herredsting (Lang. Coll.).

S. A. Prior E. Pouelsens Leiebrev til Stræderlauget paa en af Klosters Jorder og Grunde, Norden S. Albani Kirke mellem Laugshuset og S. Albanistræde (Dipl. Reg.); ifr. 1517.

S. A. Herman Waales Gjenbrev paa en Jord og Grund, Sonden for Østebæk, for aarlig Leie af 1 Orte Havre og 1 Stp. Gryn til S. Knuds Kloster (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. Oluf Staffensens Gjenbrev til reentlevede Mænd, Prior i S. Knuds Kloster og menige Capitelsbrødre, paa en Jord og Grund, Sonden for Østebæk, paa hans, Hustrues og en af deres Arvingers Livstid for 3 Orter Byg i aarlig Leie af S. Knud; hvad enten hun (nemlig Jorden) er inde til Waangs eller ude til Fælled. „Og kjendes jeg mig ogsaa for saadan „deres Velvillighed at være deres Tjener, dem til Gode, „udaf min Formue; og findes der Andet hos mig, da „skulle de selv være mine Dommere“ (ibid.).

S. A. Peter Kellebrækkers Gjenbrev paa en Gaard

og Grund, Sønden for Graabrødre Kirkegaard, for 4 Mk. aarlig Leie til S. Knud paa hans, Hustrues og et af deres Børns Livetid (ibid.).

S. N. Henrik Justes Gjenbrev paa Hauge og Grund (hvis Beliggenhed dog ikke nævnes) for 18 Sk. aarlig Leie til S. Knud paa hans, Hustrues og et af deres Børns Livetid (ibid.).

S. N. Johan Walkendorp, Bøvner, Canik i Roskilde og Vicarius til S. Annæ Alter i S. Albani Kirke, hans Magekiftebrev med Skræderlauget i Odense paa et Altret tilhørende lidet Stykke Jord mellem Laugshuset og S. Albanistræde mod et andet, S. Annæ Alterjord næstliggende, Stykke (Dipl. Lang.).

S. N. Skjedede Thomas Smed i Lunde en Skov paa Bordsøe Mark til Prior Peder Hansen (Masum) i S. Hans Kloster; og Borgemester Mikkil Pedersen (Mleci) i Odense ligeledes en Gaard paa Nørregade (Hoff. F. 5 Pag. 183, samt i Folge en anden Efterretning en Gaard i Egense) til bemeldte Kloster (P. Müller Pag. 24).

S. N. hedder det i Mette Jespersdatters Testament: Først da giver jeg til Graabrødre i Ottense, som jeg indrettede mit Leiested, et Dammaskes Klæde og 1 Læst Byg; item til S. Johannis Kloster ibid. 1 Dre; item til S. Kanuts Kloster 1 Dre; item til Sortebrødre ibid. 1 Dre; item til S. Georg 1 Pd. Byg; item til Vor Frue Kloster i Aasens 1 Dre 1c. 1c. Item giver jeg min kjære Søster i Dalum 8 Allen sort Læyst og min Salter og en Guldring, saa god som trei ung. Gyl- den 1c. 1c. (Birch. af Odense Stiftskiste og Dipl. Lang.).

S. A. Jens Nielsens Skjode paa nogen Jord og Eiendom i Skullerborg (formodentlig til Graabrødre-kloster) Hoff. F. 5 Pag. 183.

S. A. Skjode (af hvem, siges ikke) paa en Gaard og Grund i Nørregade til S. Hans Klosters Hospital (l. c.).

S. A. blev Dr. Peder Palladius (som siden blev Biskop i Sjælland) Rector ved Odense Skole, men var det blot til 1531, da han afløstes af den Frantz Berg, som Dr. Christine havde holdt over Daaben (Blodh 1 Pag. 334. D. N. 1 Pag. 26).

S. A. døde Mag. Andreas Broberg, som havde været Kong Christian den 2dens Tugtemester i 12 Aar, og foruden det, at han var Canik i Lund, Roskilde, Ribe og Kjøbh., ogsaa var Canik i Odense. Han døde i Faaborg Kloster (Aftstykk. Pag. 134=35) og var Medlem af det Elænde Gilde i Odense (Gl. S. 1, 1, 43).

S. S. led Odense By stor Skade ved Ildbrand (S. R. D. 7 Pag. 242 siger derimod, at det skete i Febr. 1529), hvorfor dens Borgere ogsaa fik nogle Aars Frihed paa Told og Accise (Hv. Pag. 1321. Helvad. Sylv. chronol. Pag. 88. Pont. 2 Pag. 868. Aftl. 3 Pag. 433), nemlig: at de Borgere i Byen, som vare brandlidte, maatte i 3 Aar være frie for deres Bystat, hvilket aarlig beløb sig til 83½ Mk. 3 s. (Canc. Reg.). Da nu Bystaten beløb sig til 300 Mk., saa maa ved denne Leilighed Mere end ¼ af Byen være afbrændt.

1531 var Kongen i Odense d. 13 Jan. (Hoff. F. 5 Pag. 272) og paa Næsbøvhoved sidst i Juni eller

først i Juli (B. N. 1 Pag. 43), hvor da Niels Jepsen var Lønmand (Hoff. F. 5 Pag. 272).

S. N. Kongebrev til Prior i S. Knud om 6 Bor-geleyger at holde (d: at underholde i Klofret) med Heste og Karle (Chr. Pouclj. Reg); det vil sige: at modtage saamange i Indqvartering; deraf Talemaaden „at lægge sig til Borgeleie eller at ligge i Borgeleie“ om den, der indqvarterer sig eller slaar sig til No paa et Sted.

S. N. Ditto til Ditto om 14 Heste og Karle at holde d: at underholde i Klofret paa 8 Dage (ibid.).

S. N. Ditto til Ditto om at være rede med Heste og Harniff (ibid.).

S. N. Ditto til Ditto om at have 6 Karle tilrede af Klofret med Heste og Harniff (ibid.).

S. N. Ditto til Ditto om at udgjøre af Klofret 6 væragtige Karle til Skibs med Vaaben og Væрге, Røst og Fetalie fra Midfaste til S. Michels Dag (ibid.).

S. N. blev Biskop Knud Gyldenstjerne ansat til et godt bemandedt Skib med alt sit Tilbehør i Krigsudrustning (P. Müller Pag. 81-82).

S. N. blev Odense By ligeledes paa Herredagen i Kjøbh. i Dec. ansat for et Skib paa 80 Mand, at udrede i Krigen mod den i Norge landstegne Chr. 2 (Hv. Pag. 1356), foruden Vaadsmænd og en Bor-gemester og en Raadmand til Hovedsmænd (N. D. M. 6 Pag. 129), og Knud Gyldenstjerne, Electus til Odense Stift, blev ansat til Anfører for hele det norske Tog (Hv. Pag. 1357); ligesom saavel han som Peder Lyffe og Laurið Skinkel paa samme Herredag blev

beordrede til at bestemme Rustningen i Tjen (N. D. N. 6 Pag. 132).

S. A. fik Mester Johan Walsendorf Brev paa Provstiet i Odense, naar Mester Anders Glob enten doer eller vil afstræde ham samme (Canc. Reg.). Denne J. Walsendorf havde allerede 1517 faaet Livsbrev paa Dalum Kloster (ibid.).

S. A. blev Erasmus Clausen Uff udvalgt til Gvarsdian i Odense Graabrødkloster (S. R. D. 5 Pag. 526).

S. A. var Peder Hansen Rasum Commender i S. Hans Kloster (Bloch 1 Pag. 593, 815. Atl. 6 Pag. 592) og Michel Jacobsen Forstander o: Prior ibid. (P. Müller Pag. 28. Atl. 6 Pag. 592); og da folgte Borgemester Jey Understen Klosteret en Deel af Kalksten for 300 Mk. dansk (Dipl. Reg.).

S. A. Clement Andersens Gjenbrev til S. Knuds Kloster paa en af dets Gaarde og Grunde i Othens, som Henrik Daase fordum iboede, og som skylder aarlig 6 Mk. danske Penninge (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. blev Frank Berg (en Son af Billedhuggeren, Claus Berg, der forfærdigede Graabrødre Altertable) Rector ved Odense Skole (Bloch 1 Pag. 335. D. N. 1 Pag. 27) og var derhos en saa ivrig Hader af Papismen, at naar Afladskræmmerne sloge deres Indbydelse op om Dagen paa Kirkebørene, rev han dem af om Natten (Pont. 3 Pag. 189).

S. A. (eller, som Andre sige, 1532) var der en Conspiration af Catholikerne mod Lutheranerne i Odense, som dog blev dæmpet ved Lænsmandens Marbaagenhed (see 1532).

S. A. var Jey Undersen, som sagt, endnu Borgemeister (Birch.), jfr. 1527; og S. A. (saavel som 1534) Gregers Hansen Raadmand og 1531 Peder Lauridsen Raadmand (Birch.).

S. A. skulde Læneemanden paa Odensegaard eller Næsbyhoved, Niels Jepsen, være død (Atl. 3 Pag. 450); men det er urigtigt, see 1532.

S. A. udskæder Diaconus i Kjøbh., Christiern Hvid i Odense, sin Dwittering til Kjerteminde Borgere for de 183 Mk., de skulde give til at aflønne 1 Jenniske Landsknægte med (Aftstykk. Pag. 158).

S. A. faaer Eiler Ronnow til Hvidkilde Stadsfæstelse paa et Pantebrev af Kong Hans til Marquard Ronnow paa Killerup By ved Odense (Canc. Reg.) jfr. 1513.

S. A. Landsthingsvidne af Per Schriffver, Thingshøring til Fyenbo Landsting, med flere: at Løvedagen efter hellig Korsdag inventionis fik Hans Olsen, Skovfoged til Drckil, et Thingsvidne angaaende den Agevei, som gaar fra Nyled i Bispens fri Eumærke og ind til Ladegaarden for Drckell (Topogr. Saml. i Geh. Arch.).

S. A. Anders Hundt i Nordrope, Herredsfoged i Odenseherred, med flere's Thingsvidne om Trætten imellem Niels Jepsen i Thomerupe og Mattis Povelzen i Taldrope om Taldrupgaard, som Niels Jepsen havde stædt (o: fæstet) af Hr. Mogens Gyllenstjerne. Dat. Odense Herredsting Tisdagen næstfor vor Herres Himmelfartsdag (Topogr. Saml. i Geh. Arch.).

1532 kongelig Befaling: at Præsterne og Brødrene i S. Knuds Kloster skulde være deres Prior og For-

mand lydige og ikke sætte sig op imod ham (D. M. 2 Pag. 67).

S. A. kongelig Befaling: at Prioren i S. Knud maatte lade Klosters Kirker (paa Landet) besørgede ved Præsterne i Klostret, og at disse ikke behøvede at være bostedende ved de Kirker, hvis Gudstjeneste de saaledes besørgede (ibid.).

S. A. Kong Fred. 1stes Brev om alt det Guld, som var i S. Knuds Kirker paa Landet, saa nær som en Kalk og en Dist og en pyxis eller Oblatæste i hver (ibid.).

S. A. kongelig Befaling: at Prioren i S. Knud skulde gjøre Mester Jørgen Jensen Sabolin, som var Prædikant (for den nye Lære) i Odense, Underholdning til Vi og Mad, samt staae ham 40 Mk. og fri Residens. Hvorved Prioren anmærker, at Biskoppen, Knud Gyldenstjerne, forskrev samme Mester Jørgen til Odense, at være Prædikant; men at han prædikede ham selv fra Fyens Stift og sig selv deri (D. M. 2 Pag. 67 og 68), fordi han efter ham blev Bisp i samme.

S. A. Kong Fred. 1stes Befaling til Magistraten i Odense, om at gjøre Anstalt til at herbergere ham en Natstid paa hans Reise til Kjøbh.; hvorhos han dog blot ønsker, at fange sin Begjering til Skjællighed med sit dagelich Folk. Dat. S. Anthonii Dag o: 17 Jan. eller 13 Juni (Canc. Reg.).

S. A. stadfæstede Kongen paa Næsbjrhoved et af Prioren i S. Hans til en Klosterbroder udstædt Livsbrev paa Hofbj Kirke og forlængede Niels Jbsens Lænsbrev paa bemeldte Slot paa 10 Aar (B. N. 1 Pag. 43).

S. A. kongelig Befaling til Johan Friis, som var Kongens Secretær og Forstander i Dalum Kloster (jfr. D. S. L. Pag. 214), hvorpaa han 1530 havde faaet Livsbrev (Canc. Reg.): at Beboerne i Hunderup skulle ligge til Hjellese (o: Dalum) Kirke og til den og sammes Sognepræst svare deres Tiende, saasnart Mester Anders Glob (Provsten i Odense) dør; men saalænge han lever, ligesom hidtil, svare den til Sognepræsten i S. Albani (Canc. Reg.).

S. A. afsæiler den kongelige Flaade i Mai til Norge under den Odense Bisp, Knud Gyldestjerne, Befaling (Hv. Pag. 1358). Og havde hans Underhandlinger med Kong Chr. 2 den Følge, at denne begav sig i Juli Maaned ombord paa Flaaden og afsæilede til Njøbh., hvorfra han førtes til et langvarigt Fængsel paa Sønderborg (Hv. Pag. 1381-82).

S. A. forunder Knud Gyldestjerne, udvalgt Biskop i Odense, Kongens Secretær og Forstander i Dalum, Johan Friis til Hesselager, alt sit Hjesteri og sin biskopelige Rettighed af Hesselager Kirke og Sognepræst. Dat. Njøbh. Onsdag efter Jubilate (D. S. L. Pag. 214).

S. A. lod den udvalgte Bisp, Knud Gyldestjerne, ved Jørgen Jensen Sadolin Morten Luthers lille Catechismus oversætte paa Dansk (Bloch 1 Pag. 13) og samme uddele til Præsterne i sit Stift med en Formaning eller et Hyrdebrev, hvori han beklager Kirkelærens Forfald og Folkets Uvidenhed og opmuntrer Cleresiet til bedre end hidtil at tage sig de dem anbetroede Menigheder an og flittigen at gjøre Brug af Bogen (Pont. 2 Pag. 448-49).

S. A. affige Knud Gyldenstjerne, Electus til Fyens Bispedom, Peder Lyde, Ridder og Høvedsmand paa Nyborg, Peder Ebsen, Høvedsmand paa Lindenes (?), Anders Jacobsen til Sobø og Anders Henningsen til Steensgaard deres Dom Mandagen næst efter Vor Frue Dag paa Otthense Raadhuus i en Sag mellem Anders Andersen i Boldtofte og Jørgen Grebe i Kirkesøby om Gaarden Marup (Dipl. Lang.).

S. A. skulde Bisp Beldenak være bleven befriet af sit højste Fængsel (S. R. D. 7 Pag. 240); men P. Müller lader ham først blive fanget i næste Aar; ja! Hvitfeldts B. Nr. lader ham saagar døe 1532, skjøndt han først 5 Aar senere eller 1537 døde. Derimod tilbød han 1532, som det synes, den evangeliske Prædikant i Odense, Jørgen Jensen Sadolin, som ved de ivrige Catholikers Forbittrelse endogsaa svævede i Livsfare, et Tilflugtsted hos sig paa Kjærstrup (P. Müller Pag. 75).

S. A. skjøde Peder Hansen (Masum), Prior i S. Hans, og menige Conventsbrodre til ærlig Mand, Hans Friis, Raadmand i Otthens, en deres Jord, Grund, Eiendom og Løkke, Sonden (for) Vindegadens Udgang, kaldet Bjørnsløkke ic. Og skulde forte Eiendom blive forte Hans Friis afdeelt eller fravunden ved Kirkeløb eller Landsløb, da tilpligte de at vederlægge ham ligesaa meget og godt Gods og af samme Rente og Deilighed¹⁾ som den, der ham for deres Hjemmels Brøst fravindes ic. Under Priordømmets saa-

¹⁾ Maaſkee Skrivfeil for „Deilighed.“

velsom Conventets Indsegl. Mscr. Reg. No. 406 fol., jfr. Dipl. Lang.).

S. A. skjoder samme Prior til den samme Raadmand en Gaard i Fraugde; hvorimod Eiler Bryste tilskjoder Prioren en Gaard i Bregnemose (P. Müller Pag. 24-25). Ligesom Prioren ogsaa s. A. udstæder et Livsbrev for Klosterbroderen, Hans Lauritsen, paa Hofby Kirke, hvilket Kongen ligeledes s. A., som sagt, stadfæster.

S. A. Knud Andersens Gjenbrev paa en Jord og Hauge uden Moglebro mellem Naen og Klosters Humelehang for 10 β . aarlig Leie til S. Knuds Kloster paa hans, Hustrues og en af deres Arvingers Livstid (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. Anders Jubes Gjenbrev paa en Jord og Grund mellem Horsetorg og Pugestrædet for 3 Mk. aarlig Leie til S. Knuds Kloster paa hans og Hustrues Livstid (ibid.).

S. A. Vidne af Odense Bything: at Morten Smed, Oidermand i S. Annægilde i S. Hans Sogn, Gregers Hansen, Raadmand, med flere Gildesbrødre i samme Gilde skjoddede til Knud Andersen i Andrup en Gaard- og Gadehuus-Jord i Nedergade (Reg. Vosf.).

S. A. var Hr. Jacob Frost Sognepræst ved S. Albani Kirke og en ivrig Udbreder af Reformationen (Blok 1 Pag. 601-3).

S. A. blev Jørgen Schjold Rector ved Odense Skole (Blok 1 Pag. 336-37) i den fratrædende Frans Bergs Sted.

S. A. opvakte en Forfølgelse mod Jørgen Jensen Sadolin, som allerede 1530 havde udgivet en Fortæl-

ling om, hvad der foregik i Guds (=: Reformationens) Sag paa den s. A. i Kjøbh. afholdte Herredag (D. M. 1 Pag. 88-95), og nu tilligemed Hr. Jacob Frost lærte den nye Lære offentligt her i Byen; idet Catholikerne tilstrebte Lutheranerne den Ildbrand, der forgangen Aar (1529 eller 30) havde været i Odense (Pont. 2 Pag. 868), og Munkene opbakte Almuen der i Byen og forbandt sig til at dræbe Sadolin, hvilket ogsaa var lykkes, hvis ikke Claus Jacobsen (=: Lænsmanden paa Næsbyhoved, Niels Jepsen) havde angivet Conspirationen. Sadolin holdt derpaa en offentlig Disputats med Bispens Official, Paulinus; men den Sidste kom saa stet fra det, at han endogsaa blev multeret (Pont. 2 Pag. 869-70. Bloch 1 Pag. 13, 601-2). S. R. D. 7 Pag. 242 siger derimod, at Conspirationen allerede stete forrige Aar (1531), og at de baade vilde dræbe Jørgen Jensen Sadolin og hans Medhjælpere, Nicolaus Bruun og Theogar, som var Skolemester i Pugestolen (ludi puerilis magister), men at dette Mord blev hindret ved Præfecten, Nicolaus Johannis (skal være Niels Jepsens; jfr. B. N. 1 Pag. 43), Ild.

S. A. fik bemeldte Niels Jepsen, Lænsmand paa Næsbyhoved, som sagt, af Kongen sin Forlæningstid paa 10 Aar forlænget (B. N. 1 Pag. 43).

S. A. var endnu Jørgen Henningsen Dvighou til Sandager Landsdommer i Fyen (Canc. Reg.).

1533 kongelig Ordre til S. Knuds Kloster om Hr. Peder Svenjon, som før var Munk *ibid.*: at Prioren skulde enten gjøre ham nogen Hjælp eller flye ham en af Klosters Kirker. Hvortil Prioren svarede, at der=

som han skulde lønne ham for den Tjeneste, han havde gjort Klosteret, da skulde det være med Galge eller Steile; thi han stjal en Guldkalf fra Klosteret, som veiede 200 ungerske Vysden, og saa lob han bort og blev evangelisk Prædikanter (D. M. 2 Pag. 68.).

S. A. da Kong Fred. 1 i April var død, blev af den catholske Geistlighed saavel Nyborg som Næsbyhoveds Læn indrommet den otteaarige Prinds Johannes, som den onstede sig til Konge (Hv. Pag. 1401. B. N. 1 Pag. 44. Greves. Pag. 9).

S. A. nævnes Knud Gyldenstjerne, Electus i Odense, blandt Rigsraaderne ved Fred. 1stes Død (Hv. Pag. 1395) og roses s. A. i et lutherisk Skrift, ja! fremstilles endogsaa i samme som Geistlighedens Monster (Pont. 2 Pag. 449-50). Han bivaaner som Bisp den Herredag, der efter Fred. 1stes i April indtrufne Dødsfald holdtes i Juni Maaned i Kjøbh., hvor den evangeliske Lære igjen blev indskrænket (Hv. Pag. 1396. Pont. 2 Pag. 872).

S. A. i Juli sendte Biskoppen af Fyen (men ubist om Knud Gyldenstjerne eller Jens Beldenak) nogle Artikler angaaende Kongevalget efter Fred. 1stes Død, samt om Forbindelsen mellem Danmark og Hertugdømmerne, til Bisp Ove Bilde, hvilke findes afstrykte i N. D. M. 7 Pag. 40 sq.

S. A. benyttede en af Otto Forfeldts holstænske Slægtninge, Christoffer Ranhou til Dvarnbel, sig af den almindelige Forvirring efter Fred. 1stes Død til at lande ved Nattetide paa Taasinge, overrumple Njærstrup og bortføre den gamle Bisp Beldenak til Holsteen, hvor han i 5 Maaneder holdt ham i Fængsel, slog

ham, traf Lænderne ud paa ham, underkastede snart et og snart et andet af hans Lemmer Torturen, ja! overstrøg ham endogsaa nøgen med Honning og udsatte ham i Solen for Fluer og Myg, indtil hans Slægtninge i Lybeck med en betydelig Sum maatte udløse ham fra al denne Marter (P. Müller Pag. 75=76).

S. A. lever endnu Mester Anders Glob som Provst i Odense; thi s. A. kjendes Sophie Podebusk, Hr. Albreth Naunsborgis, Ridders, Esterleverste: at Mester Anders Glob, Prouest i Othens og Canik i Kiøbnehavn, har i Leie ladet hende den Canikeresidents og Gaard, som han nu af Capitel sammesteds (altsaa i Kjøbh.) annammet haver, at vee udi paa 3 Mars Tid (Dipl. Lang.).

S. A. overlod Hr. Mester Johan Balkendorf, som var Canik i Roskild og af Kong Fred. 1 (jfr. 1531) havde faaet Haabebrev paa Provstiet til Bor Frue i Odense, naar det ved Mag. Anders Glob's Død blev ledigt, denne Expectance til Hr. Jørgen Gyldenstjerne, Erkebegn i Ribe, mod en aarlig Pension af 120 rhinske Gylden (D. N. 4 Pag. 168=70, hvor ogsaa bemeldte Jørgen Gyldenstjernes Levnet findes beskrevet Pag. 161 sq.).

S. A. har Jørgen Jensen Sadolin endnu opholdt sig i Odense og der oversat den Augsburgske Confession, som han s. A. lod trykke i Kjøbh.; thi det hedder paa Titlen: udsat paa Danske til Othens ved J. J. af Wiborg (Bloh 1 Pag. 12).

S. A. var Herman Mule OIdermannd for det Elænde Gilde i Odense (Bl. S. 1, 1, 37).

S. A. var Jørgen Lvhøu endnu Landsdommer i
(2 Bind)

Fyen og en af Jorgen Gyldenstjernes Forlovere for de ovenomtalte 120 rhinske Gylden til Johan Balkendorf (D. M. 4 Pag. 171). Ligesom han ogsaa s. A. havde en Sag om et Markeskjel; idet Peder Lyde, Ridder og Hovedmand paa Nyborg, Knud Urne til Sogaard, Just Urne, Michel Brockenhuus ic. Dnsdagen efter Vor Frue Dag purificationis efter Kongens Befaling paa Tersore Mark vare forsamlede og havde stæbnet did Jorgen Henningsen (Dvitzou), Landsdommer i Fyen, og Sandemænd i Skambyherred om Markeskjellet imellem Tersore og Bogense Marker ic. Bed hvilken Leilighed da ogsaa et Thingsvidne af 1501 over en Laughævd, som Prioeren i S. Hans Kloster havde taget over Tersore paa Antvorskov Klosters Vegne, blev fremlagt (Vipl. Lang.); jfr. 1501.

S. A. var der Herredag i Odense i Sept. (Hy. Pag. 1406, jfr. N. D. M. 2 Pag. 254); men der blev endnu Intet afgjort om Kongevalget.

S. A. vare Rigsraaderne sidst i Nov. forsamlede i Odense og sendte derfra Knud Gyldenstjerne, Electus til Odense, med 7 Andre, som deres Befuldmægtigede, til Hertug Christian i Kolding, for at underhandle om Villkaarene for hans Udvælgelse til Konge (N. D. M. 2 Pag. 254-56).

1534 da Grev Christoffer sidst i Juni paa Kong Chr. 2dens Vegne havde gjort Indfald i Sjælland, og Borgerne og Bønderne gif ham tilhaande, valgte den jydske Adel den 4 Juli i Nye og den fynske Adel den 9 Juli, med Biskoppen, Knud Gyldenstjerne, i Spidsen, i Hjallesø: Dalum Kirke 1)

1) Som laa i Hjallesø By, Dalum Sogn, hvar nu Sognets

Hertug Christian (den 3die) til deres Konge (Hv. Pag. 1404. Grevesf. Pag. 16-19). Nogle faa Dage efter faldt Borgere og Bønder i Fyen til Kong Chr. 2dens Parti (Hv. Pag. 1428. Grevesf. Pag. 19), og nu plyndrede Borgerne fra Svendborg og Odense alle Herregaardene omkring paa Landet (f. Ex. kort efter 10 Juli Rassebølle (Grevesf. Pag. 20), for Aug. Nygaard (Pag. 21) *ic. ic.*). Dog gif det ved denne Leilighed meest ud over Bispen, Knud Gyldestjerne, fordi han havde loffet Kong Chr. 2 i Fængsel og nu atter var Formand ved Hertug Christians Valg (*ibid.* Pag. 20). Efterat have indtaget hans faste Slot, Ørkel, ved Svendborg, beleirede de nemlig Bisperesidenten i Odense, som den Tid laa, hvor Frotenklostret nu ligger; betjente sig derved af S. Albani Kirke, samt af andre nærved liggende Baaninger som Blokhuse, for derfra at besyde den, indtil nogle af dem paa en Raad kom over Grabene, hvormed den var befæstet, fyldte Porten med Tjære og Hamp, som de antændte og derved sprængte, og plyndrede og ødelagte derpaa Gaarden, ligesom strax efter Næsbyhoveds Slot ¹⁾ (Hv. Pag. 1428. Grevesf. Pag. 19, 22, 23. B. N. 1 Pag. 44, 88). Ligesom en Skræder fra Odense, ved Ravn Henrik Skræp, ogsaa med sit Anhang voldgjestede Da-

Stole ligger (Atl. 6 Pag. 539), og som blev nedbrudt efter Reformationen og Sællusgaard af dens Stene opbyggt (Atl. 3 Pag. 472).

- 1) Fra hvilken Tid Landmændene, som forhen havde boet paa Næsbyhoved, maatte erplaae deres Polig i S. Hans Klostet, heraf Lænet siden ogsaa fik Ravn. (B. N. 1 Pag. 46).

lum Kloster; og mener man, at Skræppestrædet i Odense endnu af ham skulde bære Ravn, formodentlig fordi han der havde boet og ved denne Leilighed havde gjort sig berøgtet (Brevef. Pag. 23 = 24). Nu spillede altjaa Greven Mester i Landet. Bispens, Knud Gyldenstjerne, blev affat og den svenske Erkebisp, Gustaf Trolle, i hans Sted d. 1 Aug. til Landets Biskop bestilket (ibid. Pag. 33). Men først i samme Maaned sender Hertug Christian Tropper til Fyen, der indlægge sig en Seier paa Faberskov Banker, og nu gaaer atter Landet ham tilhaande; blot Odense By sætter sig til Modværge, hvorfor den ogsaa plyndres, og mange af dens Borgere dræbes (Hv. Pag. 1429. Brevef. Pag. 25 sq., 29 = 30), ligesom ogsaa Besætningen i Nyborg forstærkes. Men Greven kommer i Sept. med nye Tropper til Fyen, Nyborg overrumplet, Skat lægges paa Bønder (Brevef. Pag. 34) og Kjøbstæder i Sept. og Oct., og Odense Provst, Mester Anders Glob, opkræber samme (Pag. 36). Odense By (som i denne Feide ikke mindre end 3 Gange blev plyndret og mishandlet. Atl. 3 Pag. 433) maatte saaledes betale en Sølvskat af 2000 Pood Sølvs (Brevef. Pag. 35), og Byens Klostre bleve heller ikke glemte. Saaledes maatte f. Ex. S. Knuds Kloster først udrede 800 Pood Sølvs til Greven, derpaa 1000 Mark dansk og endelig sende ham alt Guld, Sølvs og andre Klendier, som i Domkirken fandtes, paa 4 Sølvkalle nær (D. M. 2 Pag. 68). Paa Adelen behøvedes derimod ingen Skat at lægges; thi hos dem tog man Alt, hvad der foresandtes.

S. N. udstædedes der et Skoubyherreds Thingsvidne:

at Hr. Severin Nielsen, Subprior i S. Knud i Odense, gjorde sin Løg paa Laghævd og indvorbode Sørslef Præstegaard (som Iaa) i Hemerslef, og at fornævnte Præstegaard og Grund er rettelig S. Knuds Kirkes Præstegaard og rettelig tilhører S. Knuds Kloster i Odense med al sin Tilliggelse (Act. publ.). Hvorimod den geistlige Fordebog af 1571 omtaler et Laughævd, som S. Knuds Prior 1534 gjorde over Præstegaardens Jord og Tilliggelse med et Enemærke, kaldet Lundeløffe, for aarlig Afgift af 4 Ortug (3: 6 Ld.) Byg til S. Knuds Kloster.

S. A. udstæder Fru Else Pedersdatter, Hr. Thomas Nielsens Enke til Løgtvedh, sit Gjenbrev (3: Reversal) til S. Knuds Kloster paa en Jord og Grund i Odens i Pugestrædet, Besten næst den Gaard, Hr. Jep Gomejen sidst iboede, og Østen næst Klostreks Huus, som Karine Faers nu boer; hvilken var tilstaaet hende i Leie paa hendes og hendes Børns Livstid (Chr. Pouels. Reg.). Formodentlig er dette den samme Fru Else Thot (Datter af Peder Nielsen Thot til Løgtved og Allmerup og Fru Ide Nonnow), som ligeledes havde udstædt et Bekjendelsesbrev (hvis Aarstal dog ikke anmærkes): at hun ingen Aet havde i de 4 Orter Byg, som aarlig gif af Nykkebygaard til S. Knuds Kloster (Chr. Pouels. Reg.). Hun havde været Dr. Dorotheas Hofmesterinde og var først gift med Claus Krumedige og derpaa med Thomas Nielsen Lange til Lydom og levede endnu 1546 (Aftstykk. Pag. 19).

S. A. Brev Christoffers Brev af 1 Aug.: at Priorren og Capitelsbrødrene i S. Knud skulde annamme den gode Herre Bisp, Gustav Trolle, Erkebisp i Sver-

rig, til deres rette Biskop og Prælat i Fyen under deres Privilegiens Fortabelse (D. M. 2 Pag. 68).

S. N. udstædedes Odenseherreds Thingvidne: at Prior C. Pouelsen i Odense havde gjort sin Log paa Laghævd og indvordet al S. Knuds Eiendom, Skov, Mark, Ager, Eng, Fiskevand og Fægning i Odenseherred beliggende (Chr. Pouels. Reg.).

S. N. Odense Bythingsvidne: at Hr. C. Pouelsen, Prior i S. Knud, havde gjort sin Log paa Laghævd og indvordet efterskrevne Eiendomme og Aasteder til sit Kloster: Munkemolle med al sin Grund, — al Klosters Eiendom Vesten for S. Claræ Kloster mellem Naen og Vestergade, — al Klosters Eiendom uden den murede Vesterport paa begge Sider ved Gaden, — al Klosters Eiendom fra det Stræde, Hr. Knud Berthelsen iboede, og indtil Hans Martenssens Alhuus paa begge Sider ved Yngestrædet, samt Skolen med den Hauge, derhos ligger, — og al Klosters Eiendom i Vestergade og mellem Graabrødre Stæntestræde og Dievelsrækken (Lang. Coll.). Derhos hedder det ogsaa i Chr. Pouelsens Register: at Prioeren s. N. Mandagen efter Guds Legems Dag gjorde Laghævd paa al den Eiendom, S. Knuds Kloster havde i Odense By, og paa Munkemolle — og paa Klosters Eiendom og Hauger uden Moglebro, og paa Klosters Løkke mellem Naen og Cibystræde, og paa Klosters Eiendom fra Vandbeden og til Østebæk, og paa den Holm, Sylvester Skriver haver af Klosteret, og paa de gamle Veergrave ved begge Ender, med flere Eiendomme, som bemeldte Laghævds Brev udviser. Derimod bevidne

s. N. Per (By) Skriver og Raadmændene, Hans

Skriver og Gregers Hansen, med flere: at paa Odense Bything fremstod Ræmneren, Hans Lauritzen, og tog Thingsvidne paa et Laughævd, han tog paa Byens Aasteder og Eiendomme, nemlig: Munkemølle og dens Jord (som altsaa Byen ligesaavel havde Ret til som S. Knuds Kloster), — den Gaards Jord, Oluf Werkmester paaboer, Sønden ved Nedergade, — Jorder og Hauger udenfor Moglebro, nemlig paa begge Sider af Alveien mellem Veien og S. Knuds Klosters Jord; dernæst mellem Gibstrædet og Frue Kirkes Jord ic. — Jorder Vesten Hjente Mølleedam, — Hjentemølle med Tiliggende, — Østermadh mellem Hjentemølles Udlob og S. Jørgens Jord langs Naen, — Odense Byes Skibsvei, — Ellemoseaa, — Odense Skibshavn ud til Midstøvs Gab og — Odense Skibsmæe indtil Nordrop (D: Bistorsups) Skjel (Uttstykk. Pag. 71-73. Hvor ved samme Leilighed ogsaa Christiern Skriver, Foged paa Probstegaarden, og Timme Lindegaard til S. Jørgen omtales).

S. A. blev Andreas Bertoldi udvalgt til Gvardian i Odense Graabroedrekloster (S. R. D. 5 Pag. 526).

S. A. stjoder Prior og Convent i Prædikebroedrekloster i Odense til Per Bager, Borger sammesteds, en Klosters Jord, Grund og Eiendom, Sønden op til Klosterkirkegaarden (Reg. Bøsf.).

S. A. opholdt den forrige Odense Bisp, Beldenak, sig i Lybeck og kaldte sig i et Brev til Esge Bilde: *Episcopus Ottoniensis & postulatus Strangnensis* (N. D. M. 7 Pag. 40).

S. A. var Hans Skriver Raadmand i Odense

(Birch.), hvorimod Per Skriver efter det ovenanferte Document maa antages for Byskriver.

1535 d. 20 Jan. faldt Kong Chr. 3dies Tropper ind i Fyen (Hv. Pag. 1444. Grebef. Pag. 39), og d. 20 Marts vinder hans Feltherre, Rankou, den første Seier paa Grevens Høie i Fjellsted Sogn (Grebef. Pag. 39); og nu maa Landet hylde ham, og i den Anledning allerede d. 22 samme Maaned Borgemeesteren, Michel Mule, og Raadmændene, Hans Friis og Gregerø Hansen, af Odense paa Borgerkabets Begne udstæde deres Forpligt til Kong Chr. 3 (Grebef. Pag. 42, 94), ligesom d. 26 Marts Prioren i S. Knud, Hr. Christiern Pouelsen (Topogr. Saml. i Geh. Arch.) og d. 5 April Formanden i S. Hans Kloster i Odense, Hr. Hans Laurentsen, paa menige Conventbrodres Begne (Grebef. Pag. 103). Men Greven sender nye Hjelpetropper, der udplyndre Odense, mishandle Adskillige, lade en fornem Borger, Hans Høyer, hals hugge og pine Præsten, Hr. Hans, i Svanninge paa den 1504 nedbrudte, men formodentlig igjen 1512 opbygte Probstegaard (Hv. Pag. 1445. Krag Pag. 93. D. M. 4 Pag. 45 sq. Grebef. Pag. 45=46). Den 21 Mai brugte den nye fynske Bisp, Gustav Trolle, der havde opslaget sin Bispereidents paa Kjarstrup paa Laasinge, sin Indflydelse hos Greven, til at forstaaene Jørgen Urnes Gaard og Gods for Udplyndring (D. M. 3 Pag. 80). Men i Ornebjergslaget den 11 Juni gif iffe blot Grevens Magt her i Landet tilgrunde, men der faldt ogsaa begge hans Hovedansørere, Greverne Johan v. der Høya og Nicolaus v. Tellenborg, og bleve i den midterste Gang af S. Knuds Kirke

begravne (Hv. Pag. 1447. Grebef. Pag. 58), men ved Reparationen 1750 henslyttede til den Valkendorffske Begravelse i den nordre Gang, hvor deres Levinger endnu 1811 i en Trækiste opbevaredes; ligesom den Table, der i bemeldte midterste Gang paa den øverste Pille af Fruentimmerstolene var ophængt over deres Liigsteen (hvis Inscription læses i Marin. Dan. 1 Pag. 220, og som man har i Kobberstik af Bircherød), ved samme Leilighed blev henslyttet til Graabrødrekirke, men deres Liigsteen, som laa forved Prædikestolen, tæt ved Christian Hamans Steen, der hvor Gangen dreier om til den lille Mandsgang, derimod omhugget og forandret. Forresten tiltrak 1811 især det ene af disse Grevers Hoveder sig i cranioskopist Henseende enhver Nyndigs Opmærksomhed, da det bagtil paa begge Sider havde en betydelig oval Concavitæt paa det Sted, hvor efter Gall Eftertænkingsorganet i en betydelig Grad pleier at protuberere; saa at man altsaa let kunde fristes til at troe, at dette Hoved maatte have tilhørt Greven af Hoya, hvis Ubetænksohmhed styrkede hans Lykke i Sverrig, og hvis Fremfusenhed paa Ornebjergget maaskee spildte Lybekkerne en formodentlig ellers ifkun lidet tvivlsom Seier og derhos kostede ham selv Livet.

S. N. og strax efter Ornebjergslaget blev Odense By 3die Gang plyndret af de Kongelige (Hv. Pag. 1447. Grebef. Pag. 62. Helvaderus siger, at det skete den 9 Juni, hvilket formodentlig skal være den 19). Skræderen Skrap, der havde plyndret Dalum Kloster, blev halshugget (Grebef. Pag. 77), ny Solsskat blev Byen paalagt (Pag. 111=12). Den i Slaget fangne

Bisp Trolle døde af sine Saar, og Knud Gyldestjerne blev paany indsat til Biskop i Stiftet (Hv. B. Kr. Pag. 44), og d. 3 Juli maatte det hele Land sende Deputerede til Odense, for at hylde Kong Chr. 3 paany (Greves. Pag. 77, 111. Hv. Pag. 1451).

S. A. maatte Erik Arumedige, som var forlænnet med S. Hans Kloster (eller det forrige Næsbyhoveds Læn), udruste 4, men S. Knuds Kloster derimod 6 Heste til Landets Tjeneste (Greves. Pag. 115).

S. A. maatte Landsdommeren i Fyen, Werner Berthelsen Svale til Bisberg (andre Steder skrives det uden Tvivl rettere Bisbo, nemlig en nu afbrudt Herregaard i Gamtofte Sogn. Atl. 6 Pag. 659), udruste 1 Hest af sin Gaard (Greves. Pag. 114).

S. A. fik Prioeren i S. Knud Kong Chr. 3dies Beskjermelsebrev for sit Kloster (D. M. 2 Pag. 68), nemlig saavel for Klosteret og dets Prior som for dets Præster og alle Klosterets Tjenere (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. i Sept. blev der holdt et Franciscanercapitel i Odense (S. R. D. 5 Pag. 526), og f. A. blev ogsaa i Byens Graabrødrekirke den Onsdagen efter Kyndelmisje paa Sandholt afsøde Ridder, Peder Lyffe til Hverringe, begravet (Birch.), hvis Liigsteen er tegnet af Abildgaard, jfr. 1536.

S. A. fik Niels Steen Folgebrev til Bønderne, som tjene til S. Jørgens Gaard udenfor Ottense (Cane. Reg.), hvormed han altsaa den Tid maa være bleven forlænnet.

S. A. fik Borgemeester og Raad i Odense Kong Chr. 3dies Brev om at sende saameget Ol som muligt til Flaaden ved Nyborg, da han ellers saae sig nødt til

at lægge Folket paa samme ind hos dem i Qvarteer (Canc. Reg.).

1536 fik Chr. 3dies Dronning, Dorothea, til Livgeding Næsbyhoveds Slot og Læn (hvor den s. N. afrode Claus Daa var hendes Lænsmand. B. N. 1 Pag. 47), Tranekjær Slot og Læn, Bispegodsset paa Lavind, Rudgaard, Kjærstrup med det øvrige Bispegods paa Taasinge, samt Odense og Svendborg (B. N. 1 Pag. 47). Hvorefter man skulde troe, at hun først d. 30 Nov. eller S. Andreæ Dag havde faaet sig dette Livgeding anvist. Men derimod strider en kongl. Befaling af s. N., i Følge hvilken Electus af Odense skulde udgjøre 20 Mand til Norge, S. Knuds Prior 2 og Dronningen af hendes Slotte 30 (Canc. Tegn.). Thi uagtet jeg ikke veed Datum af sidstnævnte Befaling, saa vide vi dog paa den ene Side, at Electus i Fyen, eller Knud Gyldenstjerne, allerede blev arresteret i Aug., og paa den anden Side, at Dronningen ikke kunde faae hans Bispegodser, forinden disse vare ham fratagne).

S. N. saasnart Kjøbenhavn omsider d. 29 Juli efter et Mars Beleiring havde overgivet sig, og hele Landet saaledes var i Kongens Haand, lagdes der ogsaa uførtøvet Haand paa Reformationsværket; og allerede i næste Maaned bleve saaledes alle Nigets Bisper fængslede. Og saaledes blev ogsaa den sidste catholske Bisp i Odense, Knud Gyldenstjerne, i August Maaned fængslet; dog ikke i sin Bisperesidents (som Atl. 3 Pag. 452 siger), men derimod af Lænsmanden, Claus Daa, arresteret, som han gik ud af S. Albani Kirke, og siden til Bordingborg transporteret (Hv. Pag. 1488. Arag

Pag. 153). Hans store Eiendomme, som opregnes hos Hv. Pag. 1489, bleve confiskerede (Hv. l. c. og Pont. 2 Pag. 893), og han beholdt af det Hele blot Waargaard tilbage (Pont. 2 Pag. 891. Hv. Pag. 1493). Men den gode Hvitfeld feiler ved at opregne denne Gaard blandt hans Bispegods; thi den laa ikke i Fyen, men i Bendshøvel. Og at det skulde have været en Gave eller en Gratistforlæning af Kongen, synes ogsaa at være urigtigt, eftersom det hedder, at Knud Gyldenstjerne, som den Tid skrev sig til Estrup, og det endda først 1553, indløste den fra Jver Lykke og altsaa blot som Panthaber blev med samme forlænet (Atl. 5 Pag. 384). Kongens Besvælinger mod denne Bisp ere forresten indførte i N. D. M. 3 Pag. 26-27, og man har endnu af 6 Dec. f. A. et kongeligt Rescript til ham: at efterdi kongl. Maj. nu haver ladet annamme Fyens Biskopsdom til Kronen, da bepligter Hans Maj. sig til gode Nede aarligen at betale de 500 rhinske Gyldens Rente, som Hr. Knud Gyldenstjerne pleier aarligen at give den gamle Biskop, Jenns (Weldenat), udi Lybeck af samme Fyens Biskopsstigt. **Dat. Hafn. S. Nicolai Dag (Dipl. Lang.).**

S. A. Dog Reformationen indskrænkede sig ikke blot til Biskopperne, men udstræktes ogsaa til Klostrene; thi, som det hedder i en gammel Krønike, alle Tiggere, saasom Dominicanere, Franciscanere ic. bleve forjagne af deres Klostre i Danmark og sommestedes hode (o: truede), slagte og dragne af Lutheranerne, og meeste Deelen taget fra dem deres Tingest (hvorved dog neppe Andet end Ting eller rørligt Gods bør forstaas) og deres Klostre nedbrudte (Bl. S. 1, 2, 173).

Derimod blev S. Hans Kloster endnu den Tid ikke, som saamange andre, seculariseret (V. Müller Pag. 25), og heller ikke S. Knuds; hvorfor disse Klostre ogsaa der i Byen vare de eneste, der s. A. bleve skrevne i Solskat: S. Knud nemlig med 4 Mk. og S. Hans med 1 Mk. (Canc. Tegn.); en Solskat, der imidlertid for Byens Klostre er saa ubegribelig ringe (da Byen selv svarede 2000 Løb i Solskat), at man næsten skulde troe, at der i Afskriften manglede et, om ikke to, Nuller bag ved hvert af disse Tal. Forresten blev S. Knuds Kloster endogsaa paa en vis Maade protegeret; thi

s. A. udstædedes Kong Chr. 3dies Brev: at da han erfarer, at S. Knuds Klosters Tjenere ere blevne ulydige og ikke ville give deres Landgilde og derhos lade dem finde fortrædelige med deres Pløining, Ægt og Arbeide, især siden nu en Deel af Klosters Gods er solgt og pantjat; saa beder og strængeligen byder han, at de ligesom hidtil skulle give Prior deres Landgilde og Sagefald og Gjesteri, samt være ham hørige og lydige med Pløining, Ægt og Arbeide (Chr. Pouels. Reg.). Derimod plagedes Klosteret igjen paa mangehaande andre Maader. Thi

s. A. maatte Prioren i S. Knud af sit Kloster betale 4000 Løb Sølvs; og forat udrede samme des-snarere, fik han Lov til at sælge en Deel af Klosters Gods, NB. til Riddermænd og Adel (Greves. Pag. 112. Chr. Pouels. Reg. og ovenansførte Artikel). Og da der blandt det til Myntmesteren indleverede Sølvs efter Fore-givende var vndt Sølvs og forgyldt Kobber, idet der, paa Grund af et forgyldt Kobberbillede paa 30 Løb,

manglede Udskilligt, maatte han endnu derfor betale 500 Løb Sølvs i Nabød (D. M. 2 Pag. 68-69), som den kongelige Rentemester, Reinhold Junge, efter Priorens Forklaring gjorde sig til Fordeel, eller efter hans egne Udtryk: „skjal fra Kongen, og som ikke kom i hans Regnskab, ei heller jeg kunde faae hans Qvittanze for. Og blev han siden sat i Taarn og Fængsel for stort Tyveri, baade for den Sag og for andre flere, han gjorde imod Kongen“ (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. Kong Chr. Idies Brev til Prioren i S. Knud om 4 Karle at udgjøre til Skibs med Vaaben og Bærge, Kost og Fetallie i 4 Maaneder (Chr. Pouels. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto om 4 Borgelseier, som skulde holdes i Klostret med 4 Heste (ibid.).

S. A. Ditto til Ditto om 6 Skytter at holde i Klostret en Tidlang (ibid.).

S. A. Ditto til Dito om 2 Karle at udgjøre til Skibs med Vaaben og Bærge, Kost og Fetallie fra Pindsdag til S. Michel (ibid.).

S. A. Michel Lemmermands Gjenbrev til S. Knuds Kloster paa en Jord, Norden op til Hørsetorvet, paa hans, hans Kones og hans Barns Livstid for aarlig Skyld 20 s (ibid.).

S. A. Hans Bangs Gjenbrev om den Besejling, Capitel haver gjort med Knud Gyldenstjerne, Electus til Fyens Stift, om de 2 Gaarde, fornævnte N. G. har belønnet Hans Bang med paa Livstid. Hvorved Hans Bang forpligter sig til at tilbagelevere disse Breve til Klostret, paa det det ikke derved skulde lide Skade (ibid.).

S. A. Vendskerreds Thingesvidue: at Prioren, Chr.

Poulsen, til S. Knud i Odense havde gjort sin Log paa Paghævd og indvordet alt Klosterets Gods i Bendsherred (Lang. Coll.).

S. N. sælger bemeldte Prior til fornumstig Dviinde, Gjertrud Nielsdatter, en Gaard og Grund, som Giorren Vadsker iboer paa Albanistræde, Østen næst op til Sylvester Skrivers Gaard, Sonden op til hans Port, Vesten næst S. Albanistræde, og Norden næst det samme Stræde, som loper mellem Stomagerhuset og fornævnte Gaard (Lang. Coll.).

S. N. døde den strænge Ridder, Hr. Peder Lykke til Hverringe, hos sin Datter paa Sandholt og blev i Graabrødrekirkes Thor under Kong Hanses Steen begravet. Og er hans egen Liigsteen tegnet af Abildgaard; jfr. 1535.

S. N. blev der ad festum Epiphaniæ (altsaa 1537) en Convocats eller Sammenkomst i Odense af en stor Deel dertil forskrevne Geistlige fra Rigets forskjellige Provindser foranstaltet (Canc. Tegn.).

R e t t e l s e r .

- S. 11 L. 26 sidste læs stricte
— 24 — 24 Korupste I. Skrupste
— 33 — 13 lofsogte I. Iagsogte
— 46 — 7 optoged I. optaged
— 57 — 18 -get I. -vet
— 71 — 14 Tag I. Tog
— 88 — 1 Lyufesnoere I. Lyufesnoere
— 91 — 14 hiin I. sin
— 94 — 13 Domina I. Dominica
— 101 — 1 Misericordia I. Misericordiæ
— 123 — 6 Dominica I. Domina
— 144 — 6 en I. ett
— 145 — 7 understod I. unddrog
— 146 — 18 siden I. derpaa
— 147 — 6 Aroed I. Aroed
— 164 — 8 fif, hug I. fif Høg
— 171 — 29 Bæte I. Bæte.
-

B i d r a g
t i l
O d e n s e B y e s
ældre
H i s t o r i e
i
chronologisk Orden
indsamlede
af
Bedel Simonfen.

Andet Bind
a n d e t H e f t e .

Odense 1844.

Trykt i det Hømpelste Officin.

I n d l e d n i n g .

Jeg sluttede det foregaaende Hefte med Reformationens Indførelse i Danmark; og der er vist Ingen iblandt os Alle, der ikke erkjender saavel Reformationens Nødvendighed som dens hoist velgjørende Virkninger (saasom Kirkelærens Forbedring, Præstevældets Tilintetgjørelse, Tænkfrihedens Gjenfødelse, Folkeoplysningens Udbredelse o. s. v. o. s. v.) og derhos med taknemmeligt Hjerte paaafjønner dens Indførelse som en af de største Velgjerninger, der er Danmarks Rige vederfaret. Men desuagtet kan man gjerne have Meget at udfatte paa den revolutionære Maade, hvorpaa den blev indført her i Landet; og da jeg ikke veed, om Sagen nogensinde er

bleven drøftet fra denne Side, anseer jeg det ikke for overflødig, i nærværende Indledning til den nærmest paa Reformationen følgende Tidsalder, at gjøre opmærksom paa Et og Andet, man vel med et Slags Grundfunde have at udsætte, — ingenlunde paa Soranstaltningen selv, men vel — paa Methoden i samme. Og har man da med Sensyn dertil, som mig synes, især at beklage, at saamange uædle LidensFaber i dette Øiemed sattes i Bevægelse; thi man vilde virkelig gjøre Tidsalderen altfor megen Ære, hvis man troede, at det var Overbeviisning om Sandheden, der ledede Mængden; nei! ingenlunde! — Vistnok vare der ivrige og nidkjære Christne, for ikke at tale om rebelige Sværmere, iblandt Reformatorerne; men til disse sloge sig alle de, der kunde have Fordeel af en Statsrevolution og en Kuldkastelse af den bestaaende Tingens Orden; og saaledes var det Misundelse, Hævngjerrighed, Egennytte, Røvgjerrighed og Hersefsyge, ja! endog saa Sandfelighed og Vellyst og alle andre flette LidensFaber, der dreve og, saa at sige, bejælede den største Mængde iblandt dem (jfr. Kolmanns Ref. S. Pag. 220 sq.). Og endstjøndt man vistnok ikke

kan unblade at prise et almægtigt Forsyn, der endog saa
 veed at tvinge de infernaliske Kræfter til at tjene under
 Sandhedens Sane, saa kan man dog ikke Andet end be-
 klage, at slige uærdige Leietropper (jeg kalder dem saa-
 ledes, fordi det var Udsigten til jordisk Fordeel, der løf-
 fede dem) skulde besudle Reformatorerne's rene Hensigter,
 og at disse skulde være nødsagede til at betjene sig af
 saa uædle og saa vanærende Daabensfæller. Fremdeles
 maa man ligeledes beklage, at de danske Agre skulde
 gjødes med Blod, for at kunne frembringe saa velgjø-
 rende Frugter; og det saameget mere, som det er høist
 sandsynligt, at om end Greveseiden med dens Oprør og
 dens fra alle Oprør uadfællelige Rædser end aldrig
 havde været, vilde dog nogle Aar senere Sandheden af
 sig selv og uden al Blodsudgydelse have seiret. Men
 det er saa høist naturligt, at naar først de uædle Lidens-
 skaber, — som oftest ved et ubesindigt Ord eller en
 uforfigtig Tale eller et ubetænksomt Skrift, — ere satte
 i Bevægelse, saa kan den, der fastede den første Gnist
 i Krudtkarren, selv med den bedste Villie, ikke mere fore-
 bygge Eksplosionen, og raader ikke mere for, hvorvidt

Ild og Ødelæggelse ville udbrede deres Rødsler; og det
 saameget mindre, som det ved slige Leiligheder er saa
 høist sædvanligt, at ogsaa udenlandske Magter ville fiske
 i de oprørte Vandene eller vel endog saa, som her var Til-
 fældet, af det svagere Parti kaldes til Hjælp mod det
 stærkere, og at saaledes de Ulykker, det ene Borgerparti
 ikke formaaer at paaføre det andet, paaføre nu de uden-
 landske Tropper dem begge. Dernæst er det ligeledes
 at beklage, at ved denne Leilighed ikke blot saameget
 uskyldigt Blod maatte udgydes, men at ogsaa saamange
 uskyldige Mennesker maatte lide det, som ikke sjældent
 er værre end Døden: nemlig ikke blot de mange uskyldige
 Offre, som Skjebnens Hjul ved enhver Revolution,
 og altsaa ogsaa ved denne, ligesaa fuldt som de skyldige,
 sønderknuser; men ogsaa alle de Krænkelser, Sorhaa-
 nelser, Sorfølgelser, Udsugelser, Udplyndringer, Mishand-
 linger og Plager, dem den hele catholske Geistlighed
 maatte udstaae og lide; og det blot fordi den bekjendte
 sig til den gamle Religion, der nu fulde afsaffes i
 Landet, og enkelte af dens Medlemmer derhos havde
 gjort sig skyldige i svære Misbrug, hvori maaskee den

større Mængde ikke blot var uskyldig, men hvorom den
 maaffet endogfaa tildeels var aldeles uvidende. Srem-
 deles maa man ogsaa beklage, at Reformationens Ind-
 førelse gik saa aldeles hovedfulds for sig; og det ikke
 blot forinden de fornødne Forberedelser fra Regjeringens
 Side i denne Anledning vare truffene, men endogfaa for-
 inden Folket endnu var modnet nok til at benytte dens
 Velgjerninger tilfulde. Thi hvad vandtes der vel i
 Grunden ved alle Greveseidens Ræbster, hvorved Refor-
 mationen ligesom paa en voldsom Maade blev Forsynet
 afstrodfet, uden netop det Samme, som nogle faa Aar
 efter ved Udviklingens jevne og rolige Gang af sig selv
 vilde vare kommet til Modenhed og da ogsaa med langt
 større Overlæg og Besindighed, som til langt rigeligere
 Gavn og Velsignelse, kunde have været afbenyttet? Men
 Menneskene have i Almindelighed, og ved slige Leilig-
 heder fast stedse, et uroligt Hastværk og en stundesløs
 Trang, der ikke tillader dem at oppebie den Tid, da
 Strugterne af sig selv blive modne og, saa at sige, ned-
 falde dem i Skjødets, men stedse foretrække med Livsfare
 at flattrer op i Træet selv, for at losrive de endnu kun

halvmødne Strugter og saaledes at æde sig Døden til i disses usunde Nydelse, medens de, ved at bie nogle Dage eller Uger eller Maanedes længere, med langt lettere Møie kunde have erholdt en langt modnere og sundere Strugt. Derfor er det ligeledes at beklage, at Virkningerne af Reformationen netop derved, i det Mindste fra Begyndelsen af, ikke bleve eller kunde blive saa velgjørende, som de ellers uden Modsigelse vilde være blevne. Thi det var saalangt fra, at Folket ved Reformationens Indførelse var oplyst nok til at benytte dens Velgjerninger tilfulde, at der tvertimod endnu iblandt dets Medlemmer herskede den samme Overtro efter Reformationen, som der forhen havde hersket. Det var kun Kirkens Ceremonier, der vare forandrede; men Oplysningen var derved ingenlunde fremmet. De havde afkastet det fordums geistlige Nag; men de havde ingenlunde dermed tillige afkastet Overtroens Nag; og den saafaldte papistiske Suurdeig gjærede endnu heelt frodigt i deres Gemyt og ontaagede endnu, som forhen, deres Sjæle (jfr. Rohmann l. c. Pag. 226 sq.). Og det var derhos saalangt fra, at det fra Regjeringens Side var truffen

Soranftaltning til at forfynne Folket med det fornødne Antal af retsfafne og duelige Lærere, at det i Almindelighed, — blot under et forandret Navn, — beholdt de famme, det forhen havde havt, og faaledes vel nu havde faaet lutherske Sjælsfjergere i Stedet for de catholske, det forhen havde; men paa Navnet og Ceresmonierne nær var endnu Alting fom før og Geiftligheden i det Hele taget, paa den dem betagne Magt nær, maaskee ikke et Saar bedre, end den forhen havde været (Kohm. l. c. Pag. 208 sq., 225 sq.). Og faaledes var Folket, fom sagt, endnu for lidet oplyst og den nye Geiftlighed endnu for lidet dannet til at Sølgerne for Øieblikket kunde blive faa velgjørende, fom de ellers vare blevne; og der maatte først gaae Decennier, ja! halve Aarhundreder hen, forinden alle de Overilelfer, der vare en Sølge af den voldsomme Gjæring, der havde fremavlet Reformationen, kunde rettes og forbedres; alle de Uretfærdigheder, der i Øieblikkets Hæftighed vare begaaede, i det Mindste tildeels kunde udjevnes, og alle de Scriveringer, den totale Mangel paa Forberedelse til et faa vigtigt Værk havde afstedkommet, lidt efter lidt kunde

afhjælpes. Den gamle og ved alle Tiders Erfaring stadfæstede Regel: at en Statsforandring, — hvis den skal være velgjørende for Landet og ikke være ligesaa skadelig for den ene Salvdeel af Beboerne, som den er gavnlig for den anden Salvdeel, — ingenlunde maa bestaae i en pludselig Sønderbrydelse af de nærværende Former og en Sønderkunselse af den nærværende Slægt (være sig med Hensyn til Liv eller Formue) under sammes Ruiner, men i en gradviis forbedret Regeneration af samme, hvorved de gamle Former lidt efter lidt og, saa at sige, af sig selv eller ved en saa umærkelig Oplosning som muligt gaae over til en med Tidsalderens Forbringer mere passende Form, — var ved den revolutionære Maade, hvorpaa Reformationen var bleven indført, saa aldeles forsømt, at der, som sagt, maatte Decennier og hele Aarhundreder til, for nogenlunde at læge de Saar, Reformationens Indførelse, — der under andre Omstændigheder vilde have været, hvad den ogsaa senere blev, en Velgjerning for Landet, — ved sit pludselige Udbrud havde frembragt. Og selv da disse Saar omsider vare lægte, da cydagede man endelig med

Sorfarbelse, at man, — af blot Iver for at fremstjynde Reformationens Indførelse, — ved den geistlige Indflydelses pludselige og, saa at sige, totale Tilintetgjørelse havde betaget den verdslige Adel den eneste Modvægt, den hidtil i Staten havde havt, og saaledes i Grunden blot ombyttet Præsteaaget mod et maaskee endnu langt sværere trykkende Lag af den verdslige Adel. Og saaledes maa det da til Slutning ogsaa beklages, at den revolutionære Maade, hvorpaa Reformationen blev indført her i Danmark, igjen lagde Spiren til nye Revolutioner i Fremtiden, idet den Uro, som derved, som ved enhver pludselig Omværling, fremavles i Gemytterne, ingenlunde ophører, naar den attraaede Forandring er bevirket, men tvertimod vedbliver at gjære fort i Løvsdom eller at ulme under Afen, fordi man stedsfe føler og maae føle, at den nye Tingenes Orden ligesaa vel (kun paa en anden Maade) er trykkende som den gamle, og derhos nu engang har lært at overskrive det pligtmæssige Maadeholds Skranke, ved med Magt at afskaffe det Lag, man ved Viisdom burde søge at lette. Og saaledes gjorde da ogsaa denne (selv med den nye

Tingenes Orden) utilfredje Solkegjæring atter efter 100 Aars Forløb en ny Revolution fornøden i Danmark, for derved at afkaste det Uheldsaag, hvormed man ved Reformationen i Grunden blot havde ombyttet Præstesaaet. Og skjøndt nu denne attraaede Forandring omfiser ogsaa blev bevirket, saa er det dog derfor ingenlunde sagt, at man selv derved i Tidens Længde blev tilfredsstillt; thi begynder det revolutionære Princip først engang at blive det herskende i et Land, da faaer det aldrig Ende med sammes utaalmodige Ønsker og høirostebe Sorbring, fordi det menneskelige Hjerte i sine bedrageriske Sorventninger i enhver Forandring som oftest ogsaa lover sig en Forbedring (jfr. Pont. An. 1 Pag. 783); og derfor er den ene Revolution ogsaa stedse svanger med den anden og bærer allerede ved sin Sødsel sit evige Foster i sit Skjød. Og dog er det ingenlunde de udvortes Formers pludselige Sønderbrydelse, der gjør eller kan gjøre tilfreds og lykkelig (ja! ikke engang fri, undtagen for de faa Dieblikke, hvori den nye Kjæde bliver smedet og forarbejdet); men det er den udvortes, gradvise Udvikling og den paa samme

grundede succesfulde Modenhed, der af sig selv og uden nogen videre udvortes Hjælp frembringer Regenerationen som en nødvendig Strugt og en udeblivelig Følge; og enhver udvortes Tvang bliver naturligviis unødvendig i Staten, saasnart enhver af dens Borgere saavel har Villie som Evne til at beherske sig selv. Men ingenlunde maa man derhos troe, at denne almindelige Nationalmodenhed allerede er godgjort ved det, at enkelte af Nationens Mænd, saavel i moralsk som i intellectuel Henseende, have opnaaet samme og i deres overdrevne Beskedenhed ansee alle andre for ligejaa modne som sig selv; langt mindre er denne Nationens Modenhed beviist ved det utaalmodige Had til de bestaaende Former og det høirostede Ønske om sammes Kuldkastelse, som enkelte Personer med Hensyn til (formeentligen) mere begunstige Individier, eller enkelte Stænder med Hensyn til (formeentligen) mere begunstige Stænder vel muligviis kunde nære og fra sig igjen til andre forplante; men det er først den fælleds, paa mangeaarig Erfaring grundede, Overbeviisning, saavel hos Folket som hos Regjeringen, at enhver udvortes Tvang fra Tid til an-

den alt mere og mere bliver overflødig og unødvendig, det er denne Nationalmodenheds gyldne Sorbud og velsignelsestrige Morgenrøde, hvis Stembrud hverken ved utaalmodige Ønsker eller højrøstede Sorbringer, hvis den skal blive til Velsignelse for Landet, lader sig fremskynde eller fremtvinge; ligesom det heller ikke er enkelte Personer eller enkelte Stænder, men hele Folket og dets Regering, hvis fælleds Samvirken til dette store Formaal omfader (ved Hjælp af hensigtsmæssige Opdragelses- og Underviisningsanstalter, practiske Forberedelses- og Velfesinstituter, borgerligt Repræsentationsystem og raadgivende Stænderforfatning) bevirker, at disse udvortes Tvangsformer vel ikke voldsomt brydes, men dog langsomt løses og lidt efter lidt af sig selv maae give efter for den indre Udviklings stedse tiltagende Kraftfylde, ligesom Knoppens Sylstersvøb lidt efter lidt maae udvides og aabne sig for det med uimodstaaelig Magt fremskyndende Blæmster. Enhver anden Fremgangsmaade, dens Øiemed være nok saa ædelt, dens Formaal nok saa glimrende og dens Sorventninger nok saa tillokkende, bevirker kun indvortes Usamdrægtighed og Tvedragt, par-

riel Opløsning og almindelig Slappelse og giver omsider (hvad enten det saa skeer paa den ene eller den anden Maade) Landet til Priis for udvortes Voldsmands Umnaasjelser. Og derfor kan jeg ogsaa, — da 30 Aars Erfaring ingenlunde har formaaet at rokke min Erkjendelse, — med fuld Overbeviisning slutte nærværende Indledning med de samme Ord, med hvilke jeg for 30 Aar siden begyndte min Forfatterbane:

Borgerfandragt! — Almeenaand!
 Blomstre Du blandt Rigets Stænder!
 Du er Bæltet om Thors Lænder,
 Du er Hamren i hans Haand.
 Doves Du i Krigens Larm,
 Slevs Du i Livets Dvide,
 Da er Bæltet bristet om Thors Lænder,
 Da er Hamren vrjstet af hans Hænder,
 Da er Rigets ypperste Kæide
 Sunken fra vor Barm.

Esvedgaard, den 28 Decbr. 1843.

Vedel Simonsen.

1537, eller Aaret efter Reformationens Indførelse i Danmark, udgik der en kongelig Bestemmelse for, at Præsterne i Fyen ikke til deres Bisp skulde svare Mere end 4 Mk. i hospitalitas (∴ et Slags Gjesteripenge) og slet intet Korn in subsidium (∴ til Hjælp for S. Knuds Kirkes Bygning). Hb. Pag. 600, jfr. 1523.

S. A. udstedte Kongen i Odense anden Onsdag efter Pindse sin Stadfæstelse paa sin Faders Bestemmelse om hellig Kors Alters Jorder i Alsens (Aftstykk. Pag. 138).

S. A. Mandagen efter S. Michel bekræfter Kongen i Aahus Borgemeister, Raadmænd og menige Borgere i vor Kjøbstad Othense deres Privilegier (Dipl. Lang.).

S. A. udsteder Kongen den 30 Novbr. i sin Kjøbstad Othense sit aabne Brev: at efterdi Jørgen Grefve udi Brolle haver nu „talitt y va ar Myndhe“ for det Herredssjæl, Sandmænd i Odenseherred og Baagherred gjorde imellem fornævnte Herreder, „da have vi nu undt og givet forte Jørgen Grefve sin Opreisning igjen, at han maa stande i Loug og Loug med hver Dannemand og ei være Mand desværre (∴ mindre Mand) i nogen Maade.“ (Dipl. Lang.).

S. N. døde den afstedigede Odense Bisp, Jens Anderssen Beldenak, i Lybeck, men havde nogle Aar forud ladet sit Epitaphium i St. Knuds Kirke ophænge paa den Væg, som vender ind imod Gymnasiets theologiske Læresal (Marm. Dan. 1 Pag. 216. Pont. 2 Pag. 417, 3 Pag. 231. J. Müller Pag. 77). Om det af ham ved S. Knuds Kirke stiftede Vicarie see Gl. Saml. 1, 2, 8.

S. N. blev den forrige Odense Bisp, Knud Gylbenstjerne, løsladt af sit Fængsel, imod at reversere sig til at være Kongen tro og ikke mere at stræbe efter sit forrige Embede (Pont. 3 Pag. 231).

S. N. blev Mag. Jørgen Jensen Sadolin kaldet til den første evangeliske Superintendent i Fyen (Bloch 1 Pag. 7 og Krag Chr. 3 Pag. 172, som kalder ham Jørgen Biborg) og dertil i August s. A. indviet (Hv. Pag. 1496). Hans Fader var Sadelmager i Biborg, hvorfra ogsaa hans Tilnavn hidrørte (D. Mag. 1 Pag. 90).

S. N. fik Prioren i S. Knud den kongelige Rentesmester, Mester Anders Globs, Dvittang for at have indbetalt den Præsterne i Fyen paabudne Solvskat, som han havde oppebaaret, og som til den Tid beløb sig til 774 Lød Solv og 1804 Mk. rede Penge (D. Mag. 2 Pag. 69).

S. N. Nogens (Raads) Stadfæstelsesbrev paa 5 Laughævd, S. Knuds Klosters Prior havde gjort paa Munkemose, Særstef Præstegaard, Munkemølle, al Klosters Eiendom i Odenseherred, samt Ubberrød Skov og al Klosters Eiendom i Bendsherred (C. Pouels. Reg.).

S. N. testamenterede Hr. Mogens Bille til Svandholm S. Hans Kloster i Odense, hvor han udvalgte sit Leiersted for det Alter, hans Moder (Fru Ane Gyldestjerne, jfr. 1321) der havde stiftet, 100 Mk., sin Korrisk med Tilbehør og en Hest med Sadel og Bidfel; til de Fattige i Odense 50 Mk. danske; til hver Præst i S. Hans Kloster 5 Mk.; til huusarme Folk i Odense 100 Mk. (D. Mag. 6 Pag. 50); til sin Søsterdatter i Claræ Kloster i Odense 50 Mk. i kjøbenhavnste Skillingen og det Psalter, han daglig læste paa; til sin Broderdatter i Odense, Ane, Knud Billes Datter, 20 Mk. Penge, og til sin Frænke, Jomfr. Ane Nielsdatter i Odense, 1 Henricus Nobel (ibid. Pag. 51); samt ligeledes til S. Claræ Kloster i Odense 1 Pbd. (3: 4 Tønder) Malt, 1 Pbd. (3: 4 Tønder) Meel og 10 Eider Flest og til Graabrodrerkloster ibid. ligeledes (l. c. Pag. 52).

S. N. døde Claus Bryske, Eilers Son, af Dalund, som faldt i en Duel i Nyborg og blev i S. Hans Kirke i Odense begravet (Atl. 6 Pag. 597. P. Müller Pag. 38).

S. N. synes Hr. Anders Noed, der tillige var Provst og en stor Befordrer af Reformationen, at have været Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Odense og at være død 1552 (Bloch 1 Pag. 737).

S. N. døde Borgemeister Mikkel Mule i Odense og blev i Frue Kirkes midterste Gang begravet under en Liggsteen, som er kobberstikken i Nyerups antiq. Reise Pag. 83; jfr. Giesing 2, 1, 132.

S. N. var Claus Johannis eller Ole Hansen, der først havde været Dr. Christines Cubicularius og der-

for kaldtes Oluf Hammersvend, Borgemeſter i Odense; hvilket han blev, efter først i 6 Aar at have været Raadmand, 1535 og var det til ſin Død 1553 (Birch.).

S. N. og indtil 1540 var Anders Emmichſen til Steensgaard Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450) eller Hovedsmand paa Næſbyhoved (B. N. 1 Pag. 46-47).

S. N. maatte Odense By paaſyn betale 2000 Løb Solv i Skat (Grevef. Pag. 112).

S. N. fik Dirik Lbizon Folgebrev paa Biſcopſtorp By i Nyborg Læn, ſom før laa til Fyens (Biſpe) Stift (Canc. Reg.); alſaa uden Tvivl Biſkorup i Frue Sogn ved Odense.

S. N. flyttede Pontoppidanernes Stammeſæder, en Bonde fra Naby, til Odense (Blodh 1 Pag. 390. Biesſing 2, 2, 141, 184), købte Klingenberg og ernærede ſig og ſine Sonner, ſom han ſatte i Odense Latinskole, ved ſit Slagterhaandværk (jfr. N. Nabyes S. Hiſt.).

S. N. et Thingſvidne fra Biſpenbjerg Birkething S. Bartholomæi Apoſtels Dag angaaende en Ager paa Skalbjerſk Mark; i hvis Slutning Michel Perſen (dog vel ikke Aſlei? jfr. 1539) i Odense nævnes (Dipl. Lang.).

1538 udſteder Kongen fra Odense ſin Stadſættelſe paa Hjerteminde Privilegier (Aſtſtykk. Pag. 151).

S. N. var der Herredag i Odense, hvorpaa Kirkeordinantſen blev ſamtlykt og paa Danſk udgivet, ſamt flere priſelige Ting udrettede (Hv. Pag. 1503. Atl. 3 Pag. 432).

S. N. holdtes der en Forſamling i Odense Sortebrødrøſtkloſter af Superintendenten, Jørgen Sadolin, og

flere Adelsmænd for, efter Kongens Befaling, at forfare Landets Leilighed saavel i Kjøbstæderne som paa Landet (Atl. 6 Pag. 591. Daug. Pag. 306).

S. N. fik Christian Pedersen Kongebrev paa det Vicarie i Ottense, som Biskop Jens Andersen, hans Morbroder, havde funderet af sit eget Kjøbegods (Canc. Reg.; jfr. Gl. Saml. 1, 2, 8).

S. N. forløbe Nonnerne paa een Gang S. Claræ Kloster, hvilket Kongen skjenkede de Geistlige saaledes, at ikke Superintendenten, J. Sabolin, alene, men ogsaa Sognepræsten og Capellanen til S. Albani og en Lector Theologicæ skulde dele denne Bolig imellem sig (Pont. 3 Pag. 234. Bloch 1 Pag. 7, 268, 595. Atl. 6 Pag. 590). Andre paastaae, at Kongen ogsaa i dette Aar tilstod Skolemester eller Skolens Rector fri Bopæl i og af det sequestrerede S. Claræ Klosters Baaninger; jfr. 1577.

S. N. kom kongl. Befaling: at Prioren og Brødrene i S. Knud for Kongens Bøns Skyld skulle unde Borgemeesteren, Hans Friis, i Odense nogle af Klosters Jorder for Jordskyld 2: i Fæste eller Leie (D. Mag. 2 Pag. 69); og S. N. udstedte Borgemeesteren, Hans Friis, sit Gjenbrev paa en Jord, liggende Sonden fra Østebæk, som han fik i Leie af S. Knuds Kloster for 1 Orte Habre aarlig Leie og Landgild paa hans, Husstrues og Arvingers Levetid (Chr. Houell. Reg.).

S. N. kongl. Befaling: at Prioren i S. Knud skulde fuldgjøre den Contract, som han og Mester Sabolin havde gjort om en Læsemester i Odense (D. Mag. 2 Pag. 69=70).

S. N. kongl. Befaling: at Brødrene i S. Knud

skulle rette sig bedre end hidtil efter Kongens (1537) udgivne Ordinants; samt at de skulle lade deres Haar vore og ikke, som hidtil, maatte rage sig en Krone (D. Mag. 2 Pag. 70).

S. A. lode Brødrene i S. Knud sig af Borgemeesteren, Hans Friis, og nogle Adelsmænd udstede et lovsformeligt Bidnesbyrd om, at de af Superintendenten, Mester Jørgen, vare tvungne til at lade deres Haar vore og ikke mere paa Munkeskiis at rage dem en Platte, da han ellers vilde forbyde dem at holde Gudstjeneste (Pont. 3 Pag. 234. D. Mag. 2 Pag. 70).

S. A. lode Knudsbrødrene sig ligeledes af Magistraten udfærdige et Bidnesbyrd (ved hvilken Leilighed det hedder, at Prioren skivd sit Skodt och Skiel (o: forlangte sit Skudsmaal?) paa sine og Capitelesbrødres Begne), at de stedse havde holdt deres Gudstjeneste ordentligt og rigtigt, nemlig Vesper eller Aftenfang, Nattefang og Ottesfang eller Morgensfang, Primen, Terzen, Sexten og Nonen; og det daglig. Dernæst ogsaa dagligen holdt 7 Estermiddagsmeesser: en for S. Knuds Alter Norden for Kirkedøren; en syngende Messe, som kaldes Dronningens Messe, bag Kirkedøren; St. Justini eller Jostes Messe for hellig 3 Kongers Alter, og Vor Frues syngende Messe (under hvilken de ogsaa daglig holdt læsende Messer for S. Knuds og S. Laurentii og stundom ogsaa for andre Kirkens Altre); dernæst daglig Sangmesse for Vor Frues eller, som det ogsaa kaldtes, Frederiks Alter og endelig den syngende Hvimesse (Pont. 3 Pag. 234. D. Mag. 2 Pag. 70=71).

S. A. kongl. Befaling til Prior af S. Knud paa 4 væragtige Karle med Hest og Harnisk at udgjøre af Klostret Niget til Tjeneste (C. Youels. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto om saamange Karle til Skibs at udgjøre, som Klostret pligtigt er (3: 6) med Baa- ben og Bærge, Kost og Fetallie fra Kyndelmisje til S. Michel (l. c.).

S. A. beklager Prior i S. Knud sig paa Odhense Bything, at ham stete Forfang af Odense Borgere paa Fiskeriet i Naen imellem S. Knuds Mølle og Eiby Mølle, og erklærede, at hvo dermed herefter kunde findes, skulde have Hjemgjeld (3: sig selv at takke), om de finge nogen Skade derover (l. c.).

S. A. Odense Magistrats Afkald for Arvingen Thomas Christjensen efter den afdøde Tønnes Jensen, som var Foged i S. Knuds Kloster, for det Gods, han der lod efter sig (l. c.); altsaa en Tilstaaelse, at han havde modtaget, hvad Gods ham i Arv kunde tilkomme.

S. A. Hans Skræders Gjenbrev paa en Jord og Hauge uden Møglebroport, som han, Hustru og begge deres Børn fik i Leie af S. Knuds Kloster paa Livs- tid for 1 Mk. eller 16 s. aarlig i danske Hvide eller den bedste Mynt, som guld og søff bliver i Danmark efter denne Dag (l. c.).

S. A. Sylvester Skrivers Gjenbrev paa en Jord Osten Odense ved Østebæk, nemlig 8 Acre, for 1 Ørte Byg aarlig Leie til S. Knuds Kloster paa sin, sin Hustrues og deres Datters Levetid (l. c.).

S. A. Hans Olsens Gjenbrev paa en Hauge uden Møglebroport for sig og Arvinger mod aarlig Jordskylt 1 Mk. dansk til S. Knuds Kloster (l. c.).

S. N. Jørgen Dvighous Gjenbrev paa et Bør Frues Billede af Steen, som han lod udtage af S. Knuds Kirke paa det Alter, som Bisp Ravne havde stiftet paa den søndre Side af Kirken (l. c.).

S. N. blev Peder Heering sendt til Odense, for at læse Theologie og derved udrydde de papistiske Bildfærelser af Ungdommens Hoveder; og var han saaledes Byens første Rector eller Læsemester, hvad som siden kaldtes Professor Theologiae (Blodh 1 Pag. 268).

1539 var der i Juni Maaned Herredag i Odense, hvor det bestemtes, at da Mynten under Krigen var forværret, saa maatte Ingen løse sit Pant uden i den Myntfort, som han ved Pantsættelsen modtog (R. Hof. Dom. Pag. 51=52). En saare retfærdig Bestemmelse! Ligeledes blev ogsaa paa samme Herredag (om hvilken see Krag Chr. 3 Pag. 195, 199) Kirkeordinantsen udgivet paa Dansk (Krag Pag. 542, 547) ligesom Universitetets nye Fundats (Pag. 209, 701) og Bergværksordinantsen (Pag. 705).

S. N. skjenkede Kongen Graabrødreloster, som nu Munkeene havde forladt, til et almindeligt Hospital for Landet; og det saavel Bygningen som Abildgaarden, Hunnelgaarden o. s. v.; dog Kirken ene undtagen, som overlodes Byen til en Sognkirke for S. Albani Sogn (Hoff. F. 6 Pag. 291=92, 5 Pag. 167; jfr. 1540); idet Borgemester, Raadmænd og menige Sognemænd til S. Albani Kirke i Odense s. N. fik kongeligt Eienbrev paa Graabrødrelosters Kirke som deres rette Sognkirke for Fremtiden. Dat. Ottense Søndagen *vocem jucunditatis* (Canc. Reg. & Mscr. reg. No. 406 fol.). Pontoppidan 2 Pag. 267, som hen-

fører dette Sidste til 1541, siger ligeledes, at S. Albani Kirke befandtes for liden til en Sognkirke, hvorfor Kong Chr. 3 ogsaa henlagde S. Albani Sogn og Menighed til Graabrødrekirke, som efter den Tid snart kaldtes S. Albani og snart Graabrødrekirke, dog som oftest det Første; hvorimod Kongen tillod Prioren i S. Knud at benytte den gamle S. Albani Kirkebygning til en Skole for Byen. Dog kan denne Plan vel neppe være gaaet i Dpfylde, siden Kongen allerede 1542 skjenkede Borgerstabet denne Kirke til Rebbrydelse paa Vilkaar, at Choret's Stene skulde afleveres til Lænsmanden, Taarnet derimod blive staaende ved Magt og Byens Stormkloffe ophænges i samme, samt Kirkegaard den udlægges til Torv for Byen (Pont. 3 Pag. 273. Atl. 3 Pag. 439); hvorfor denne Kirke (eller i det Mindste den vestlige Ende af samme) ogsaa endnu paa Grundtegningen af 1593 (dog uden Taarn) findes afbildet.

S. A. kongl. Tilladelse: at Forstanderen maatte skjøde Hospitalets forfaldne (o: øde) Gods til dem, der vilde bygge og forbedre det (Hoff. F. 5 Pag. 172).

S. A. satte Biskop Sadolin Klage Lauridsen, en reformert (o: lutherisk) Skolemester, ind i Skolen paa Vor Frue Kirkegaard, hvor nu er Klokkerbolig (Atl. 6 Pag. 592; dog jfr. 1531).

S. A. beklædte Prioren i S. Knud efter kongl. Befaling Hr. Niels Bruun til Læsemester i Odense (Blod. 1 Pag. 268-69); jfr. 1538.

S. A. Kongens Brev til Prior i S. Knud om 6 Karle at forstikke af Klostret til Kolding med Heste, Harnisk, Bærge ic. (C. Pouell. Reg.).

S. N. Domprobsten i Viborg, Christjern Persens, Gjenbrev til S. Knuds Kloster i Odense paa en Klostersrets Hauge, Jord og Grund uden Moglebroport for aarlig Jordstyd 20 sj . dansk eller 12 sj . lybst for ham med Hustru og Arvinger til evig Leie (l. c.).

S. N. Peder Hansens Gjenbrev paa en S. Knuds Klosters Jord og Hauge for 12 sj . i aarlig Leie paa sin, Kones og en af deres Arvingers Levetid (l. c.).

S. N. holdtes i Følge Pont. 3 Pag. 237 sq. forst den Herredag i Odense, hvorpaa Kirkeordinantsen eller Anordningen om, hvorledes Kirketjenesten for Fremtiden skal holdes, blev sanctioneret og udgivet (dog jfr. 1538 og Begyndelsen af 1539).

S. N. bleve Odense Bymænd eller Borgere frigivne for at svare Bro- og Toldpenge i Kjertemünde (Birch.).

S. N. døde Michel Pedersen Akelei til Skinnerup (=: Ulrichsholm), som i flere Aar havde været Borgemeister i Odense, og blev i Graabrødrefirke begravet (Marm. Dan. 1 Pag. 226. Atl. 6 Pag. 530), hvor ogsaa hans 1560 afdøde Frue, Magdalene Drage, hviler; og hans Liggsteen haves kobberstukken af Bircherød i Nyerups Reise Pag. 87.

S. N. pantsætter Kongen til Niels Lange for 1000 Joachimédalere (paa 2 Lød Sølv hver) Ducholms Kloster og Odense Kjøbstad. (En Afskrift af Canc. Reg., der i min Excerptbog er overstrøget, formodentlig fordi den uden Tvivl blot med Hensyn til det Første er sand, hvorimod det Sidste vistnok skal betyde, at hiin Pantsætning er dateret fra Odense Kjøbstad).

S. N. var Jorgen Laurtsen stiftet paa Kongens Nætterthing i Odense (i Juni Maaned) og havde i

Nette stævnet Hans Vadster paa Christine Heyns Begne for nogen Arv, hun havde arvet efter Hr. Mads Perssen, som døde her i Otense, og som var hende til-
domt. Og berettede han derhos, at Hans Laurson, som var Hr. Mads Perssens Morbrodersen, havde solgt ham samme Arv, hvilket han med et beseglet Brev fra Mols Herredsthing beviste; hvorhos han meente, at bemeldte Hans Laurson var Mads Perssens næste Arving, hvorefter han i Nette lagde et Thingsvidue af Mols Herredsthing, samt et Stokkenæynd af Hads Herredsthing og et beseglet Brev af Kirkepersonerne ¹⁾ til S. Hans, Hr. Henrik Friis og Hr. Laurus Perssen. Kirksine Heyndth svarede dertil, at hun var Hr. Mads Perssens rette ægte Morbroderdatter og hans rette Arving, og hans Gods var hende tildomt, og meente sig derfor ene at være hans Arving og ingen Anden. Hvorefter der blev sagt for Nette, at eftersom Sagen var tvivlsagtig, skulde der grandstkes i ovenansførte Herreder, om de, der havde vidnet, havde vidnet sandt eller ei; og dersom det befandtcs, at Hans Laurson var Hr. Mads Perssens ægte Morbrodersen, da skulde Jørgen Laurson gaae i Hans Laursons Anpart, eftersom han haver kjøbt ham ud af samme (R. Hof. Dom. 2, Pag. 97-98).

1540 stjenkede Kongen de Fattige i Odense Hospital (eller forrige Graabrødrekloster) saavel Sorte- som Graabrødreklostret der i Byen med alt Tilhørende, samt S. Hans Kirkegaard, det forrige Sygehuus paa denne Kirkegaard og Helliggeisthuset, samt $\frac{1}{3}$ af Svæg-

¹⁾ (Maaskee Kirkepatronerne eller Kirkeværgerne).

tienden i Fyen og paa Laaslug og Langeland (Hoff. F. 5 Pag. 149-50. Bloch 1 Pag. 10). Kongebrevet, der omhandler de forstnævnte Donationer, lyder nemlig som følger: Vi Chr. 3 &c. gjøre bitterligt, at efterat vi nu have begyndt at stifte og fundere et menige (o: almindeligt) Hospital i Ottense, Gud til Ære og fattige, saare (o: saarede), syge og uæle Mennesker til Hjælp, Trost og nødtorftig Underholdning, da skjenke vi nu til samme Hospital: 1) Graabrodrøkloster ligesom Munkene og Brødrene det tilforn havde sidste Gang, de det sluppe; dog Kirken undtagen, som vi have forundt Borgerne til en Sogneskirke; 2) Sortebrodrøkloster med al sin Eiendom og Tilliggelse baade i og udenfor Byen, ligesom Brødrene det havde, der de det nu sidst sluppe; 3) den Sygestue (Helliggeisthuset) paa S. Hans Kirkegaard med al hendes Tilliggelse i og udenfor Byen; 4) Helliggeisthuus ved (By) Thinget ¹⁾ med hendes Tilliggelse baade i og udenfor Byen og 5) Faaborg Kloster med al Tilliggelse saavel i som udenfor Byen. Dat. Ottense hellig Aersdag (Mser. reg. No. 406 fol.).

S. A. skjenkede Kongen Hospitalet Blangsted Hovedgaard med Blangsted Mølle og 2 Gaarde i Kisserup, samt frit Fiskeri (formodentlig i Aaen, dog udenfor Giby Mølle, saasom Fiskeriet i Aaen fra Munkes til Giby Mølle allerede forud var S. Knuds Klosters

1) Det laa nemlig Æsten for Bythinget; thi i et Skjæde uden Aarstal, som Chr. Poulsen's Reg. anfører, omtales Gæde i Nigerslev Sogn, givet til Hellig Gesthuus Kirke i Odense, (som ligger) Æsten fra Odense Bythinga.

Munke bevilget). (Hoff. F. 5 Pag. 167; jfr. Pag. 145, 148, 171).

S. N. udstedte Kong Chr. 3 et Gavebrev fra S. Hans Kloster i Odense (Hof. F. 5 Pag. 148), som han altsaa den Tid endnu ikke kaldte „sin Gaard,“ hvad som senere var Tilfældet.

S. N. i Febr. holdt allerede Kongen Retterthing i Odense (K. Hof. Dom. Pag. 53).

S. N. var Kongen i Odense 4 Uger efter Paaske og affagde der en Dom (D. Mag. 1 Pag. 203).

S. N. Hindskaften holdt Kongen Retterthing i Odense, hvorpaa iblandt flere ogsaa Prior Chr. Poulsen, Borgemeistrene Hans Friis og Oluf Kammervend, samt Raadmand og Byskriver Peder Matsen vare tilstede (K. Hof. Dom. Pag. 57-58).

S. N. udsteder Kongen sit Monopol for Magistraten i Odense: at ingen enten inden- eller udenlandsk Borger ibid. herefter maa udsælge Biin i Pottemaal (men vel i Fade og Amer), Borgemeister og Raad alene undtagne, som skulle holde et almindeligt Biinhuus i Raadstuefjælderen, og der sælge og udtappe god Biin til skjellig Bærd. Dat. Dthense Fredag efter Sondag Exaudi (Canc. Reg.).

S. N. var Bisp Sadolin paa Bispemøde i Kjobenhavn, hvor Anordninger for den offentlige Gudstjeneste bleve truffene (Pont. 3 Pag. 248. Bloch 1 Pag. 8).

S. N. bleve Als og Erø atter henlagte under Fyens Bispestol (Krag Chr. 3 Pag. 222).

S. N. bestiftedes en egen Capellan ved Hospitalet i Odense (Hoff. F. 5 Pag. 172), og saavel Marslef som Birkinde Kirker henlagdes, som Annerer, til Hospitals-

capellanens Underhold (Blodh 1 Pag. 704, 858), idet s. N. de 2 Kronens Kirker Marslef og Birkiude til Odense Hospital paa den Maade annecteredes, at Forstanderen eller Befalingsmanden for samme i Fremtiden skulde have Ret til at bestikke Capellaner for disse Kirker, dog at Hr. Knud Wernerssen, som nu haver Brev paa samme, dem til sin Død beholder, imod deraf til Hospitalet at svare den aarlige Pens, som Erik Krummediges og Mester Jorgen Superintendents Contract derom formelder (Canc. Reg.).

S. N. lod Cantseren Johan Friis til Hesselager i Graabroderkirke lægge en Steen over sin Fader, Farfader, Oldefader og Oldefaders Fader, som tilligemed deres Hustruer der i Kirken laae begravne (Hoff. D. Bd. 1 Pag. 27); hvilken Steen findes kobberstucken af Bircherod i Myerups Reise Pag. 91.

S. N. kom der Kongebrev til Prioren i S. Knud om at levere 20 Hjulbere, 20 Spader og 30 Skovle til Befæstningsarbeidet ved Nyborg (C. Pouels. Reg.).

S. N. Rasmus Nielsens Gjenbrev til S. Knuds Kloster paa en Hange uden Moglebroport paa den søndre Side af Alveien, i Længden 88 M. og i Bredden 65 M., for aarlig Leie 20 p. i danske Album (l. c.).

S. N. Odense Bythingsvidne dat. Flestemandag: at Prioren i S. Knud mødte paa Thinget og gav tilkjende, at han vilde følge Klosters Guds i og ved Odense til Laas; og dersom Noget havde Noget deri at sige, da vilde han pleie dem, hvis Lov og Ret var (l. c.).

S. N. almindelig Stævning paa Klosters Guds i

Odense By og dernæst 1, 2, 3 og 4de Dombrev paa samme (l. e.).

S. N. Odense Herredstingsvidne: at Prioren i S. Knud havde tilkjendegivet paa Thinge, at han vilde følge Klosters Guds i Odenseherred til Laas, som han tilforn havde indvordet med Logh paa Laghest (l. e.).

S. N. Landstingsvidne om det Samme, samt almindelig Stævning og 1, 2, 3 og 4de Dombrev paa samme Guds (l. e.).

S. N. Odense Herredstingsvidne: at Brylle Mænd og Tommerup Mænd efter S. Knuds Priors Foyanstaltning ginge i Vilkaar med hinanden, at de vilde holde Tommerup Skov, som var forhugget og ikke medfaret, ved Magt (o: i Fred) i 10 samfulde Aar (l. e.).

S. N. Dombrev imellem S. Knuds Kloster og Dienns i Wiislof paa Munkeskov i sidstnævnte Sogn (l. e.); og skal formodentlig Dienns betyde den Hr. Jens, som netop da var Sognepræst i Vigerslev.

Omtrent ved samme Tid maa S. Knuds Kloster have solgt noget Guds i Thy; thi (Rigsraad) Niels Lange (til Skjergaard, som døde 1565) udstedte (dog uden at Mæret nævnes) sit Gjenbrev: at have annammet af S. Knuds Kloster alle de Breve, det havde paa det Guds i Thy i Norrejylland, „som vi (o: Klosters Munke) solgte hans Hustrues (Abel Skeels) Moder, Fru Christen Maltis“ (datter Juul, gift med Soren Albertsen Skeel til Holmgaard eller Jungetgaard, som maa have levet 1530=50). (G. Pouels. Reg.).

S. N. fik Christoffer Nielsen Eiendomsbrev paa en

Gaard i Svindborg i Skottergaden ved Stranden, som Hr. Peder Masund (s: Masum), fordem Prior i S. Hans Kloster i Odense, havde forbrudt til Kronen (Canc. Reg.).

S. A. erholdt Jacob Norby paa sin Reclamation nogle Gaarde og noget Gøds tilbage, som hans Husfrues Mormoder, Fru Ermegaard Clausbatter, Johan Frises (læs: Frilles; jfr. 1526) Enke, med hvem der skal svigeligent være omgaaen om samme Gøds, uden Familiens Samtykke havde skjenket til S. Hans Kloster i Odense (Canc. Reg. Pont. 3 Pag. 257; jfr. 1526 og 1466).

S. A. Hans Skriver i Nedergades Revers paa 8 fl. danstes Afgift til Odense Hospital af en Aaallhauge ved Sortebrodrøfløster; samt til ei at afhænde samme Hauge til Fremmede, med mindre det skeer med Forstanderens Bevilling (Hoff. F. 5 Pag. 179).

S. A. (men af hvem eller til hvem, nævnes ikke) pantsættes en Gaard ligeoverfor S. Jørgens Kirkegaard i Odense paa Allgaden og ned imod Sønden (Birch.; men det er muligviis en Forveksling med et allerede under 1502 i det Foregaaende omtalt Skjode).

S. A. var Anders Erichsen Hovedsmand til Næsbyhoved og Jacob Brokkenhuus Landsdommer i Fyen (D. Mag. 4 Pag. 171).

S. A. fik Jesper Daa til Enggaard Kongens Brev: at han og hans Sognemænd skulde beholde deres Sognekirke Sandager udelagt, uforstyrret og uforhindret i alle Maader efter det Brevs Lydelse, som Superintendenten, Mester Jørgen Sabolin, og Lænsmanden i

Odense Læn, Anders Emichsen, dem derpaa givet haver (Canc. Reg.).

S. N. blev Erik Krumedige Vænsmand paa Odensegaard (Mtl. 3 Pag. 450) eller Hovedsmand paa Næsbohed (B. N. 1 Pag. 47), hvilket han endnu var 1541 (Hoff. F. 5 Pag. 69, 187; 6 Pag. 258).

S. N. takker den bekendte Dr. Peder Palladius, i Dedicationen foran sin trykte Oversættelse af Luthers Underviisning om Bonnen, ærlige og velbyrdige Dvinde, Magdalene Michels (∴ den i forrige Aar afsøde Borgemeister, Michel Pedersen Akeleis, Enke, Magd. Drage) i Odense og hendes Son, Knud Michelsen, for de mangfoldige Velgjerninger, de have beviist ham, og især at de bekostede hans Studia og Lærdom ubi boglige Konster udenlands (Gl. Saml. 1, 2, 25 og Nyerups Reise Pag. 88-89).

S. N. i Octob. var Axel Nielsen, kongl. Hoffsunder, skiftet paa Kongens Nætterthing og havde i Nette stævnet Christiern Pedersen, Borger i Odense, for en Hest, han havde affjort ham, og berettede, at da han kjøbte Hesten, syntes den at have en føie Lemmelse (∴ Beskadigelse), hvoraf han befrygtede Hesten at skulle blive fordærvet; hvortil Christiern svarede, at dersom den blev fordærvet af den Lemmelse, vilde han Intet have for den. Desligeste beviiste Axel Nielsen, at Christiern Persen var lovlig stævnet og vilde ei møde; men han selv havde hver Dag budet sig i alle Nette; hvorpaa der blev saaledes paasagt for Nette, at Axel Nielsen var Christiern Persen Intet pligtig, uden denne kom med bedre Bevliisning (K. Hof. Dom. 2 Pag. 118).

1541 udsteder Kongen sit Brev til alle sine fyneste

Undersaatter, hvorved alle Geder, paa Grund af den Skade, de gjøre paa Skoven, formelig gjøres fredløse, saa at Enhver maatte ihjelslaae og dræbe dem (D. Mag. 4 Pag. 287).

S. A. lader Pont. 3 Pag. 267 først Kongen skjenke Hospitalet i Odense det under 1540 omtalte; ved hvilken Leilighed han tillige skulde have skjenket Steenhuset paa S. Hans Kirkegaard, samt (Kloster) Hospitalet og (hellig Geist) Capellet *ibid.* til en Sognepræstidents ved S. Hans Kirke. Men det, Kongen i d. A. skjenkede Hospitalet, var maaskee snarere $\frac{1}{3}$ af Landets Dvægtiende (Hoff. F. 5 Pag. 148=49), Holmeklosters Inventarium (Pag. 167) og Jordskylb af nogle Gaarde i Odense (Pag. 186 sq.).

S. A. kongelig Befaling: at Ingen skal arve Hr. Michel uden Hospitalet (*ibid.* Pag. 169); hvilket dog vist neppe kan være Hr. Michel, Sognepræsten til Albani (Bloch. 1 Pag. 600), der efter al Sandsynlighed neppe kan have levet saalænge.

S. A. befalede Kongen, at Kjøbstædpræsterne skulde hver have et Landsbykald deres Hovedsogn annekteret, og Præsterne i Odense ved Albani og S. Hans Kirke, indtil noget saadant Kald blev ledigt, nyde Kongetienderne af Lumby og Lunde (Pont. 3 Pag. 267. Bloch 1 Pag. 9=10. Altstykk. Pag. 2).

S. A. fik Læsemester i Odense kongl. Løfte om det første Kronen tilhørende Vicarie i Odense, foruden hvad Prioeren i S. Knud havde lovet ham (Pont. 3 Pag. 268. Bloch 1 Pag. 270).

S. A. confirmerede Kongen Palmemandag fra Kjøbenhavn Demprosten i Viborg, Christen Pedersen,

Brev, hvorefter han bebrever 24 Mk. dansk aarlig af den Mente, som hans Morbroder, Biskop Jens Beldenak, havde funderet til Messer ved et Vicarie i S. Knuds Kirke, til Skolemesters og fattige Pøblinges Underhold (Gl. Saml. 1, 2, 8).

S. A. udfæder bemeldte Christiern Pedersen sit Gjenbrev, om hvis Trætte og Dele, som ham og S. Knuds Kloster imellem var paa Biskop Jenses (=: Beldenaks) Begne, fordum Biskop i Hjen, med Hensyn til den Løkke, liggende Senden for Bispegaarden, som fornævnte Biskop Jens tog fra Klofret, og dertil 400 Gylden i Guld og 700 Mk. i danske Hvide og 4 Sølvstob; og skal det nu være en evig aftalen Sag paa begge Sider (C. Pouels. Reg.).

S. A. 6 Ugers Stævnings Overhørelse paa Priors Raughævd over S. Knuds Klosters Gods og Eiendom i og ved Odense (l. c., jfr. 1540).

S. A. Ditto med Hensyn til Klofrets Besiddelser i Odenseherred (l. c., jfr. 1540).

S. A. erholdt Prioren i S. Knud S. Albani Kirke til der at oprette en almindelig (=: Almue) Skole for Byen. Dat. Løverdage efter S. Morten (C. Pouels. Reg. og Pont. 3 Pag. 267). Dertil sigter altsaa formodentlig Aft. 3 Pag. 267, naar det deri hedder, at man i Reformationstiden fandt denne Kirke altsaa liden til en Sognkirke, hvorefter ogsaa Kong Chr. 3 forærede Borgerstabet den til andet Brug, dog saaledes, at Taarnet, som sagt, blev staaende ved Magt og Byens Stormfloffe deri ophængt, hvorimod Kirkegaarden blev ndlagt til Torv for Byen.

S. A. fik Prior i S. Knud, Christiern Pouelsen,

Livs-brev paa bemeldte Kloster, imod deraf at gjøre Ni-
get tilbørlig Tjeneste, underholde Munkene, som endnu
deri ere, besørge Gudstjenesten (i S. Knuds Kirke) og
holde (Kloster) Godsset ved Magt (D. Mag. 2
Pag. 71).

S. A. Kongebrev til Prior i S. Knud om 20 Jern-
skovle, 20 Hjulbore og 60 Træskovle at affende til
(Befæstningsarbeidet i) Nyborg (C. Pouels. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto om 2 stærke Steenbogne og
6 Styrtthekærter at fende til Nyborg (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto om 4 Skarle at udgjøre til
Skibs med Vaaben og Bærge, Kost og Jettallie i 6
Maaneder (l. c.).

S. A. fik bemeldte Prior Kongens Brev: at han
skulde gjøre de hølsteenske Raader Underholdning til Øl
og Mad og Hestefoder i Klosteret, naar de ankom til
Odense (D. Mag. 2 Pag. 71).

S. A. fik Prior kongl. Befaling at holde 2 Stu-
denter i Kjøbenhavn til Studium (l. c.).

S. A. fik han Ordre at holde Læsemesters Huus
ved Magt med Fodstykker og Tag (D. Mag. 2
Pag. 72).

S. A. Knud Andersens Gjenbrev paa en S. Knuds
Klosters Jord og Grund i Odense Nedergade i arvelig
Leie for aarlig Jordskyld 4 Mk. danske i den bedste
Mynt, som gild og gævs er i Fyen (C. Pouels. Reg.).

S. A. gjorde Lænsmanden og Bispeppen i Odense
den Bestemmelse med Alter- og Vicarie-godsset, at Sto-
lemester i Byen skulde nyde al den Rente, som laa til
det Glænde Alter og Laug (hvilken opregnes), ligeledes
5 Mk. af Skemagerlauget, 14 Mk. af Særsløf Kirke

og Skolegjeld af Veblinge. De 3 Hørere i Skolen, som tillige ere Sognebrugne i Byens Kirker, skulde have Bisp Beldenafs Vicarie. Capellanen til S. Albani Sogn og Hospitalet skulde nyde den Rente, som henlæa til Helligtrefoldigheds Alter og Kjobmandslauget (hvilken opregnes), og 5 Mk. af Smedelauget. Capellanen til Vor Frue skulde foruden S. Jørgens Rente tillige nyde S. Annæ Vicaries Rente (som opregnes), samt 2 Mk. af Bager- og 2 Mk. af Skræderlauget (sfr. Bloch 1 Pag. 272, 737). Capellanen ved S. Hans Kirke skulde nyde alle S. Laurentii Alters Renter (hvilke opregnes og deriblandt S. Lauriges Gaard). Dernæst skulde S. Albans Sognepræst have 20 Mk. af Jørgen Gyldestjernes Vicarie og 16 Mk. af Calente Alters Vicarie; S. Hans Sognepræst 30 Mk. af Hans Bangs 3 Vicarier og 16 Mk. af S. Jacobs Alter; Vor Frue Sognepræst 8 Mk. af S. Andree Alter o. s. v. (Hoff. J. 5 Pag. 69; 6 Pag. 258).

S. N. fik Jacob Hardenberg til Sandholt Brev ad gratiam paa Næsbyhoveds Læn, S. Hans Kloster og Stiftets Gods i Fyen (Canc. Reg. og B. N. 1 Pag. 47; og man har endnu i den topographiske Saml. i Geheimearchivet, i Følge Prof. Petersens velvillige Meddelelse, en Fortegnelse over de Wilkaar, paa hvilke bemeldte Jacob Hardenberg havde disse sine Forlæninger af Kongen). Maaſtee var det altsaa først ved denne Leilighed, at S. Hans Kloster blev inddraget eller seculariseret (P. Müller Pag. 25).

S. N. var Jacob Broffenhums Landsdommer i Fyen; og om ham og hans Familie see R. Hof. Dom. Pag. 121.

1542 udstedte Kongen i Odense S. Hans Midsummersdag en Anordning om Superintendentens Indkomst af Fyen, eller hvad han af visse Herreder og Byer i bemeldte Land aarligen skulde nyde i Korn, Landgilde, Smør, Lam og anden Rente, hvilket Alt tilhobe opregnes (Reg. Bøsf.), og i hvis Indledning det hedder: at paa det at Mester Jørgen Jensen, Superintendent i Fyens Stift, maa vide, hvor han hvert Aar skal annamme og oppebære sin Rente og aarlige Opholdning, og ikke skal herefter behov have hvert Aar at fordre samme hans Underholdning af os, som hertil skeet er, skulle de efterskrevne vore og Stigtens Tjenere og deres Efterkommere aarligen yde ham og hans Efterkommere efterskrevne Korn og Landgilde (Dipl. Lang. ved R. N.). Desuagtet skal dog det Hele, der ved denne Leilighed tilstodes ham, blot have beløbet sig til 2 Læster Rug, 4 Læster Malt, 2 Læster Havre, 40 Lam og 1 Td. Smør og altsaa ikke endnu have opveiet, hvad der i Kirkeordinantsen var ham og enhver anden Biskop tilstaaet (Blody 1 Pag. 9).

S. N. skjænkede Kongen Borgemeester og Raad S. Albani Kirke; dog skulde Taarnet, som sagt, vedligeholdes og Borgerstabet have deri sin Stormklokke; Kirkegaarden skulde forvandles til et Torv og Steuene i Choret overlades den kongelige Lænsmand; hvoraf altsaa sees, at der blev Intet af Prioeren i S. Knuds Forsæt, at oprette der paa Stedet en Skole (Pont. 3 Pag. 273. Atl. 3 Pag. 439, 6 Pag. 583. Aftstykk. Pag. 62).

S. N. udstedte Kongen sin Confirmation paa Vic-

tualier til Sygehuset (S: Hospitalet) af S. Hans Kloster (Hoff. F. 5 Pag. 167).

S. N. Kong Chr. 3dies Befaling fra Odense: at alle de smaa Markeder, som for den kongl. Necesses Forbud holdtes i Fyen under Kong Hans og andre fremfarne Konger, maatte igjen efter gammel Sædvane til den Fattiges Dphjælpning indføres og for Fremtiden holdes (Canc. Reg.).

S. N. kongl. Befaling om at forlige en Sag imellem (Domprovsten i Viborg) Christiern Persen og Erik i S. Torgensgaard; samt om at rense den Bæk, der løber igjennem Byen, og endelig om Graabrødre-kloster (Canc. Reg.).

S. N. kongl. Befaling: at da han forgjeves, endog saa med Dpoffrelse, havde søgt at tilveiebringe sig Freden, saa maatte Byens Borgere nu holde sig fær-dige med Vaaben og Bærge og især vogte sig for fremmede Spioner (Canc. Reg.).

S. N. gav Kongen Befaling, at Sortebrødrekirke skulde nedbrydes formedelst dens Vrofsældighed og Klosters Bygning afdeles i Vaaninger, hvis Afgift til Hospitalet skulde svares (Hoff. F. 5 Pag. 172); hvilket ogsaa virkelig maa være fæet; thi iblandt Andre findes Fru Kirstine Gregersdatter, Carl Bryste til Flint-holms Enke, 1543 at have udstedt sit Beviis for den Gaard og Grund, hun af almindeligt Hospital havde til Fæste i Sortebrødre-kloster (Birch.).

S. N. blev Prinds Frederik hen paa Sommeren hylbet paa alle Landething i Riget, hvor hele Adelen, Geistligheden, samt Deputerede fra Kjøbstæderne og

Herreberne mødte, for at aflægge ham Hylingsæden (Krag Chr. 3 Pag. 256).

S. A. fik Prioren i S. Knud Befaling at gjøre Hr. Christen Schytte, som nu var Læseimester i Odense, Underholdning (D. Mag. 2 Pag. 72. Bloch 1 Pag. 271).

S. A. fik bemeldte Prior kongl. Dvittering paa 300 Jacobsdalere, som Kongen af ham havde annammet (E. Pouels. Reg.).

S. A. Befaling om 6 Karle at udgjøre til Skibs med Vaaben og Bærge, Kost og Føtallie paa 1 Maanedes Tid (l. c.).

S. A. Ditto: at stifte til Arbeidet ved Nyborgs Befæstning 12 Styrtetjærere (l. c.).

S. A. fik han Dombrev paa Laas over al den Eiendom, Klofret eier i Odense; udstedt af Landsdommeren, Jørgen Lviqou, Søndag næstefter 20de Dag Juul (l. c.).

S. A. sidste Dombrev til Laas over Klofrets Besiddelser i Odenseherred (l. c.).

S. A. fik bemeldte Prior kongl. Brev: at det maa være ham tilladt at pantsætte noget af Klofrets Gods for den Sum Guld og Dalere, som han nu skal komme Kongen til Hjælp med, som er 500 Gylden i Guld og 500 Daler (l. c.).

S. A. kongl. Befaling til bemeldte Prior: at han skulde lade gjøre klar Register og Fordebog over alt Klofrets Gods (D. Mag. 2 Pag. 72) og det til Domprovsten i Viborg, Christiern Pedersen, antvorde.

S. A. Dronning Dorotheas Brev til bemeldte Prior: at han skulde antvorde Fru Berthe 2000 Tagstern;

hvorefter Prioren beklager sig sigende, at Fru Berthe kom med Urette til disse Steen (D. Mag. 2 Pag. 72).

S. N. var Jacob Hardenberg til Sandholt Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 45), 584. R. Nos. Dom. Pag. 193) og udsteder f. N. et Brev, hvorved han gjør bitterligt: at efterdi hans Frue, Sophie Lyffes, Forsædre havde givet Guds til den Helligaands Kloster i Faaborg for Messer at holde med Condition, at, naar de ophorte, skulde Arvingerne tage Gudsset igjen; og efterdi nu Lælligheden i Riget sig saa begivet haver, at saadanne Messer og Tjenester ikke mere holdes, saa tager han nu Gudsset igjen og giver det til Odense Hospital; men dersom Kongerne i Danmark skulde nogensinde fremdeles befatte sig med det Samme til nogen anden Brug at forvende, giver han sine Arvinger Lov at tage det ganske til sig igjen. Brevet, som findes ved Odense Hospital, er forseglet af ham selv, Mikkel Brokkenhuus til Brangstrup, Hovedsmand paa Nyborg, Eiler Nonnow til Hvidkilde, Didrik Henningsen til Norbet og Christoffer Pallieborg (?), Hovedsmand i Odense (Birch.).

S. N. udsteder Jacob Hardenberg til Sandholt sit Skjode til Hospitalet paa 1 Waard i Rogelund i Bendsherred, 1 Ditto i Balslev, i Gjelsted, i Stubberup og i Borring (Hoff. F. 5 Pag. 183).

S. N. døde bemeldte Jacob Hardenberg til Sandholt, Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450, 584. R. Nos. Dom. Pag. 193) og blev i S. Hans Kirke begravet (Atl. 3 Pag. 446. Hoff. F. 5 Pag. 190. Atl. 6 Pag. 597, som dog siger 1544). Han skrives paa Liggstenen, som er tegnet af Abildgaard, Joachim

Hardenberg til Sandholt og Hvedholm, og hos ham hvile begge hans Fruer, Edel Billesdatter og Soffi Lyfkesdatter; og i hans Sted blev Eiler Hardenberg igjen til Lønemand paa Næsbjovved og i S. Hans bestiftet (B. N. 1 Pag. 47-48).

S. A. var Johannes Mule Borgemeester og døde 1551 (Birch.).

1543 i Jan. holdt Kongen Retterthing i Odense i Overværelse af Landsdommeren i Byen, Jacob Brokfenhuus, og Prior Christiern Pouelsen (K. Hof. Dom. Pag. 73-74).

S. A. ligeledes i Febr. (l. c. Pag. 74-76).

S. A. ligeledes 3die Pindsedag (ibid. Pag. 81).

S. A. skjenkede Kongen Hospitalet i Odense Hals og Haand over dets Tjenere eller Bønder (Hoff. F. 5 Pag. 167).

S. A. kongl. Befaling: at de svenske Knægte, som ligge i Byen, selv skulle betale, hvad de fortære (Canc. Reg.).

S. A. tillader Kongen os elskelige regelbunden Mand, Hr. E. Pouelsen, Prier i S. Ruud, at saasom han haver lovt Kongen en Sum Guld og Penge at betale „vor“ Gjæld med, og han sig nu beklager ikke at kunne fuldgiøre samme, at han da paa en Gjenløsning maa forpante og udsætte saameget af Klostersets længstfraliggende Gods, som han mangler i bemeldte Sum, dog ingenlunde af det Gods, som ligger i Nærheden omkring ved Klostret eller i dets Tjenemærker. Dat. Odense Onsdag næst Nytaarsdag (E. Pouels. Reg. og D. Mag. 2 Pag. 72).

S. A. Johan Reventlauffs Gjenbrev paa alt det

Gode og Eiendom, som S. Knuds Kloster haver paa Herø liggende, og som han i Pant haver faaet af Klofret sin Livetid uafloft for 1400 Jacobsdalere *rc.* (C. Poulsj. Reg.).

S. N. Arvel Urnes Dvittering paa 500 Jacobsdalere, modtagne af Prior i S. Knud paa Kongens Begne (l. c.).

S. N. Corfij Knuffsens Dvittang paa 500 Gylben i Gulb i lige Maade (l. c.).

S. N. kongl. Befaling til Prior i S. Knud om nogen Fetalie at forstikke til (Fæstningsarbeidet i) Nyborg (l. c.).

S. N. Ditto til Ditto om at underholde en Student i Kjøbenhavn (D. Mag. 2 Pag. 72).

S. N. blev der Biskoppen i Odense anvist 400 Mk. danske aarlig i Stedet for de 100 Daler, han før havde høvet af Byskatten (Pont. 3 Pag. 280).

S. N. blev i S. Hans Kirke begravet **Petrus Magni, Justiliarii Danorum Secretarius**, og hos ham hviler ligeledes hans Broder, Esbern Magni. Paa Liigstenen stod nedefor den latinske Inscription endvidere følgende danske: Her ligger de Rönnowers gode gamle Ven (Virch.); hvoraf man saaledes har villet slutte, at han har været Secretair hos Rigsdrosten, Claus Rönnow, som ogsaa her i Kirken ligger begravet; men S. N. døde allerede 1486 og var desuden neppe Drost, men Marsk; ogsaa var det nok Røngens Cantoler og ikke Drosten, der kaldtes Justitarius.

S. N. udstedte Hospitalsforstanderen sit Brev til Lars Povelsen og Arvinger paa en Hospitalets Jord og Grund i Nørregade ved det Stræde, som løber til

S. Hans Kloster, mod aarlig Skuld 4 Mk. i god gammel Mynt til Hospitalet (Hoff. F. 5 Pag. 182).

S. N. beboede Esse Pedersdatter Helliggeistes Hovedgaard og svarede deraf til Hospitalet 1 Pd. Byg og 1 Skp. Smør (Canc. Reg. og Hoff. F. 5 Pag. 180).

S. N. var Eiler Hardenberg Landsmand paa Odensegaard (Attl. 3 Pag. 450).

S. N. var Jacob Brokkenhuus Landsdommer i Fyen (K. Hof. Dom. Pag. 76).

S. N. i Marts paakjender Kongen og Raadet i Odense en af Rigscantaler Jorgen Dvighou 1542 affagt Dom i Anledning af, at Herbert Barttsjer, Borger i Odense, paa sin Hustrues Begne paataaler en Fordring, der skulde reise sig fra et ophævet Interessentskab (Matschab og Staldbrodreschab) imellem hendes Fader, Dytner Hermansen, og den afdøde Kjøbmand Hans Bestfalling, efter hvem Arvingerne havde fragaact Arv og Gjeld; og mener derhos at kunne gjøre sin Ret gjeldende i et Huus, der ved kongl. Bevilling erhvervet af Hans Bestfallings Hustru Annes Broder, Provst Hans, som da var i hoibaarne Fyrste, Fyrst Hanses, Cancelleri) var forbeholdt den umyndige Arving (Hans Bestfallings Son, Hans Hanssen) og af denne, da han var bleven myndig, tilskjødet den nærværende Besidders (Villem Kelbreder, Borger i Odenses) Fader, Peyther Kelbreder. Men da Sagsøgerens Beviis for Fordringens Rigtighed alene stottede sig paa et Thingsvidue, der er ført 5 Mar efter Interessentskabets Ophævelse, og det paa Eiendommen udskete Skjøde findes lovligt, anses hans Paastand for at være ugrundet.

Paa Retterthinget vare iblandt Andre overbærende Hans Friis og Oluf Hanssen, Borgemeſtere i Odense (R. Hof. Dom. 2 Pag. 135=39).

1544 var Kongen i Febr. i Odense og fældte der i S. Hans Klostet en Dom (Altstykk. Pag. 189 sq.).

S. A. Klokkerensdag holdt Kongen Retterthing i Odense, i Overbærelse af Erich Northenssen til Norregaard, Hans Friis, Borgemeſter i Odense, Peder Schriffber og Jørgen Kotthi, Raadmænd, og Lauris Laurisſen, Borger der ſammesteds (Dipl. Lang. ved R. N.).

S. A. 2den Sondag efter Paaske holdt Kongen ligeledes Retterthing i Odense (R. Hof. Dom. Pag. IX).

S. A. var Kongen i August i Odense og udstedte der et Brev angaaende Provst Jørgen Gyldeſtjerne (D. Mag. 4 Pag. 173=74).

S. A. Kongens Befaling til Magistraten om at udtage Krigsfolk til et Tog imod Dithmarſken, ſaaledes at hver 5 Borgere ſkulde udgjøre 3: udruste den ſette med Harniſt, Hør, Halvhager, lange Spiesſer og andre gode Væbner og 2 Maaneders Proviant, ſamt medgive dem en Raadmand ſom Befalingsmand og en Bartſtjær til Læge; at møde den 25 Juli i Schleswig (Altstykk. Pag. 77).

S. A. kongl. Befaling, hvorved Odense By fritages fra den befalede Stilling af deres Folk til Fyrſtendømmet (Canc. Reg.).

S. A. nævnes, ſom ſagt, Jørgen Gyldeſtjerne ſom Provst i Odense; hvilket Provsti han havde forpagtet af Mag. Johan Waldendorf (D. Mag. 4 Pag. 163).

S. A. kongl. Befaling til Prior i S. Knud om 4

Karle at udgjøre af Klofret med Heste og Harnisf ind udi Dithmarsken (E. Pouels. Reg.).

S. N. et Udræfningsbrev, hvorved Prior i S. Knud lod udæfte til Odense Bything af Borgemeester og Raad Akmadt (der i det Følgende synes at kaldes Østermae). Dog bleve de siden af Kongen saaledes forligte derom, at Borgerne skulde beholde fornævnte Østermae en Tidlang for Kongens Bøns Skyld, saalænge de sadde i Vilb og Venstfab med Prior og Kloster (l. c.).

S. N. saavel Odense Bythings- som Fyenbo Lands- thingsvidne: at den Gaard, som S. Knuds Kloster havde paa Hørfetorvet, og som det skjødede til Hr. Mogenss Hjør, var ved hans Død ikke betalt eller Klofret fyldestgjort for samme; men først siden Hr. Mogens's Død havde hans Arvinger gjort Klofret fyldest for samme med 500 Mk. danske (l. c.).

S. N. (den kongl. Rentemeester) Mester Anders Glob's Brev (til Prior i S. Knud) om det Reguskab i Serslofs (til Klofret henhørende) Kirke (l. c.).

S. N. Prioren i S. Knud, E. Pouelsens, Brev til Skræderlauget i Odense, hvorved han forunder dem et Hus i S. Albanistræde til Laugshuus for 4 Mk. aarlig Leie (Dd. 2 Pag. 92); ¹⁾ hvoraf det saaledes sees, at det daværende Albanistræde er det nuværende Skomagerstræde; hvorhos man tillige antager, at Skrædernes Laugshuus den Tid strakte sig længere ud imod

¹⁾ Man paastaer ellers i Almindelighed, endskjendt, som sagt, urigtigt, at det var kun 8 f., de gave i Leie; og det er et almindeligt, skjøndt heist usandsynligt, Sagn, at de engang skulde betale disse 8 f. i Leie, men kunde ikke.

det saakaldte Magazin eller nuværende Rectorbolig; men at den største Deel deraf 1580, før at udside Torvet, blev nedbrudt, saa at det nuværende blot bestaaer af nogle Fag af det gamle (Dd. 1 Pag. 65).

S. A. Strædergildets Oldermænd, Bartholomæi, samt Borgemeester og Raads Revers til S. Knuds Kloster i Anledning af ovennævnte Laugshuus (C. Pouels. Reg.).

S. A. døde Gyttte Podedust paa Kjørup og blev i S. Hans Kirke begravet (Gl. Saml. 2, 3, 25).

S. A. Borgemeester og Raads Vidnesbyrd: at for dem have været Erlige Mænd Anders Meyg og Hans Schriffver, Raadmænd i Byen og Bistoddere i Smedelaugget, og erklæret, at menige Laugsbrodre havde vedtaget en Forandring i deres Gildeskræa (Aftstykk. Pag. 47).

S. A. var Hans Friis Borgemeester og udsteder med flere en Vidisse af Kongens Tilladelse for Prior i S. Knud, at pantjætte af Klostergodset (C. Pouels. Reg.).

S. A. udstedes en Skraa for Badstjærembedet i Odense, givet af Borgemeester og Raad in Consistorio Ottoniensi feria sexta ante festum divi Francisci (Danske Saml. i Geh. Arch.).

S. A. Eiler Nonnow til Hvidkildes og Fleres Anordning om Hospitalcapellauens Lon, Underholdning og Embedsforretninger (Hoff. F. 5 Pag. 172).

S. A. gjør Jorgen Daa til Østrup ¹⁾ Vor Frue Dag nativitatis i Ottense bitterligt, at have laant 60 Tachimsdaler af Hr. Esse Bilde til Svanhholm, for

1) Jesper Daa til Enggaards Broder.

hvilke han pantsætter ham en Gaard i Skamstrup i Tudscherred. Hans Brødre, Claus Daa og Jesper Daa, besegle med ham. Ligesom den samme Jørgen Daa til Østrup ogsaa næste Aar (1545) gjør vitterligt, at han sælger til Hr. Eske Bilde til Svanholm 1 Gaard i Hanrope By i Jerlose Sogn, Tudscherred, 1 Ditto i Bonderop og 1 Ditto i Dvidplemarckit. Hans kjære Brøder, Jesper Daa til Enggaardt, og Poul Skinkell till Østrupe besegle med ham. Skrevet paa Østrupe Onsdag næstfor Pindsedag 1545 (Dipl. Lang. ved R. N.). Og er dette os et ikke uvigtigt Doc., da det røser os, at Jørgen Daa og Poul Skinkel paa een og samme Tid eiede Østrupgaard i Lundeherrød; og dette Samme, der endnu 1550 vedvarede, kan saaledes maaskee forklare os, hvad det var for en Skinkel, der i en Duel paa Pistoler ihjelskød en Daa ved de saakaldte Daacs Torne tæt udenfor Østrupgaard (Præsteindb. 1755). Bemeldte Jørgen Daa var allerede død 1560 (see infra), da hans enke omtales.

1545 holdt Kongen Retterthing i Odense 8 Dage efter Paaske (R. Hof. Dom. Pag. 84).

S. N. ligeledes den 30 Nov. (ibid. Pag. 86) i Overværelse af Landsdommer Jacob Brokkenhuus og Raadmændene Gregorius Hansen, Jørgen Kotti og Hans Skriver. Og ved en af disse Leiligheder maa det formodentlig have været, at Kongen s. N. mæglede imellem Hansestæderne og Borgerne i Bergen, hvis Deputerede vare mødte for Kongen i Odense (Krag Chr. 3 Pag. 286 = 88).

S. N. udgif der kongl. Befaling til Magistraten i Odense om at forhjælpe Jens Jepsen paa Bye i Norge

til Met, som beklager sig over sin Broder, Peder Lerke i Odense, som har oppebaaret Bod efter hans Broder, Mads Lerke, som blev ihjelslaget i Haudrop, og efter hans Fasters Søn, som blev ihjelslaget i Pederstrup; og har han desuden Tiltale til ham for den Karl, der kom ud af Nyborg Laarn og var med at ihjelslaae hans Broder (Birch.).

S. N. Joachim Beck's Dwittering til Prior i S. Knud paa Kongens Begue for modtagne 600 Jacobsvalere (E. Poucl's. Reg.).

S. N. kongl. Befaling til bemeldte Prior om 6 Karle med Heste og Harnisk af Klostret at udgjøre til Rolding (l. c.).

S. N. Ditto til Ditto om 600 Daler, som Prior skulde komme Kongen til Hjelp med (l. c.).

S. N. fik Prioren i S. Knud kongl. Befaling at annamme til sig i Klostret og redelig underholde de franske Ambassadeurer (D. Mag. 2 Pag. 73. Pont. 2 Pag. 897, 3 Pag. 284).

S. N. vare Gregorius Hansen, Jørgen Kotti og Hans Schriber, som sagt, Raadmænd i Odense (K. Hof. Dom. Pag. 86), ligesom Jacob Brokkenhuus var Landsdommer i Fyen (l. c.).

S. N. blev Raadmænd Knud Jørgensen Seeblad (hvis Fader, Jørgen Knudsen Seeblad, 1500 var bleven nobiliteret) optaget i Kjøbmænds- eller Helligtrefoldighedsgildet i Odense; ved hvilken Leilighed hans Fader var Borgen for ham, og han næste Aar gav 1 Mk. Penge og 1 Mk. Vov (i Tgang) til Gildet (Gl. Saml. 1, 1, 36); jfr. hvad derom sammesteds videre berettes.

S. A. Torsdagen ante festum Michaelis døde Borgemeister Michel Mules Datter, Maren, som Aaret forud havde holdt Bryllup paa Odense Raadhuus med ovenomtalte Raadmand, Knud Jørgensen Seeblad; og blev hun Dagen efter begravet, hvilket den Tid var brugeligt, og hvorpaa flere Exempler anføres (Birch.).

1546 gjor Kongen bitterligt: at s. A. Torsdagen næstefter Frue Dag purificationis var stiftet for ham (paa Nætterthing) i Viborg Mads Mouridsen paa sin Fader, Mourids Christensens Begne, som er Christen Pedersens, som var Domprovst her udi Viborg, hans Børns, som han havde med sin første Hustru, Barbara, rette Børge paa den ene, og Thomas Mikkelsen paa sin Broder, Claus Mikkelsen, Borger udi Odenses, Begne, som er for^{te} Christen Pedersens sidste Hustru, Marine Mikkelsdatters, og for^{te} Christen Pedersens sidste Børns rette Børge paa den anden Side, og berettede, hvorledes for^{te} Christen Pedersen skal have havt noget Jordegods i Være, som hans Moderbroder, gamle Biskop Jens (Beldenak) udi Fyen skal have kjøbt og stiftet og funderet til et Vicarie og Alter i S. Knuds Kirke i Odense; og at for^{te} Christen Pedersen, nogle Aar førend han døde, skal have forhvervet Kongens Brev paa samme Gods at maatte nyde til sig og sine Arvinger, dog Necessen, saabidtsom den belanger, hvorledes det skal holdes med usrie Mænd, om dem falder Jordegods til, dermed usforfrænket. Sammeledes berettede Mads Mourid en paa sin Faders og Thomis Mikkelsen paa sin Broders Begne, hvorledes for^{te} Christen Pedersen, nogle Aar efter at han havde forhvervet samme Brev paa for^{te} Gods, skal have udgivet

sit aabne Brev (see 1541) og derved givet af samme Vicariegods efter hans Død 24 Mk. danske aarlig Rente at gives og ydes til Skolen i Odense, og i samme Brev formelder, at hans Arvinger ikke maae afhænde samme Gods, hvorpaa han har forhvervet Stadsfæstelsesbrev; og nu Christen Pedersen er død, kræves hans Arvinger stor Gjæld efter ham, og de kunne ikke forenes om samme Arb og Gjæld, da de ikke vidste, hvad heller samme Gods skulde stiftes som Jordegods eller Løssøre, efterdi de ere ufrit Folk. Da efter Sagens Leilighed sagde vi dem saa for: at efterdi samme Vicariegods var frit Gods, og de det ikke selv maatte beholde, da skulde de først udlægge til Skolen de 24 Mk. danske, som Christen Pedersen havde stiftet til samme, og siden sælge det andet Gods og Rente, saameget som var givet til samme Vicarie, for et skjelligt Værd til frie Mænd; med de Penge, som de oppebare for samme Gods, skulde de betale Christen Pedersens Gjæld, og hvad der blev tilovers skulde stiftes imellem hans Hustru og Børn (af Rigens Dombog ved R. R.).

S. A. i Fasten forlæuede Kongen fra Marhuus Midder og Rigscantsler, Antonius Bryste, med Probstiet i Odense, at bruge og beholde al den Stund, han har Rigens Indsegl og er Rigscantsler, imod at han deraf skulde gjøre og give Kongen den samme Lyuge og Tjeneste, som Mag. Anders Glob ¹⁾ deraf havde gjort

1) Som altjaa s. A. maa være bed, hvorfor ogsaa Iver Friid s. A. Vindcasten paa Koldinghuus fik Overtagelse for Salig Mester Anders Glob's Requies som Rentemester (Dipl. Lang. ved R. R.).

og givet; og skulde for Fremtiden Enhver, der beklædte Rigscantsolerembedet, paa samme Maade med dette Provsti forlænes (Hv. Pag. 1087. Pont. 3 Pag. 297. Bloch 1 Pag. 597); jfr. 1544.

S. A. i Fasten holdt Kongen Retterthing i Odense, i Overværelse af Landsdommer Jacob Brokkenhuus, Prior C. Povelsen, Borgemeister Hans Friis og Raadmand Gregers Hansen (R. Hof. Dom. Pag. 92).

S. A. ligeledes 4 Uger efter Paaske, i Overværelse af Borgemeister Hans Friis og Byfoged Hans Cruse (l. c. Pag. 93).

S. A. udsteder Kongen i Juli Maaned fra sin Gaard i Odense et Privilegium for Kjøbstæderne i Fyen, hvori det iblandt Andet hedder, at nogle Rigsraader paa en vis Tid skulde forsamles i Odense, for med Landets Borgere at overveie Stædernes Lary (Aftstykk. Pag. 2 sq.).

S. A. holdt Kongen ogsaa i Decemb. i Odense Retterthing, paa hvilket foruden flere ogsaa Landsdommeren Berner Svale, Prioren C. Povelsen og Raadmanden Jørgen Kotti vare tilstede (R. Hof. Dom. Pag. 100).

S. A. kongl. Befaling til Prior i S. Knud: at han skal komme Kongen til Hjælp med $\frac{1}{3}$ af al Klosters Rente eller af alt det, som Klosteret havde til aarlig Indtægt; hvilket han dernæst skulde forvende (o: ombytte) i Guld og Dalere (C. Pouels. Reg.).

S. A. i gjør Johan Friis til Høsfelager bitterligt, at være overeenskommen med (den foromtalte Viborger Domprovst) Christen Pedersens Arvinger, Marine Christens, paa sine og Børns Begne, og Valli Christiernsen,

om det Gods, dem var tilfaldet efter Christiern Pedersen, hvis Sjæl Gud have! at saasom de efter kongl. Necess vare forpligtede, som ufrit Folk, at sælge samme Gods inden Aar og Dag, og samme Gods nu til ham er overdraget som Eiendom med Vilkaar, at han i samme Ajob skal til sig annamme de 24 Mk. danske aarlig Udgift, som Christen Pedersen af samme Gods havde sig forpligtet til S. Albani Skole aarlig at udgive: 16 Mk. til Skolemester og 8 Mk. til fattige Pøblinge (jfr. 1541); saa forpligter han sig nu dertil og udlægger derfor nu herved 4 af sine Tjenerne (3: Bønder) i Nyslinge i Gudmeherred, som hver skulde svare 6 Mk. aarlig til bemeldte Skole, eller, hvis de ikke gjøre det, da han selv. Understrevet af Rigsmarsk Erik Banner til Aedal, Rigscanteler Anthon Bryske til Lange sø og Udstederens Broder, Henrik Friis til Lunde. Dat. Kolding Loverdag efter Sondag Cantate (E. Pouels. Reg.).

S. A. var Eiler Ronnow til Hvidkilde Lænsmand paa Næsbyhoved og Odensegaard (B. N. 1 Pag. 48; jfr. 1550).

S. A. i Fasten var Jacob Brokkenhuus (Aftstykk. Pag. 192), men s. A. i Dec. Berner Svale (R. Hof. Dom. Pag. 100) Landsdommer i Fyen.

S. A. var Hans Friis Borgemester (R. Hof. Dom. Pag. 92, 95), Gregers Hanssen (Pag. 92) samt Jorgen Kotti (Pag. 100) Raadmænd og Hans Cruse (Pag. 95) Bysfoged i Odense.

S. A. blev Borgeren Peder Christiernsen i Graa-bredrefirke begravet, ligesom 1549 hans Hustru, Karine Bendisdatter (Birch.).

1547 befandt Kongen, hvorledes Adelen i Fyen holdt godt indbyrdes Naboskab og Gud til Ære og deres Konge og Fædreland til Tjeneste og Bestyrkelse havde gjort og stiftet under sig selv en broderlig Orden og Liga og derover holdt aarlig S. Knud Konges Dag deres Møde, Samling og Vertskab udi Odense, hvilket han lod sig meget vel befalde; og til ydermere Befræstelse, at Saadant maatte altid og evig blive bestandigt og uryggeligt, formerede og med sine kongelige Bevillinger stadfæstede han saadant deres Forbund og Broderskab (Krag Chr. 3 Pag. 311=12). Og er det herom Lyscaender 1622 i Gl. Saml. 1, 2 Pag. 69 siger, at Mange af Adelen havde nedsat sig i Odense og der for dum holdt et Compagni under sig indbyrdes udi den lovlige S. Knuds Orden og Lov. Dette Laug havde sine egne Privilegier, som vare givne af Kong Chr. 3. De kom aarligen sammen i Odense den 20 Juli og afgjorde i Mindelighed alle imellem dem opkomne Stridigheder og med et stort Banqvæt holdt en venlig og glædelig Umgængelse i nogle Dage; „hvilket dog altsammen den sidste onde, bange og svædige (?) Verdens Alder haver nu meget svækket og Tid efter anden ladet falde og affalles.“ Bemeldte broderlige Orden og Liga eller dens saakaldte Privilegier bestode nemlig i den under Navn af Fyens Vedtægt bekendte Anordning, der lyder som følger: Vi Christian den Tredie v. s. v. gjøre Alle vitterligt, at Os elskelige Johan Friis til Hesselager, vor Cantaler, Antonius Bryste til Langejød, Nogens Cantaler, Eiler Nøntnow til Hvidkilde, Embedsmand paa Næsbyhoved, vore Mænd og Raad, Marqvard Tidemand til Hesse-

rup, Embedsmand paa vort Slot Holbek, Hans Johansen til Jullskov, Embedsmand paa vort Slot Hinds-gavl, Frands Broffenhuus til Egekov, Embedsmand paa vort Slot Nyborg, Axel Urne til Søgaard og Corfis Ulfeld til Kørbølle, vore Mænd og Tjenere, have været her hos os med nogle Artikle, som vor elskelige menige Adel paa vort Behag haver berammet og samtykt herester i vort Land Tyen at holde ville; da have vi med vort elskelige Danmarks Riges Raad bevilget og samtykt disse efterskrevne Artikle, som herester følge:

„1) Om Fæ skal saa holdes, at hver tillægger saa meget Fæ, som han kan føde paa sit eget Græs og Straa, og ei hugge nogen Mands Skov for Fæ.“

„2) Item Ingen maa hugge Ved til Skibs at føre ndi nogen Naade; hvo som det gjør og vil hugge Teg eller Bog eller Kulbrændere (o: Brænde til Trækul) til Torgs at føre, den skal have det med Jorddrottens Minde under den samme Pœen, som efterskrevet stander om Skovhug.“

„3) Item hvor som Bonde og Brydie haver fælleds Skov sammen, da nyder hver Fælde (o: Bindfælde), som han haver i Grunden, og det befales en Bonde og Brydie til Afsyn at være; dog Ingen komme der ved, førend fornævnte Afsyns Mænd derhos komme at adstille og dennem imellem at dele den Fælde, at hver faaer det hannem bør.“

„4) Item hvor som Kronen, Kirken og Ridderstabet haver Fælleds-skov, der nyde hver, som han haver i Grunden; dog Ingen behare sig dermed, uden Jorddrottens Bud er derhos.“

„5) Item hvo som findes med Skovhug imod disse

fornævnte Artikle, han haver forbrudt 4 þ. Grot imod den, hannem finder i Skovhug og fører Hest og Vogn til Jorddrotten eller hans Foged til et Tertejn; og den, som hugget haver, bøde Skaden imod Jorddrotten og derover give 4 þ. Grot til den, hannem finder."

"6) Item hvor herefter findes Geder i Fyen, da skal hvem som dennem finder og overkommer, beholde dennem til Priis og ei dermed forbryde Noget i nogen Maade; og hvem som dennem uformer, som samme Geder saa annammer, bøde derfor som for Vold og Ran efter Necessens 65de Artikel."

"7) Item skal Ungen bede, slaae eller styde eller ellers ubi nogen Maade odelægge Naaer imellem Vor Frues Kyndelmisse og S. Hansdag Midsommer, og ikke heller bede, styde eller ellers odelægge Harer fra Fastelavn og til Sanctorum Philippi & Jacobi Apostolorum; hvilket aarligen saa skal holdes efter Necessens 68de Artikel."

"8) Item Almuesfolk, som (ei) ere Kjøbstædmænd, skulde ei slaae eller jage Naaer eller Harer med Nævehunde eller Armbørst; findes Noget med færst Gjering, da rette derfor som for andre stjaalne Roster. Vorders han ei greben med færste Gjeringer, og sigtes han derfor, da værge sig efter Loven eller og blive Thy derfor, som forskrevet staaer."

"9) Item hvilken herefter vil bygge Huse, store eller smaa, da skal (han) sætte dennem paa Stene; fordrister sig Noget herimod at gjøre, vore og Kronens og Kirkens Tjencere eller Ridderskabets, da haver han dermed forbrudt sin Gaard."

"10) Item skal hver Bonde være forpligtet aarligen

at lægge i det Mindste 10 Humlestuler ved sin Gaard, indtil han har lagt saamange, som han til sin Gaards Ophold behov haver. Desligeste aarlig Aar om Foraaret i det Mindste sætte 20 gode, færste Pilestaver i sin Gaards og Marks Gjerder, som vore kunne, indtil samme Gjerde er fuldsat, og Bonden fanger deraf saamange Staver, som han til Gaardens Staver og Humlestænger behov haver; ligesom Necessens 59de Artikel formelder."

"11) Item naar nogen god Mand forbiser Nogen af sin Gaard og Gods for hans Forsømmelse, da skal den Bonde, som saa udbiset vorder, sætte Borgen til den, der Jorddrot er, at han skal ei seide den, som Boligen efter ham fangendes vorder, saavel som for hvis han ellers pligtig er. Vil han ikke sætte Borgen, da maa hans Jorddrot hindre hannem, saalænge (indtil) han sætter Borgen for Feide, og ei dermed gjøre hverken Bold eller Hærværk efter Necessens 44de og 45de Artikel."

"12) Item skal og ingen Mand stævnes uden (for) Tjen, om han vil pleie Ret først til sin Birkething, Herredsting og Landsting."

"13) Item hvad Vide, som Almuen lægger paa ubi nogen By eller Torp, om Hegned og Gjerde, Fæ, Jord og anden Byes Nytte og Larv, da maa ei en Grande eller to kuldaste (det); men de skulle alle holde Vide og Vedtægt. Hvo som siden bryder og ei vil holde (det), som andre gode Grander vedtage, da maae de hannem pante for hans Ulydelse og ei brydes fordi (3: derfor) enten Bold, Hærværk eller Andet."

„14) Item skal Ingen jage udi anden Mand's Ene-
mærke.“

„15) Item hvo som vil dele nogen Skov eller Mark
til Aars eller Raft, eller dele noget Markeskjel, da skal
han lade den Selveierbønde thingstævne, som da paa
Boligen boer, og ei hans Medarvinger; og den Bønde,
som da paa Boligen boer, sigge Konningens Foged til
at (være) hannem bistændig paa Kongens Begne, at
han nyder det, som Lov og Ret er.“

„16) Item skal Ingen holde eller have Stænde-
Evensse paa anden Mand's Gods eller tage anden
Mand's Tjener udi Forsvar.“

„17) Item at Ingen af fornævnte Adel udi Fyen
skal herefter sælge, pante, stjøde eller udi andre Maa-
der afhænde til nogen ufri Mand noget Jordegods;
hvilken ufri Mand sig fordrister herimod at gjøre (nem-
lig): at kjøbe eller pante frit Jordegods, da skal han
dermed have forbrudt sine Penninge, og samme Gods
igjen at komme til (dens) næste Arvinger, som det
selgte og pantsatte, ubehindret i alle Maader.“

„18) Item at menige Adel i Fyen haver vedtaget,
aarligen til 20de Dag Jule (i: i Folge det Fore-
gaaende til 20 Juli) at besøge Landemøde i Odense
efter gammel Sædvane for adskillige Sagers Skyld;
og for hvis Sag nogen er falden for, der ærlig er,
skal hver fri Leide, Fred og Fællighed have, saadant
Møde at besøge, til og fra udi sit Behold igjen, og
Ingen hannem desimellem fange eller forhindre skal
under et Ordbødemaal.“

„19) Item hvilken Riddermandsmand her i Landet
ikke samme Møde samme Tid besøgendes vorder uden

løbligt Forfald, skal have forbrudt 20 Mark danske og 1 Lunde Njød strax til samme Møde at udgibe skulle; og hvilkken af Adelen da imod Anden haver Sag, han tage Stævning af Landsdommeren 14 Dage tilforn over sin Gjenpart; og den, som stævnet vorder, skal da møde og til Nette stande, som hannem da forefindes af menige Ridderstab under Sagens Fortabelse (om han er indenlands og uden løbligt Forfald); og dersom han ikke møder, som saa stævnet vorder, og svarer til sin Sag, da skal alligevel dommes paa Sagen efter den Parts Brev og Beviisning, som i Nette møder."

„20) Item skeer det sig saa, at nogen Riddersmændsmænd kommer nogen Riv, Sag eller Trætte imellem, da skulle to eller flere gode Mænd, som det først tilvidendes vorder, tale dennem en Dag og Stund imellem; ville de (da) ikke lade sig sige og lade staae Dag og Stund, da skulle de gode Mænd, dennem træder imellem, Magt have at byde dennem paa begge Parter, at de være hverandre ubebaret, indtil saalænge at Sagen kommer ind til Landemødet, under et Ordbodemaal."

Bydendes og bedendes alle vore elstelige Adel og Undersaatte udi Fyen og særdeles vore Fogeder og Embedsmænd, som nu ere eller herefter kommandes vorde, fornævnte Artikle alle og hver særdeles at holde skulle ved alle deres Ord, Punkter og Artikle, som de udi alle Raader indeholde og udvise, under vor Hyldest og Raade. Datum Koldinghuus An. Dni. M. D. XLVII. (Mscr. Suhm. 4to No. 248).

S. N. udstedte Kongen Privilegier for Odense By og bestemte, hvorvidt dens Frihed (3: Territorium eller Cuenærke) skulde strække sig (Utl. 6 Pag. 583).

S. A. udgav Kongen paa sin Gaard i Odense Befaling til Magistraten i Odense, at bygge Staldrum til 500 Heste (Canc. Reg.).

S. A. udstedte Kongen et Brev af følgende Indhold til Magistraten: „Saasom I tilforn have faaet vor Skrivelse, at I skulle lade tække alle Eders Huse, som Dyne og Skorstene udi er, med Steentag inden S. Mikkeledag, og I nu have havt Eders Bud hos Os at tilkjendegive, at I ikke saa hurtigt kunne gjøre det, da ere Vi tilfreds med, at I lade det bestaae til næste Foraar, og at det fuldendes inden Mikkeledag et Aar; dog saa, at I strax inden Vinter lade nedbryde alle Skorstene i de Huse, der ere tækkede med Straa. Sammeledes skulle I ogsaa tiltænke, at holde Eders By reen og hver Loverdag lade alle Gader og Stræder feie, hver saavidt hans Huus og Gaard rækker; og strax udføre samme Ureenlighed udenfor Byen paa en beqvem Plads. Deeligest ogsaa lade lægge gode Broer paa Gaderne, baade inden og uden Byen, saavidt Eders Byes Eiendom rækker. Og findes Nogen deri uvillig eller forsømmelig, at I da lader ham pante og straffe; thi findes herefter derpaa nogen Brost, da ville Vi det vide (d: straffe) hos Borgemeester og Raad og ingen Anden.“ (Canc. Reg.).

S. A. gjør Kongen bitterligt: at S. Andreæ Dag paa Kjøbenhavns Slot var skiftet for ham paa Retterthinget Hr. Niels Friis, Rannik i Noesilde, og havde i Rette stævnet Jørgen Kotte, Raadmand i Odense, for nogen Arv efter Hr. Hans Eggersen, som han skulde holde ham for paa Christen Lauritsens Begne, og berettede, at Hr. Hans Eggersen (som snart skrives

Hans og snart skrives Jens) havde stiftet og funderet et Vicarie i S. Albani Kirke i Odense, til hvilket Guds han kjendte sig at være en Arving tilligemed Christen Lauritsen, da Begges Modre vare Hr. Hans Eggersens Søstre, og Hr. Niels Friis's Fader, Eggert Friis, arvede Hr. Hans Eggersen. ¹⁾ Han satte derfor i Nette, om han ikke burde staae i sin Faders Sted og nyde sin Lod og Anpart i alt det Altergods, Hr. Hans Eggersen havde givet til Altre og Vicarier. Jørgen Røtte svarede, at han ikke blev stævnet forend igaar, og at han ikke nu havde sin Beviisning tilstede, at gaae med Hr. Niels Friis i Nettergang. Men Niels Friis begjerede derpaa at vide, hvad heller han burde at være en Arving til samme Guds, saavel som Christen Lauritsen, eller ei. Da blev der sagt saa for Nette, at Hr. Niels Friis bør staae i sin Faders Sted og være en Arving med for^{te} Christen Lauritsen i alt det Vicariegods, Hr. Hans Eggersen havde givet til Altre og Vicarier efter vor Necesses Lybelse (Dipl. Lang. ved R. N.).

S. N. kongl. Befaling angaaende en Sag imellem Prior i S. Knud og Anders Nikkelsen om 2 Gaarde i Balleb, at Sidstnævnte skulde fuldgyøre den over

1) I en anden Extract hedder det, at Hr. Niels Friis kjendte sig at være Medarving med C. Lauritsen, fordi hans Fader, Eggert Friis (endstjondt han var ded, for „vor“ Necess udgift), og for^{te} Christen Lauritsen vare søbte af to Søstre, og at begge deres Modre vare for^{te} Hr. Jens Eggersens Søstre; desligest at hans Fader, for^{te} Eggert, arvede for^{te} Hr. Jens Eggersens Søster, og desligest at hans Fader, for^{te} Eggert, arvede for^{te} Hr. Jens Eggersen efter hans Død.

ham i denne Anledning gangne Dom (Hoff. F. 5 Pag. 169).

S. N. bemeldte Priors Brev saa lydende: Vi Broder C. Povelsen, Prior i S. Knud, og menige Capitelsbrødre udleie herved til fornumstig Mand, Herbert Badstier, hans Hustru og begge deres Born, Arving efter Arving, en S. Knuds Klosters Gaard og Grund, som de selv beboe, Norden tværtoverfor Raadhuset, med dens Rente og rette Tillæg i Huse, Jord, Gaard og Grund, for aarlig Leie 6 Mk. danske Hvide (C. Pouels. Reg.).

S. N. Hr. Naemus Eriksens Gjenbrev paa en S. Knuds Klosters Gaard og Grund, Sonden S. Albani Kirkegaard, imellem Bispegaardstrædet, som løber til Holmen, paa Østerside og den Gaard, som Fru Berthe, Niels Biildh, nu i Bære haver, for aarlig Jordskyld 4 Mk. danske paa sin og Hustrues Levetid (l. c.).

S. N. udstedes et Thingsbidne paa, at den Jord, hvorpaa Krageborg staaer (jfr. 1580), hører S. Albani Kirke til, efter som der endnu i Mands Minde (altsaa for 50 eller 70 Aar siden) blev udlagt 14 Fodder Jord af S. Albani Kirkegaard i Øster, langsud med den Muur, som løber fra det Glænde Huus til Krageborg, og Kirkemuren igjen derved saameget blev indflyttet (l. c.).

S. N. Dombrev paa et Stræde, Sonden S. Albani Kirkegaard (altsaa imellem denne og Kirken?), imellem Bispegaarden og S. Knuds Klosters Abildgaardemuur. Dat. Fredag næstfor S. Gregorii Papæ Dag. Da j. N. det ovenomtalte Synsbrev af Fyenbo Landething om Krageborg (som ligger) i fornavnte Stræde (l. c.).

S. N. Synsbrev og Thingvidne paa en Eng i Tommerup Mæ, som S. Knuds Kloster tilhørende (l. c.).

S. N. Et Skjæde (af hvem, siges ikke) paa en Gaard i Dvergade (til Hospitalet). (Hoff. F. 5 Pag. 182).

S. N. Et Landsthingsvidne, udstedt paa Fyenbo Landsting, Løverdag efter Frue Dag Kyndelmisse, af Berner Svale, Landsdommer i Fyen, Gregers Hansen, Raadmand i Odense, Laurids Wendelboe og Soffren Blarmester, Borgere ibid., Hans Scrijffer, Thinghoring, Jacob Jespersen, Slotsfoged til Næsbyhovets Pæn, Hans Bloch, Foged til S. Knuds Kloster, Jens Mand, Nasmus Møller og andre flere (Dipl. Lang. ved R. N.).

S. N. døde Jomfru Ane Marsvin og blev i Frue Kirke begravet; og er hendes Liggsteen den nordligste af de 3 Stene, der tildeels skjules foran Altret af Kommunikanternes Knæstamler, da derpaa endnu læses 1547. Paa Stenen var forresten i gamle Dage følgende Vers at læse:

Her under denne Steen —
 hviler en velbyrdig Jomfru sine Been;
 Ane Marsvins Datter monne hun hede;
 Gud gifve hende den evige Glæde! (Birch.).

1548 den 1 Mai stadfæstede Kongen under sit Ophold i Odense Biskop Krafjes Fundats til Fattigvæsenet ibid. af 1474 (D. Mag. 2 Pag. 16, 22).

S. N. kongl. Befaling om de Hospitalet i Odense af Landets Dvægtiende tilstaaede Lam; samt en Fun-

dats paa en Genant til samme af Høffelagergaard (Hoff. F. 5 Pag. 149, 167).

S. N. kongl. Forbud paa Udsørsel af Henning, paa det den bestemte maatte anvendes til Mjød og saaledes hjælpe til at formindste Indførselen af fremmede Drikke, saasom Wiin, Pryking o. s. v. (Canc. Reg.).

S. N. kongl. Befaling til Magistraten om at sætte Tæxt for Haandværksfolk og Bognmænd, opslaae samme paa Raadhuset og straffe Overtræderne, da de nu lade sig dyrere end forhen betale, uagtet der i Landet er rigeligt Korn og Jettallie (Canc. Reg.). Saavel ved disse to, som ved den store Mængde af lignende, saavel foregaaende som efterfølgende, velgjørende Foranstaltninger og Befalinger har man saaledes heelt ofte Anledning til at gjøre den Bemærkning, at hine Tider, ligesaa lidt som vore, havde Mangel paa vise Foranstaltninger fra Regjeringens Side; og at Communalvæsenet altsaa ikke allerede da kom i Flor eller i det Mindste i Orden, var vel den Tid mindre Regjeringens Skyld, der havde den bedste Villie, end Embedsmændene, der undløde at udføre samme.

S. N. afftod Dr. Dorothea paa en Herredag i Odense sit Lifgeding i Fyen, nemlig Næsbyhoved, Nugaard, Odense o. s. v., og fik derimod sit Lifgeding anvist i Jylland (Hv. Pag. 1542; jfr. Krag Pag. 314).

S. N. maa Prioren i S. Knud have foretaget sig en betydelig Reparation paa S. Knuds Kloster; thi ved en senere Reparation, Kammerherre Benzon lod foretage paa denne Gaard, blev en firkantet Steen udtaget af dens nordre mod Kirken vendende Side, hvorpaa stod C. Poulsens Vaaben (!), hans Navn og

Marstallet 1548. Denne Steen findes nu (1811) hos Hr. Boghandler Iversen paa Mariæshøi, som ved denne Leilighed tilkjøbte sig samme. Ligeledes blev ogsaa i Kammerherre Benzons Tid i denne Gaards eller det fordums Klosters Hauge opgravet en hecl Kruffte fuld af gamle nordiske Kobbermynter (!) paa Storrelse som vore mindre Løffillinger; men fra hvilken Tidsalder de hidrorte, har jeg ikke kunnet erfare.

S. N. et IIskinds Brev, ¹⁾ som (3: hvorved) Prior i S. Knud lod give Klage og Kjere til liusfening (?) Bything i Odense paa det Esterstrevne, som var forst paa Skibsmaden, paa Landebeiden, paa saamange Ha-
ver, som Odense By haver uden Moglebroport paa den Vesten Side, og paa Østermady uden (for) Pienthe Mølle, og besynderlig paa den Laghæfd, som gjort er paa alle de Aasteder, som er paa Aaen til Midtstroms, og paa Munkemølle-dam, som han lod give tilkjende, at ikke skulle tilforn nogen Tid have været i Haand og Hævd til Ottense By ic. Datum Mandag næstefter hellig 3 Konger (E. Pouels. Reg.).

S. N. blev i S. Knuds Kirke begravet Anne Mar-swin, Erik Billes Enkefrue, hvis Steen Birchherød har ladet stikke i Kobber; jfr. 1547.

S. N. lod Prioren i S. Knud, Hr. E. Pouelsen, optage et Register over Klosterss Eigendomme og dets Aldkomstbreve. Og da Samme, i hvor uordentligt det endogsaa er affattet, dog giver os et temmelig fuldstæn-

¹⁾ Det hedder ellers paa flere Steder ibid. „et IIsingsbrev;“ men begge Delt ere Et og det Samme, da saavel „IIske“ som „IIske“ betyder „at klage.“

digt Begreb om, hvor betydelige dets Eiendomme endnu den Tid vare, anseer jeg det rigtigst herved at meddele en Extract af samme. Thi omdogstaa det Meste af dette Gods laa udenfor Odense By, saa henhørte det dog stedse til Odense Byes fornemste Kloster og kan altsaa ikke vel i denne Byes Historie med Taushed forbigaaes. Af Klosters Eiendomme opregnes saaledes:

I. I og ved Odense (hvormed dog for Fuldstændigheds Skyld bør jevnføres den Raughævd, Prioren tog 1534 (Od. 3 Pag. 198), og det ovenanførte Jlflebrev, han 1548 udstedte):

Munkemølle (jfr. 1242).

Eiby Mølle (1242).

Albani Kirke (1541).

Strædet ved S. Albani (1547).

Ostermae, Osten for Odense (1387, 1463), som ogsaa synes at kaldes Alismae 1544, skjøndt der ogsaa i nærværende Register under Næsbyhoved forekommer en Alismae i Næsbyhoveds S.

3 Torde paa Odense Vestergade (1482).

Hr. Poul Nskes Gaard (1424).

2 Jordsmon i Nedergade (1468, 1480).

1 Huus i Albanistræde imellem S. Albani Kirkegaard og Skomagerhuset, som Klosteret købte af Niels Jensen, Raadmand i Odense, og leiede til Skræberne til evig Tid, Arving efter Arving, for aarlig Skyld og Leie 4 Mk. danske (1544).

Den Gaard i Vestergade, som Mester Jacob har i Leie, og som ligger udenfor den murede Port paa den norre Side af Gaden (1483).

1 Gaard i Vestergade imellem Graabrodre Kirkegaard og Allgaden (1370 og 1432).

Per Kræmers Gaard (1443 og 1466).

Alne Beløfs Gaard (1429, 1433, 1443), som laa ved Siden af den foregaaende.

1 Gaard i Østergade udenfor Pjente Port (1424).

1 Bod ved Herman Waales Gaard (1488).

1 Gaard i S. Albanistræde (1452).

1 Gaard imellem Graabrodre Stænter (1485).

2 Gaarde Norden Raadhuset (1473).

1 Gaard imellem begge Fiskekammerne (1505).

1 Jord ved Jep Gommefens Gaard (1515).

Ellemose Eng, mageskiftet til Byen for Esfetostemark og Hongsmark (1288).

Myntergaarden (1420).

1 Gaard i Østergade (1427).

1 Gaard i Vestergade udenfor den murede Port og Sonden op til Allgaden (1504).

1 Holm, Bisp Jens tog fra dem (neml. Møglebroholm) 1519 (jfr. 1336).

1 Hauge i Vestergade (1489).

1 Løkke, som ligger Sonden ovenfor (i Randen staaer: synden fra) Bispegaarden, og som Bisp Jens tog fra Klofret, men Kongen gav dem tilbage.

1 Gaard paa Horsetorvet (1544).

16 Hanger uden Møllebroport (see 1582) ic.

II. 3 Næsbyhoveds Fang. Derunder opregnes (skjøndt kun det Mindste deraf ligger i Næsbyhoveds Fang eller Enemærker) som Noget, der allerede 1455 med Bold og Uret var Klofret frakommen:

De 16 Mænds Deel imellem Odense og Tøllelund

paa den øster Side og nogle Holme i Næsbyhoveds Sø, nemlig Åstroppe, Urebothe, Hæsfelsbjerg, Nuebjerg, Torølund, Ådemødt, Bromad, Paamad og Brydemad (1443 og 1455; jfr. om Åstrop 1542).

Jord paa Ångstrop Mark i Lunde Sogn (1455).

Bogelundstoft i Meynge Sogn (1455).

1 Møllested og 1 Møe i N. Broby S., Sallingherred.

3 Gaarde i Beringe (1455).

En Løkke Sønden Naen imellem Høgebjerg og Pederstrup i Ubberød S. (1455).

Tillise Heed udenfor Odense (1455).

En Skov og Mark, som Odenseherreds Sandemænd hvor fra Klofret imellem Stoffebrodam og Byllemosedam (i Sønderum S.) og Norden op til Skjellet (1455).

Biskopsbjerg (1455) (formodentlig Bisbjerg i Ubberød S.) og

Norre Amager i Bislof S. (1455).

III. I Odenseherred:

Nunnebjerg og Isesø o: Hunderup med Kong Knuds Brev derpaa; magelagt med Dalum Kloster. Dgfaa om Eiby og Hunderup Grund blev Magelæg truffet imellem disse 2 Klostre.

Munkemoose og derpaa Kong Eriks Brev.

1 Eiendom paa Eiby Grund, som Bisp Peder leiede af Klofret og lagde under Blangsted.

1 Fiskebølle i S. Albani Løkke.

1 Jord Sønden udenfor Møglebroport, hvor der gif nogle ulovlige Veie over fra Kallerup og Kullerup Marker, som Munkene lagde til Thinge.

Gods i Fangel, som Klofret fik af Hr. Jacob Fleb for dets Gods i Hillerslef i Sallingherred, med Hertug Verts Stadfæstelse og Kong Baldemars Dombrev paa samme (nemlig Fangeltorp og 2 Gaarde i Fangel, hvoraf de fik den ene af Væbneren Jens Fiute, hvilken blev dem tilfjødret af Niels Jensson og Tonne Brym).

En Gaard i Gilby (da Gilby ligger i Skoubyherred, skal her maaskee læses Giby).

I Steenløse By en Eiendom, som Klofret fik i Magesifte for Gods i Voltinge.

Steenløse Kirke uden al kongl. Tynge og Besværing.

I Bollerlef 2 Gaarde, som de fik til Magesifte af Peter Marsvin mod Gods i Holluf.

I Ewenstrup en Gaard.

I Brylle og Tommerup Gods, som de fik Skjode paa af Thage Røck, ligesom Thygge Diegn's Skjode og Kong Baldemars Laaskebrev paa samme.

I Brylle 11 Marsell Jord paa Brylle Mark, som de fik Skjode paa af Hans Bjørnsen.

I Brylle 1 Gaard, som de fik af Hr. Laymand mod en i Verfkov i Lundeherred.

I Menoltth (o: Mender) 1 Stk. Jord.

Bed Tommerup var der ogsaa 1 Hauge, som Hr. Jens i Tommerup havde ladet indhegne og grofste, og som kaldtes Aggerue, men som Kongens Dom tvang ham til at udlægge igjen til de Lødsieire, der havde Deel i samme.

En Eng ved Rudebæk, som i Folge Synesforretning og Thingsvidne havde ligget til S. Knuds Klosters Gaarde af Arilde Tid.

En Eng imellem Tommerup Mæe og Anders Persens Eng (1547).

Andeel i Tommerup Skov (1540).

I Tommerup 1 Eiendom, som stødte op til Hr. Mogens Gjøes ibid.

Andeel i Vesterbaangskov, som i Folge Thingsvidue blev taget i Fred i 8 Aar til Lodseiernes Lary.

Gods i Snekstrup, Larup, Paarup og Laruplund 1561. (Saavel af dette som af flere følgende Aarstal seer man, at dette Register paa enkelte Steder af en senere Haand er interpoleret).

Paarup Kirke.

Ubberud Kirke.

1 Jord, som ligger til Paarup Kirke og kaldes Kælluspill.

Andeel i en Skov ibid., hvor Paarup Mænd og Bollbromænd have ganget i et, ved Thingsvidue bekræftet, Vilkaar om, at hvo der hugger i den Andens Skov, skal give 1 Td. Ol til Byen og 1 Dyr til sit Hærskab.

I Snekstrup 1 Byggested og 14 Ekkr. Jord med Kong Hanses Dombrev derover.

I Snekstrup 1 Gaard, som en Provst i Haarbyherred (?) havde skjodet dem.

I Ubberud Sogn Gods, som Niels Persen i Lanthe Holsten (=: Land tho Holsten) havde skjodet dem i Magelæg med Gods i S. Jylland i Tyurtoft (=: Tyrstrup) Herred i en Ort, som kaldes Knuth (=: Knudstorf i Fjellstrup S.), hvilket dog Hartvig Pembel igjen gav Klosteret Skjode paa, saa at det atter kom

i Besiddelse af samme, hvilket en af Klosters Bødre, som hed Anders, bevirkede.

Ubberud Skov, som under Rabn af S. Knuds Klosters Skov ved Groft og Dige blev adskilt fra Bispenbjergbirk af Johan Friis, Anthon Bryste og Prior C. Pouelsen, der ogsaa gjorde ligedan Grændsestuel imellem Odenseherred og Bispenbjergbirk, imellem Korfebjergr Skov paa Kronens Vegne og Bispenbjergbirk, imellem Dalum Skov og Bispenbjergbirk og imellem S. Knuds Skov og Bispenbjergbirk; hvorfor det ogsaa hedder i et Thingsvidne, at Ingen maatte drive noget Dvæg ind paa Ubberud Skov uden Priors Minde; ligesom der ogsaa (formodentlig i samme Anledning) var Trætte imellem Prior i S. Knud og Dalum om Oldengjeld og ligeledes imellem Prioren i S. Knud og Prioren i S. Hans om Oldengjeld paa Pederstrup Skov og Ubberud Skov.

Eiendom og Skov i Høgebjerg og Pederstrup.

I N. Broby ved Næstved 1 Gaard, som Entmike Barsbek gav til S. Knuds Kloster, og en Ditto, som de fik ved et Mageskifte med Johan Friis.

I Korup en Eiendom, som var dem tilstjodet af Jens Persen.

I Veirup Gods, som stødte op til Rabnebjerg Grund.

Hetbjerg (o: Høstbjerg) Gaard; desuden havde de ogsaa $\frac{1}{2}$ af den Skov, der ligger imellem S. Knuds Klosters Skov og Dalums Skov, Østen Bispenbjerg (o: Bisbjerg) og indtil Høstbjerg, og det $\frac{1}{2}$ af det Byggested Souden for Høstbjerg Teilsgaard, som kaldes Store Høstbjerg.

I Eilstrup Gods, der var dem tilskjødet af Hr. Haffmundt.

I Gundestrup Skov en Andeel.

I Trøstrup 2 Gaarde, som de fik ved et Magekifte.

I Willestoste 1 Gaard, skjødet af Fru Hylleborg.

I Beringe 1 Gaard, som de fik af Palle Andersen, og ibid. 5 Gaarde, som Klostret har kjøbt, men ikke er kommet derhos (∴ ikke erholdt eller bekommet); og bør Jorgen Skyndell af Lambhøve (∴ Lammehauge) (som Lænsmand i Odense) derom at staae Kloster til Rette.

Korsbjerg Mark, givet af Grev Henrik og Grev Niels (Grev Verts Sonner) af Lanteholstenn; og endelig Vesterkoven.

IV. I Nasumherred :

I Nasum By en Eiendom, som de fik af Anders Geth eller Gedth i Magelæg for Gods i Davinde; i hvilken Anledning Prioeren i S. Knud kom i Trætte med Hr. Johan Bjørnsen, som lod noget Jord indhegne paa Nasumgade imod Loven.

I Kjerby Sklyppe et Byggested med Udgang og Fortaa, Jord og Skov, som nu ligger til den Gaard i Fraude, Fruen paa Glorup kjøbte af Klostret.

I Fraude en Eiendom, dem tilskjødet af Hans Bang, Byfoged i Odense; og Kong Eriks Dombrev over alt det Gods, S. Knuds Kloster havde i Fraude.

V. I Skoffbyherred :

I Eersløf By 1 Gaard, kaldet Lundsgaard, dem tilskjødet af Bisp Niels (tilligemed 2 Gaarde i Brønstrup i Melby S.).

I Hemmersløf; Grev Henriks Dombrev paa 2 Gaarde der i Byen og paa en Jord, kaldet Attendeel.

I Særsløf Sogn 2 Jorber, skjødede af Bisp Niels.

I Særsløf By 2 Gaarde og 1 Ager i Attendeel og 1 Halvpart i Eskildsmark, dem skjødet af Anders Krog og Henrik Persen.

Særsløf Præstegaard med dens Tilliggelse og Lunde-løfte.

Særsløf Kirke.

I Morup (s: Moderup) 1 Gaard, dem tilskjødet af Kong Erik.

Munkeskov (i Vigersløf S.), som Gvardian i Graa-brødre Lauritz Brandt skjødede dem, og hvorpaa de byggede en Gaard, kaldet Munkehuus, den de siden folgte til Henning Jørgensen paa Sandager.

Havsted og Nisted, dem pantsatte af Hr. Frederik Barsebek for 300 Mark Lybsk og siden dem folgte af Henrik Barsebek; Den Første med Mølle var dem allerede skjødet 1239). I den Anledning maa det formodentlig være, at de til Thinge lagsogte den Bei fra Limkildevad til Møllebæk og fra Møllebæk til Skoffby (i Bispenbjerg S.) Skjel og saamange Beie, som løbe imellem Skovhusene og Hausted.

Skovhusene, dem pantsatte af Hans Barsebek for 200 Mk. danste og saa Nar efter dem af Pantsætteren tilskjødede.

Møllegaards Skov, hvorom 2 Thingsbidner; i Folge det første kan den ikke taale mere end 60 Sviin, naar Egen bær; og det andet, at den ikke kan taale mere end 220 Sviin, naar Bogen bær. (Altsaa var jo Bogen i en langt høiere Grad beqvem til at føde Sviin end Agern).

I Wøfflinge 8 Gaarde, dem tilskjødede af Tomme

Bryste (jfr. Nugaard 1329), og 1 Byggested ibid.,
skjødet dem af Lymc Grym.

I Meilby 1 Gaard, som de fik i Mageskifte for
Borreby Mølle.

Sammesteds 2 Marsell Jord paa Meilby Mark med
en Jord, kaldet Ufzkjær, og 4 andre Stubbe Jord i
Korsvang, som vare dem pantsatte af Hr. Albert til
Barloff for Syusenshiuffve (3: 140) Mark.

Ibidem 1 Jord imellem 2 andre af Byens Gaarde,
som i Folge et Meilby Sognebidne havde henligget til
en af Klosters Gaarde ibid. fra Arilds Tid.

I Bekke see Vigerslef!

I Eilby 2 Gaarde, som Jens Finke, der boede i
Fangel, havde skjodet dem.

Ibidem det Halve af Badens Løkke, som Jesper
Karll havde skjodet dem.

Ibidem 1 Gaard, som de fik af Palli Andersen i
Magelæg for Gods i Bjergerred.

I Kjerby (Skouby S.) noget Jord i Kjerby Mark,
som Jens Faddersen havde skjodet dem.

I Bislof Sogn 1 Jord, kaldet Harreholm, som var
givet til hellig Gjesthuus Kirke i Odense, Østen fra
Bythinget.

I Bislof By 1 Gaard, skjodet af Bislof Niels;
1 Ditto og 18 Marsell Jord paa Bislof Mark, skjodet
af Knud Ottesen, med Kong Baldemars og Urev Hen-
riks Dombrev paa samme.

Bislof Skov, som ligger til for^{te} Gaarde, skjodet af
Ostrid Griis (1329).

Dans Skifte i samme Skov; og er samme Skov
skiftet, steuet og stablet omkring, og Klosteret kan frie

(: fode) derpaa 100 Eviin, naar Olden er enten paa Eeg eller Bog. (Altsaa var Olden det fælleds Navn saavel for Egens som Bogens Frugter).

Mollegaard, og Iistebrev paa den Laghævd, Jorgen Henningsen (Dvighou) gjorde paa Mollegaard i Skoubyherred.

I Nuc 1 Gaard, som de havde faaet i Magelæg af Jacob Hardenberg mod 1 Gaard i Horne.

Bekkegaard (Meilby S.), dem tilstjodet af Per Nielsen, og Afsynsbrev imellem Nostrup og Bekkegaard om Gjerdsfel; at de af Nostrup nemlig bor at holde halvt Gjerde med dem i Beke, saavidtsom deres Afskødt (: „Skyden paa“ eller Paastøden og Paagrændsen) er mod hverandre.

I Bessing. Dombrev, at 12 Eiere (: Eiendomsbønder) skulde indstene nogen Jord og Eiendom til Vølsogaard, Hoffvegaard og Bøssing; og Steensbrev, at dette var efterkommet.

VI. I Skanherred:

I Blastrup 1 Gaard, stjodet af Hans Strygh.

I Bederslef 1 Gaard, stjodet af Eiler Bryste.

I Høyroppe 17 Stkr. Jord og 3 Skaar Eng paa Høirup Mark.

I Egense 1 Gaard, stjodet af Anders Ebbesen.

I Avernæsbyrk nogen Jord og Eiendom, stjodet af Hans Strygh, Borgemeester i Odhens, og Kong Christierns Dombrev paa forte Eiendom; samt Frans Brokkenhusens Magelægebrev paa 1 Gaard her i Virket, nemlig i Tørresø liggende, 1557.

VII. I Lundeherred:

I Anderup nogle Gaarde og Gods, som Hr. Niels

Tuesen gav i sit Testament til Klofret, og dem tilfjødet af hans Son, Tue Nielsen. 1 Ditto Gaard dem tilfjødet af Hans Clausen, Borgemeſter i Odense.

I Otterup noget Gods.

I Toſſerup (Toſtrup?) noget Gods, dem tilfjødet af Tyggi Muſ.

I Oſtrup 1 Gaard med 1 Skovſkifte, ſom kaldes Guſkov, dem fjødet af Hr. Anders Tyckesen, ſom igjen havde kjøbt den af Niels Matſen i Dauſtrup.

I Niſſof 1 Gaard, fjødet af Per Perſen, Borger i Odense.

Niſted Skov (NB. i Næſbyhoveds Læn); og er forte Skov indſtenet efter Steningſbrevets Lydeſe.

I Hjadſtrup 2 Gaarde, fjødede af Eiler Bryſte, ſom havde kjøbt dem af Hans Clausen, Borgemeſter i Odense.

I Niſted 1 Gaard, ſom de fik af Voel Jenſen (Skinkel?) i Gerſkov i Magelæg for 1 Gaard i Gerſkov; ſamt Kong Baldemars Skjødebrev paa al den Eiendom, han havde i Niſted; ſamt Sognevidne, at Kloſtrets 2 Gaarde i Niſted havde havt deres frie Skovhugſt i Anderup Skov i 40 Aar og mere. Og den Tid var der ikke mere end 4 Byggeſteder i Niſted, ſom ſtode for Skyld og Landgiſt, og 1 Gadehuus, ſom hverken havde Ager eller Eng, men var et Hyrdehuus. Derhos et Thingvidne, at S. Knuds Kloſters Tjenere i Niſted af gammel Tid havde havt fri Skovhugſt, Gjerdsfel og Iſdebrand i Niſted Skov, liggende Øſten og Sonden Jordbroen; og et Dombrev, at Niſted Skov tilhorte S. Knuds Kloſter.

VIII. I Bindingherred:

I Skallendrup 1 Gaard, skjødet dem af Folmer Skinkel, med 1 Jord paa Byens Mark, som kaldes Villombs Jord.

I Bogense 1 Gaard og
i Risjendrup 1 Gaard, hvilke Fru Eline Jensdatter af Nølsted gav til Klostret.

I Nefsvindinge 1 Gaard, som Hr. Niels Laurssen, Ridder, gav til Klostret; Ditto 1 Gaard i Bindinge, som bemeldte Ridder mageskiftede til Klostret.

I Nefsvindinge nok 1 Gaard, dem skjødet af Fru Ane Nielsdatter.

I Bindinge 1 Gaard ligeledes.

I Korpendrup 1 Eiendom og nogle Jorder, skjødede af Jens Erikfen.

IX. I Bjergerherred:

I Birkinge 1 Gaard, kaldet Vilholm, skjødet af Under Karløsen, og en Kaalhave ved Vilholms Mølle med Kong Christians Dombrev paa samme.

I Algedrup 1 Gaard, skjødet af Kong Erik, og 5 Ettinger Jord i Algedrup Mark af den Samme; med Andeel i Bonestoven.

I Dreyby 1 Gaard, skjødet af Gvastianen til Graabrodre i Odense til Magelæg mod nogen Jord, de sit igjen, hvor nu deres Abildhauge er; med Kong Eriks Skjødebrev (til Graabrodre) og Kong Hanses Dombrev paa samme.

I Hunslef 1 Gaard, som Torkel Bunde (?) gav i sit Testament, og 1 Stk. Jord i Byens Allmark inden Wogeleedet, skjødet af Mogens Persen.

I Nørre Rjerby 1 Gaard, skjenket af Allgudt.

I Njerby 1 Gaard, skjødet af Fru Mette, Hr. Tselufs Efterleve, til Magelæg for 1 Gaard i Torpe.

I Tvinge 11 Marsell Jord, som Niels Pantekjærs Efterleve gav til Klostret; og i den Anledning et Sandemænds Tog om Trætte, som var imellem Kedderrup og Tvinge og lille Torpegaard paa en Gade, som kaldes Atteltveddy Gade, og som har ligget under Folsødt (Hestefød?) baade til Tvinge og Pannehavde, som til Kedderrup og lille Torpegaard i 100 Mar og derover.

Paa Folbjerg Mark 4 Agre, dem tilskjødede i et Magelæg af Hr. Per Hoffvenstyd.

I Munkebo 1 Gaard, skjødet dem i et Magestifte af Palli Andersen.

Dristrup; idet Per Nielsen i sit Testamente gav Klostret tilbage igjen 2 Parter af 200 Mk. med 2 Gaarde, den ene i Atteltveddy og den anden i Dristrup; og endelig

Bregneholm.

Paa Hingholm:

I Høbjerg Mark 2 Agre, som de fik i Magestifte af Per Friis for anden Jord, liggende i Hadendüll.

I Hersnabe 1 Gaard og 1 Møllested, som Biskop Niels leygde (o: leiede) til Klostret. 1 Jord, liggende hos Bessedam ved Hersnabe (i Dalby S.), givet af Bisp Niels. Ved hvilken Leilighed Anders Tomassen udsteder sit Drosaghebre, at han giver S. Knuds Capitel ledig og løs for 20 Mk. purt Sølvs og tager Biskoppen i Fyen og hans Efterkommere i Stedet; ligesom Per Nielsen, kaldet Beyere, ogsaa bekjender sig ingen Rettighed at have i Klostrets Eiendom paa Hingholm.

X. I Gudmeherred:

I Eldrup 1 Byggested, som kaldes Estilsøbygd, som er 2 Stkr. Jord, skjødede af Jens Poulsen i Eldrup paa et Mageskifte og siden solgt af Klostret til Johan Friis.

I Volstrup 2 Gaarde af Fru Bernikesbatter, Hr. Pedher Hoffenskyld; Esterleve, ved et Mageskifte. Item et Stk. Jord, kaldet Uttebrokholm, som ligger til en af disse Gaarde. Dette Gods solgte Klostret siden til Fru Ane Urne.

Rynkebygaard, om hvis Jord Prior Gedth havde Trætte med Claus Skinkel paa Lammehaffve, der dog af Bisp Raffne blev saaledes bilagt, at Claus Skinkel erklærede aldrig at besatte sig med forte Eiendom mere; ligesom ogsaa Fru Else til Løgetvedt senere maatte tilstaae, at hun ingen Ret havde til de 4 Orter Byg, som aarlig svartes af Rynkebygaard til Klostret.

XI. I Sundsherred:

I Dongs Hoyerup Gods og Eiendom, som Niels Peresen i sit Testament havde skjenket Klostret.

XII. I Sallingherred:

I Horne 1 Gaard, som Kong Hans havde skjødet dem med den Eiendom, der laa dertil, da hun blev kjøbt.

I N. Broby Eiendom og Jord, dem tilskjødet af en Wiidue (o: Wittve eller Enke), hvortil ogsaa et Ene-mærke, som kaldtes Præsteskoven, henhorte; samt noget mere Gods ibid., som Torkel Bunde i sit Testament havde skjenket dem; hvilket Gods tilhøve Knud Urne siden affjøbte Klostret.

XIII. I Baagherred:

I Norby 1 Gaard, skjødet af Jacob Norby til

Magelæg for en Gaard i Blastrup (altsaa Norby i Njærum S.).

I Drøbjerg 1 Gaard og 1 Damsted. Saavel i Anledning af denne som af flere Eiendomme i Baags og Bendsherred havde Klofret Trætte med Claus Broffenhuus.

I Krarup 1 Gaard, Skjodet af Jon (?) Arloffen (?)

I Melby 1 Ager, liggende paa dens Mark i Korsevang hos Syndrefjær, Skjodet af Per Laali.

Kroggaard og 1 Mollested, Skjodet af Hr. Albreth.

I Turop Eiendom, Skjodet af Claus Speck.

Ved Turop 1 Ager, kaldet Gadekjærager.

I Høyrop 1 Eiendom, Skjodet af Fru Margrete.

Østen for Høyrop 1 Tofte, kaldet Stoffstofte, Skjodet af Mads Andersen.

I Deroye Gods og Eiendom, testamenteret af Ridder Hr. Niels Tnesen; og 1 Jord paa sammes Mark, kaldet Trættemarken.

I Glimsbjerg 1 Gaard ligeledes.

I Saltofte 1 Gaard, Skjodet af Mester Anders Braberk (s: Brobjerg).

I Bred 1 Gaard, Skjodet af Keld Peresen; med Kong Olufs Dombrev og Laasebrev derpaa.

XIV. I Bendsherred:

I Kogstrup (Køstrup?) 1 Gaard med 10 Marsell Jord og 9 Drøfel Jord, Skjodet af Hr. Tagge Præst.

I Halsbo 2 Gaarde, givne af Ridder Dstrid Tygesen i hans Testament.

I Norup 1 Gaard, som Under Karl, Ridder, gav til Klofret for sit Leiersted.

I Fjelderup Gods, som Fru Døse først pantsatte

og Iden Skjodebe; og Kong Eriks Indførselsdom derpaa.

I Dymose, Dymosegaard, Ebbstrup og Fjellemse Eiendom.

I Bubbøl 1 Gaard, Skjødet af Borqvart Limbek; Bispens Dombrev, Rigsrådets Dombrev og Indførselsdom paa samme.

I Gæbbølle 1 Gaard, Skjødet af Kong Erik. Sammensteds 1 Eng, kaldet Lagemad, ved Ullufmosebæm; samt Brev, at 8 Mænd stiftede Jord og Eiendom imellem Gæbbøl og Åkerbøl Mænd, og at Næfsmænd rebede Grostebjerg og Klostret saameget til, som det sig burde efter Loven.

Dyrnøse Løkke og Dyrnøse Dam, Skjødet dem af Niels Porsø; hvorover Prior kom i Trætte med nogle Bønder om Dyrnøsebjerg.

I Høggæbøll 1 Gaard og nogen Eiendom paa Kraføbjerg.

I Skrillinge 1 Gaard, Skjenket til S. Laurentii Alter.

I Tauplund 1 Gaard, givet til S. Laurentii Alter.

Sausmose imellem Ebbstrup og Kobbervøll Markeskjæl, Skjødet af Michel Hansen i Nalsbo.

Dybemoses Udgang, som er et Skovland, liggende Østen for Gaarden, Skjødet af den Samme.

Feldmoses Udgang, som er 2 Stkr. Jord i Kallushaverne, Ågerland, Skov og Eng, af den Samme.

Feldmose Bænge, deri 3 Stkr. Jord samfældt, og saameget, han forresten eier i samme; ligeledes af den Samme.

Vesterdam; nemlig deri al hans Eiendom og 1 Stk.

Jord, som vender paa Vesterdams Dæmning; af den Samme.

En stor Ager i Bjergene tværtover Alveien (3: Landeveien), som vender paa Langekjær; af den Samme.

En stor Ager, liggende Sønden ud mod Alveien, som er en Avenning; af den Samme. (Disse 7 Sidste synes saaledes at høre til Nørup Sogn).

I Ebbedrup 4 Gaarde, see 1557, og
Feldemosegaard, see 1558.

XV. I Nørrejylland:

I Erresø 1 Gaard, hvortil de fik 1 Eng, kaldet Ugeltoft, af Anders Christiernsen af Wapn i Magelæg mod $\frac{1}{2}$ Otting Jord i Melstov Mark og 1 Ager i Erresø Mark, som kaldes Kullager.

I Ansted 1 Jord, som de fik i Magestifte af Iver Torstensen. 1 Gaard, hvortil de fik en Sønden op til samme grændsende Løfte i Magelæg af den Samme; og endelig et Sognevidne paa Niels Svenssons Bøstøfte.

I Thy noget Gods i Bidingherred.

I Brøns (ved Ribe) 1 Gaard, som Hr. Oluf Svensk har pantsat til 2 Ranniker i Ribe for 40 Gylden i Guld.

Paa Silbt 1 Gaard med hendes Eiendom, som Klosteret solgte til Jacob Schult i Flensborg.

XVI. I Sønderjylland:

I Osby 1 Gaard, kaldet Graffgaard, dem fjødet af lille Anders; hvilken Gaard havde været pantsat i Abbed Olufs Tid for 60 rhinske Gylden i Guld i 15 samfulde Aar; samt et Thingsvidne af Harsløffherred: at

førte Gaard han er kommen af frit Gods og har ligget til S. Knuds Domkirke i Odense i mange Aar.

XVII. Paa Langeland (og Laaland):

3 Semyndebøll 1 Gaard (Eimerbøll).

3 Skreløse 1 Gaard (Skrobeløv).

3 Asmusse (Astemose i Lyngelse S.) 1 Gaard; alle 3 skjødede af Per Grandth.

3 Skreløse $\frac{1}{2}$ Gaard, skjødet af Knud Urne.

3 Keffsbjerg 1 Gaard, skjødet af Hr. Hans Andersen.

3 Emehy (Eimerbøll), Notheby og Botorp (Bøstrup), hvor Præsten Hr. Niels skjødede dem alt sit Gods.

3 Sporøbjerg en Eiendom og i Lyngelse 1 Gaard; begge skjødede dem af Eggert Hindisen.

3 Lysmose, Lyngelse, Pederstrup og Sporøbjerg, hvor Tygge Mus skjødede dem alt sit Gods.

3 Winneby Fang ¹⁾ Følgende:

3 Skaaningsgaard 10 Skp. Land og 1 Læs Eng.

3 Nymarksagre 7 Skp. Land og 2 Læs Eng.

3 Traneagre 5 Skp. Land og 1 Læs Eng.

3 Kirkebjerger 4 Skp. Land.

3 Stensøst 2 Skp. Land. Alt tilhøre dem tilskjødet af Nis Jensen i Torneby (i Utterslev Sogn paa Laaland).

XVIII. Kirker: Vaarup, Steculose, Ueberud, Masum, Serstov og Nise paa Kro, om hvilken sidste Hr.

1) Formodentlig Windeby paa Laaland og ikke Windeby i Vindeby Sogn paa Langeland.

Jesper Nielsens Gjenbrev (uden Aarstal) paa en S. Knuds Klosters Kirke paa Wro, kaldet Nise Kirke, som han i Leie haver for aarlig Afgift 16 rhinske Gylden ic. Og skal han derhos huse og hæle alle de visse Bud, som til ham fra fornævnte Kloster kommende borde.

1549 vare Kong Chr. 3 og Hertug Hans i Odense i Fastetiden, hvor den Førstnævnte holdt Nætterthing (Nyges P. Dre Pag. 70) og udstedte deraf 2 Breve angaaende Dr. Thileman (Hv. Pag. 1545).

S. A. fortælles den fangne Kong Chr. 2 fra Sønderborg til Kallundborg (Krag Chr. 3 Pag. 332; at dette skete 1550, skjøndt alle Andre sige i Begyndelsen af 1549, antager imidlertid Behrman Chr. 2den 2 Pag. 180). Kongen modtog ham i Alsens og paa Hagenskov (Behrm. 2 Pag. 85; jfr. Rohmanns Skildringer Pag. 184) og Kronprinds Frederik i Odense; og hele Veien igjennem nød han efter kongelig Ordre en fyrstelig Behandling og Hæresbeviisning (Behrm. 2 Pag. 85); saa at det altsaa maa være aldeles falsk, hvad en gammel Odense Børger, nemlig Thomas Sørensen Breinholm, (der var født 1733 og endnu levede 1808 og derhos eiede den af Oluf Bager opbygte Gaard No. 404 paa Nørregade, som han havde kjøbt af Postmester Melbye, og som siden i mangfoldige Aar var Amtstue) i sine Familicantegnelser (i Følge R. N. Meddelelse) beretter: at nemlig Christian den 2den, da han blev ført igjennem Odense til Sønderborg (hvorved maa forstaaes hans Forflyttelse fra Sønderborg til Kallundborg; thi paa Transporten til Sønderborg, som skete til Søes fra Kjøbenhavn, kom han naturligviis ikke om ad

Odense), skulde have siddet i Arrest i den forreste Skjel-
der af bemeldte Gaard, strax indenfor Gadebøren.
Derimod var det vel muligt, at han paa sin Gjennem-
reise kunde have logeret i denne Gaard, der den Tid
tilhørte den bekendte Oluf Bager eller hans Forældre.

S. A. holdt Kongen atter ved Mikkelsdagstide Ret-
terthing i Odense, og det i Overværelse af Byens
Borgemestere, Hans Friis og Oluf Kammerhvend (R.
Nof. Dom. Pag. 120).

S. A. holdt han ligeledes den 6 Dec., i Overvæ-
relse af Landsdommeren Berner Svale og Prioren E.
Pouelsen, Retterthing i Odense, paa hvilket Fru Inger
Mangau blev beskyldt for at have opbrudt en Kiste med
Klenodier i S. Hans Kirke i Odense (R. Nof. Dom.
Pag. 122, 123, 126).

S. A. udstedte Kongen den 21 Dec. paa sin Gaard
i Odense de Artikle, hvorefter Byens Skomagere, Skræ-
dere, Smede, Skindere, Bagere og andre Embeds-
mænds Laug for Fremtiden have sig at rette (Aftstykk.
Pag. 54-55).

S. A. kjendes Rasmus Eriksen, Sognepræst til Bel-
linge og Brendekilde, Vicarius til S. Annæ Alter i
S. Albani Kirke, at dette efterskrevne Gods og Bostab
skal lades efter Prior E. Pouelsens Død til den min-
(: mig som Vicarius for S. Annæ Alter tilkom-
mende) Gaard og Residents, liggende paa S. Knuds
Kirkegaard, som jeg haver undt bemeldte Prior Brev
paa i hans Livstid; nemlig først i Dvindestuen et
Egebord med Bænke omkring og en sort Fellestol og
et Ege Skandestab med 2 Laase og Hængsel for og en
Meelbing af Ege. Item i Karnappet et lidet Slaq-

Skab af Tæg foruden Laage og en sort Bagstol. Item i den Øster Stue en gammel Seng af Fyr med en liden gammel Bolsterdynte og et Skab, (som) er indsat i Muren. Dette Gods og Bostab er Inventarium til for^{te} Residentis, som for^{te} Hr. Prior skal lade efter sig til mig eller mine Efterkommere (C. Pouell. Reg.).

S. N. Poul Brøgers Gjenbrev paa et S. Knuds Klosters Huus og Jord med Haberum i Pugestrædet qvit og frit foruden Afgift, imod at holde det selv ved Magt og, naar han kommer af Tjenesten, at undervise hvilken Brygger, der kommer efter ham i Tjenesten, og hjælpe til Gode udi Bryggerjet, naar Prior ham derom tilslger, saameget som ham muligt er (l. c.).

S. N. døde Sognepræsten ved S. Albani, Hr. Jacob Frost (Bloch 1 Pag. 603), og blev i Graabrødrefirke begravet, hvor hans Liigtable hængte i den brede Gang paa den anden nordlige Pille nedenfor Oluf Bagers; jfr. Myerups Reise Pag. XLIV. Ham succederede Mag. Hans Foss (Bloch Pag. 604). Men da allerede Gudstjenesten i S. Albani 1541 var nedlagt og derimod Graabrødre gjort til Sognekirke for Menigheden og altsaa ogsaa havde arvet S. Albani Navn, saa var fra bemeldte Tid af ovennævnte Sognepræster egentlig ansatte ved Graabrødre, skjøndt de bare S. Albani Navn, og besørge de baade hiin Kirke og denne Menighed, saavel som S. Knuds fra den Tid, hvor samme ikke mere fra S. Knuds Kloster besørge des; hvorfor man heller ikke ved den Tid finder særskilte Præster for S. Knud anførte.

S. N. fik Dr. Cornelis (Hansfort) Privilegium paa et Apotheks Oprettelse i Odense, hvortil bestemtes

en Gaard imellem S. Knuds Kirkegaard og Flakhaven (D. Saml. i Geh. Arch.), altsaa den af Biskop Beldens af opbygte og senere saakaldte Grevinde Trampes Gaard, der paa Grundtegningen af 1593 kaldes Apothek.

S. A. var Eiler Ronnow endnu i Febr. Befalingsmand over Næsbyhoveds Læn (Uttstykk. Pag. 138-39). Men

f. A. fik Jørgen Brahe S. Hans Kloster i Odense, som Eiler Ronnow hidtil havde haft, i Forlæning, og det med den sædvanlige Clausul at forsørge Munkene i samme (Pont. 3 Pag. 305).

S. A. var, som sagt, Berner Svale Landsdommer i Fyen (R. Hof. Dom. Pag. 126).

S. A. vare ligeledes Hans Friis og Oluf Kammer-svend Borgemestere i Odense (R. Hof. Dom. Pag. 120).

S. A. overlader Jørgen Gyldestjerne til Magdalene Dragesdatter, Michel Persen (Akeleis) Efterlevreste, og hendes Son, Knud Michelsen til Skienderup (=: Ulrichsholm), en Gaard i Odenses Vestergade beliggende (Reg. Bøsf.).

1550 holdt Kongen Rætterthing i Odense i Septemb. Maaned og i Overværelse af Borgemester Hans Friis og Raadmændene Jørgen Kotti og Hans Lauritsen (R. Hof. Dom. Pag. 132).

S. A. kongl. Befaling: at Borgemester og Raad i Odense skulde stævne og forelægge (=: forlige?) en Gjelbesag imellem Raadmand Lauritz Knudsen i Faaborg, hans Datter og Jørgen Perlestikker i samme By (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto om at forhjælpe Jørgen Ma-

tes til sit Tilgodehavende efter en i Byen død Borger (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto angaaende Byens Vognmænd, indeholdende tillige en Tært for Hæfterne o. s. v. (Canc. Reg.).

S. A. holdtes der Synode i Odense, om hvis Beslutninger see Gl. Saml. 1, 2, 18; 2, 2, 143.

S. A. Jørgen Nagis Gjenbrev paa en S. Knuds Klosters Jord i Vestergade til sig og sine Arvingers Arvinger for aarlig Jordskyld 5 Mk. (C. Pouels. Reg.). Forresten kan det herved een for alle Gange bemærkes, at det ved alle disse Klosters forskjellige Fæstebreve eller Leiecontracter var en almindelig i samme vedføiet Regel, at Leierne skulde betale deres Jordskyld eller Landgilde i to Terminer: nemlig 14 Dage efter Paaafte og 14 Dage efter Mikkelsdag, og at der fastsattes Mulct for sammes Udeblivelse; fremdeles, at de skulde vedligeholde de Bygninger, der alt stode paa Grunden; og hvis de opførte flere Bygninger derpaa og engang vilde sælge disse, da skulde Klosteret have Forkjøbsret efter 4 Mænds Sigelse (3: Burdering) paa hver Side; og endelig, at de selv skulde benytte Grunden og Stedet og ikke maatte overlade eller sælge deres Leiebrev til Andre.

S. A. bemeldte Jørgen Nagis Gjenbrev paa en S. Knuds Klosters Gaard i Vestergade for aarlig Skyld og Leie 6 Mk. danste paa hans, Hustrues og et af deres Børns Levetid (C. Pouels. Reg.).

S. A. Niels Bøders Gjenbrev til S. Knud paa en Gaard og Grund uden Hjenteport, som han selv be-

boer, for aarlig Skuld og Leie 6 Mk. Dansk paa hans, Hustrues og Arvingers efter Arvingers Livstid (l. c.).

S. A. Niels Persens Gjenbrev til S. Knud paa en Bod i Pugestrædet paa sin og Hustrues Levetid for aarlig Leie 4 Mk. Dansk (l. c.).

S. A. Jens Matsens Gjenbrev til S. Knud paa en Gaard i Vestergade paa hans og Kones Livstid for aarlig Leie 16 Mk. Dansk (l. c.).

S. A. Kjøder Provsten Hr. Jørgen Gyldenstjerne, som Medgift med sin Datter, en Gaard og Grund paa Vestergade i Odense, Sønden for Algaden, til Paaste ihjæ Bedde, sin Svigersøn (D. Mag. 4 Pag. 174-76).

S. A. var der Bogtrykkeri i Odense (Birch.), hvilket dog Møller i sin Bogtrykkeriets Historie aldeles ikke omtaler, og som altsaa tør ansees for at være tvivlsomt; jfr. forresten 1505 og 1482.

S. A. skulde Eiler Rønnow endnu have været Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450); hvilket dog maa være urigtigt (see 1549); hvorimod det turde være vist, at han 1546, ja! endnu 1549, havde været det (jfr. Resen). Men 1550 synes allerede Jørgen Brahe, som først blev det 1549, at have afbitteret, og derimod en Thomas Stud at være blevet det (B. N. 1 Pag. 48); men ogsaa denne Beretning, der grunder sig paa Resen, turde være falsk; see 1551.

S. A. var, som sagt, Hans Friis Borgemeester og Jørgen Kotte og Hans Lauritzen Raadmænd (N. Hof. Dom. Pag. 132).

S. A. nævnes Knud Andersen i Anderup som Birkfoged ved Næstveds Birkething (N. D. Mag. 6 Pag. 135).

1551 var Kongen i Odense den 17 Jan. og udstedte derfra sin Befaling: at eftersom Sognepræsterne til S. Albani Sogn i Odense ikke ere forsørgede med tilstrækkeligt Underhold, saa skulde for Fremtiden Præsterne til Skamby Sogn (der altsaa ansaaes for at have formegret) være forpligtede til aarligen at yde til Sognepræsterne i S. Albani Sogn 8 Pd. Korn af det Landgilde, som ligger ad mensam til for^{te} Skamby Præst. Dat. Odense Onsdagen næstefter S. Antonii Dag (Reg. Bøsf. og Dipl. Lang. ved R. R.).

S. A. Torsdagen for Allehelgens holdt Kongen Retterthing i Odense, nærværende C. Pouelsen, Prior, Jørgen Kotti, Borgemeester, Jacob Jespersen, Byfoged, ic. (R. Ros. Dom. Pag. XII, XIV og 166).

S. A. Søndagen efter Allehelgensdag ligeledes (l. c. Pag. XVI).

S. A. Mandagen efter Cantate ligeledes (l. c. Pag. XIII).

S. A. Fredagen efter Vor Frue Dag assumptionis ligeledes (l. c. Pag. XIV).

S. A. Tirsdagen efter S. Lucie Dag ligeledes, i Overværelse af Os elstelige Oluf Hansen og Jørgen Kotti, vore Borgemeestere her i vor Kjøbsted Otthense, Hans Schriffver, Hans Laurissen, Raadmænd, Jacob Jespersen, Byfoged, Laurz Vendelbo og Engelbret Hanssen her sammesteds (R. Ros. Dom. Pag. 172).

S. A. Fredagen næstefter Allehelgensdag gjør Kongen bitterligt paa sin Gaard i Odense: at Jyrgeu Bolger, Borgemeester i Faaborg, havde havt for ham et aabent, beseglet Pergamentsbrev, som regelbunden Mand, Hr. Christiern Pouelsen, Prior i S. Knuds

Kloster i Odense og Forstander for det almindelige Hospital *ibid.*, og Hr. Jens Pedersen, Præst og Tilsynemand i fort^{te} Hospital, havde udgivet paa, at de havde undt og i Leie ladet fornumstige Mand, Jyrger Bolger, Borgemeester i Faaborg *ic.*, paa menige Borgeres Begne, at de og deres Efterkommere maatte nyde og beholde en Hospitalets Mølle, liggende strax Østen udenfor Faaborg med Dam og Damsbund *ic.* (den Frihed, Hospitalet har i Faaborg Sø med Fiskeri, alene undtagen), for aarlig Skuld og Landgilde, som er 11 Orter Meel og 1 Td. Hal, „som deraf haver ganget fra Arilds Tid og endnu deraf ganger;“ hvilket Brev Kongen herved stadfæster (Dipl. Lang. ved R. N.).

S. A. gav Kongen S. Albani Kirke til en Stole i Odense (Atl. 6 Pag. 589); hvilket dog uden Tvivl maa være en Trykfeil i Stedet for 1541.

S. A. kongl. Befaling: at eftersom Vi nu have det saaledes forordineret, at ingen almindelig Begrabelse skal være paa Kirkegaarden i Odense, da tillade Vi herved Byens Borgere at bruge Sortebrødre Kirkegaard der i Byen til en almindelig Begrabelse, dog saa at de indbegne den og holde den reenlig, i Vre og god Hæbd, samt ogsaa paa samme Kirkegaard opbygge et Kapel, hvor Præsten kan staae og forkynde Guds Ord, naar Noget bliver begravet (Canc. Reg.). Utsaa netop den samme Plads, hvor nu Komediehuset er beliggende.

S. A. kongl. Brev til Magistraten om en Arv, som i Odense var tilfalden Kongens Søn, Hertug Mogenses, Tugtemester, Jesper Mule (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto: at de ikke maae besvære

Indbyggere af Ringkjøbing, naar de komme til deres By med Fisk eller andre Varer, med stærkere Told og Afgift end andre Borgere fra Jylland, hvorover til Kongen er flaget (Canc. Reg.).

S. A. holdtes der Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Gl. Saml. 1, 2, 18 og 2, 2, 143.

S. A. var Lunde Kirke Annex til S. Hans i Odense, hvortil den synes 1543 at være bleven henlagt, men blev nu i indebærende Aar derfra separeret og fik sin egen Sognepræst; hvorimod Sognepræsten til S. Hans, Hr. Lauriø Eliæsen, s. A. blev anklaget for anabaptistiske Bildfarelser og 1552 dømt fra sit Kald (Bloch 1 Pag. 816=17).

S. A. bleve nemlig de for Anabaptisteri berøgtede Odense Præster, Mag. Christoffer Michelsen og Hr. Lauriø Eliæsen, satte til Rette af Biskop Sadolin, men bestyldte ham igjen for overtroiske Skikke og papistisk Gøglebæsen (Bloch 1 Pag. 8, 816; jfr. D. Mag. 5 Pag. 195).

S. A. blev Læsemesteren, Hr. Christen Schytte, Skolemester eller Rector i Odense (Bloch 1 Pag. 271).

S. A. Befaling til Prior i S. Knud: at da den Præst deraf Klosteret, som sammesteds havde stjaalet en Kalk (see 1533), nu var paagreben og sad fangen i Nyborg, saa skulde han tage Borgens for, at han betalte Kalken og derpaa, efterdi det var en Præstemand, lade ham løbe (D. Mag. 2 Pag. 73).

S. A. Pex Lertes Gjenbrev paa en S. Knuds Klosters Jord i Nedergade til sig og sine Arvinger for aarlig Jordskyld 4 Mk. (C. Pouels. Reg.).

S. A. udsteder Prior C. Pouelsen i S. Knud, som

Forstander i det almindelige Hospital i Odense, det ovenansførte Brev, hvorved Hospitalets Mølle udenfor Faaborg overlades Faaborg By i Leie. Dat. S. Knuds Kloster Fredag efter S. Margrethe Dag (Dipl. Lang. ved R. N.).

S. N. døde den flere Gange omtalte Mag. Jørgen Gyldenstjerne, som havde været Provst i Odense, hellig Korsdag og blev i S. Knuds Kirke begravet (Nd. Mag. Pag. 59. Ol. Saml. 1, 2, 8. D. Mag. 4 Pag. 161). Hans Liigkiste blev efter hans egen Begjering op hængt ved 4 Jernlænker i Graven (D. Mag. 4 Pag. 162; jfr. Schönau Pag. 701=4); men hans Liigsteen, som laa i den brede Gang mod Fruentimmerstolene til og findes kobberstueken i D. Mag. 4 Pag. 161, ligesom dens Inscription findes afstrykt i Marm. Dan. 1 Pag. 222, blev ved Reparationen 1750 omhugget og divideret.

S. N. døde Borgemeesteren Hans Friis og blev i S. Albani Kirke begravet under en Steen med hans Bilde i gammel Borgemeesterdragt, som er kobberstueket af Bircherød, ligesom dens Inscription er afstrykt i Marm. Dan. 1 Pag. 223.

S. N. gabe Borgemeester og Raad Bødterlauget i Odense en Skraa, som findes afstrykt i Altstykk. Pag. 55=59.

S. N. gabe Borgemeester og Raad ligeledes Skraaderlauget en Skraa, i Følge hvilken Enhver, der vilde bruge dette Embede i Byen, skulde vinde samme Embede af Amtet og gjøre det, som Amtets Sædvaner ere. Den Indgang, de skulde give, skal bestaae i 4 Byrster Flesk, ferst Mad, Ost, Smørrebød og 5 Lønder

Odense Bl. Item forundes det dem at pante Saadanne, der ikke ville give, som andre Gildesbrødre i Stræderembedet før givet have, indtil de gjøre Skjellighed efter deres Wilkaar (Birch.).

S. N. funderede den forhøventværende Lænsmand paa Odensegaard, Eiler Rønnow, 3 Orter Byg til Faaborg Skole, som ved dennes Ophævelse tilfaldt Skolen i Odense (Hoff. F. 5 Pag. 93).

S. N. var Jørgen Brahe endnu Embedsmand paa Odensegaard (R. Hof. Dom. Pag. X, XI, 138, 142, 156).

S. N. var Jørgen Kotte Borgemester og Jacob Jespersen Byfoged (R. Hof. Dom. Pag. 166, 172); den anden Borgemester var Oluf Hansen, og Raadsmænd vare Hans Skriver og Hans Lauritsen (l. c. Pag. 172).

S. N. var den syenske Adels Omflag eller Rentebetalingstid ansat til den 13 Jan. i Odense (l. c. Pag. 296); jfr. 1547.

1552 holdt Kongen flere Gange Rætterthing i Odense (R. Hof. Dom. Pag. XIV og XV); ligesom ogsaa i Dec. paa Rætterthinget i Nyborg en Sag om et Hesttyveri i Odense blev foretaget (l. c. Pag. 203).

S. N. kongl. Bevilling: at Sognepræsten til S. Albani skulde nyde aarlig af Skambys Sogns Indtægter 6 Pd. Byg (Atl. 6 Pag. 583. Bloch 1 Pag. 604-5); altsaa en Nedsættelse af den ham 1551 tilstaaede Indtægt.

S. N. afstod Hr. Niels Brun, Capellan til S. Albani og Hospitalet, Paarup Capellanie, som han li-

geledes havde haft, til en Anden (Blodh 1 Pag. 269=70, 858, 704).

S. A. blev Mag. Christoffer Michelsen Grall, som var den sidste papistiske og første evangeliske Lærer eller Præst ved S. Jørgens Hospital, tillige Læsemester ved Odense Skole (Blodh 1 Pag. 271=72).

S. A. havde Frue Kirkes første evangeliske Præst, Hr. Anders Rhod, efterladende sig en Hustru, som 5 Gange blev gift, men hver Gang fornærede sig; thi først havde hun, som sagt, en Kjøbstædpræst, siden fik hun en Landsbypræst paa Hindsholm, siden dennes Capellan, derpaa en Degn og endelig en Bonde (Atl. 3 Pag. 445. Blodh 1 Pag. 737).

S. A. udstedte Universitetet i Kjøbenhavn sin Beretning om de 2 forhen omtalte anabaptistiske Præster i Odense (D. Mag. 5 Pag. 194 sq.), hvor det iblandt Andet om dem hedder Pag. 199: at de altid skjendte og raabte paa Præsterne i S. Knuds Kloster, som de kaldte Munke, og ikke alene ingen Omgængelse vilde have med dem, men ikke engang i Kirken, naar Præster indbiedes, vilde lægge deres Hænder paa tilligemed dem (jfr. Pont. 3 Pag. 313 sq. Krag Chr. 3 Pag. 368=69); ¹⁾ hvoraf endelig Følgen blev, at de mistede deres Embeder og hensattes paa Livstid i Fængsel (D. Mag. 5 Pag. 196. Blodh 1 Pag. 271=72, 816=17).

S. A. kaldes Prioren i S. Knud, C. Poulsen, ikke

1) Hvoraf altsaa skjennes, at Munkene i S. Knud endnu fungerede som Præster, endskjondt Christoffer Vallesen Ulfeld allerede s. A. kaldes *præfectus monasterii Canutini* (Birch.) hvilket Sidste dog maa være en Feiltagelse.

blot Prior, men ogsaa, ligesom 1551, Forstander for det almindelige Hospital i Odense, paa hvis Begne han tilligemed Hospitalets Præst og Tilsynsmand, Jens Pedersen, udleier Langs Mølle ved Faaborg til Magistraten *ibid.* for 4 Mk. danske, som gilde og gjæve ere efter danske Hviders Bærd (Altstykk. Pag. 130). Utsaa en ganske anden Afgift end den for den ligeledes af Ditto til Ditto 1551 udleiede Mølle.

S. A. fik Prioren i S. Knud Ordre at udløbere til Jesper Krasse af Basnæs, Embedsmand paa Ribeshus, alle de Documenter, som angik det af hans Farbroder, Biskop Mogens Krasse, stiftede Vicariedom og Almisse i S. Knuds Kirke; nemlig, foruden Testamentet og Fundatsen, 17 Pergaments- og 3 Papisbreve; hvorimod bemeldte Jesper Krasse bepligtede sig til at fuldgjøre, hvad Fundatsen bemelder, nemlig 15 Mk., som gives de Fattige i Odense af de 2 Steenhuse, som staae paa S. Knuds Kirkegaard (D. Mag. 2 Pag. 23=24).

S. A. havde bemeldte Prior Trætte om Fisteriet ved Munkebo; i hvilken Anledning følgende Kjendelse blev fældet: Vi Berner Svale, Landsdommer, Frank Brockenhus, Hovedsmand paa Nyborg, Christof Vallesen til Jersøhauge, Dirik Dvighou til Rorbek, Eggert Henrissen i Vestergaard (i Anthon Brystes Steb) og Knud Mikkelsen til Skenderup gjøre bitterligt: at Onsdagen næstefter Pindsdag vare vi forsamlede i Munkebo efter Kongens Ordre, at høre en Sag imellem hæderlige Mand, Hr. Prior C. Pouelsen i S. Knud, og ærlige og velbyrdige Jørgen Brahe, Hovedsmand til Næsbyhoved, med flere Lodsciere i Munkebo om noget Bund-

garnsfiskeri og Baadstade ved Munkbo, som de trætø om; og forligte dem da saaledes til Mindelighed, at hver af Lodseierne skal have det Fiskeri og Baadstade, som de have havt af Arilds Tid, indtil saalænge, at Marken kommer til Roff og ret Mæle (d: bliver rebet og maalt), da hver skal have for sin Malouff (d: efter som hans Jord løber paa eller tilgrændser). (C. Pouels. Reg.).

S. A. Hans Undersens Gjenbrev paa en S. Knuds Klosters Jord og Grund imellem Odense By og Laagaards (d: Ladegaards) Skov med det Fiskevand, i samme Jord liggende, som kaldes Aftuppe Putt, for aarlig Landgilde 9 Ørter Byg (l. c.).

S. A. Eskild Dres Dvittering for 1000 Daler, som Prior i S. Knud maatte forsværge Kongen med (l. c.).

S. A. Eiler Konnows Dvittering til Prior i S. Knud for 200 Daler; hvorhos Prior tillige qvitterede (for det, han havde tilgode) i den Gaard, Fru Berthe fik; saa at det er tilsammen 600 Daler (l. c.).

S. A. var Jørgen Brahe Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450). Men endnu i f. A. blev Jørgen Skinkel Lænsmand i Næsbyhoved (B. N. 1 Pag. 48).

S. A. var ligeledes Berner Svale Landsdommer i Fyen (N. Hof. Dem. Pag. 201, 202, 204, 206).

1553 tredie Paaske dag holdt Kongen Retterthing i Odense, i Overbærelse af Christiern Pouelsen, Prior i S. Knud, Hans Undersen, Borgemeester, og Hans Schriffver, Raadmand (Dipl. Lang. ved R. N.).

S. A. kongl. Befaling: at ingen af Byens Gaarde
(2 Bind 2 s.)

maa sælges eller forpantes uden til Bything eller paa Raadhuset (Canc. Reg.).

S. N. blev Rector Theologiæ i Odense, Hr. Jacob Henriksen, Sognepræst til S. Hans ibid. (Bloch 1 Pag. 817=18).

S. N. fik Prioeren i S. Knud kongl. Befaling Skjærtorsdag fra Nyborg, om at underholde Ulrik Smed, som en Tidlang havde tjent Kongen for en Smed, men nu for Alderdom og Skrøbelighed ikke længere kunde følge ham, paa Livstid i Klostret med VI og Mad, 2 Maaltider om Dagen, samt en Svendeskædning aarlig, imod at han skulde curere Klosters Heste (D. Mag. 2 Pag. 73=74 og Dipl. Lang. ved R. N.); saa at han egentlig var Tuursmed af Profession.

S. N. Borgemeester i Odense, Hans Underensens, Brev, hvorved han oplader Prior og Capitel i S. Knud en Jord, som han hidtil af Klostret havde Leiebrev paa (C. Pouels. Reg.).

S. N. Marine Povelisdatters Gjenbrev til S. Knud paa en Jord imellem Hørfetorvet og Pugestrædet for aarlig Jordskyld 8 ß . danst; beseglet af ærlig Mand Hans Underjen, Borgemeester i Odense (l. c.).

S. N. Claus Brokkenhuus til Søndergaardes Gjenbrev til S. Knud paa et Mølledam, med Dam, Damsboud, Flode og Flodemaal, som kaldes Unnekjærs Mølledam, i Ørsted Sogn Baagherred, hvorpaa han har faaet hæderlig og regelsunden Mand og Prior, C. Pouelsens, og menige Capitelsbrødres Brev for sig og Arving efter Arving, imod 3 Mk. danst eller 1 Daler aarlig at udgive til Klostret i Leie. Beseglet af Anthon

Bryffe til Langeſe, Rigſcantsler, og Berner Skole til Biſke, Landedommer (l. e.).

S. N. Prioren C. Pouſens og Capitelſ Leiebrev til fornumſtige Mand, Mogens Hanſen i Odense, hans Huſtru og deres Arving efter Arving paa en S. Knuds Kloſters Jord, Grund og Hauge, Norden næſt op til Pugeſtrædet, for aarlig Skyld og Leie 8 ſ. danſk (l. e.).

S. N. blev i Graabrødrekirke begravet Olve eller Oluf Hanſen, ſom var Dr. Chriſtines Kammerſvend, dernæſt Raadmand i 6 og Borgemeſter i 18 Aar (Birch.); alſjaa blev han 1529 Raadmand og 1535 Borgemeſter.

S. N. blev Mag. Lauritz Tolding Rector i Odense Skole (Blech 1 Pag. 338-39).

S. N. var endnu Berner Skole Landedommer i Fyen (R. Noſ. Dom. Pag. 210, 211, 212 og Aſtſtyff. Pag. 180).

S. N. Hans Schriffver Landethingehorer (Aſtſtyff. Pag. 180).

S. N. Jørgen Skinkel Hovedsmand over Næsbys hoveds Læn (Aſtſtyff. l. e.) og

S. N. Hans Underſen Borgemeſter (v. supra).

1554 holdt Kongen Retterthing i Odense i Sept. Maaned (Aſtſtyff. Pag. 21-22. R. Noſ. Dom. Pag. 236, 238).

S. N. udſtedte Kongen allerede i Aug. et Brev fra Odense (D. Mag. 5 Pag. 174).

S. N. kongl. Befaling (fra vor Gaard i Odense) til Magiſtraten: at den ikke maa beſvære Nogen med

Toldafgift af de Varer, de solgte eller købte paa almindelige Markeder (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto: at alt Kjøbstædmandskabet hvert Aar skal mynstres Onsdagen næstefter Philippi og Jacobi Dag (Canc. Reg.).

S. A. kongl. Befaling til Prioren i S. Knud: at han i Klostret skal underholde 8 Præster, 1 Skolemeester, 1 Hører og 6 Degne, samt lade Degnene gaae tilbords med sine Folk (o: i Folkestuen), men de 10 Andre spise i Præstestuen (o: de forrige Munkes Spisefal). D. Mag. 2 Pag. 74. Bloch 1 Pag. 239-40.

S. A. sit bemeldte Prior Kongens Brev om Skolen der i Odense at forlænge, saa at Pøblingene kunde have noksom Rum at sidde i samme (D. Mag. 2 Pag. 74-75. Bloch 1 Pag. 240-41).

S. A. anføres, som vedkommende S. Knuds Klosters Besiddelser, for det Første et Thingvidne af Bendsherred: at 4 af Bendsherreds Sandemænd med 4 af Skovbyherreds Sandemænd havde svoret ret Herredsfjel imellem Bendsherred og Skovbyherred; og dernæst for det Andet et Ditto: at 8 Sandemænd havde svoret ret Marksfjel imellem Fjellerup og Sletterud Mark, imellem Fjellerup Mark og Fjelsested Mark og imellem Fjellerup Mark og Harendrup Mark (S. Pouels. Reg.).

S. A. skjænkede Biskop Ove Bilde i sit Testament til S. Knuds Kloster i Odense 10 Mk.; og til de Fattige i Hospitalet i Graabrødre ibid. 10 Mk. (N. D. Mag. 1 Pag. 242).

S. A. optoges et Register, paa hvis Klæder og andre Menobier, som fandtes i S. Hans Kirke i Odense

(Topogr. Saml. i Geh. Arch.); for hvis Meddelelse jeg har Prof. Petersens Velvilie at takke, og som jeg, til Oplysning om, hvori et fuldstændigt Klosterinventarium med Hensyn til den dem tilhørende Kirke den Tid bestod, herved ordlydende vil meddele: Register paa hvers Klæder och andre Menodier, som er y S. Hans Kirke y Otthebye, som bleff bestreffne y samme Kirke An. Dni MDLIII Torsdaghen nest eyther vor Fruc Dagh assumptionis, uerberindes Erliigh Velbyrdiigh Mandtth Jorghen Stindell, Kongl. Maj. Lensmandh ther samme Stedts, Hr. Jacob Sogne Prest, Hr. Knudtth Roosse och Niels Mule Kirckewerghe ibid. Forst II forgylthe Selffue Kalck meth Diiske. Item I solff Kalck meth Dist; item I rødt blommet Flogeyels Hagell meth en small Borde; I gamell flogeyels fordeltt (broget?) Hagell; I gamell blommet rødtth flogeyels Hagell mett eth Kors; I grøn blommet flogeyels Hagell meth eth Guldtth Kors; I gamell brun floeyels Hagell mett enn Guldtth Borde; I brun blommet floeyels Hagell; I gamell grøn floeyels Hagell meth Kors; I gammell rødt och grøn wegett (?) floeyels Hagell; I gammell brun blommitth floeyels Hagell; I sortt floeyels Hagell; I gammell sortt Dammas Hagell; I blaa blommet floes Hagell mett dubelt Kors; I blaa blommet floeyels Hagell medt Guldborder; I blaa blommet floeyels Hagell meth Guldtth Kors; I gylden Dammas Hagell; I brun Dammas Hagell meth eth Kors; I gamell rødtth Rammellotth Hagell; I blaa Setthenyes Hagell meth Kors; I blaa Dammas Hagell; I rødtth Rammelø Hagell metth Kors; item XIII gamle Hagelle aff Sayenn och anditt sliigtth Tingest; item VI gamle Klæ-

der tiil Liigbaren; item **XXVIII** Messeserck; item **XXII** Houdtt Liinn; item Rorkaaffver: **I** blaa floeys Roerkoffve; **I** blaatt floeys meth Guldkroune; **I** sortt blommet floeys; **III** huide Dammassis; **II** rode Kamme-lotts; **I** bruu Kamme-lotts; **I** grøn Dammassis; **I** rodtt floeys; **III** blaa Dammassis; **I** bruu blomett floeys; **II** gyllen Dammassis; **I** grøn Dammassis; **I** bruu Kamme-lottis; **I** sortth gammell sayens; **I** grøn blommett siden (o: af Silke); Subtiler: **II** rode Dammassis, **II** huide Dammassis, **II** blaa Dammassis och **II** aff gront Stilde. **VI** Lufestagher; **I** stoer synder-saghen Lufekærthe; **I** Dffuertect offuer Monstran-petth; **II** Faner. Item kom ther en Messeserck tiil Høyby.

S. A. blev Hr. Simon Hansen Sæf residerende Capellan ved S. Albani Menighed (Blech 1 Pag. 705).

S. A. kaldes Jørgen Skinkel Lænsmand paa vor Gaard i Odense og næste Lænsmand til S. Hans Kloster i Odense (P. Müller Pag. 26); hvilke Udtryk altsaa den Tid vare synonyme.

S. A. lægger Jacob Hardenbergs Enke, Fru Sophie Lykke, Beslag paa Kramvarer, som et Par Kjøbmand fra Kiel holdt tilfals i Odense, fordi de for en halv Snees Aar siden havde kjøbt Korn af hende og derpaa vare blevne hende 700 Tordumsdalere skyldige (K. Hof. Dom. Pag. 232-33).

S. A. var Berner Skole endnu Landsdommer i Fyen (K. Hof. Dom. Pag. 234, 240, 244).

S. A. blev Hans eller Jens Lauridsen fra Odense Abbed i Ringsted Kloster og døde 1561 (D. Mag. 1 Pag. 78).

S. N. i Dec. var paa Retterthinget i Nyborg fikket Jacob Jespersen, Bysfoged i Odense, paa Kongens egne, Odense Byes og Knud Bager, Borger i Odenses, Vegne paa den ene og Lauris Jensen i Kluslit og Knud Nielsen i Liungby paa den anden Side. Hvor da Jacop Jespersen tiltalte L. J. og R. N. for 20 Tschumsdaler, som de vare med at love ham for Marine Dlusedatter; og i Rette lagde et Raadhuusvidne af Odense Raadhuus af 1553 lydende: at Lauris Klusfemandt, Knudt Gasse og Morten Suder med deres samlede Hænder lovede og tilfagde Jacob Jespersen, „vor Foged paa vore Vegne,“ og Bysens Remener paa Bysens Vegne 20 Daler og 1 feed Ko at udgive S. Knudsdag næstefter. Dertil svarede L. J. og R. N., at de allerede havde betalt en Part deraf og meente, at Jacop Jespersen ligesaavel burde tiltale Morten Suder for hans Part. Dertil svarede Jacop Jespersen, at de alle 3 havde lovet med en samlet Haand; hvor- til L. J. og R. N. dog igjen svarede, at alligevel de havde lovet med sammenlagte Hænder, som sædvanligt var, naar saadant Lofte skete, da havde de dog ikke lovet En for Alle. Dommen blev derpaa: at efterdi Lauris Klusfemandt, Knudt Gasse og Morten Suder ikke havde lovt for^t Lofte med det Vilkaar: En for Alle, da burde Jacob Jespersen at tiltale Enhver for sin Anpart i samme Lofte (R. Ros. Dom. 2 Pag. 143-44).

1555 gav Kongen Sognepræsten til S. Albani Halsdelen af Skamby Tiende (Atl. 6 Pag. 583. Bloch 1 Pag. 274, 605-6; jfr. 1552).

S. N. gav Kongen Hospitalet Brev paa Torbjerg-

gaard ved Blangsted, imod at det affstod nogle Huse paa S. Hans Kirkegaard til (Residents for) Sognepræsten (Hoff. F. 5 Pag. 168).

S. A. blev S. Jorgens Kald annecteret med Bor Frue og derimod Særskel Kongetiende henlagt til Lector i Odense, som før havde havt S. Jorgen (Hoff. F. 5 Pag. 35. Bloch 1 Pag. 272).

S. A. pantsatte Prioren i S. Knud noget Gods paa Langeland til Johan Friis for 1000 enkelte Daler (D. Mag. 2 Pag. 82-83).

S. A. Johan Friis til Hesselagers Gjenbrev paa noget Jordegods, han paa et Gjentjeb har tilkjøbt sig af S. Knuds Kloster: nemlig paa Langeland 11 Gaarde og 1 Gadehuus i Stovens (=: Stovense) og Snøde og 1 Gaard i Enebolle og 2 Gadehuse i Sposbjerg, som skyldte alle tilhøbe 1 Læst og 5½ Pd. Byg og 24 Mk. 11 þ. Landgildepenge foruden Gjesteri; hvilke han kjøbte og igjen, naar han afløses, skal afstaac for 1000 gode og usorfalstede Jodumsdalere, som en god Mand en anden nu til Takke med betale og fuldgjøre kan. (C. Pouels. Reg.; hvorved Prior anmærker, at han 1567 har udlaant Johan Friis Skjode og Adkomstbrevene til bemeldte Gods, dem han igjen skal tilbagelevere).

S. A. Borgemeister i Afsens, Poul Bangs, Gjenbrev til S. Knuds Kloster paa et øde Byggested i Thaarup i Baaghvered, som han har i Pant af Klostret for 100 Daler, og som skylder 3 Orter Byg; hvilket han og hans Arvinger maac nytte og bruge det bedste de kunne, indtil de igjen blive afløste (C. Pouels. Reg.).

S. A. Sandemændsbrev om Markeskjeldet imellem

Aherbo Mark og Koberbøll Mark og S. Knuds Klosters Eiendom, som ligger til Dymose, Dyrmosegaard, Ebedrup og Fellemoser (l. c.).

S. N. Bendsherreds Thingsvidne paa et Sandemændsbrev om at have svoret ret Markeskjel imellem Aherbo Mark og Koffverbol Mark og imellem Dymose og Koberbølle Mark, og Fellemoser Mark og Ebedrup og Dymosegaard og Koberbølle Mark (l. c.).

S. N. Bendsherreds Thingsvidne: at Sandemænd vare tilkomte at sværge Markeskjel imellem Aherbo Mark og Koberbølle Mark (l. c.).

S. N. saavel som 1558 og 65 var Hans Underesen Borgemeester i Odense (Birch.).

S. N. vare Palmeloverdag iblandt Andre nærbærende paa Retteathinget i Odense Hr. Christen Polsen, Prior i S. Knuds Kloster, Hans Underesen, Borgemeester, Hans Schriffver, Hans Laurssen, Christiern Bjørnkjer, Raadmænd, og Laas Bendelboe, Byfoged ibid. (R. Hof. Dom. 2 Pag. 147).

1556 kongl. Befaling til Magistraten at udløvere 10 Læster Ol til Kongens Orlogsslaabe (Cane. Reg.).

S. N. gjøre Borgemeester og Raad i Odense bitterligt: at Mandagen næstester Guds Legoms Dag var skiftet i Nette paa Odense Raadstue hæderlig Mand, Hr. Prior C. Pouelsen i S. Knud, som tiltalte Jacob van Bettring, Borger i Flensborg, eftersom han havde ham beslagen paa en Net (o: lovligt indstævnet ham?) for 2 Mars Landgilde, som han havde oppebaaret af det Guds, Klostreet havde paa Silb (o: Den Sylt) i Tonder Læn, uagtet han havde hans Brev af 1534, hvorved han sig bekjender (blot) at have Fuldmagt af

Prior at bestyre Godsset og (3: imod at) gjøre Regnskab derfor. Men Jacob svarede, at han skyldte kun 1 Mars Landgilde og havde fortæret derpaa ligesaa meget, som han havde oppebaaret, og lovede om 6 Uger at fremlægge et Brev fra Prior, hvormed han troede sig i den Sag at behjælp. Hvorpaa de 6 Uger efter mødtes til Thing; og da blev Sagen saaledes forliget, at Jacob til 20de Dag Jul skulde fornoie Prior baade for Hovedsagen, Kest, Læring og Skadegjeld 100 Schumdalere og dermed Sagen være afgjort (C. Pouels. Reg.). 1)

S. N. Dombrev for S. Knuds Kloster paa det Fiskeri i Stege (3: Stige Strand) og paa Strandveie og Kirkeveie og paa den Grøst og det Gjerd imellem Liungby (3: Lumby) og Anderup Mark (l. c.).

S. N. Dom- og Forligelsesbrev imellem Jørgen Schinkel paa kongl. Maj. Begne, S. Knuds Kloster og alle andre Lodsociere i Anderup, Nisted, Stige og Haffve om Græsgang, Strandveie, Kirkeveie og Fiskeri (i Stige Strand) at nyde og beholde, som det haver været af Arilds Tid, efter de gode Mænds Sigelse, som vare Anthon Bryste til Langebo, Rigscantøler, Berner Svale, Landsdommer i Fyen, Poul Skinkel til Østrup og Niels Henriksen til Theistrup (l. c.).

S. N. Bogherreds Things Steensbrev: at 12 jord-

1) Et andet og formodentlig senere Brev om samme Klosters gods paa Sylt, men uden Mardtal, er saaledes registreret: Jacob Schults Gjenbrev af Glensborg, hvori han beskriver sig at have Breve paa det Gods paa Sylt, som han haver kjøbt af Kloster (C. Pouels. Reg.).

egne Bønder havde indstønet og stæbet nogen Jord og Eiendom til 3 Gaarde i Turup i Baagherred (l. c.), hvoraf een, om ikke alle, tilhørte S. Knud.

S. N. Bøndsherreds Thingvidne: at Næbsmænd havde rebet Fjellerup Mark efter Loven og Necessen (l. c.).

S. N. Ditto: at Hans Michelsen i Nalsbo tiltalte og havde i Rette deelt Michel Knudsen i Koverbøll, for han havde gjerdet over Markeskjel (l. c.).

S. N. Ditto: at to af Koverbølle Mænd vare til-
dømte at bøde, fordi de havde gjerdet over Markeskjel (l. c.).

S. N. Ditto: at fornæbnte Gjerde var lovligt af-
sagt (∴ affagt) (l. c.).

S. N. var endnu, som sagt, Jørgen Skinkel Læns-
mand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450).

S. N. i Juli vare iblandt Andre nærværende paa
Netterthinget i Odense: Hr. Chresten Poelsøn, Prier,
Jørgen Kotti og Hans Underføn, Borgemeistere, og
Hans Laurføn, Raadmand ibid. (R. Hof. Dm. 2
Pag. 162).

1557 den 14 Jan. holdt Kongen Netterthing i
Odense, i Overværelse af Jørgen Skindell til Læns-
hæffe, Embedsmand paa vor Gaard i Odense, Hans
Underføn, Borgemeister, Hans Lauretsføn, Frands
Brirøf og Christen Bjørnkjer, Raadmænd; hvorhos
tillige i det paa samme udstedte Document navngives
Laurets Persføn, Borger i Odense, Chresten Persføn
Kjøbmand til Dusløborg, Per Bunde i Odense, forte
Chresten Persføns Broder, og Las Hvittkop i Odense

(Dipl. Lang. ved R. R.; jfr. R. Hof. Dom. 2 Pag. 163-71 og Hist. Tidsskr. 2 Pag. 521-22).

S. A. kongl. Befaling til Magistraten om at tilstaae Christoffer Kjeldersvend ubehindret Røring og Bjæring i Odense (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto snarest muligt at færdiggjøre det Skib, som de med deres Medrøbedere ere tagende for, at holde Kongen og Riget til Tjeneste med Folk, Jettallie, Skyt, Løb og Krud, da Kongen til Foraaret vil udsende sine Orlogsskibe at rense Strømmene, som foruroliges saare af Sorøvere (Canc. Reg.).

S. A. var der Trætte om Tøllerlund Skov (maaſkee rettere Niſted Skov, jfr. 1558) eller, som den den Tid kaldtes, Jordbroernes Skov imellem Prioeren i S. Knuds Kloster og Lænsmanden paa Næsbyhøved, i hvis Læn den laa, og hvortil den foregaves at henhøre (B. R. 1 Pag. 37).

S. A. var Berner Svale til Bisbo, Landsdommer, i Prioers Stue i S. Knuds Kloster paa et Forligelsesmaal imellem Prior og Oluf Nielsen i Derrup om noget Gods, som for^{te} Oluf havde lovet og tilſagt Prior for en Loug, han fæstede sig (o: forbandt sig) til at gjøre til Bogherreds Thing; og den Dag, han ſkulde have gjort ſamme Loug, da kunde han den ikke fuldbrage, og dermed blev Lougen nederfældig; og beklagede ſig nu, at han var en fattig Mand og ikke formaade at afsted kunne komme ſamme Gods, ſom han Prioeren tilſagt havde. Da tilbød Prior, at han vilde ſlaae det Loſte loſt og derimod tale ham til med Loven og blot tage ſaameget, han med Loven kunde faae. Men Oluf ſvarede: Det vil jeg ikke be-

gjere, kjære Husbond! jeg beder blot, at I for Guds Skyld benaader mig fattige Mand og giver Noget over (o: efter) af Summen. Og da bleve de saaledes forsigte, at Prior undte ham det (Godset eller Afslaget) paa 4 Orne og 1 Fjerding Honning (C. Pouels. Reg.).

S. A. bortleier C. Pouelsen, Prior til S. Knud, og menige Capitel til Melchior Skriver og hans tilkom-mende Hustru og en af deres Arvinger en deres og Klosters Gaard og Grund i Odense, Norden Abelga-den imod Naadhuset til, for aarlig Skyld og Leie 6 Mk. danske Penninge (l. c.). Bemeldte Melchior Skriver havde ogsaa Capitelets Brev paa en Hauge ved Hølsedorestrædet for 8 s. aarlig Leie, hvilken Pluf Bang siden fik (l. c.).

S. A. et Magelægsbrev med S. Knuds Kloster paa 1 Gaard i Torrefø i Avernæs Birk af Frank Brok-kenhuus (l. c.). Fra bemeldte Frank Brokkenhuus har man ligeledes, — dog uden Arvstal, — et Gjen-brev til S. Knud paa en Jord og Eiendom, liggende imellem Graabredre Stænter, til sig og Arvinger for aarlig Jordskyld 4 Mk. danske (l. c.).

S. A. Thingsvidne af Næsbyhoveds Birk: at Nisted Skov tilhører S. Knuds Kloster efter gammelt Vidnes-byrd (l. c.).

S. A. Ditto: at 17 Mænd have bundet, at S. Knuds Klosters Tjencere i Nisted have af gammel Tid haft fri Skovhugst, Gjerdsel og Ildbrand i Nisted Skov, liggende Osten og Sønden Jordbroen (l. c.).

S. A. Steensbrev af Bendsherreds Thing: at 12 jordegne Bønder have indstønet nogen Jord og Eien-

dom til de 4 Gaarde, S. Knuds Kloster haver i Egedrup (l. c.).

S. N. Magistratens Skjøde til Raadmand Christiern Bjørnekjær paa en Odense Byes Jord og Grund, liggende paa Hørsletorvet (Hoff. F. 5 Pag. 179).

S. N. to Tingsvidner om et Par Lybe, hvori nævnes saavel en Borger i Odense som Jørgen Skinkel, Hovedsmand over Næstbyhoveds Læn (Danste Saml. i Geh. Arch.).

S. N. kaldes den sidstnævnte Jørgen Skinkel til Lammehoffve Befalingsmand paa vor Gaard i Odense og havde da en fortrædelig Sag paa Nætterthinget i Kjøbenhavn angaaende et Par Lybe (formodentlig de ovenomtalte), som han først havde ladet ihjelslaae og siden hænge (K. Hof. Dom. Pag. 248 sq.).

S. N. aftraadte Jørgen Skinkel fra Lænet, og i hans Sted blev Peder Bild Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450. B. N. 1 Pag. 48).

S. N. Torsdagen næstefter S. Mauritii Dag var Maß Laurehsen, Byffriiser i Odense, stiftet paa Kongens Nætterthing i Kjøbenhavn og berettede, hvorledes (hans Stedsfader) Hr. Niels Pedersen, fordem Sognepræst til Frue Kirke i Nyborg, var bleven begravet i Choret af Nyborg Kirke, men derefter igjen hemmeligen optaget. Dertil svarede Frank Brokkenhuus, Embedsmand paa Nyborg, at Hr. Niels Pedersen var optaget af Choret og igjen begravet i Kirken, „for den Marsag, „at Choret er saare snæver og lidet Rum udi, og „Nyborg er et kongeligt Huus, og kommer ofte did „mange Herrers og Fyrsters Sendebud og mærkelige „Mænd; og om nogle flige der hode eller afgif at

„man da maatte have og beholde samme Chor frit til „slige Folt deres Begravelse.“ Men Dommen blev, at Hr. Niels Pedersens Liig skulde opgraves og nedlægges i Choret igjen (af Dipl. Lang. ved R. N.); ifr. R. Hof. Dom. 2 Pag. 178=79.

S. A. den 23 Sept. forekommer Aune, Niels Clausens i Dthense, som en af Arvingerne efter Hr. Niels Friis, fordam Cantor i Roeskilde (af Dipl. Lang. ved R. N.).

S. A. vare iblandt Andre i Dec. paa Retterthinget i Odense nærværende Hans Reiderssen (læs: Under- sen), Borgemeester, og Chresten Bjørnsker, Raadmand ibid. (R. Hof. Dom. 2 Pag. 178).

1558 den 30 Juni udsteder Kongen et Brev fra Odense (Arkstykke. Pag. 151) og den 28 Juni et Ditto (l. e. Pag. 156).

S. A. holdt Kongen Retterthing i Odense, i Over- værelse af Berner Svale, Landsdommer i Fyen, og andre flere (R. Hof. Dom. Pag. 255=56).

S. A. befaler Kongen, at saavel Jordbroen som Broen ved Kluset paany skulle sættes i Stand og ud- bedres (B. N. 1 Pag. 38).

S. A. kongl. Befaling til Magistraten at domme imellem Hans Hansen, Provst i Aalsens, og hans Bro- ders Hustru, som siger sig at have Ret og Deel i hans Gaard i Odense (Canc. Reg.).

S. A. Kongens Brev om, hvad Rente og Herlighed Bisperne have havt af Laaland og Falster (Danste Saml. i Geh. Arch.).

S. A. kongl. Confirmation paa Dvægtienden til Hospitalet i Odense (Hoff. F. 5 Pag. 145, 168).

S. N. Hans Knap i Høymes Bekjendelsesbrev: at han for nogle Aar siden er falden i en stor svær Syge og derover i Armod, saa at han er trængt (o: nødt) til at oplade sin Gaard til sin Svoger (o: Svigersøn), som haffver hans Daather, dog med sin Husbond, Prior i S. Knuds Klosters, Samtykke; hvorhos han erklærer, at forte Prior ikke trænger eller nøder ham dertil, eller han ham Noget har at beskylde; men at han tværtimod haver været hans Husbond, saa at han takker hannem alt Godt (E. Pouels. Reg.).

S. N. kjendes Peder Knudsen, Sognepræst, at have forhvervet Livsbrev paa Ueberød Sogn af hæderlig Mand, Hr. Prior E. Pouelsen i S. Knuds Kloster, at han „for min Armodigheds Skyld“ har undt mig bemeldte Kirke og Sogn qvit og fri uden Afgift med al Tienden, Offeret og Smaaaredselen, ligesom Hr. Knud Berthelsen og Hr. Hans Nielsen det havde, da de sammesteds vare Sognepræster; dog med sliq Bilskaar, at han skal sikke sig som en ærlig Præstemand, og at Præstegaarden skal være til (o: tilhøre) Klosteret med sin Herlighed og Landgilde. Befeglet af Peder Bildt, Hovedsmand over Næsbyhoveds Læn (l. e.).

S. N. Domsbrev af 6 Riddermændsmænd efter kongl. Maj. Befaling at grandste og forfare, om Nisteb Skov laa til Næsbyhoved Læn eller til S. Knuds Kloster. Ved hvilken Leilighed disse gode Mænd da til-dømte S. Knuds Kloster samme Skov efter gamle Vidnesbyrd og Breve qvit og fri at beholde (l. e.). Hvorved anmærkes, at denne Trætte forte Jørgen Skinfel til Lammehaiffe Klosteret paa, der han var Lænsmand, uden al redbelig Aarsag.

S. A. Steningsbrev af Odense Herredsting, lydende paa, at 12 jordegne Bønder have indstønet nogen Jord og Eiendom til Fangeltorp og til 2 andre Klosters Gaarde i Fangel By; tilligemed Dombrevet af for^{te} Thing, hvorved for^{te} Mænd vare tilkomte at indstøne for^{te} Jord (l. c.).

S. A. Magelægsbrev af Hans Hynndtosen og Jørgen Bassi i Ebbstrup paa noget Jord, de have magelagt fra sig til Klosters Gaard Fellenose og derimod til Magelæg igjen af for^{te} Klosters Gaard Fellenose faaet anden Jord (l. c.).

S. A. Jesper Krasses Forpligt, at udgive 15 Mk. dansk af det Steenhuus ic., som hans Farbroder, Bisp Mogens, havde stiftet til en Almisse i Odense. Dat. Odense S. Knuds Dag (E. Pouels. Reg. og D. Mag. 2 Pag. 24-25).

S. A. blev Hr. Hans Stage residerende Capellan ved S. Albani (Bloch 1 Pag. 706).

S. A. blev Hr. Jørgen Schroder eller Sartorius Rector i Odense Skole (Bloch 1 Pag. 339).

S. A. var Berner Svale endnu Landsdommer i Fyen (R. Hof. Dom. Pag. 256).

S. A. var Jørgen Skotte Borgemeester i Odense (R. Hof. Dom. Pag. 305).

S. A. døde Tonne Michelsen, Ane Mules første Mand, og ligger i Frue Kirke begravet under en Steen i Tvergangen fra Nord til Sønder; ligesom ogsaa Ane Mule selv, der anden Gang blev gift med Peder Skriver og døde 1568.

S. A. forekommer i en Herredagsdom Jennis
(2 Bind 2 S.)

(7)

Petersen, (som) Kallis Bjørnkier, Borger i Odense (K. Hof. Dom. 2 Pag. 220=21).

S. N. optoges et Register paa hvis Jordebrev, Afdomsbrev, Pantebrev eller andre Breve, som fandtes i S. Hans Kloster, og som efter kongl. Befaling den 15 Juli 1558 bleve gjennemsete (Topogr. Saml. i Geh. Arch.); en Fortegnelse, der er ligesaa vigtig for at kjende S. Hans Klosters Nidomme i den catholske Periode, som den under 1548 meddeelte var det med Hensyn til S. Knud; hvorfor den ogsaa her ved efter Professor Petersens velvillige Meddelelse (dog uden, paa Navnene nær, at følge den gamle Orthographi) ordlydende indfores:

Register paa hvis Jordebrev, Afdomsbrev, Pantebrev og andre Breve, som findes i S. Hans Kloster i Odense, og som efter kongl. Maj. min allernaadigste Herres Befaling bleve oversete den 15 Dag Juli Aar efter Guds Byrd M.D.LVIII, overværende Hr. Knud Rose, Sacristan, Hr. Jacob Henrichsen, Sognepræst til S. Hans, og Christoffer Søffrensen, Skriver her paa Kongens Gaard i Odense:

I. Breve, som findes sub Litt. A og angaae Odense By:

16 Breve, som findes tilfammenbundne i et Knippe, den Gaard og Grund Sonden næst S. Hanses Kirkegaard anrørende, som Fru Elsebe Gierdys Skjode til S. Hans Kloster (jfr. 1462 supra).

5 Breve, Anders Jensen's Gaard næst Winnegaden anrørende.

5 Hr. Lauge Brocks Skjode- og Afdomsbrev paa

en Gaard imellem Hr. Marqvord og Anders Jensens Gaard (jfr. 1503).

3 Hr. Claus Nonnows Skjodebreve paa den Gaard Osten S. Hanses Kirkegaard, som Fru Karine Daaes Born udi Værgen havde (jfr. 1479), og paa 2 andre Gaarde i Bøgeherred, for hvilke Klostret haver fanget til Magesliste 2 Gaarde i Anderoppe.

Hr. Johan Bjornsens Skjodebrev paa Kirkegaarden (o: maaskee den Gaard ved Kirken) og de Huse imod Gaden Sonden fra Kirken (jfr. 1460).

Hr. Johan Bjornsens Aldkomstbrev paa samme Jord.

Brev paa det Stræde, som ligger (o: løber) fra Klostrets Bagport og til Adelgaden (jfr. 1443).

3 Breve paa den Gaard i Vestergade, som Byen fik af Klostret til Magesliste for den Hauge uden Klostrets Hedeport, Osten næst Broen.

Et Tingviinde efter det Skjode, Albert Hindsen gjorde Klostret paa en Hauge udi Vestergade ved Holdstedaare Stræde.

6 Breve paa en Part af Hombelshaffuen Norden Vindegaden.

Diderich Krenmers Brev paa den Bygning, som fandtes efter hans Død udi den Gaard, han havde af Klostret.

6 Pantebreve og Skjodebreve med Dombrevet paa den Gaard ved Norreport (jfr. 1471).

Brev paa den Gaard paa Dvergade, som kaldes Rjerruffsgaard (jfr. 1471).

II. Breve, som ikke ere indstrevne i det gamle Register og dog findes sub **Littr. A:**

Et Pergamentsbrev, udgivet af En ved Navn Eggertt

Bude til S. Hans Kloster, paa hvis Gode ham kunde tilfalde efter hans Hustrus Faders Død.

5 Pergamentsbreve paa en Gaard her i Othense paa Nergade (Nedergade?) liggende.

Et Pergamentsbrev paa en Gaard her i Vor Frue Sogn, Sonden næst Adelgaden og Osten næst Hans Pedersen Sunders Gaard.

Lauridz Andersens Brev paa sin Løb og Aupart i en Gaard paa Nørregade, som Anders Jensen boede og blev givet hid til Klofret.

Et Pergamentsbrev, lydende, at Hr. Jens Storm, Præst, havde givet hans Huus og Eiendom med mere Gode til S. Hans Kloster.

III. Breve, som ere indskrevne i det gamle Register sub Littr. A og dog ikke kunne findes:

Et Brev paa en Gaard Norden Kirkegaarden.

Officialens Dom paa Deguerente i S. Hans Sogn.

2 Breve paa den Gaard uden Østerport, som den lille Hr. Mattis udi boede.

Bulla pontificis super scholam, cum Vidisse, quod ordo Joannis Jerosolomitani posset hereditare; quæ (sc. litteræ) etiam in antiquo invenimtur Cathalogo; ut inutiles inter inutilia reposui.

IV. Breve, som findes sub Littr. B og angaae Plejelslykken, Huskjærlykken og de 4 Agre Norden Diget i den samme Lykke:

15 Breve, Plejelslykke, Huskjærlykke og de 4 Agre Norden samme Lykke anrørende (jfr. Db. 2 Pag. 146; 3 Pag. 32, 34, 83).

Lauridz Tyggens Skjodebrev paa de 2 Agre, som

ligge Østen fra Huskjærs Lykke imellem Probstens Jord og Slottens (o: Slottets).

Et Brev paa Munkeagre i forte Huskjærs Lykke.

Hans Strøgs Skjodebrev paa den Jord uden Norreport imellem Hr. Marqvordy Jord og Hans Strøgs Hauge (jfr. 1511).

V. Breve, som findes sub Littr. C og angaae Klosters Humlehaage Norden Vindegaden:

8 Breve paa Bjørns Lykke og Jesf Clausens Lykke i Klosters Humlehaage (jfr. 1532).

Brev paa Teilgaarden, Eskehaugen og Raalgaarden.

Bysens Brev paa den Hauge uden Hedeporten, Norden fra Kornladen og Østen fra Broen.

Brev paa Klosters Græsgang paa Odense Heed til Klosters Dvæg for Lykkemark, Byen fik fra Klosteret (jfr. 1280).

VI. Breve, som ikke ere indstrevne i det gamle Register, men dog findes sub Littr. C:

En Laaghævd paa Klosters Humlegaard, Bjørnslykken, Jens Clausens Lykke, Teilgaarden, Uildgaarden og Raalgaarden (jfr. 1495).

Bisp Carls Stadfæstelsesbrev paa det Mageskifte, som Hr. Claus Ronnow havde gjort med Klosteret om Aalykken (jfr. 1465).

VII. Breve, som findes sub Littr. D og angaae Nasumherred, Bjergerherred og Hindsøholm:

Et Tingebinde paa det Skovskifte, som gjort er imellem (Kloster) Bonden og alle Eiermænd i Høiby Skov.

Et Tingebinde: at Høiby Led er lovlig Pagsøgt og den Vej, der igjennem løber.

Et Brev paa Norstov, som er et frit Enemærke.

Et Tingsvinde paa de Skjelstene imellem Lundløse (o: Lyndelse) og Norstov Enemærke.

Et Brev paa de 2 Gaarde i Lundløse af Niels Friis og Bonde Friis.

Et Tingsvinde imod Hr. Johan Bjørnsen.

Laughævd paa den Skov til den Gaard i Fraude (jfr. 1440).

Tingsvinde efter Sandemænds Tog paa samme Skov.

Brev paa 3 Skp. Land i Hundsløf Mark.

2 Breve paa Dristrup og Bregenseer.

17 Breve paa det Gods i Dalby med gamle Kong Christierns Brev paa en Gaard, Jesf Clausen solgte; og samme Gaard var Kronen tilkomt for Bondegods. Deelligeste et andet Brev: at Bobense hører til Dalby og ikke til Estebjerg; og et Tingsvinde paa Markeskjel ved Dalby (jfr. Od. 2, 156, 174).

Et Tingsvinde paa 4 Acre i Torpe Mark paa Hindbholm.

Karine Beders Skjodebrev paa en Gaard i Rjerteminde.

Niels Michelsens Skjodebrev paa en Mølle hos Rjerteminde.

Brev paa en Gaard i Ladby.

Hr. Jørgen Urnes Brev paa 2 Gaarde i Birkinge (jfr. 1463).

Et Brev paa en Gaard i Ullerløf (jfr. 1469).

VIII. Breve, som ikke findes i det gamle Register og dog findes under Littr. D:

Et Tingsvinde: at Laas Bonde i Høiby er udlagt

Fyldest paa S. Hans Klosters Begne i Hoiby Søndermark.

Et Tingsvinde: at Hans Ulff i Nynkeby folgte Niels Bryde i Nogelund paa Klosters Begne 2 Skp. Land.

IX. Breve, som ere indskrevne i det gamle Register under Littr. D og dog ikke kunne findes:

Brev: at de Friiser i Marslof ingen Ret eller Deel have i Hoiby Skov, efter et Tingsvindes Lydelse.

Hennike Skremmers Brev paa den Gaard i Fraude.

Et Tingsvinde paa Oldengjeld i forte Fraude.

2 Breve paa Bullerup, Njerby og Hundsløf.

Et Brev paa 2 Enge og 1 Uger, som Hans Oluffen i Marslof gav til Klosteret.

Et Tingsvinde paa 2 Skp. Land paa Nynkeby Mark.

Et Tingsvinde paa 4 Ugre i Torupe Mark paa Hindsholmen.

X. Breve, som findes under Littr. E og angaae Bindingherred:

Hr. Johan Oluffen af Lykkesholms Skjodebrev paa noget Gods i Gjestesløff Sogn, en Gaard udi Dreemark, en Gaard i Langow med mere Gods, som sig tilhøbe beløber 5 Gaarde, og som forte Hr. Johan havde funderet til et Vicarie her i S. Hans Kloster.

Tingsvinde paa Drbets Skov og paa Oldengjeld.

Christoffer Erichsens Brev paa en Gaard i Ferrisløf og Kong Hanses Stadfæstelse paa samme Gaard.

Brev paa 2 Gaarde i Nerbu (o: Næraa) Sogn og Torup By (jfr. 1486).

Bonde Friises Skjodebrev paa en Gaard i Marsløf og Adkomst paa samme Gaard.

Laughævd paa Kjeldemosegaard og Langegade.

Torbern Bisdes Brev paa 2 Gaarde: 1 i Overdrup i Sundsherred og 1 i Hostrup i Sallingherred.

Skjodebrev paa den Gaard i Espe og Tingsvinde imod Kronens Bonde ibid. for Oldengjeld.

Mogens Pedersens Brev og Tingsvinde paa den Gaard i N. Broby.

Peder Marsvins Mageskiftebrev paa 2 Gaarde, han havde sig mageskiftet fra og til S. Hanses Kloster; den ene udi Affvensløf og den anden udi Nerow liggende (jfr. 1526).

Et Papiers Mageskiftebrev paa Skrubbes Haffve til S. Hanses Kloster. (Disse tvende næste (3: sidste) Breve ere ikke indskrevne i det gamle Register, men findes dog sub Littr. E).

XI. Breve, som ere indskrevne i det gamle Register sub Littr. E, men dog ikke kunne findes:

Brev paa 2 Gaarde i Huddad og Klosters Adkomst paa samme Gaarde (jfr. 1486).

Et Brev paa den Gaard i Nerdu.

Et Brev paa 2 Gaarde i Ulbølle og et Tingsvinde paa en Eng, som kaldes Forekelle.

Fru Ermegaards Brev og Laughævd paa den Gaard i Lørringe (jfr. 1466).

Brev paa 2 Gaarde i Affvensløff (jfr. 1462).

Brev paa en Gaard i Kyrsendrop og paa 1 Otting Skov over al Nydsinge (3: Nisinge) Fang og 1 Ugedag af samme Gaard.

XII. Breve, som findes under Littr. F og angaae Baagherred og Bendsherred:

Otte Skindells Brev paa en Gaard i Bardløse Sojn, som hedder Molderoppegaard.

Fru Sidhel, Hr. Peder Hoffvenstydts Efterlevendes, Skjodebrev paa det Gods i Meelby.

Laughærdsbrev, Hr. Claus Erichsens Stadsfæstning og Kong Hanses Stadsfæstning paa samme Gods (jfr. 1497).

Robert Hory (o: Hardts) Skjodebrev paa en Gaard i Brenderup for den Gaard i Odense, som Diderich Arremmer og Ane Slufs udi boede.

Robert Horys Udkomst paa for^{te} Gaard.

Eiler Bryfftes Brev paa en Gaard i Brenderup (jfr. 1489).

Fru Cizilles Brev paa 2 Gaarde *ibid*.

Jesf Pedersens Pantebrev paa 2 Gaarde i Skalberrig og Halvdelen af Flyng, som han pantsatte Claus Clementsen i Odense for VC Mk. (jfr. 1471).

Jesf Clausens Skjodebrev paa 2 Gaarde i Skalberrig og Halvdelen af Flyng med Kjerruffs Gaard udi Odense og sin Rettighed udi en Gaard i Daugstrup (jfr. 1471).

Tingsvinde paa Høgebjerg og Langemad.

Tingsvinde: at Skalberrig Mark er rettelig skift af 12 Nebømand.

Stii Jensen af Kalsunds Skjodebrev paa et Byggested i Skalberrig, som han skjødede til Klofret med al sin Tilliggelse (jfr. 1455).

Tingsvinde paa en Ager paa Skalberrig Mark (jfr. 1511).

Laughærd imellem Skalberrig og Dalums Skov.

Sognevinde paa de Ager hos Flyng.

Tingsvinde: at Ingen haver Lod og Deel i Flyng uden Klofret.

Jesf Mules Skjodebrev paa sin Part af Flyng og Tingsvinde derefter (jfr. 1484).

Laughævd paa Flyng (jfr. 1515).

Skjodebrev paa Skoveby og Laughævd med Dombrev paa samme Hævd (jfr. 1506).

Laghævd paa 2 Gaarde i Andebolle (jfr. 1500).

Markeskjel imellem Gabyll og Åsingsbølle.

Brev paa noget Gods paa Naalbjerger Knøesf.

Tingsvinde: at Sandemænd have gjort Markeskjel imellem Gabyll og Greftebølle.

Brev paa Andebøll og Gabyll, Skovby og en Gaard i Nykeby i Sallingherred.

XIII. Breve, som ikke findes i det gamle Register og dog ere indstrevne under Litt. F:

Et Brev paa Dræby Mark i Lundeherred.

Et Brev paa en Gaard i Ferridløf, som Christoffer Erichsen af Baaben gav til S. Hans Kloster.

Et Brev: at Katharina Ristes (læs: Christens) Datter og hendes Son, Detlof Skinkell, have givet 2 Gaarde i Andebolle, 2 Gaarde i Gabyll, 1 Gaard i Skovby, 2 Gaarde i Hjadstrup, 1 Gaard i Ørrislef og 1 Gaard i Estelund i Skiffby (s: Skeby) Sogn til S. Hanses Kloster (jfr. 1427).

Et Tingsvinde: at Andebolle Mænd have deres frie Olden paa deres egne Skove (jfr. 1492).

En Laughævd paa de Gaarde udi Skovby i Bispenberg Sogn.

XIV. Breve, som ere indstrevne i det gamle Register under Litt. F og dog ikke findes:

Et Brev: at Walter Holteum af Baaben havde den Gaard i Blangstrup for aarlig Leie af Klostret.

Skjodebrev paa forte Gaard.

Et Brev paa et lidet Stykke Jord, som Laurids Pederfen i Weelby og hans Medarvinger skulde have skjodet til Klofret, og En ved Navn Jes Korfen havde modtaget til fit Byggested.

Mange flere Breve paa Nysen (i Nisperup S.) og Ringstedth.

XV. Breve, som findes sub Littr. G og angaae Skoubhyherred:

Hr. Knud Heinrichsens Brev paa nogle Gaarde og Gods i Skoubhyherred, som han haver givet til Klofret.

Fru Hilleborgs Samtykke paa samme Gods (jfr. 1467).

Magefiftdebrev med Fru Mette Berthelsdatter, Hr. Claus Nonnows Efterleverste, paa 2 Gaarde, den ene i Østerbyll og den anden i Weelby (jfr. 1477).

Hr. Frederik Barsbeks Brev paa en Gaard i Bierne og en i Sønderfø.

Kong Eriks Brev paa samme Gods.

To Breve paa Markstiel imellem Haaslof og Bierne.

Ditto imellem Mudgaard og Haaslof.

Brev paa en Ager udi Særstlof Mark ved Gallie Høffvenn (=: Valgehoien).

Laughævdobrev paa Østermae paa Ørrislof Mark.

Hr. Henrik Barsbeks Skjodebrev paa en Gaard i Gilby (jfr. 1480).

XVI. Breve, som ikke ere indskrevne i det gamle Register og dog findes sub Littr. G:

Jorgen Hennigsens Magefiftdebrev paa noget Gods, han magefiftede sig til i Egelby fra S. Hans Kloster.

Et Papisbrev paa 3 Ager i Besslinge Sogn.

Pantebrev paa Aagaard i Rissøf Sogn.

Tingsvinde paa Bibeholmene paa Sønderfø Mark.

Vidiaser paa Gjenbrev udi Bierne og Skjodebrev paa det Gods i Sønderfø.

XVII. Breve, som findes sub Littr. H og angaae Stamherred og Lundeherred :

Hr. Præbjørn Hodebustes Breve paa 2 Gaarde, en udi Nørreby i Klinthe Sogn og en udi Egeuse (jfr. 1513 og 1522).

Hr. Parnands Brev paa en Gaard i Rosyndrop (o: Røstrup) (jfr. 1497).

4 Fru Boel, Tommes Juels Efterleverstes, Skjodebrev og andre Breve paa Krogsbyll og en Gaard i Bordenese.

Tingsvinde efter forte Skjode.

Laughærd paa en Eng hos Krogsbylle, som kaldes Hestehaven, og paa Klosters Eiendom imellem Gynstrop og Krogsbyll.

Tingsvinde: at ingen Mand mindes, at der er givet Laft eller Kjere paa Krogsbyll Markeskjel.

Brev paa et Stykke Skov paa Bordenese Mark (jfr. 1502).

2 Breve paa 1 Dting Skov, Tomes Smed udi Gynstrop skjode til Klosteret (jfr. 1530).

2 Tygge Jensens Breve paa en Gaard i Nodrup, han skjode til Klosteret.

Skjodebrev og Laughærd paa en Gaard i Orrislef (jfr. 1479).

2 Tingsvinde paa Stabbe Eng hos Orrislef (jfr. 1482).

9 Skjodebreve og Adkomstbreve paa det Gods i

Daustrup (jfr. Ob. 2 Pag. 171, 174-75, 176; 3 Pag. 14, 27, 32).

2 Mageskiftebreve af Antvorskov paa 1 Gaard i Steenøby og 1 Ditto i Orkeby, med flere Breve, som lyde paa Orkeby (jfr. 1480, 1484 og 1509).

2 Fru Ingeborgs Breve paa en Gaard i Ncinge i Nerdu Sogn (jfr. 1436).

Mageskiftet paa noget Gods i Torpe, Hjadstrup, Lunde og Hudevad, som er gangen imellem Klostret og Antvorskov (jfr. 1486).

Fru Hilleborgs Magtebrev (o: Fuldmagt), igjen at løse 2 Gaarde i Hjadstrup.

Hr. Tjellef Skindells Beberlag for det Gods i Dr-rislef og Hjadstrup (jfr. 1427).

Hr. Bjørn Cluffens Breve paa det Gods i Torpe og i Lyngby i Lyngby Sogn og 1 Tingsvinde imod Belringe (jfr. 1432).

Bertel Pedersens Mageskiftet af Nøsens for 2 Gaarde i Anderup (jfr. 1503).

Pantebrev og Skjøde paa 3 Gaarde i Allese af Hr. Diderich Hesten.

Brev paa Markstjæl ved Allese.

Michel Pedersens Skjødebrev paa en Gaard i Egense (jfr. 1530).

XVIII. Breve, som ikke ere indstrebne i det gamle Register og dog findes sub Littr. H:

Et Pergaments Mageskiftet paa en Ager til Præstegaarden i Egense, som Præsten i forte Egense havde mageskiftet fra Præstegaarden til S. Hans Kloster (jfr. 1519).

Et Kong Hanses Stadsfæstelsesbrev paa det Gods i Daustrup (v. supra).

Johan Bjernsens Brev paa en Gaard i Otterup.

XIX. Breve, som ere indskrevne i det gamle Register under Littr. H og dog ikke findes:

Et Brev paa en Eng hos Bordeze, som kaldes Kempe's Eng.

Et Brev paa en Gaard i Brandsby.

Svend Torckelsens Skjodebrev og hans Broder, Carl Torckelsens, Stadsfæstelse paa forte hans Broders Gods, som han skjode til S. Hanses Kloster. An. M. CCC. XXX ipso die Priscæ virginis.

XX. Breve, som findes sub Littr. I og angaa Odenseherred:

3 Breve paa Snesstrup og 5 Ager, som besynderlig (3: i Særdeleshed) dertil ligge (jfr. 1394, 1413, 1418).

4 Skjodebreve og Pantebreve paa Billestofte (jfr. 1461).

3 Breve paa den Gaard i Rorderop (jfr. 1492).

Hr. Parmands Brev paa det lille Boel i Trostrup (jfr. 1489).

Tingsvinde af Odenseherred og Skovbyherred paa Skov og Mark hos Trostrup (jfr. 1468, 1477, 1489).

5 Pantebreve, Skjoder og Laaghævder paa Pederstrup Grund (jfr. 1437, 1487).

2 Tingsvinder paa Markeskjel imellem Pederstrup og Høgebjerg.

Et Sognevinde og et Tingsvinde paa Møllerød: at det er ret Fortoug og Fælled til Pederstrup.

Et Sognevinde paa Gisseri i Trostrup Ss.

6 Breve paa det Gods i Brylle og paa en Eng paa Brylle Mark (jfr. 1325, 1329, 1332, 1507).

Laughævdobrev paa Skov og Mark til Hjelmedrup.

Lingsvinde: at Hjelmedrup Mænd og Werninge Mænd vor baade at gjerde og grave imellem dem.

Et Lingsvinde paa et Skjel imellem Klosters Jord og Kronens hos Hjelmdrup (jfr. 1497).

Et Lingsvinde paa al den Skov til Hjelmdrup.

Eiler Brylkes Brev paa den Gaard udi Bregnemose (jfr. 1532).

XXI. Breve, som ikke ere indskrevne i det gamle Register og dog findes sub **Littr. I**:

Fru (Sophie), Hr. Detlof Rentloffs (Reventlovs) Esterleverfles, Pantebrev paa 2 Gaarde i Pederstrup, givet til S. Hans Kloster (jfr. 1476).

Skjodebrev paa samme 2 Gaarde, som hun siden skjode fra sig og til Klosteret.

En Laughævd paa et Herredeskjel hos Trostrup.

Clement Tommesens Skjodebrev paa det Gods i Daustrup (jfr. 1469).

Et Kjobebrev af Hr. Tjellof Erichsen paa en Gaard i Bregnemose.

Et Mageffistebrev paa 2 Stykker Jord i Daustrup, som Anders Naa i Vordeje havde givet til Hans Bertelsens Gaard i forte Daustrup paa Priors Begne.

Et Clement Temesens af Baabens Skjode paa 3 Gaarde og et smørhuß (?) i Daustrup (jfr. 1469).

Et Fyenbo Landstings Pergaments Vinde: at Hjørsløf Mænd have ingen Græsbeed paa Daustrup Mark.

XXII. Breve, som ere indskrevne i det gamle Register under **Littr. I** og dog ikke findes:

Hr. Eggert Frilles Skjøde og hans Afkomst paa den Gaard i Rorderup, som Kirke=Prior tager Renten af. Skjødebrev paa de 2 Gaarde i Hjelmstrup.

XXIII. Breve, som findes under Littr. K. L. M. N:

K. 4 Fru Ermegaards Breve paa det Gods til S. Hans Alter (jfr. 1466).

Peder Henrichsen af Baabens Pantebrev paa en Gaard i Ladbj (jfr. 1478).

L. 2 Hr. Iver Brykses og Claus Brykses Skjødebrev paa noget Gods i Dalby.

M. 23 Poul Pedersens Skjødebrev, Afkomstbrev og andre Breve paa noget Gods i Kjerby, Skoubjherred og Stamherred.

Nasium (v: Synsbrev) paa S. Hans Klosters Skov ved Andebolle om Oldensvinn.

N. Et Pergamentsbrev, lydende: at Lundlose Skov er parteret i 3 Parter, til Kloster, Byen og Præstebollet.

24 Breve, lydende paa Nydhemolle og Nydhemolles Eiendom og Tilliggelse (jfr. Dd. 3 Pag. 51, 68, 73, 83).

XXIV. Breve, som findes sub Littr. O. P. Q. R:

O. Henrich Sværdsfeiers Skjødebrev paa sin Broders Gaard, Besten hos Thinget (jfr. 1500).

Et andet Brev paa en Part i samme Gaard.

P. 38 Pergaments- og Papirsbrev, lydende om Nalykke, Torølund og frit Fiskeri i Søen til S. Hans Kloster (jfr. Dd. 3 Pag. 68, 73, 185).

Q. 3 Fru Ane Linges Pergamentsbrev paa noget Gods ubi Laaland, givet til S. Hans Kloster (jfr. 1472).

5 Pergamentsbreve og et Kong Hanses Papiers Dombrev paa Guldberggaard i Nlebolle Sogn paa Langeland (jfr. 1476).

R. Ludvig Barsbeks Pergamentsbrev paa nogle Gaarde og Gods i Skoubhyttered, som han havde pantsat S. Hans Kloster.

Et Laughævsbrev paa de 2 Agre, som ligge Sønden og Osten ved Bispenbjerg Kirke (jfr. 1489).

Jacob Norbys Betsjendelsesbrev paa noget Gods, han fik fra S. Hans Kloster i Erik Krummediges Tid, og at han af samme Gods løber Erik Krummedige hvert Aar i sin Tid 3 Pd. Korn (jfr. Dd. 3 Pag. 167 og om Krummedige Pag. 202).

Et Lingsvinde: at Sandemænd have gjort Markesfjel imellem Gakhol og Grøstebol.

Et Pergamentsbrev om Græsgang og Fægang til Sognepræsten i Bispenbjerg.

Et Brev paa Jord paa Brandsby Mark og et Byggested i Brandsby.

Et Lingsvinde: at der aldrig haver været ildstet eller hjert paa Hlyng i Bispenbjerg Sogn, siden det kom til S. Hans Kloster.

XXV. Breve, som ubrugelige ere, saasom Udkomstbreve, dem Borgere og Andre have antvordet ind udi Klostret, Præsterne til troer Hænde, Forligelsesbreve, S. Hans Ordens Broderskabs Breve, med flere ubrugelige Breve, (hvilke) findes indlagte i den anden øverste Coufertt under Bøgerne, næst inden Døren paa den venstre Haand i Sacristiet i S. Hans Kloster i Dthense, og ere tilhøve 117 Breve.

1559 den 1 Jan. døde Kong Chr. 3 i Kolding;

hans Liig blev ført til Odense med stor Høitidelighed og der den 13 Febr. først nedsat i S. Knuds Kirke, men siden overført til Roeskilde (Gl. Saml. 2, 3, 23. Svittf. Pag. 1555. Nesen Pag. 3-4. Krag Pag. 409; og hvo der ved denne Leilighed vare tilstede, omtales ibid. Pag. 457). Herom lyder en gammel haandskreven Beretning saaledes: „Da Kong Chr. 3 Nyt-aarsdag var død i Kolding, drog Thronarvingen, Kong Fred. 2, hastig igjennem Fyen derover, for at foranstalte, hvad til hans Sal. Faders Liigbegængelse udfordredes, som var berammet den 13 Febr. at skulle gaae for sig i Odense, men blev udsat til den 23 (Her forvildes Forfatteren uden Tvivl af den saakaldte gamle og nye Stil i Kalenderen, hvilket ogsaa med Nesen er Tilfældet, der Pag. 1 ansætter Begravelsen til den 13 og Pag. 3 til den 23 Febr.), paa hvilken Dag Hertugerne af Holsteen, Rigets Raad og fornemste Adel forsamlede sig hos den udvalgte Konge i Kolding og ledsagede med ham det kongl. Liig til Odense, hvor al Ting til dets Modtagelse paa det Kongeligste var tilberedt. Riget blev bisat i S. Knuds Kirke, og Liigtalen holdtes af Povel Noviomagus.“

S. N. døde ligeledes den affatte Kong Chr. 2 paa Kallundborg og blev i Graabrødrekirke i Odense begravet (Gl. Saml. 2, 3, 21. Nesen Pag. 3). Derom lyder foranmeldte Beretning saaledes: „I Maret 1559 modtog Odense endnu et kongl. Liig, foruden det allerede anførte; thi Kong Chr. 2, som sad paa Kallundborg, blev saa angreben af Sorg ved Budskabet om Chr. 3dies Død, at han den 24 Jan. døde, og hans Liig blev i næste Uge (!) efter Kong Chr. 3 overført

til Odense, for der hos hans Fader Kong Hans at begravnes. Ogsaa dette Liig blev hæderligt indført i Odense og af den udvalgte Konge Fred. 2 selv modtaget $\frac{1}{2}$ Miil udenfor Byen. Det var gelejdet hertil af Abbederne i Sorø og Ringsted Kloster, samt af Prioren paa Antvorskov og adskillige af Landets Adelsmænd. Efter Ankomsten blev det indført i Graabrødrefirke og der hensat midt paa Gulvet, hvor Drabantterne med tændte Lys bleve opstillede omkring det, indtil Kong Chr. 3dies Liigbegængelse i S. Knuds Kirke var til Ende. Da forsøiede Kong Fred. 2 sig med al Rigens Raad og de Fornemste af Adelen, som her vare forsamlede, til Graabrødrefirke; og efter at de der havde sat sig paa begge Sider i Choret, blev Chr. 2dens Liig sammesteds af Herremænd opbaaret i Choret og der i sin Grav hos Kong Hans uden nogen Liigprædiken eller videre Ceremoni nedsat." (Nesens Pag. 4. Gl. Saml. 2, 3, 21 siger os, at han blev begravet den Torsdag næstefter den første Søndag i Faste; da nu Esto mihi eller Fastelavns Søndag 1559 indfaldt den 5 Febr., saa indfaldt 1 Søndag i Faste den 12 og altsaa Begravelsen den 16 Febr.; hvorimod Kong Chr. 3dies Begravelse ibid. Pag. 23 ansættes til 1 Søndag i Faste (men hos Nesens Pag. 1 til Mandagen efter) og altsaa til den 12 eller 13 Febr.).

S. A. den 15 Febr. udstedte Kong Fred. 2 fra sin Gaard i Odense et Lønsbrev til Knud Gyldenstjerne paa Drum Slot og Bestervig Kloster (D. Mag. 6 Pag. 319=20).

S. A. holdt Kongen 14 Dage efter Pindse Retterting i Odense, i Overværelse af Berner Skole,

Landsdommer i Fyen, Hans Mikkelsen, Borgemeſter i Odense ic. (R. Hof. Dom. Pag. 262).

S. N. udfædte Kongen den 4 Nov. et Brev fra Odense (D. S. L. Pag. 227).

S. N. fik Prioeren i S. Knud, i Anledning af de kongl. Begravelſer, Kong Fred. 2dens Befaling at tilflye Kamre og Bærelſer i Kloſtret, til der at modtage de fremmede Fyrſter, ſom ſkulde følge den afdøde Konge ved hans Viſættelſe i S. Knuds Kirke; ſamt at forſkaffe i Forraad, hvad han formaaer til deres Underholdning (D. Mag. 2 Pag. 75).

S. N. fik bemeldte Prior Befaling at underholde Jørgen Lykke i Kloſtret, ſom var affændt for at udſee Pladsen, hvor det kongl. Liig i Kirken ſkulde ſtaa; ſamt at forſkaffe ham Muurmæſter, Kalk, Steen og Andet, hvad han til ſamme Pladses Tilberedning har nodig (l. c.).

S. N. Ordre til Prioeren at lade gjøre ſtore Vorkys færdige, ſom til Begravelſen ſkulde bruges (l. c.).

S. N. Otto Nuds Svittang paa 600 Tordimsda- lere, ſom Prior maatte forſtrække Kongen med af den $\frac{1}{2}$ Kloſtrets Rente (C. Poueſ. Reg.).

S. N. fik bemeldte Prior ligeledes Befaling at modtage den gamle Claus Beyland, ſom havde tjent Kongen for et Bud, og forſørge ham med Koſt og Klæde i Kloſtret, ſamt give ham 6 Daler aarlig, ſaa længe han lever (D. Mag. 2 Pag. 75-76).

S. N. kongl. Befaling til Magiſtraten at beſørge Logie og Fetalie til de fremmede Fyrſter, ſom ſkulde møde i Odense, for at biſaane Kong Chr. 3rics Begravelſe (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto om at berede sig paa at modtage ham og en Deel fyrstelige Personer, som ville følge hans Faders Liig til Jorden (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto om at forhjælpe Axel Urne til Rette, som klager over Frands Brigsen, Borger i Odense, at han med Necessens Lydelse har holdt Gæder og derved gjort ham Skade paa hans Skov i Kjelderup (3: Killerup ved Odense) (l. c.).

S. A. den 19 Dec. døde Biskop Sadolin i Odense og blev begravet i Graabrødrekirke (Bloch 1 Pag. 10. D. Mag. 1 Pag. 90. 5 Pag. 193-94. Hans Monument er kobberstøbt i D. Mag. 5 Pag. 193 og bestrevet i Myrups Mindeemærker Pag. XLIII-IV). I hans Sted blev næste Aar Mag. Niels Jespersen til Biskop i Fyen bestiftet (Bloch 1 Pag. 24).

S. A. den 8 Jan. døde ligeledes Sognepræsten ved S. Albani Kirke, Mag. Hans Jøes (Bloch 1 Pag. 606, 609), og succederedes i. A. af Mag. Jørgen Rasmussen Jøsted (l. c. Pag. 607).

S. A. døde i Kolding Hans Bernköv til Vassevik og Birkeholm paa Nygen, som var gift med Johan Dres Datter Mette. Han blev i S. Knud begravet i den brede Gang forved Borgemeister Jens Christensens Begravelse under de lange Fruentimmerstole; men da hans Liigsteen var 4 Al. 4 Tom. lang og 2 Al. 19 Tom. bred og derhos udhugget med ophævede Figurer og Billeder, blev den 1750 jævnet, itusauget og omgjort til 2 Liigstene og 1 Trappesteen.

S. A. blev i S. Knuds Kirke begravet Hr. Pave Urne til Rugaard, som døde paa Landskrone. Og hos ham hvilede ogsaa hans 1582 afdøde Frue, Karen

Bolle til Hellerup (Birch.); men deres Liigsteen, som laa i den midterste Gangs nordlige Side, imellem Biskop Muus og Borgemeester Schouboe, og var udhugget med store Figurer, blev 1750 omhugget og udsleben.

S. A. bleve Kong Fred. 2 og Dr. Sophies Baabner og Titler anbragte paa 2 malede Tavler og saaledes ophængte i S. Knuds Kirkes Chor, hiint paa den nordre og dette paa den søndre Side (Birch., jfr. Atl. 6 Pag. 593). Men dette Marstal kan blot betegne Fred. 2dens Regjeringstiltrædelse og ikke Dronningens, der først 1572 blev formælet, og hvis Tavle altsaa først til den Tid i Choret maa være ophængt.

S. A. blev S. Hans Kirkes 3die Klokke støbt (Atl. 6 Pag. 597).

S. A. udstedte Magistraten i Odense sit Skjæde til Raadmand Bjørnkjærs Hustru Dorthé paa et Odense By tilhørende Huus, Jord og Eiendom paa Hørsfortorvet (Hoff. F. 5 Pag. 182).

S. A. var Otto Rud Lænestemand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450) eller i Næsbyhoveds Læn (B. N. 1 Pag. 48), hvis Son Magnus s. A. døde og blev i S. Hans Kirke begravet (Hoff. F. 5 Pag. 190. Atl. 3 Pag. 446), hvor han paa sin Liigsteen, der er aftegnet af Abildgaard, kaldes en Son af Otto Rud til Møgelkjær og Pernille Dre.

S. A. var Berner Svale til Bisbo Landsdommer i Fyen (R. Hof. Dom. Pag. 262) og Hans Mikkelsen Borgemeester i Odense (l. c.).

1560 Onsdagen næstefter Viti og Modesti holdt Kongen Retterthing i Odense, hvor da iblandt Flere

ogfaa Embedsmanden paa Odensegaard, Otto Nub til Møgelkær, var tilstede (Dipl. Lang. ved R. N.).

S. A. S. Hansdag holdt Kongen ligeledes Retterthing i Odense (R. Hof. Dom. Pag. XVII) og havde da til samme indstevnet Biskop Hans Gaas i Thrundhjem og Lænsmanden ibid., Evert Bildt (D. Mag. 6 Pag. 329).

S. A. Lørdagen efter S. Knud holdt Kongen atter Retterthing i Odense, hvor da Raadmanden Hans Brixsen havde en Sag imod 2 Bønder i Hjortholm (R. Hof. Dom. Pag. 277-80).

S. A. den 24 Juli var Kongen atter i Odense og udstedte der fra sin Gaard sit Rescript til Magistraten i Odense: at da han havde erfaret, at de Knægte, som vare indlagte i Byen og andre omliggende Kjøbstæder, hoilighen besvære Borgerne, især med utallig og uftiellig Drick, saa befaler han at rette sig efter sin Fr. Faders hoiloblige Ihukommelse for nogle Aar siden udgivne Skik og Ordning, at enhver Knægt skal Dag og Nat have til sin Underholdning $1\frac{1}{2}$ Stobacken Ol, og dermed skal han lade sig nøie; heller ikke skulde Borgerne besværes med deres Qvinder at holde ic. (Aftstykk. Pag. 77-78.)

S. A. stadfæstede Kongen paa sin Gaard i Odense Odense Byes Privilegier (Canc. Reg.).

S. A. kongl. Benaadning for Hospitalet paa Bantinge Skov (Hoff. F. 5 Pag. 151, 168).

S. A. fik Prioren i S. Knud kongl. Ordre: at den Gaard paa Øbergade i Odense, som horte til S. Gjertruds Alter i Vor Frue Kirke (altsaa den ovenomtalte S. Gjertruds Wildesgaard, jfr. 1343, 1454, 1485 og

1499), og som saadan først tilkom Vicarius, Hr. Ib Jensen, og siden blev forlænet til Læsemesteren i Antvorskøb, nu, da ogsaa han er død, og Vicariatet ikke siden forlænet bort, skulde undes Christoffer Guldsmed (D. Mag. 2 Pag. 76).

S. A. gjøre C. Povelsen, Prior i S. Knuds Kloster, og Tamis Winther, Forstander i det almindelige Hospital, bitterligt: at efterdi det Fiskeri i Faaborg Sø, som Hospitalet havde Halvpart i med Borgemeister og menige Almue i Faaborg, ikke laa Hospitalet saa nærbærende, at sammes Forstander uden stor Bekostning kunde lade fiske der, de Fattige til Fordeel, saa i Leie lader Hospitalet herved Lauritz Knudsen, Borgemeister i Faaborg, med Raad og menige Almue al dets Lov, Part og Rettighed i forte Sø for dem og deres Efterkommere imod aarlig Afgift af 4 Daler til Hospitalet S. Valborg Dag ic. Givet i S. Knuds Kloster Fredagen efter Vor Herres Himmelfarts Dag (Dipl. Lang. ved R. N.).

S. A. udleier C. Povelsen, Prior i S. Knud, Søffren Nielsen, Subprior ibid., tilligemed de andre Præstemænd, der i Klosteret inde ere, til Peder Ibsen, Foged der i Klosteret, 1 S. Knuds Klosters Jord og Hauge uden Møllebroport, som strækker sig i Længden fra Bispegaardens Humlehauge i Øster 123½ Al., og i Bredden fra Naen 27½ Al., maalt med syenst Alenmaal, til ham og hans Arvingers Arvinger for aarlig Skuld og Leie 24 β i den bedste Mynt (C. Pouels. Neg. Da Størrelsen eller Arealet af de Skfr. Jord, der udleies, saa yderst sjældent i Fæstebrevene ommeldes, fortjener det maaskee ved denne Leilighed at be-

mærkes, at det i dette Tilfælde omtrent var 2 Skpr. Land, hvoraf der i aarlig Leie skulde svares 24 β efter daværende Mynthod).

S. N. Sandemændsbrev paa Skjeldet imellem Hundstov og Kjolstrup Marker (i Bjergerherred), i Anledning af S. Knuds Klosters Eiendom *ibid.* (l. c.).

S. N. Forligelsesmaal imellem Otto Rud, Knud Michelsen og Prior i S. Knud paa den ene og Fru Ane, Jorgen Daacs til Østrup, paa den anden Side om en Stænte i Underup Mark (l. c.).

S. N. Thingvidne af Odense Herredsting om S. Knuds Klosters Jorder i Tarope, Fulstroppe (Eilstrup?) og Vaarupe (Reg. Bøsf.).

S. N. blev i S. Knuds Kirke begravet Hr. Rasmus Eriksen, fordum Sognepræst til Bellinge og Brendefilde (Birch.).

S. N. blev Otto Pødebusk slagen i Odense og begravet i S. Hans Kirke (Bl. Saml. 2, 3, 26).

S. N. døde Raadmand Erik Jensen og blev i Graabrødrefirkens brede Gang begravet; tilligemed sin Hustru, Ulde Undersdatter, som dog først døde 1587 (Birch.).

S. N. udstedte ~~Udskrift~~ Emmidsen til Steensgaard sit Mageskiftebrev til ~~Udskrift~~ vitalet paa en Ager og Eng paa Millinge Mark i Sallingherred (Hoff. F. 5 Pag. 179).

S. N. blev Mag. Niels Jespersen Bisp i Fyen (Blodh 1 Pag. 24).

S. N. holdtes i Odense en Herredag i Juli, paa hvilken en Recess imellem disse Riger og Hansfestæderne blev opjat og vedtaget (Birch., jfr. Resen Pag. 42).

S. A. den 3 Juli var Rigens Raad forsamlet i S. Hans Kirke i Odense og gjorde der Frank Brokkenhuus fri og angerløs for den Digt, hannem var paasat for Kongen, at han skulde have gjort ulovlig Skovhugst i Kongens og Kronens Skove (D. S. T. Pag. 286).

S. A. holdtes der en Synode i Odense, hvorfra Bissen og Præsterne udgave adskillige Beslutninger, som Lænsmanden Otto Mud bekræftede (Ol. Saml. 2, 2, 143. Pont. 3 Pag. 372. Bloch 1 Pag. 34).

S. A. blev Hr. Peder Slussen Marhuus Rector ved Skolen i Odense (Bloch 1 Pag. 340).

S. A. klagede Borgerne i Rigets Kjøbstæder til Kongen over Hansestædernes Indgrib i deres Privilegier (D. Mag. 6 Pag. 352). En Klage, der formodentlig har foranlediget den ovenomtalte Necess i Odense med disse hore Kjøbstæders daværende Plageaander.

S. A. gav Magistraten Byens Stomagerlaug en ny Gildesfræa (Aftstykk. Pag. 48), jfr. 1508.

S. A. var Berner Svale endnu Landsdommer i Fyen (D. S. T. Pag. 263), men 1561 ikke mere (K. Hof. Dom. Pag. 297).

S. A. var Chresten Mule-Maadmand i Byen (K. Hof. Dom. Pag. 298).

S. A. skulde den fynske Adels Dientpenge erlægges i Odense den 20 Dag Juul paa det saakaldte Landemøde for den fynske Adels (K. Hof. Dom. Pag. 296, 298); jfr. 1480 og 1529 eller K. Hof. Dom. Pag. 125 og Aft. 3 Pag. 432; jfr. 1547.

1561 i Oct. holdt Kongen Retterthing i Odense (K. Hof. Dom. Pag. 296 = 301), i Overtværelse af

Landsdommeren Per Hundermark til Ørendrup, Esfil
Hjoe, Hovedemand i Næsbyhoveds Pæn, Chr. Povels-
sen, Prior i S. Knud, Hans Andersen, Borgemeester i
Odense, Thomas Winther, Forstander i Hospitalet, og
andre flere.

S. N. kongl. Befaling til Magistraten i Odense at
domme imellem Jens Pedersen Bjørnekjær i Odense,
der som Børge for Apelone Clufsdatter havde Trætte
med Hans Kemsnider om den Gaard, han boer (Canc.
Reg.).

S. N. Ditto til Ditto om at tage Vidnesbyrd, hvor-
ledes er tilgaaet med nogle Ørne, som forgik paa
Bæltet (l. e.).

S. N. Ditto til Ditto: at de ingen Fremmede be-
høve at give Bogue, med mindre de enten have Kon-
gens eget Befordringspas eller kongelige Velsidemand
(l. e.).

S. N. til Prioren i S. Knud Svittank for sit Regn-
skab med Hensyn til Klostersgodsets Landgilde, Gaard-
fæstning, Sægefald, Gjesteri og Jordstyk, samt for La-
degaardens Avl og Kirketienden og for Skovsalg ic.,
Alt for sidstforløbne Aar. Af hvilket Regnskab tillige
erfares, at Indtægterne kun overstige Udgifterne (saa-
som Folkets Penning, Læring og Klæder i Kloster, i
Teglgaard og paa Ladegaard, Bygningernes Vedlige-
holdelse ic.) med 33 Daler 12½ sk. og 3 Penge. Der-
imod havde han endnu en smuk lille Beholdning tilbage
i Klostret, nemlig 6½ Td. 1 Fjerd. 1½ Otting Smør,
— 7 levende Ørne, — 18 Læster 9 Pd. 23 Skpr.
Byg og Malt, — 11 Læster 3 Pd. 8 Skpr. Rug og
Meel, — 4 Læster 9 Skpr. Havre, — 1029 Skpr. Humle,

— 154 Sider Fjæs, — 6½ Kroppe Drekjøb, — 92
 Faar og Lamnekroppe, — 44 Gaasfekroppe, — 1080
 Hvillinger, — 40 Fjyndre, — 45 Kabeliau, — 52
 Longer, — 107 Koffer, — 4½ Td. Silb, — 1 Td.
 Torst, — 1 Td. Valli, — ½ Td. Al, — 2 Td.
 Lyneborg Salt, — 3 Td. Bai Salt, — 2 Td. Urter,
 — 3 Td. Boghvedegrøn, — 1 Fad Jern, — 9½ Pd.
 8 Mk. Talsg, — 2½ Td. Mjød og 1½ Td. Bergesist
 (D. Mag. 2 Pag. 76=77).

S. A. fik bemeldte Prior Kongens Takssigelse for en
 Bog, han havde tilsendt ham, med 500 Billeder og
 Baabner, som angik Adelen (altsaa et heraldisk Værk),
 samt Anmodning om, at lade flere saadanne samle og
 aftegne (D. Mag. 2 Pag. 78).

S. A. ligeledes Takssigelse fra Kongen for de 500
 Guldgylde, han havde stjenket Hans Raade til Nytaarsgave
 Nytaarsaften (l. e.), altsaa formodentlig
 1560.

S. A. Steningsbrev paa S. Knuds Klosters Gods
 i Snestrup, Tarup og Paarup, som Prior lod indstene
 (E. Pouels. Reg.).

S. A. gjør Broder Seffren Nielsfen, Subprior i S.
 Knuds Kloster, og menige Capitelsbrodre sammesteds
 bitterligt: at efterdi hæderlig og regelkunden Mand, Hr.
 Christiern Povelsen, har været deres Prior og Forstau-
 der i 31 Aar og har stiftet sig ærlig og vel mod dem
 Alle og har havt stor Trældom og Besværing og slit-
 teligen bygt og forbedret baade paa Kirken og Klostret,
 og han nu paa sin Alderdøm gjøres meget syg og strobe-
 lig; og for sig hans lange Tjeneste og store Trældom
 og den Skrebelighed, ham nu paahænger, have de undt

og tilladt, at dersom han kommer af med den Befaling, han nu har, da skal han sin Livstid have det Kammer næst op til „vort Soffvenhuus“ (d: dormitorium) med et lidet Herberge næst hos paa hver Side med Loft- rum, som han selv har ladet bygge og forbedre, og dertil den Jorckjelder Sonden næst op til Kirken og den Klosterhauge, som ligger Sonden op til Skolen. Desuden skal han beholde sin Livstid alle sine Personalia, som ere: Bo og Bostab, Klæder og Klenodier, som han selv har ladet gjøre og bekoste; dog det Inventarium at være ufermindstet, som han tog efter den forrige Prior; og efter hans Død skulde det Altsammen komme til Klostret igjen. Givet S. Mikkelsaften (af Dipl. Lang. ved R. N.).

S. N. (og formodentlig fra 1552) var Hr. Oluf Laurigen Graae residerende Capellan ved Frue Kirke, men blev 1561 derfra forflyttet (Bloch 1 Pag. 785).

S. N. blev ærlig og fornumstig Mand, Mogens Hansen, Borger i Odense, i S. Knuds Kirke begravet, hvis Datter Karen siden blev gift med Hospitalspræsten, Hr. Jorgen Pedersen (Birch.).

S. N. bleve atter udstedte nogle Synodalmonita fra Odense (Bl. Saml. 2, 2, 144. Pont. 3 Pag. 380. Bloch 1 Pag. 35).

S. N. var Esfil Gjøe Lænsmand paa Odensegaard (Mh. 3 Pag. 450) eller Hovedsmand over Næsbyhoved (B. N. 1 Pag. 48. R. Hof. Dom. Pag. 301).

S. N. var Peder Hundermark til Ørendrup Landsdommer i Fyen (R. Hof. Dom. Pag. 301), Hans Andersen Borgemeester og Thomas Winther Hospitalsforstander i Odense (l. c.).

S. A. kjøbde Christoffer Gyldestjerne til Jvernæs en Gaard i Odense til sal. Borgemeister Hans Frises Enke, Mette, og hendes Søn, Raadmand Jorgen Friis (R. Hof. Dom. Pag. 303).

S. A. blev, — i Anledning af en Ildbrand, — alle endnu uagtet Kongens tidligere Befalinger overblevne Straatage udryddede i Byen. Og af en Erklæring, i Anledning af denne Straatagenes Affjæffelse, seer man tillige, at Franz Brokkenhuus s. A. eiede en Anpart i Myntergaarden (i Følge et mig af Byssriver Lange meddeelt Document).

1562 gjor Kongen den 30 April fra Esrom bitterligt: at efterdi Oluff Nielsen, Borger i Odense, nu har opladt til ham og Kronen en hans Jord og Grund i Odense, Sonden paa S. Albans Kirkegaard, Besten op til den Gaard, Kongen kjøbte af Peder Bild, og stræker sig i Bester til Kirkegaardsmuren (i hvilken Anledning Oluf Nielsen skulde lade nedtage og afføre det Hus, han paa for^{te} Jord bygt haver og det siden beholde); da under og tillader Kongen, at naar Magdalene Michels i Odense er død, maa Oluf Nielsen strax faae „en bør og Kronens Have,“ Norden udenfor Odense op til Næbbyhoved So beliggende, som for nævnte Magdalene Mikfels (s: Magdalene Drage, Borgemeister Mikkel Pedersen Akeleis Enke) nu udi Bære haver, for sig og sine Arvinger, dog saa, at de aarlig gen give til Kongen og Kronen 1 Pd. Korn (deraf) og det yde paa bør Gaard i Odense (af Dipl. Langved R. N.).

S. A. den 20 Juni stadfæster Kongen i Kjøbenhavn den Afstægt, S. Knuds Klosters Capitel i det fo-

regaaende Nar havde bebrevet deres Prior, C. Povelsen (Dipl. Lang. ved K. N.).

S. N. i October holdt Kongen Retterthing i Odense, hvor Raadmand Jørgen Friis havde en Sag med en Enke om en Gaard i Odense (K. Hof. Dom. Pag. 301 = 6).

S. N. kongl. Ordre til Magistraten i Odense om Madskat til Flaadens Proviantering at levere, nemlig 100 Sider Flest, 1 Læst Drekjød, 1 Læst Faarekjød, 1 Td. Smør og 12 Læster Ol (Canc. Reg.).

S. N. fik Prioren i S. Knud atter Dvittang paa sit Regnskab for forrige Aars Oppebørsel; og da var Overskuddet 123½ Daler 12½ s 1 Album, foruden Beholdningen i Klosteret, der her er meget forskjellig fra forrige Aar, saasom her foruden 7 levende Orne ogsaa 12 Malkæver, 1 Tyr, 12 Dvier og Kalve, 25 Stude, 3 Eg, 2 Føler og 60 Sviin foruden Mere opregnes (D. Mag. 2 Pag. 78=80).

S. N. gjør Peder Hundermark til Drendrup, Landsdommer i Fyen, bitterligt: at han den 4 Juli paa Fyenbo Landsting havde til sig taget adskillige Mænd og iblandt dem Frank Brixsen, Raadmand i Odense, at høre en Sag, hvortil hæderlig og forstandig Mand, Hr. Chrestern Povelsen, Prior i S. Knuds Kloster, paa kongl. Maj. Vegne og efter Sammes Brev og Befaling, havde i Rette kaldet disse Efterskrevne, nemlig hæderlig Mand, Hr. Lauris, Sognepræst til Asperup, Jens Anders Datter, som tjener Jomfru Margrethe Jespersdatter i Odense, med sin Laugværge, Oluf Reggelsmedh (o: Kjeldsmed), Morten Striber, Jørgen Mule, Niels Andersen med sine Medarbejtere, Anders

Koch, Frands Dinesen og Michel Hansen, Borgere der sammesteds, og tiltalte dem, om hvis Breve og Adkomst de have bekommet paa de Vicariegaarde og Jorder, som laae til Guds Legems og S. Anne Altere i S. Albani Kirke i Odense og kongl. Maj. nu tilkomte ere. Fornævnte Mænd mødte i Nette og fremlagde hver for sig deres Adkomstbreve paa forte Vicariegaarde og Jorder, lydende paa, at de, der havde været Vicarier til forte Guds Legems og S. Anne Altere, havde bebrevet dem samme. Da disse Breve imidlertid vare udgivne af Vicarierne (og ikke af Patronerne), sagdes for Nette, at de burde ingen Magt at have, men være døde og magtesløse (af Dipl. Lang. ved R. R.). Forresten blev der ved denne Leilighed iblandt flere ogsaa lagt i Nette et Gjænbrev, som En ved Navn Anders Madher, Skomager, Borger og Bymand i Odense, med flere Dømmemænd havde beseglet og udgivet 1508: at han, hans Hustru, alle deres ægte Børn og et deres ægte Barnebarn havde i Leie annammet af hæderlig Mand, Hr. Mathies Bruen, Vicarius til S. Annæ Alter i S. Albani Kirke i Odense, en samme Alters Jord og Grund for 2 lybske Mark aarlig. Og skulde de selv forbygge samme Gaard, og efter de Ovennævntes Død skulde al Bygning ic. igjen komme til Alteret. Dette var imidlertid efter de Ovennævntes Død ikke bleven efterkommet, men Alt afhændet til fremmede Folk (l. c.). Og derfra turde det saaledes hidrøre, at ogsaa en Pige af denne Familie, nemlig Jens Madhers Datter, var iblandt de ved denne Leilighed Indskævnede.

S. A. fik Christiern Jørgensen, Kjeldevend i S.

Knuds Kloster, Capitelets Brev paa 1 Klosters Huus og Grund i Yugestrædet for sig og Hustru paa Livstid imod aarlig Skuld 4 Mk. (E. Pouels. Reg.).

S. A. holdtes der Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Gl. Saml. 2, 2, 144. Pont. 3 Pag. 393 og Bloch 1 Pag. 36.

S. A. blev den saakaldte lille Kloffe i Graabrødre Kirkeetaarns østre Side støbt og derpaa læstes: An. Dn. 1562 Johan Friis til Hesselager lod mig støbe af Laurig Maessen i Kjøbenhavn (Birch.).

S. A. var Arild Urup Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450. B. N. 1 Pag. 49); og

f. A. var Jørgen Kotte Borgemeister og Jørgen Friis, Hans Skriver, Hans Lauritsen og Clement Andersens Raadmænd, samt Jacop Jespersen Byfoged (K. Hof. Dom. Pag. 306, ifr. 301).

1563 kongl. Ordre til Magistraten i Odense, at sende af deres By det Meste muligt undværes kunde af Brød, Ml og Havre til Krigsfolkene, som staaer for Barbjerg Slot; dog Alt imod Betaling (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto: at enhver Skomager i Byen imod Betaling skulde gjøre 10 Par gode Stobler, som gif op til Knæet, af tykt og stærkt Læder til Krigsfolkene og indlevere samme til Kjøbenhavn (l. c.).

S. A. den 21 Juli fik hæderlig Mand Hr. Christiern Povelsen, Prior i S. Knud, kongl. Dbittering fra Kjøbenhavn for 534½ Daler, 331 Lod Sølvs og 300 Mk. danske Penge, tilhøve beregnede for 800 Daler, som han fra Klosteret af til Rentemeister Jochim Beck havde overantvordet (Pont. 3 Pag. 397 og Dipl. Lang. ved R. N.).

S. A. udfæder Hr. Oluf Skonningh sit Gjenbrev til S. Knuds Kloster paa Steenløse Kirke for Livstid qvit og fri; og er en Gaard udlagt ham og hans Efterkommere til Præstegaard, med hvis Jord dertil ligger (E. Pouels. Reg.).

S. A. udfæder E. Povelsen, Prior i S. Knud, Severin Nielsen, Subprior ibid., med alle andre Præstemænd, derinde ere, deres Leiebrev til Borgeren Jacob Jespersen og hans Hustru og Arving efter Arving paa 1 S. Knuds Klosters Jord og Grund uden Møglebroport, som udgjør 13 Acre, for aarlig Skyld og Leie 1 Orte Havre og 1 Skp. Boghvedegrøn (l. c.).

S. A. Priors Fæstebrev til Niels Dalsen i Anderup paa den Gaard, han iboer ibid., paa hans og Hustrues Livstid, som han skal have (ligesom hans Formand før ham) qvit og fri for al Tegt og Arbeide, imod at have flittigt Tilsyn med Klosters Skove og Eiendom, der omkring liggende er. Item skulde han beholde det Skovstifte, som han haver fæst af Klosteret, og som løber fra Nysted og øster ind til Anderup Skjel uden al Afgift (l. c.).

S. A. vare nogle af de bedste Sognemænd af Vorup, Steenløse, Abberud og Nasum Sogne forsamlede af (Kloster) Fogden Peder Jbsen og bleve i Priors Overbærelse med Præsterne paa alle Sognemændenes Begne saaledes forligte, at Mændene, som nu besidde Gaardene i samme Sogne, og deres Efterkommere skulde selv beholde deres Boghvede (Tiende) og give Gryn derfor; af hele Gaarde en opmaalb (3: topmaal) Skp. Gryn, af de andre en frosen Skp., 3 Fjerdingkar eller $\frac{1}{2}$ Skjeppc efter det Register, som hver

Præst haver; og naar Boghveden slaaer sig, da skulde de give Taffnet (d: Equivalent) af andet Korn (l. e.).

S. A. Jørgen Stinkel, Lænsmand til Næsbyhoved, og C. Povelsen, Prior til S. Knud, deres Confirmation (formodentlig paa Hospitalets Vegne) paa en venlig Contract og Forligelse imellem Hunderup, Kullerup og Blangsted angaaende deres Græsgang (Hoff. F. 5 Pag. 179; men Aarstallet maa vist være forskrevet i Stedet for 1553; thi Jørgen Stinkel var blot Lænsmand fra 1552 til 1557).

S. A. holdtes der Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Bl. Saml. 2, 2, 144.

S. A. blev Mag. Jørgen Simonsen Rector i Odense (Blodh 1 Pag. 272=73).

S. A. var Peder Munk Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450).

S. A. var Jørgen Kotte, en Adelsmand, som døde 1584, Borgemeester her i Byen (Birch.); og af ham har man (dog uden Aarstal) et Gjenbrev til S. Knuds Kloster paa en Jord uden Møglebroport, som Herman Wale havde Brev paa, for aarlig Skyld 1 Orte Havre, paa hans, Hustrues og længstlevende Barns Levetid (C. Pouels. Reg.).

S. A. blev den ærlige og velfornumstige Borger Hans Dalsen i Graabrødrekirke begravet (Birch.).

S. A. døde Borgemeesteren Hans Friis (see 1551), hans Enke Mette Lauridsdatter Kotte og blev i Graabrødrekirke begravet (Birch.).

1564 skjenkede Kongen Odense Rector det Vicarie-gods og de Baaninger paa Vestergade, som hørte til S. Annæ Alter i Albani Kirke, og som Prioren i S.

Rnud nyligen havde afvundet Anne Marsvins (jfr. 1548) Søster ved Proces (Pont. 3 Pag. 399. Bloch 1 Pag. 241); jfr. 1562.

S. N. kongl. Ordre til Magistraten i Odense om at udtage og fremsende en af de bedste Bartsfjærere i Odense til Kjøbenhavn, for at bruges paa Flaaden (Canc. Reg.).

S. N. Ditto til Ditto: at den i Feiden slagne Klippinge Mynt fremdeles skulde gjælde for det Værd, den er slagen til, og at der paa Torvet skulde opreises en Galge. Og dersom Noget findes, som fornævnte Mynt foragter eller ei for fulde vil tage, at han da strax uden al Undskyldning i samme Galge ophænges (Canc. Reg.). En vistnok saare paalidelig Methode til at bringe Coursen paa Føde igjen.

S. N. Ditto til Ditto om svenske Fanger, som skulde forlægges omkring i Byen og leve paa egen Pung (l. e.).

S. N. Ditto til Ditto: at de vilde laane Kongen alle de Klippinge, de eie og have (l. e.).

S. N. Høvede Kongen den bekjendte Oluf Nielsen Bager, til Godtgjørelse for 1000 Gylden, han for Skibefragt var ham skyldig, en kongelig Hauge ved Næstveds Sø og den tæt Norden for samme beliggende Tollelund (jfr. 1557). Dette Skjøde meddeles i Almecennytt. Saml. B. 17 Pag. 12-14 og i Myerups Reise Pag. 101 sq.; paa hvilket førstnævnte Sted tilige gjøres opmærksom paa, at bemeldte Eiendom for saa Aar siden (nemlig fra den Tid at regne, da Almecennytt. Saml. udgaves) blev solgt, i 7 Lodder afdeelt, for henimod 10,000 Rdl. Saavel her, som for

det Meste overalt i gamle Skrifter, skrives forresten denne Skov „Tollelund“ og ikke som nu „Tolberlund“; og da der desuden neppe kan have været noget Toldsted her paa Stedet, og man heller ikke veed, at nogen Tolder i gamle Dage har beboet samme, men derimod af gamle Tegninger veed, at Næsbjoheds Slot var omgivet af Gran- og Fyrretræer (hvilket ogsaa i Almeennytt. Saml. B. 15 Pag. 404 bekræftes); saa er jeg næsten af den allerede engang forud yttrede Formening, at dette Tollelund, som udgjorde en særskilt Deel af Slottets store Ladegaardskov, maaskee har været en til Slotshaugen stødende Gran- eller Fyrrelund, da dette Slags Træer i gamle Dage kaldtes Tholl eller Tholl.

S. N. kjeldte Ane Oldeland, Hans Norbyes Frue paa Ugerslefsgaard, Bispen ud i S. Knuds Kirke midt under hans Prædiken, saa at han maatte afbryde samme; og det blot fordi hun troede, at han i bemeldte Prædiken havde stiftet paa hende og hendes Mand (Pont. 3 Pag. 397-99. Bloch 1 Pag. 29).

S. N. gjorde C. Povelsen, Prior, Soffren Nielsen, Subprior, ic. vitterligt: at da Peder Jbsen, Klosters Foged, i lang Tid haver havt stor Trældom og Umage for Klosteret og i alle Maader stiftet sig ærlig og vel som en god, tro Karl, saa have de nu for sig hans lange, tro Tjeneste og Trældom leiet ham nogen Jord og Eiendom uden Møllebroport, som er 13 Acre, nemlig fra Hunderup Skjel i Øster til Klosters Jord, med den sonder Ende stødende til Østebæk og med den nordeu Ende til Hunderup Mark, for ham og hans

Arvinger efter Arvinger, for aarlig Skyld og Leie 1 Dorte Byg (E. Pouels. Reg.).

S. N. Lars Simonsens Skjode til Hospitalet paa en Gaard, Græsjord og Eiendom i Odense (Hoff. F. 5 Pag. 182).

S. N. bortskjodedes (af hvem og til hvem, siges ikke i Registret) en Gaard paa Vestergade, Sonden for Adelgaden og Norden for S. Knuds Klosters Jord (Reg. B.).

S. N. var Evert Bild Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450), eller egentlig var Peder Munk det i Begyndelsen af 1564, men senere paa Aaret blev derimod Evert Bild det (B. N. 1 Pag. 48, 49).

1565 kongl. Befaling til Magistraten af 8 Febr. om at udtage Krigsfolk til den svenske Fejde, nemlig 50 gode, duelige, væragtige Karle, vel geruste med Harnisk og gode Bærge, Hager, lange Ror, Degen og gode Spiger; samt 1 god Badskjær, 1 Piber og 1 Trommeslaacr (Aftstykk. Pag. 78-79).

S. N. kongl. Befaling af 14 Marts til Magistraten om imod Betaling at tilføre Krigsfolkene i Halmstad 20 Læster M, 10 Læster Brød og 300 Tdr. Havre (Canc. Reg., jfr. Aftstykk. Pag. 83).

S. N. var der atter Synode i Odense, om hvis Beslutninger see Gl. Saml. 2, 2, 144. Pont. 3 Pag. 404 og Bloch 1 Pag. 36.

S. N. blev Nasum henlagt til S. Albani Hovedsogn som Anner (Bloch 1 Pag. 274, 607, 704); idet Prior i S. Knud, E. Povelsen, s. N. gjør bitterligt: at eftersom Borgemeistrerne her i Odense, Jørgen Kotti og Hans Underfen, med Kirkeværgen til S. Albani

Kirke have foreviist ham Kongens Brev lydende: at naar en af Klosters Kirker bliver ledig, da skal Capellanen til S. Albani være Sognepræst i fornævnte Kirke og oppebære sammes Tjende; og Masum Kirke nu er bleven ledig, saa har han tilbudt dem dette Sogn til deres Capellan. Men da de nu ingen Capellan have uden en gammel udelevet Mand, som ikke kan gjøre Tjeneste til bemeldte Kirke, og som heller ikke vil tage imod den; men derimod deres Sognepræst ved S. Alban, Mester Jørgen Rasmussen, har tilbudt, at dersom han maa faae den, som sin Annexkirke, da vil han selv holde sig en Capellan paa sin egen Bekostning: da haver Prior nu med Soguemændenes Samtykke undt og tilladt, at forte Mester Jørgen maa erholde Masum Kirke med al dens Rente; saa at Prior for Fremtiden Intet videre skal have med bemeldte Sogn sig at befatte, uden at høre Kirkens Regnskab og at sætte Degne ind (C. Pouelj. Reg.).

S. A. kjendes Lauritz Hanssen, Borger i Odense, at have forhvervet af Prior i S. Knud et Livsbrev for sig, Hustru og et af deres Born paa en S. Knuds Klosters Jord og Hauge, liggende uden Møglebroport, for aarlig Skyld og Leie 1 Mk. dansk eller 16 s (l. c.).

S. A. Mester Jørgen Rasmussens Gjenbrev til S. Knud paa ovenomstrevne Masum Kirke (l. c.); hvorved er at mærke, at han i Randen paa 2 Steder kaldes Mester Jørgen til S. Clara, skjøndt han, som sagt, var Sognepræst i S. Albani Sogn, men maaskee boede i Clarae Kloster og derefter benævntes.

S. A. var Jørgen Rosenkrands Rænsmand paa Odensegaard (B. N. 1 Pag. 49).

S. A. fik Jørgen Kotti, Borgemeſter i Odense, ſin Fred igjen (Danſke Saml. i Geh. Arch.); men hvori hans Forſeelse havde beſtaaet, omtales aldeles ikke.

S. A. døde ærlige og velbyrdige Jens Mule og blev i Vor Frue Kirkes midterſte Gang begravet under en Steen, ſom er kobberſtukken i Nyerups Reife Pag. 83.

S. A. blev Borgeren Unge Hanschen Martenſen i Graabrødrekirke begravet (Birch.).

S. A. 3 Uger efter Vaaste Magiſtratus Beſtalling for Thomas van Pomern og Henning van Hus, at være Anførere for de af Odense By udruſtede Krigsfolk (Altſtykk. Pag. 79, jfr. Pag. 78=79).

1566 den 22 Febr. kongl. Befaling til Magiſtraten i Odense, at udgjøre af Byen imod Landets Fjender 1 Borgemeſter, 1 Raadmand, 40 gode, duelige og rafte Karle med Harniſt og gode Bærger vel geruſt og uſtraffeligg ſtafferet, ſamt en Bardſkjær med Liſte og al Tilbeholdning og en Piber og en Tromſlaaer (Altſtykk. Pag. 80).

S. A. den 4 April gjør Kongen fra Kjøbenhavn bitterligt: at han, — paa det at de fattige, ſaare (o: ſaarede) og ſyge Menneſter i vort almindelige Hoſpital i Odense ſaameget beſbedre kunde fange deres Underholdning, — under og tillader, at Paarup Kirke (ſom tilhørte S. Knuds Kloſter) maa være og blive til forte Hoſpital, og at Forſtanderen ſammesteds aarlig maa oppebære Kongens og Kronens Part af Tiende, Korntiende og Dvægtiende, af forte Sogu; ligesom ogsaa Hoſpitalsforſtanderen ſkal tilſikke en lærd, gudfrygtig Mand til Sognepræſt, ſom ogsaa ſkulde

prædike og gjøre Tjeneste for de Syge i Hospitalet (Hoff. F. 3 Pag. 151. Bloch 1 Pag. 859-60. Dipl. Lang. ved R. N.). Som en Folge heraf blev saaledes endnu i s. N. Hr. Jørgen Pedersen Sognepræst i Hospitalet (og Vaarup) i den fratrædende Hr. Rasmus Hansens Sted (Bloch 1 Pag. 860-61).

S. N. kongl. Befaling til Magistraten om 5 svenske Krigsfanger at modtage i Forvaring (Canc. Reg.).

S. N. Ditto til Ditto: at de svenske Fanger, som ere indlagte i Byen, ikke som hidtil maae gaae frit ubehindret omkring, men skulle holde sig inde, hver i sit Qvarteer, uden at tale med hinanden indbyrdes eller med Fremmede; og at enhver, som handler herimod, skulde indfattes i Byddeliet (l. c.) 2: af det tydske „Bütteley,“ det Samme som offentlig Fængsel eller Byens Arrest.

S. N. Ditto til Ditto: at siden de besværge sig over længere at holde de svenske Fanger i Byen, saa opgives dem herved de Byer, hvorhen de under sikker Efforte have at aflevere samme (Canc. Reg.).

S. N. Ditto til Ditto: at da Kongen har lidt stor Skade paa sine Orlogsskibe og Tab paa sit Skyds, saa befales de til sammes Udbedring at undsætte ham med 16 Skpd. Kobber, de to 2 Parter Grydekobber og den ene Part Rjedeskobber (l. c.).

S. N. sagde Borgerne i Odense og Aalborg god for Kong Fred. 2 til de Ryttere, som rebe under Rittmester Josva v. Dvalen, for 53,700 Daler, han var dem skyldig; i hvilken Anledning Kongen udstedte disse Buer sit Stadesløsholdelseskreb (l. c.).

S. N. gjør C. Povelsen, Prior i S. Anud, med de

andre Præstemænd, „herinde ere,“ bitterligt, at have bortleiet til Adelsheidt Kluris, Borreste (∴ Borgerste) i Odense, en S. Knuds Klosters Jord og Grund, liggende i Munkeis. Og strækker denne Jord sig i Længden fra Klosters Eng Sønden Østebæk og indtil det Dige for Bispens Jord, og i Bredden fra Skjelbækken imellem Eiby Mark og Klosters Jord og indtil den Eng, Jørgen Kotti i Leie har af Klostret, og ovenfor den Agerjord indtil Hunderup Skjel; at nyde, bruge og beholde sin Livstid for aarlig Landgilde 1 Orte Havre (E. Pouels. Reg.).

S. A. C. Povelsen, Priors, ic. Leiebrev til Hans Mule, Hustru og begge deres Arvinger paa 1 S. Knuds Klosters Gaard og Grund i Østergade i Odense paa den sønder Side, ved Siden af Hans Mules egen Gaard, og strækker sig fra Algaden ned til Laen, med Huse, Jord, Gaardsrum og Hauge; til dem og deres Arvinger efter Arving for aarlig Skyld 6 Mk. danske i den Mynt, som er lige god ved 2 gode endende (∴ enkelte) Daler (l. c.).

S. A. Priors Leiebrev til Mads Knivsmed paa en S. Knuds Klosters Jord og Hauge udenfor Moglebroport, som Rasmus Nielsens Enke, der havde den i Leie af Klostret, har opladt ham; at maa beholde den saavel han som Hustru Syenieldt (∴ Signelil) og deres Børn, Arving efter Arving, for den sædvanlige Skyld og Leie (l. c. Hvorhos er anmærket 1582, at denne Jord er 88 Al. lang og 65 Al. bred; og at Mads Knivsmed desuden har en anden Hauge (af Klostret), som er 30 Alen lang og 39 Al. bred, som han inter

Brev har paa, og hvilken Henrik Maler for ham havde i Løse for 6 fl).

S. N. var der Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Bl. Saul. 2, 2, 144.

S. N. blev i Graabrødrekirke begravet Raadmand Jørgen Hansen hos sin allerede 1557 afdøde Hustru, Barbara Pedersdatter (Birch.).

S. N. var Erik Bille Lænsmand paa Odensegaard (Mfl. 3 Pag. 450. B. N. 1 Pag. 49).

1567 den 15 Jan. udsteder Kongen sit Brev fra Antvorskov, om hvorledes han er kommen i Forsaring, at Odense ikke saa er forsynet med Borgemestere og Raadmænd, som burde sig, og har derfor befalet Johan Friis, Holger Rosenkrands og Jørgen Rosenkrands at skulle sætte og forordinere der de Borgemestere og Raadmænd, som Menigheden og Byen kunde være gavnlige. Borgemestere, Raadmænd og Borgere i Odense skulde derfor udvælge 4 af de fornemste og bedste Borgere, af hvilke ovennævnte Rigsraader siden skulde udtage 2 og sætte til Borgemestere; ligeledes udvælge 24 af Menigheden, af hvilke Rigsraaderne skulde udtage 12 og ordinere til Raadmænd. Og de, der saaledes bleve Borgemestere og Raadmænd, skulde først sværge for Raader paa Kongens Begne. Og efterdi Kongen tillige forfarer, at naar Noget er paa Raadhuset at forhandle, understaaer sig en Part (af Borgerne) der i Byen med deres Baaben og Bærge at opgaae og at true og undsige Borgemester og Raadmænd, saa vil han have dem alvorlig paamindede, at de afstaae fra saadan Ulydighed ic. (Act. publ. ved K. N.).

S. N. den 21 Marts gjer Kongen vitterligt fra

Frederiksborg: at Hans Lange, Skolemester i Odense, har ladet berette for ham, hvorledes han med et Haandslag ved Dret blev forset i et Bryllup paa Raadhuset at straffe en hans Disciple, Hans Andersens, Ulydighed. Nogle Dage derefter tilsløges samme Person nogen Sygdom, hvoraf han døde; og nu vilde den Dødes Slægt og Venner hænge Hans Lange Sagen paa og holde ham for hans Banemand og truede og undsagde ham. Hans Lange klagede derhos over, at de ikke vilde lade Sagen komme for Dagen, dog han var overbødig at pleie Ret. Kongen tager ham derfor i sin kongl. Hegn, Børn o. s. v. Dog skulde han være forpligtet at stande til Rette for sine tilbørlige Dommere (Act. publ. ved R. N.).

S. A., Dag og Sted kongl. Befaling til Jacob Jespersen, Byfoged i Odense: at dersom den Dødes Slægtninge ikke vilde med Retten forfølge den ovennævnte Sag, da skulde han, nemlig Byfogden, lade Sandemænd derom stille, paa det at Sagen maatte komme til Ende, og Skolen ikke derover skulde blive forsomt (l. c.).

S. A. holdtes der et Møde i Odense imellem Kongen og Fyrsterne af Slesvig-Holsteen om deres Læns Undfangelse; men samme løb frugtesløst af (Resen Pag. 188. D. Mag. 4 Pag. 202).

S. A. kongl. Befaling til Magistraten, hvorved han tillader de 60 Borgere, som vare udfrevne til at lade sig bruge mod Kongens og Landets Fjender, at blive hjemme, imød at de betale de 1000 Daler, de for Befrielsen derfor have tilbudt (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto om at levere i Madstat 300

Sider Flest, 2 Læster Drekjød, 200 Faarekroppe, 10 Tdr. Smør, 20 Læster Öl, 20 Læster Brød og 2 Læster Edike; samt forstikke samme til Kjøbenhavn til Drlogsskibenes Proviantering (l. c., jfr. Aftstykk. Pag. 83).

S. N. Ditto til Ditto om at opfalde de Mænd til Forhør, som troe sig forurettede ved den Handel, Oluf Nielsen (eller den bekendte Oluf Bager) paa Kongens Begne med dem havde drevet (Canc. Reg.).

S. N. var der Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see G. Saml. 2, 2, 144.

S. N. Prior i S. Knud, C. Povelsens, Brev: at da hæderlig Mand, Mester Jørgen Symenssen, Læsemester i S. Knuds Kloster, beklager sig, at den Rente, ham er tillagt for hans Tjeneste, er ham for ringe til hans Underholdning med Hustru og Børn, og derhos er begjerende, at jeg (nemlig Prior) vilde komme ham til Hjælp med nogen ydermere Underholdning; saa har jeg paa Kongens Begne undt ham en af Klosters Kirker, nemlig Ueberudt, som nu er bleven ledig. Og skal han nyde og bruge bemeldte Kirke og Sogn, al den Tid han er Læsemester i Klosteret, qvit og fri uden al Afgift, med Tiende, Offer og al anden Smaaredsel, ligesom Hr. Peder Knudsen den havde, da han var Sognepræst til samme Kirke, imod at han stikker sig imod Sognemændene som en ærlig, from Præstemand bør at gjøre, samt i alle Maader retter sig efter Ordinantsen; hvorimod Præstegaarden, hvis der findes nogen til bemeldte Kirke, skal henligge til Klosteret herefter som tilforn (C. Pouels. Reg.).

S. N. udtaler C. Povelsen, Prior i S. Knud, til

fornomstige Mand, Palle Chrestensen, 1 S. Knuds Klosters Jord og Hauge, som han har indfriet fra Ane Guldsmeds, der tilforn havde den i Leie af Klofret, liggende ved Holsedaare, Norden fra Aaen, 78 Al. i Længden og 52 Al. i Bredden, til ham og hans Arvinger for aarlig Leie 12 Sk. danske (l. c.; hvorhos er tegnet, at Oluf Bager siden fik denne Hauge med Priors Bevilling).

S. A. maatte Rector i Odense, Hr. Hans Lange (som f. A. havde faaet den Præbende i Roeskilde Domkirke, som den tydske Cantoler, Dr. Hieronymus Thenner, forhen havde havt, jfr. N. D. Mag. 6 Pag. 217), som sagt, søge kongl. Bestjermelsesbrev, fordi han havde givet en af sine Disciple paa Dret, og denne ført efter døde (Bløch 1 Pag. 277-78, jfr. 340-41).

S. A. saavel som 69 og 72 var Franciscus Brir eller Frands Briyen Borgemeester i Byen og Chresten Friis omtrent ved samme Tid (Birch.).

S. A. aftraadte Evert Bildt til Nabuholt fra Odensegaards Lænsmandskab, som han 1566 af Peder Munk havde modtaget, og Peder Wilde til Lindved blev igjen i hans Sted Lænsmand paa Odensegaard (see 1578).

S. A. blev erlig Mand Jørgen Olsen i Graabrøderkirke begravet, hvis Enke siden blev gift med velbyrdige Niels Sommer (Birch.).

1568 i Jan. maatte Byen efter kongl. Ordre stille 24 Knægte til Armeen i Sverrig (Aftstykk. Pag. 80).

S. A. den 20 Febr. kongl. Befaling fra Kjøbenhavn til Borgemeestere, Raadmænd og Bysoged i Odense: at Kræmmere og Andre i Odense, som bruge Kjøbmands-

flab, havde flaget for Kongen over de fremmede Kræm- mere og Kjøbmænd, som besøge Byen om S. Knuds Dag samt 20de Dag Juul; og det befales dem derfor at sørge, at Byens Ret og Privilegier holdtes ved Magt (Canc. Reg.).

S. A. i April kongl. Ordre til Magistraten, hvori han yttre sin Forundring over, at de endnu kun have opskiftet saalidet af det Brød og Ol og Havre, som han mod Betaling befoel dem at opføre til Halmstad til Proviant for hans Krigsfolk, som snart rykkede did; og befaler han dem dessaarsag paany at tiltænke samme Fetallie, Dag og Nat uspart, og samme snarest muligt fremskifte (Canc. Reg.). Det angif nemlig 20 Læster Ol, 10 Læster Brød og 300 Tdr. Havre, som han den 5 April s. A. paa foromstrebne Raade, ligesom 1565, havde befalet dem at levere (l. c., jfr. Aktstykk. Pag. 83).

S. A. i Juni blev Byen taxeret for 2000 Daler i Skat, halv Sølv og halv Mynt (Aktstykk. Pag. 81).

S. A. den 29 Juli var Kongen i Odense og confirmerede da sin Faders Gave af 1541 paa den Kongen tilkommende $\frac{1}{3}$ af Dvægtienden i Fyen, paa Laasling og Langeland til Hospitalet i Odense (Hoff. F. 5 Pag. 151).

S. A. holdtes Synode i Odense, om hvis Beslutninger see Gl. Saml. 2, 2, 145. Bloch 1 Pag. 37-38.

S. A. bleve 18 Mk. af S. Knuds Klosters Indkomster henlagte til Rectors Lønning i Odense (Pont. 3 Pag. 415). Der tilstodes ham nemlig ikke alene det Vicariegods, som laa paa Vestergade og tilforn tilhørte S. Annæ Alter i S. Albani Kirke (see 1564),

men ogsaa, naar Prior C. Povelsen dør, da til sin Residents at erholde den Gaard, bemeldte Prior har Livsbrev paa, og som til samme Vicarie er funderet; hvilken Gaard ligger paa S. Albani Kirkegaard (3: nuværende store Torv), næst Østen op til (3: mod Østen stødende op til) Mouris Pødebustes Gaard (Birch.); altsaa nuværende Rectorbolig, saasom samme netop mod Østen stødte op til den saakaldte Mouris Pødebustes Gaard, der uden Tvivl var eller i det Mindste laa omtrent paa samme Plads, hvor den gamle S. Albani Kirke før havde ligget. Denne Mouris Pødebust, der uden Tvivl 1559 havde arvet Rjørup, maa altsaa her paa den 1542 nedbrudte S. Albani Kirkes Grund eller i det Mindste paa dens Kirkegaard have opbyggt sig en Gaard, der i en lang Række Aar efter ham bar Navn.

S. N. Prioren i S. Knud, C. Povelsens, Leiebrev til Mester Jens Povelsen, Sognepræst til Sanderum, paa 1 S. Knuds Klosters Jord og Hauge ved Holsebaare Stræde, Norden fra Laen og Vesten næst op til Klosters Hauge, i Længden fra Laen til Strædet 50 Al. og i Bredden 50 Al. (altsaa omtrent $1\frac{1}{2}$ Skp. Land), at nyde og bruge i hans, hans Hustrues og Datters Levetid for aarlig Skyld og Løse 1 Mk. dansk (C. Povels. Reg.).

S. N. C. Povelsen, Prior i S. Knud, med de andre Præstemænd, her (i Klosteret) inde ere, deres Leiebrev til Christiern Friis, Borger i Odense, paa en S. Knuds Klosters Jord og Grund, liggende i Munkeviis, som Kaven Kottis tilforn i Leie havde af Klosteret, og som strækker sig i Længden fra Klosters Eng Sonden

Ostebæk og til Bispeens Dige, og i Bredden fra Skjælbækken imellem Siby Mark og Klosters Jord og til den Eng, Jørgen Kotti har i Leie af Klosteret ic., paa hans, hans Hustru Boeldes (s: Boels eller Bothildes) og et af deres Børns Levetid for aarlig Landgilde 1 Orte Havre (C. Pouls. Reg.).

1569 den 3 Jan. gjør Kongen fra Eskbjerg vitterligt: at efterdi Eskil Bjøe, Embedsmand paa Nyborg Slot, har for Bederlag bekommet den Gaard i Odense paa Vestergade, Hans Lunde iboede, som laa til S. Annæ Alter i S. Albani Kirke, hvoraf gaves aarlig 18 Mk. til Skolemesterens Underholdning i Odense; da har han undt og tilladt, at Skolemester i Odense herefter aarligen til evig Tid maa bekomme af S. Knuds Kirke 18 Mk. danske (Act. publ. ved R. R.).

S. A. den 2 Marts gjør Kongen vitterligt fra Skjebenhavn: at han nu har ladet regne med Oluf Bager, Borger i Odense, for hvis Guds og adskillige Varer, han, efter hans Registers Lydelse, fra sig har antvordet og paany forstrakt Kongen med til hans Krigsfolks Behov. Alt, hvad Kongen saaledes er bleven Oluf Bager skyldig, opregnes derpaa efter hans Register til en Summa af 20,641 Daler og 12 $\frac{1}{2}$ i det Hele, foruden hvad han tilforn har Kongens Brev paa. Dog skal i første Sum afregnes 8000 Daler, som han har faaet Brev om til Tolderne i Ribe, Årsens, Kolding og Middelfart, at de skulde betale og fornøie ham til næstkommende Vor Frue Dag. Summen, som efterstaaer, beløber sig da til 12,641 Daler og 12 $\frac{1}{2}$, som Kongen forpligter sig til med det Første at betale Oluf

Bager i Korn og andre Varer (Act. publ. ved K. N.).

S. A. udsteder Kongen fra Frederiksborg den 8 Juni sit Brev til Erik Rosenkrantz, hvori han tilkjendegiver ham, at os Elskelige Eiler Bryske, vor Hoffinde, haver klageligen for os ladet berette, hvorledes at Hans Mule, Borger i Odense, uden al redelig Årsag har overfaldet og saaret ham med en Daggert, hvilket han mener ikke at være saa redeligt gjort, som det sig burde. Thi skulde Erik Rosenkrantz (Lænsmanden paa Odensegaard) derfor strax lade tage fat paa forte Hans Mule og lade ham vel forbaret skikke til Kjøbenhavn's Slot (Act. publ. ved K. N.).

S. A. den 21 Juni gjør Kongen bitterligt fra Frederiksborg: „at efterdi Johan Friis til Høsfelager, vor Raad og Cantzler, paa egne og menige Adels og Indbyggeres Begne i Fyen haver for Os berettet, at der er stor Brøst for en beqvem Plads i Odense, hvor Landsdommeren kunde holde Landsthing, og den menige Mand, som Landsthing søger, kan udrette deres Sag, og deres Breve, som de i Rettergang have fornøden at bruge, i Regn og Uveir ikke skulle blive fordærvede; da have vi undt og givet til et almindeligt Landsthing og Domhuus det efterskrevne Huus med Gaard, Boder og Gaardsrum i Odense beliggende, som kaldes det Glænde Huus og strækker sig i Bredehsen i den øster Ende af Sonder i Nør tyve og syv Allen og 1 Dvarteer, og i den vestre Ende af Sonden fra Kirkegaarden (v: S. Albani Kirkegaard) og i Nør til det lille Stræde tyve og fem Allen; men i Længden paa den søndre Side ud til S. Albani Kirkegaard af

Øster i Vester med de Leerboder, dertil høre, halvtred-
sindstyve og een Allen og et halvt Qvarteer, og paa
den norre Side ud med den lille Gade af Øster og i
Vester halvtredssindstyve og een Allen og $\frac{1}{2}$ Qvarteer;
Alt med fyenske Alne maalet." (Act. publ. ved R.
R. og Danske Saml. i Geh. Arch.).

S. N. holdtes der atter i Juli et Møde til Obense
om Lænstagelsen af Slesvig og Holsteeu; men ogsaa
dette gif frugtesløst af (Nesen Pag. 230. D. Mag. 4
Pag. 203. Ud. Mag. Pag. 155 [2 S.]).

S. N. den 6 Sept. gjør Kongen vitterligt fra Kjø-
benhavn: at da Hans Mule (v. supra den 8 Juni)
beklagede sig, at han var rømt af Landet for den
Baades Skyld, han havde gjort Eiler Bryste, og at
Eiler ingenlunde vilde lade forlige sig; saa tilstaaes
ham herved kongl. Maj. Leide, at maatte komme i Lan-
det igjen og at tilfredsstille samme Sag, eller og at
komme igjen i sit Behold; og skulde samme Leide an-
gaae den 6 Sept. og vare til (næste Mars) Paaaste
(Act. publ. ved R. R.). ¹⁾

S. N. den 7 Sept. kongl. Skrivelse fra Kjøbenhavn
til (Lænsmanden paa Obensegaard) Erik Rosenfrank:
at da der gjordes Superintendenten i Fyens Stift
Hinder paa nogen (af) den Rente, Kong Chr. 3 havde
udlagt til ham og hans Esterkommere, nemlig 2 Læster
 $\frac{1}{2}$ Pd. Havre og 40 Lam; og Hospitalet ligeledes stete
Forhindring paa 4 Faar, 4 fede Sviin, 8 Bjæs, 10
Høns, og Sognebegnen til S. Hans Kloster paa $\frac{1}{2}$

¹⁾ Jfr. Danske Saml. i Geh. Arch., hvor der skulle findes flere
Documenter, denne Sag angaaende.

Fjerd. Smør og 10 Mk. danske; saa skulde E. Rosenfrank nu tilholde Bønderne, som vare Superintendenten ic. tillagte, at yde dem, hvad Fundatsen tilholdt (I. c.).

S. A. den 8 Oct. kongl. Befaling: at Byen skulde komme ham til Hjælp med 1000 Daler, Halvparten i enkinde (i: enkelte) Daler, og Halvparten i Mynt, til at betale sit Krigsfolk med (Mttstykk. Pag. 81).

S. A. kongl. Befaling til Magistraten, mod Betaling at forskikke fra Byen til Halmstad 200 Sider Flest, 100 Læster Al, 100 Læster Brød og anden Fectallie af Smør, Ost og Kjød, som kan afstedkommes, og det Dag og Nat uspart (Canc. Reg.).

S. A. Ordre til Hjerteminde Magistrat: at da Borgerne i Odense i en Havn 1 Miil nær Byen (formodentlig ved Ulriksholm eller ved Munkebo) godt kunde udfise deres Varer, naar de blot kunde komme igjennem Broen for Hjerteminde, saa havde de at indrette samme til en Vindebro og derimod hæve Broforn af de Gjennemseilende og 4 à 8 p. Told af hvert Skib til Kongen (Canc. Reg.).

S. A. holdtes der Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Gl. Saml. 2, 2, 146.

S. A. Mageskiftebrev af Erlig og Velbyrdig Eric Rosenfrank til Balsøe (Lænsmand paa Odensegaard) med S. Knuds Kloster paa en Gaard uden Pjente Pørt, paa den sonden Side fra Udelgaden, som skylder aarlig 6 Mk. (E. Pouels. Reg.).

S. A. Henrik Berthelsen Guldsmed i Odenses Brev, at have forkyrket af hæderlig Mand, Hr. E. Povel Jensen, Prior i S. Knud, Livsbrev for sig, Hustru og begge deres Børn, Arving efter Arving, paa en S.

Knuds Klosters Gaard og Grund, Norden tvertover-
for Raadhuset, for aarlig Skuld og Leie 6 Mk. danske.
Et Brev, der er beseglet af ærlige Mænd, Oluf Niel-
sen og Mikkil Hansen, Raadmænd i Odense (l. c.).

S. A. Brødrene Laurik og Hans Oldeland til Wei-
legaards Skjode til Hospitalet i Odense paa nogen
Jord og Eiendom i det Stræde, som løber til Hospi-
talsporten (Hoff. F. 5 Pag. 182).

S. A. var Frands Brixen Borgemeester i Odense
(Altstykk. Pag. 82).

S. A. saarelsom 74, 76 og 80 var Christoffer Se-
verini eller Christoffer Striber Byens Borgemeester
(Birch.).

S. A. qvitterer den kongl. Renteskriver, Peder Hans-
sen, for ved Oluf Bager, Borger i Odense, at have
modtaget 1000 noie Daler og 3000 Mk. danske, som
Byen var taxeret for at skulle have givet Kongen til
Juul næst forleden (Altstykk. Pag. 81).

S. A. var, som sagt, Erik Rosenfrank Befalings-
mand paa Odensegaard (Altstykk. Pag. 140).

S. A. var Peder Hundermark Landsdommer i Fyen
(Altstykk. Pag. 140).

S. A. blev ærlige og velbyrdige Qvinde, Anc, Bor-
gemeester Michel Mules Enke (jfr. Siessing 2 Pag. 132),
begrabet i Vor Frue Kirke i Odense (Birch.).

1570 den 5 Marts udstedte Kongen fra Kjøben-
havn sit Brev for Borgerne i Odense til Borgemeester
og Raad i Kjertemind: at de skulde færdige og ved
Magt holde den Vindebro, som de skulde lade gjøre
paa Kjertemind Bro, saa at hvis Skibe, som der
komme, maac ubehindret kunne komme derigjennem

baade frem og tilbage, efterdi de oppebære Brokorn til at holde samme Bro færdig med (Canc. Reg.). Hvoraf man altsaa seer, at den 1569 forfærdigede Bro ikke maa have været god eller rummelig nok.

S. A. den 6 Marts kongl. Ordre fra Kjøbenhavn til Magistraten i Odense: at da de have beklaget, at naar de skulde udsfibe deres Gods og Kjøbmandskab eller Jettallie til vore Krigsfolk, da maae de føre det tillands til Kjerteminde, da de dog havde nærmere at udsfibe det ved Munketo; saa har han herved forundt Odense Byes Borgere at maatte have en fri Havn for Munketo, dog saa at der ikke bruges noget Kjøbmandskab, men blot Ind- og Udsfibning af deres Varer (Canc. Reg., jfr. 1569 og Utl. 3 Pag. 435, 461. 6 Pag. 551).

S. A. den 8 Marts kongl. Brev fra Kjøb. til Magistraten: at da der var Kongen bevilget en Hjælp af alle Kjøbstæder, og han forfarer, at det der i Byen (nemlig Odense) skal gaae fast usikkert til, naar saadan Hjælp lægges (o: lignes) paa Borgerne, saa at hver ikke tilskrives at udgive, eftersom de ere formuende; da befaler han dem at lade ligne og taxere Borgerne i samme Hjælp at udgive, hver eftersom de ere formuende; og maatte hverken Præst, Fogder, Skrivere, Borgere eller Bønder, som havde Gaarde og Grunde i Odense, men boede udenfor Byen, for denne Hjælp være fritagne (Act. publ. ved R. N.).

S. A. den 23 April bevilger Kongen Odenses med flere Byers Ansøgning med Hensyn til at Skatten, de vare taxerede for, ikke paa een Gang, men i 4 Terminer maatte erlægges (Nyges P. Dre Pag. 242).

S. A. den 27 Aug. kongl. Befaling til Magistraten : at alle Præster, som have Gaard og Grund i Odense, men ikke beboe samme, skulde være frie for Skat, saa længe Krigen vedvarer (Canc. Reg., jfr. Aktstykk. Pag. 4).

S. A. den 15 Nov. kongl. Rescript fra Nykjøbing paa Falster til Hr. Christiern Povelsen, Prior i S. Knuds Kloster: at Kongen var kommen i Erfaring, at bemeldte Prior og andre fremfarne Priorer sammesteds havde solgt og forlænet fra Klosteret til Borgerne i Odense Gaarde og Grunde i Byen, og Jorder og Eiendomme uden Byen imod aarlig Skyld til Klosteret, og imod at de ikke maatte afhændes uden Priorens Bevilgning; men at Prioren nu beklagede, at en Deel sige Gaarde og Grunde ic. alligevel vare afhændede ham uvitterligt, og derved Klosterets Rettighed med Tiden undsløges og fortrængtes. Kongen byder derfor, at herefter ingen saadanne Gaarde ic. maatte afhændes uden Priorens Billie; og dersom nogle allerede havde afhændet sige Grunde, da skulde det ingen Magt have (Act. publ. ved R. R.).

S. A. den 16 Nov. Kongens Brev til Magistraten fra samme Sted, hvorved han gjør vitterligt: at han er kommen i Erfaring, hvorledes i forfarne Borgemeesters og Raads Tid ere fra Odense By afhændede nogle Gaarde og Grunde i Byen, og Jorder og Eiendomme uden Byen, som Borgere sammesteds og deres Arvinger have tilhørt, og nu igjen sælges og afhændes til andre uden Borgemeesters og Raads Bevilling, saa Byens Rettighed med Skathold og anden Lyng med Tiden underflaacs og fortrænges. Detsaarsag forbydes

det herved dem, som have bekommet eller herefter bekomme saadanne Gaarde i Odense af Borgemeſtere og Raadmænd, at afhænde dem uden diſſes Tilladdeſe; og derſom allerede Noget uden Magiſtratens Bevilling havde afhændet ſaadanne Byens Grunde til Andre, da ſkulde det ingen Magt have, men de endogſaa have forbrudt de Breve, de have derpaa; dog at Eiermanden fornicieſ for den første Summa, Grunden blev kjøbt fra Byen for, og for hvad den ſiden med Bygninger var forbedret (Dipl. Lang. ved R. N.).

S. N. kongl. Befaling, hvorved Lamberdage (eller rettere Døatemberdage) indſættes i Odense, paa hvilke hvert Fjerdingaar Egtſkabsſager ſkulde paadømmes paa den kongl. Gaard af Lænsmanden og Biſkoppen (D. Mag. 6 Pag. 60-61).

S. N. kongl. Befaling til Magiſtraten om at forſende af deres By 100 Læſter Ol, 100 Læſter Brød og 200 Sider Fleſt til Kjøb. til Krigſfolkets Proviantering, ſom ſkulde gjøre et Tog til Sverrig (Canc. Reg.).

S. N. Ditto til Erik Roſenkrantz, Embedsmand paa Odensegaard, om at anſtille Underſøgdeſe om de Udbemsord, Hans Mule i Odense (om hvem ſee forrige Nar) har brugt imod Byens Borgemeſter, Chriſtoffer Severinſen (Canc. Reg.).

S. N. blev der holdt Synode i Odense, om hvis Beſtemmelſer ſee Gl. Saml. 2, 2, 146.

S. N. gjør Berner Albrectſen, kaldet Grothe, perpetuus Vicarius til S. Martini Alter i Vor Frue Kirke i Odense og Sognepræſt til Holte Sogn i Nedre Læen i Norge, vitterligt: at han ſælger til Hans

Diensten, Borger i Odense, sin Eiendom (Huse, Jord og Eiendom) i Odense uden Hjerte Port ved S. Jørgen liggende, Sønder fra Adelgaden i Længde indtil Bysens Eiendom vedtager, imellem Peder Verdes Eiendom paa den vestre og Johan Urnes paa den østre Side; hvorhos han beder ærlige og velbyrdige Mænd, Jørgen Kotti, Borgemeester i Odense, Christiern Mule, Raadmand, og Hans Mule, Borger sammesteds, at underskrive og forsegle (Dipl. Lang. ved R. N.).

S. N. døde Thomas Winther i sit 63 Aar, som i 15 Aar (altsaa fra 1555) havde været Hospitalsforstander, og blev i Graabrødrefirke begravet (Birch.).

S. N. blev Mag. Berthel Lang beskikket til Rector i Odense (Blodh 1 Pag. 341).

S. N. var, som sagt, Eric Rosenkrantz Lænsmand paa Odensegaard (Aftl. 3 Pag. 450); og

J. N. den 23 Juli holdt Mag. Caspar Mule Bryllup i Odense (Ald. Mag. Pag. 157).

1571 kongl. Befaling den 28 Febr. fra Kjøb. til Prioeren i S. Knuds Kloster i Odense om at levere Diderik von Burgen 7 Læster 5 Tdr. Byg Sjællands Maal, beregnet i Læsten til 42 Tønder og hver Læst for 60 Daler i Mynt (Act. publ. ved R. N.).

S. N. den 5 Marts stifter Kongen Communitetet i Hospitalet eller henlægger en stor Deel Kongetiender, som opregnes, til Hospitalet, for at Skolepersonalet der kunde faae sin Underholdning eller Kost, som de forhen have nydt i S. Knuds Kloster, hvilket nu Kongen havde taget til sig og lagt under Kronen, i Aulædning af, at Prioeren formedelst Alderdom og Skrøbelighed

havde bedet sig forskaaet for at have samme længere under sin Befaling (Hoff. F. 5 Pag. 152 sq.).

S. N. den 6 Juni kongl. Rescript til Hospitalets Forstandere fra Frederiksborg: at han var kommen i Forsfaring, hvorledes „S“ i en Part af de Tiender, som ere ordinerede og lagte til vort almindelige Hospital i Odense, skal være bevilget, og de Fattige ikke faae deraf, hvad samme Tiender kunde taale til Afgift; hvisaarsag han befaler, at Forstanderne for Hospitalet skulde igjenskalde de Breve, der vare udgivne paa samme Tiender, og bortleie og forpagte dem, det Allerhøieste de kunde, til dem, der Meeft vilde give deraf (Act. publ. ved R. N.).

S. N. den 1 Aug. kongl. Befaling fra Rornerup til Jacob Alfheldt, Embedsmand i Dalum Kloster: „Vi-der, at efterdi Vi til Os have ladet annamme S. Knuds Kloster i Odense, og Vi forfare, at Priorerne, som før Eder have havt samme Kloster i Befaling, altid have holdt Kirken der sammesteds ved Hævd og Magt og Bygning; da paa det at samme Kirke, hvor-udi vor kjære Herre Fader, Salig og høilovlig Jhu-kommelse, og andre Konninger have deres Begravelse, maa blive ved god Magt holdt, bede Vi Eder og vilde, at I retter Eder efter at holde den ved god Bygning færdig, saa at hvis Brost, som enten nu eller i Fremtiden kan findes enten paa Tag eller ubi andre Maa-der, maa ubi Tide blive hjulpet og igjen tilflyet.“ Ligesom han ogsaa paa Kongens Begne skulde give og fornøie Læsemesteren i Odense den sædvanlige Lon og Pension i Penge og Andet, som han havde Chr. 3dies Brev paa, og Prioren tilforn havde givet ham; og

illegemaade den blinde Hr. Povsel Lauritsen den Underholdning, han af Prioren tilforn havde haft, som var 12 Daler, 10 Læs Bæd og 4 Ldr. Ol (Act. publ. ved R. N.).

S. N. tillagde Kongen Præsten til Vor Frue i Odense saabel Agedrup som Seben Kirke, da det blot var en Forseelse af Lænsmanden Jørgen Skinkel, at dertil var en særskilt Præst forordnet (Pont. 3 Pag. 433).

S. N. skjænkede Kongen Sognepræsten til S. Hans fri Græsning til sine Koer, Olden til sine Sviin og Jdebrændsel i de kongl. Skove (l. c.).

S. N. kongl. Befaling: at Hunderup By skal tages fra Dalum Sogn og henlægges til S. Albani, hvis Kirke dens Beboere for Fremtiden skulde søge (Atl. 6 Pag. 583 og Canc. Reg.).

S. N. kongl. Ordre til Magistraten om at gjøre Indførsel i Hans Lærde af Odenses Efterladenskab for den Told, han blev Tolderen i Alsens skyldig for Dyne, han uddrev, for han for Gjæld borttrømte (Canc. Reg.).

S. N. Ditto til Ditto om at paatage sig Præsten i Dalum, Mester Jens Povelsens, Søsterbørns Bærgemaal og forhjælpe dem til Rette paa deres Arvedeel (l. c.).

S. N. Ditto til Ditto om paa en kort Tid at modtage 25 af hans Bøsseskytter i Qvarteer (l. c.).

S. N. holdtes Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Gl. Saml. 2, 2, 146. Pont. 3 Pag. 433.

S. N. døde Sognepræsten til S. Albani eller Graabredre, Mag. Jørgen Rasmussen Jdsted, og Lector Mag. Jørgen Simonsen blev i hans Sted til dette Embede befordret (Blech 1 Pag. 609).

S. A. blev den residerende Capellan ved Vor Frue, Hr. Stephan Laurigen, forflyttet, og Hr. Christen Anderssen succederede ham igjen ved Vor Frue (Bloch 1 Pag. 785-86).

S. A. Karen, Hans Oluffens, og Fleres Skjæde paa en Gaard, Jord og Eiendom uden Hjente Port, Sonden Adelgaden til Hospitalet (Hoff. F. 5 Pag. 182).

S. A. saac Byen sig ikke i Stand til at udbetale 84 Mk., men maatte for samme udstede følgende Pantebrev: Vi Borgemestere, Raad og Ræmnerne i Odense gjøre bitterligt ved dette vort aabne Brev: at efterdi Othense By er bleven ærlig og velforstandig Mand, Niels Mule, Raadmand der sammesteds, skyldig for 10 Al. sort Engest, hver Alen 4 Mk., og 10 Alen Over- som Bryggst (?), hver Alen 14 sh ., som blev udtaget til Bysvendene og Dragerne udi det Aar 66 til Rolding; item for Kobber, som blev udtaget af hannem til Kobberstat, for 5 Dal. 5 — — (Skilling) og 1 Alb.; item for en Deel smaa Tommer og Som, som kom til Slusen ved hans Huus, 18 Skilling; Mjød og Ol til dem, der gjorde den, for 14 sh ., og for krydret Mjød, som blev udtaget af ham, at forstjenke Friderich Kneffel og Secretereren af Lybek paa Byens Begne, for 3 Mk., saa at det beløber sig til- sammen 84 Mk. 1 sh . og 1 Alb.; og Othense By ikke er formuende at kunne hannem udbetale eller igjengive: hvorfor vi paa Byens Begne have pantsat ham og hans Arvinger tvende Othense Byes Jorder og Eiendomme, den ene Sonden ved den murede Besterport, imellem de tvende Byens Jorder, som Oluf Bager, Raadmand, og Sal. Hans Lauridsens Arvinger nu udi

Bærge have, og hvor nu hans egen Bygning paastaer, og som skylder aarlig 7 Mk. Penge i Jordskyld; og den anden Jord Nordvest ved L... bæk, og Besten næst den Hauge, Jorgen Nielsen i Bærge havde, og som skylder aarlig i Jordskyld 9 þ. Penninge, som gaae til Dthense Byes Ræmner paa Dthense Byes Begne; hvilke forte Jorder og Jordskyld forte Niels Mule, hans Hustru Anne og deres Arvinger skulle have, nyde, bruge og beholde for et frit brugeligt Pant for forskrevne 84 Mk. 1 þ. 1 Alb., indtil saalænge de vorde hannem eller hans Arvinger igjen fraløste af os eller vore Efterkommere, Borgemeistere og Raad, paa Dthense Byes Begne for forte Summa Penninge. Og naar saa steer, at vi eller vore Efterkommere ville eller lystte samme Byes Jorder igjen at indfri til Dthense By, da skulle vi eller vore Efterkommere kynde deres Løsen til Dthense Bything før Midsommer og efter, og Løsningdagen være S. Mortens Dag næstefter, og da forskrevne Niels Mule eller hans Arvinger at annamme deres Penge og lade forte Jorder og Eiendomme med deres aarlige Jordskyld følge Dthense By uden al Hinder i nogen Maade. Og naar saa steer, at samme Pant igjen indløst vorder til Dthense By, da skal dog forte Niels Mule eller hans Arvinger beholde samme Jord og Eiendom for den aarlige Jordskyld, som der pleier af at gaae, efter de Leiebrevs Lydelse, han og hans Arvinger tilforn derpaa bekommet have, ligesom de ubi dennem selv formelde. Til ydermere Vidnesbyrd have vi ladet trykke vort Stads Secret, hvilket hængendes er nedensfor dette. Dat. Dthense den 3 Martii Aar 1571 (Birch.).

1572 begavede Kongen den Odense Skole saa rigeligt, at han, saa at sige, stiftede den paany. Thi da Prioren, C. Povelsen i S. Knud, nu formedelst Alderdom havde forlangt at afgive Klofret, hvorfra Skolen for en stor Deel hidtildags havde nydt sit Underhold (jfr. 1554), saa befalede Kongen nu, at dens Lærere og Disciple for Fremtiden skulde nyde det Samme hos Spisemesteren i Graabrødre Hospital, og stiftede derfor sammesteds det kongl. Convictorium for de 30 Scholarer og deres 5 Lærere, som daglig der skulde nyde 2 gode Maaltider. Til hvilken Ende han skjenkede Hospitalet Kongetienderne af Sanderum, Bellinge, Ueberud, Nasum, Veilby, Nyslinge, Gislev, Langaa, Drenstrup, Gudme, Brudager, Dre, Veistrup, Beile, S. Broby, Jordløse, Hundstrup, Espe, Horne, Nastrup, Aaby, Hillerslef, Ulbølle, Herringe, B. Skjeringe, Næraa, Alinte, Grindløse, Norup, Otterup, Lumby, Haarslef, Herrested, Ellinge, Kullerup, Nefsvindinge, Dalby, Stubberup, Snøde, Stoense, Lindelse, Hunke og Magleby. Endvidere skulde Rector nyde Tienden af Gamtofte, og de 4 Colleger Tienden af Bispenbjerg og Vigerslef som Tillæg; ligesom endelig endnu 300 Læs Hø og Olden til 100 Sviin paa de kongl. Skove bleve bemeldte Convictorium Scholæ tilstaaede (Pont. 3 Pag. 435). Om dette saakaldte Klosters eller Communitets Stiftelse see endvidere Hoff. F. 5 Pag. 60=66. Bloch 1 Pag. 31=32. 241=42. Almecnytt. Saml. B. 38 Pag. 224 sq. og D. Mag. 2 Pag. 80.

S. N. kongl. Rescript: at Lector i Odense for Fremtiden af Lænsmanden paa S. Knuds Kloster, Estil Gjøe, skal nyde aarlig 60 Daler, 20 Læs Beed, 4 Læs

Hø og fri Odten til de Sviin, han har paa Skoven (Bloch 1 Pag. 242-43); ligesom bemeldte Lænsmand ogsaa skal holde S. Knuds Kirke vedlige og forskaffe den Lys, Viin og Brød; samt ogsaa, — fordi han fik den Gaard paa Vestergade, som laa til S. Annæ Alter i Albani Kirke, hvoraf Skolemester nød 18 Mk., — give bemeldte Skolemester 6 Daler; hvorimod de 10 Daler 8 ß., Skolemester nyder af Særskel, ikke skal ydes af Præsten, men af Kirken (Hoff. F. 6 Pag. 254-55. 5 Pag. 70. Bloch 1 Pag. 242-44).

S. M. kongl. Befaling: at Franz Borgeligger maa blive bosiddende i den „vor og Kronens“ Bolig i Odense, som han nu boer (og som før tilhørte S. Knuds Kloster), og det frit og uden Huusleie. Dat. Ottenfe den 4 Nov. (E. Pouell. Reg., hvorved anmærkes, at der i Priors Tid svaredes 5 Mk. i Huusleie af bemeldte Huus).

S. M. kongl. Befaling til Erik Rosenkrantz: at han nogen Tid siden havde tilskrevet og befalet ham at tilstikke Christiern Friis, Borger i Odense, til at være Bysfoged sammesteds, men erfarer nu, „at han skal være ung og udi Retten fast uforfaren og til den Befaling uduelig;“ og vil derfor, at E. Rosenkrantz (paa Kongens Begne) forløber ham og tilstikker Peder Jbsen, Borger i Odense, at være Bysfoged sammesteds, eftersom han tilforn var tilnævnt, og paa Kongens Begne antammer Eden af ham. Dat. Nyborg 27 Marts (F. Tegn. ved R. N.).

S. M. kongl. Befaling til Jacob Ulfeldt: at som han alt tilforn havde faaet Kongens Skrivelse om S. Knuds Kirke i Odense, at den skulde holdes ved Magt,

og at hvad Brøst derpaa var eller kunde komme, skulde flyes og færdigt gjøres; saaledes vil Kongen nu, at han skal lade forfare, om paa Kirkens Bygning findes nogen Mangel paa Muur, Hvælving, Tag, Vinduer eller i andre Maader, at han da lader det igjen forbedre og gjøre færdigt nu og saa ofte Behov gjøres, paa det Kirken ikke skal forfalde; og at han ligeledes fremskaffer „nødtørstigt“ Viin og Brød til Kirkens Behov og Lys paa Alteret; samt at han, paa Kongens Begne, aarligen fornoier Skolemesteren i Odense de 18 Mk. danste, Kongen havde tillagt ham og hans Eftermænd. Dat. Frederiksborg den 23 Juni (1. c.; altsaa omtrent det Samme som det allerede Anførte).

S. N. kjendes Jacob Alfeldt til Korbølle: at da C. Povelsen, fordem Prior i S. Knud, haver forlænet Oluf Staphensen med en Klosters Jord uden Moglebroport, Sonden Østebæk, og han nu fornævnte Kloster haver i Forlæning og erfarer, at Oluf Staphensens Hustru har bortleiet denne Jord til Andre at bruge, og Kongen har forbudet Sligt under Jordens Fortæbelse; saa leier han herved bemeldte (forbrudte) Jord til Peder Mule, forte Oluf Staphensens Son, for den sædvanlige Landgilde. Dat. Dalum den 17 Oct. (C. Pouels. Reg.).

S. N. blev Lector Mag. Jørgen Simonsen befordret til S. Albani Menighed, og Masum, som fra 1565 havde ligget til S. Albani Kirke, blev derimod lagt til Lectoratet (Bloch 1 Pag. 274).

S. N. blev Mag. Jens Paulin Lector Theologiæ i Odense (Bloch 1 Pag. 276).

S. N. blev Rector Mag. Berthel Lang Sognepræst

til Vor Frue, og Hr. Christen Lauritzen Resingdal fulgte ham, som det synes, i Rectoratet (Blodh 1 Pag. 341-42, 738).

S. A. var der Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Gl. Saml. 2, 2, 146.

S. A. har man i Bispearchivet en Fordebog over S. Hans Præstefalds Intrader, ligeledes over Vor Frue Sogns o. s. v.

S. A. blev et Mageskifte sluttet imellem en af Hospitalets Tjenere i Torup og Erik Hardenberg paa Lørslundgaard (Hoff. F. 5 Pag. 182).

S. A. var Haad Ulfstand Rensmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450. B. N. 1 Pag. 49).

S. A. foreskrev Societas Othoniensis (o: Rjebmandslauget?) i Odense sig selv visse Love (Resens Atl.).

S. A. døde Fru Witweke, Hr. Peder Vodebustes til Rjorup, og blev i S. Hans Kirke begravet (Gl. Saml. 2, 3, 24).

1573 kongl. Ordre til Magistraten i Odense, at forhjælpe Fru Edel Hardenberg, sal. Franz Bildes Enke, til de Penge, hun for Dresalg har tilgode hos Peder Kethelbrecker af Odense (Cauc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto, at forhjælpe Fru Gese Brokfenhuus, sal. Erik Bildes Enke, til det, hun for Dresalg har tilgode hos Hans Lerke og Oluf Hansen i Odense (l. c.).

S. A. kongl. Ordre til Jorgen Abildgaard: at hverken han eller andre Kongens Udliggere (o: Vagtskibe) i Bæltet maatte, som hidtil, tvinge de Odense Esfærende, som drage igjennem Bæltet, til at gaae til Ny-

borg, for at tage Toldsejdel og faae deres Søpas paa skrevet; men at det var nok, naar de forud i Odense havde klareret og derfra vare forsynede med Søbrev og Toldsejdel (l. c.). Befalingen skal egentlig lyde paa: at saasom Kongen forfarer, at naar Borgerne i Kjerteminde og Odense med deres Skuder og Skibe skulle løbe igjennem Bælt, deres Røring og Bjæring at søge, tiltrænges de af ham og Kongens andre Udliggere i Bæltet at løbe tilbage igjen til Nyborg og der tage Toldsejdel og lade skrive paa deres Søbrev, hvorover de tit og ofte opholdes og forsinkes og undertiden komme om Skib og Gods; saa har Kongen derfor gjort den Skik og Ordning, at Borgerne i Kjerteminde og Odense, som herefter ville løbe igjennem Bælt, skulle tilforn gjøre deres Sag klar i Kjerteminde og der tage Søbrev og Certificats. Dat. Dronningborg den 29 Mai (F. Tegn. ved R. N.).

S. N. kongl. fra Dalum Kloster udstedt Befaling, hvorved Odense By fritages fra at staffe Befordring til de paa Kongens Begne gjennemreisende Personer, med mindre de have udtrykkeligt Befordringspas (Canc. Reg.).

S. N. kongl. Befaling: at Bonden, som har gjort Gjæld i Kjøbstaden, skal lyde Dom og Dele til den Kjøbings Bything, hvor han Gjæld skyldig er, og maa ikke indskyde sig under sit Bærneathing (l. c.).

S. N. kongl. Ordre til Magistraten, ikke, som hidtil, at forsinke hans Bud eller Censpændere, som have Pasbord paa fri Befordring (l. c.).

S. N. havde Kongen allerede givet Befaling til, at hans Sal. Hr. Faders Liig skulde afhentes fra Odense

(Norges P. Dre Pag. 274); hvilket dog for Eiden blev udsat.

S. N. gjør Kongen den 4 Nov. i Rolding bitterligt: at Pali Christenssen af vor Kjøbstæd Ottensse s. D. var skiftet for ham med et Kong Chr. 3dies Pergamentsbrev af 1546 (og under bemeldte Aarstal i det Foregaaende anført) om Arvegods efter Domprovsten i Viborg, Christen Pedersen; og besandttes samme Brev at være „ustrafft, uftungitt, unadhucritt och uforsalstedtt“ i alle Maader (af Rig. Dombog ved K. N.).

S. N. gjør Kongen bitterligt: at efterdi han nogen Tid siden forleden har undt og bevilget, at Hr. Peder Lauridsen, som var Capellan til S. Hans Kirke i Odense, til sin Underholdning maatte oppebære Kongens og Kronens Part af Korntienden af Hougby (?) Sogn, og denne nu er død; under og tillader han, at den, som i Hr. Peder Lauridsens Sted bliver tilstiftet at være Capellan til S. Hans Kirke, maa og skal uden Stridsmaal (? formodentlig Stedsmaal 3: Fæste) aarsligen oppebære Samme. Og skal han derover ingen ydermere Kost have eller fordre paa vor Gaard udi Odense og Os om videre Underholdning ikke besøge, ei heller med ydermere Hjelp i nogen Maade besvære. Dat. Nyborg den 13 Nov. (Act. publ. ved K. N.).

S. N. gjør Kongen bitterligt: at Jens Grydestober, Byfoged i Odense, havde berettet for Kongen, at naar nogle vigtige Sager forekom til Bythinget, da besværede Borgemeester og Raadmænd dem at sidde i Dom med ham og give bestrebet, hvis Domme inden Thinget affiges; samt, at naar han selv skulde være Tilstandsmand i Kongens og hans egne Sager og derfor ikke

selv kunde sidde i Dommersted, men vilde tilfætte Nogen i sit Sted, da vilde Ingen overtage sig den Bestilling. Kongen vil derfor, at Borgemeister og Raadmænd herester i saadanne vigtige Sager, som Liv og Ære anrøre, skulle affige Dom med Bysfogden ic.; samt, at de i saadanne Sager, paa hvilke Bysfogden ikke maa domme, skulle sidde i Dommersted, hvilken af dem Bysfogden i sit Sted tilnævner. Dat. Nyborg den 19 Nov. (Act. publ. ved K. N.).

S. A. gjør Eiler Grubbe, Danmarks Riges Cantzler og Provst i Odense, vitterligt: at paa det Bor Frue Kirkes Jorder i Odense kunne besbedre holdes ved god Hævd ic., har han med Kirkebærgerne til forte Kirke - - - - og Jens Grydestøbers Raad og Samtykke (fuldbyrdet) og nu med dette Brev fuldbyrder, at ærlig og velfornumstig Mand, Peder Jbsen, Borger i Odense, og hans Arvinger skulle have, nyde ic. Bor Frue Kirkes Jord i Odense, liggende Vesten op til den Gade, som løber neder ved Bor Frue Kirkegaards Muur og til Mogleport, Peder Jbsens egen Gaards Jord paa den norre Side og Hospitalets (?) Jord paa den søndre Side, og som løber fra Adelgaden og udi Vesten til Tonnis Mikkelsøns Arvingers Gaard; hvilket Stykke Jord forte Peder Jbsen har nu ladet sætte Bygning paa og skulder aarligen deraf til Kirken halvtredie Mark til Jordskuld; hvilken Jordskuld, som er 3 Mk. (?), Peder Jbsen og hans Arvinger aarligen til S. Mikkelsdag skulle udgive til Bor Frue Kirkes Bærger. Dat. Odense den 12 Nov. (Dipl. Lang. ved K. N.).

S. A. døde, som sagt, den residerende Capellan ved

S. Hans, Hr. Peder Lauriſen Middelfart (Blod 1 Pag. 843), der, ligesom hans Efterfølgere, tillige var Sognepræst i Høiby i Nasumherred (l. c.; hvorved ſaaledes forklares, hvad der forſtaaes ved det i det Foregaaende anførte Høngby Sogn.).

S. A. blev i S. Hans den ærlige Qvinde, Kiſten Strige, begravet (jfr. 1581).

S. A. døde Erik Bilde til Lindved og blev i Vor Frue Kirke begravet. Paa Liigſteinen ſtod, at hos ham hvilede begge hans Fruer, Karen Marſvinsdatter (+ 1548) og Geſe Brokkenhuus; men paa den ved Siden ophængte Liigtable, at han hvilede der med begge ſine Fruer, Karen Marſvin Pedersdatter til Dybet og Geſe Brokkenhuus Miſſelsdatter til Brangstrup; ſamt at han havde af ſit første Egteſkab, ſom varede 4 Aar, en Søn, og af det ſidſte Egteſkab, ſom varede 23 Aar, 5 Sønner og 5 Døttre; og havde hans Steddatter, Birgitte Bilde (en Datter af Geſe Brokkenhuus ved hendes første Mand), 1618 ladet denne Table bekoſte.

S. A. blev Markus Hundermark af Drendrup i Graabrødrekirke begravet, paa hvis Liigſteen de Ord: *Justus, si morſe præoccupatus fuerit, in refrigerio erit* ſynes at pege hen paa en pludſelig eller en tidlig Død og derhos paa et Haab om en Aſtjoling i Skjærſilden, uagtet det var 37 Aar efter Reformatiøns Indførelſe i Danmark.

1574 kongl. Ordre til Magiſtraten om at lade Byens Steenbro udbedre, iſær hvor der ere Huller og Vuſe; ſamt ikke at tillade, at der gaae Sviin paa Gaden (Canc. Reg.); eller udførligere: Kongens Befaling til Hæd Ulfſtand og Borgemeſter og Raad i

Odense: at da han forfarer, at Steenbroerne i Odense skulle være meget „ufærdige (o: ubefarbare), saa at mange Stæder er slemme ufledige (af det tydske: unflätzig o: stiden) Putter og stidne Huller;“ og ligeledes, at der i Byen „skal holdes en meget uordentlig Handel med Sviin, som løbe der (hen) ad Gaderne;“ saa vil Kongen, at de strax lade flye og færdiggjøre Steenbroerne i Byen, hvor de ere ufærdige; dernæst, at de alvorligen tilholde de Borgere, som holde Sviin, at de holde disse uden Byen eller indelukte i deres Gaarde, saa at de ikke udkomme og omkringløbe paa Gaderne; og at de derom gjøre en Skik og Ordning, som i andre Kjøbstæder, og derhos lægge en Straf og Bøde, om Noget derimod findes at gjøre. Dat. Skanderborg den 11 Oct. (Act. publ. ved R. N.).

S. N. kongl. Ordre til Magistraten i Odense om Trygleres og Stodderes Afstæffelse (Canc. Reg.).

S. N. under Kongen Mikkel Bager, Borger i Odense, og hans Hustru Maren og deres Arvinger en S. Knuds Klosters Gaard og Grund, som han selv i Bærgen har, liggende i Odense udenfor den Muerpuorti (o: murede Port) i Vestergade, Vesten næst Frands Kelderjæds Gaard, som er 50 Fod bred og saa lang, som fra Graverne og til Aldegaden, med Hommelhaage, Kaaalhaage og sin rette Tilliggelse, til evig Tid for aarlig Jordskyld og Leie 24 sk. til Lænsmanden i S. Knuds Kloster. Dat. Kolding den 24 Aug. (C. Pouels. Reg.).

S. N., Dag og Sted Ditto til Ditto Brev paa en S. Knuds Klosters Jord og Grund, liggende i Odense imellem Hørfetorvet og Pugestrædet, som er i Længden

fra Karine Sjøvis Gaard, og i Øster mod Skolen indtil Aageveien 94 Alen, og i Bredden 46 Alen ic., for aarlig Jordskylb og Leie 3 Mk. Penge til Lænsmanden i S. Knuds Kloster (l. c.).

S. N. kongl. Bevilling: at Hospitalsforstanderen maatte bruge Blangstedgaard som en Avls- og Ladegaard (Hoff. F. 5 Pag. 172); eller udførligere: Kongen gjør bitterligt: at efter som hans Fader har undt og givet til Hospitalet i Odense Blangsted Hovedgaard med mere Gods, og han nu forsarer, at Hospitalsmesteren hidtil paa de Fattiges Begne har brugt en Part af for^{te} Gaards Eiendomme, og Hospitalsmesteren nu giver tilkjende, at han er til Sinds, herefter at ville bruge al Blangsted Hovedgaard for en Ladegaard til Hospitalet, „efter som den tilforn været haver;“ da bevilger og tillader Kongen, at Hospitalsmesteren herefter paa de Fattiges Begne maa bruge al for^{te} Blangsted Hovedgaard og der holde Avl; „dog skal han derover ikke forurette Bonden, som nu boer paa samme Gaard, men hannem med en anden af Hospitalsgaardene igjen forsjørge, som ligger uden Pienthe Port, og Laaf Degn udi boede, med to Fjerdinge Jorder udi de 3 Marker, liggendes imod Ellemosjaa, som Hospitalet selv haver brugt til denne Dag.“ Dat. Skanderborg den 8 Oct. (F. Reg. ved R. N.).

S. N. Kongens Brev til Hæd Ulfstand: at Superintendenten, Meester Niels Jespersen, haver givet Kongen tilkjende, hvorledes „den Gaard, han paaboer der udi Othense og er lagt til Superintendenternes Residens der i Stiftet,“ skulde være meget bygfalden. Kongen vil derfor, at Hæd Ulfstand (som Lænsmand)

med det Første forfarer, hvad Brøst der findes paa Residensen, og at han lader flye og forfærdige, hvad der er forfalden. Dat. Koldinghuus den 21 August (l. c.).

S. A. var der Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Gl. Saml. 2, 2, 146.

S. A. gjorde Prioren i S. Knud, Hr. Christiern Povelsen, sit Testament og indsatte Bispen og Mag. Jørgen Simonsen, som forrige Aar var bleven Præst til Graabrødre i Odense, til Executores. I samme opregner han al sin Eiendom og sine Meubler, saasom Thresurer (3: Skabe), Linklæder, Stole, Kjæder, Senge, Sengekæder, Sperlagen (3: Sengegardiner), Kister, Slagbænke, Skiveduge (3: Borbduge), Nathatte (3: Huer), Bænkedyner, Bagstole, Pustere, Jldsteer, Brandforke, Linsæbe, Lintallerkener, Saltstrikener (3: Saltkar), Smorfæde, Viinkander, Lysestager, Bækkener, Pander, Solvkander, Steenkruus, Seierbærk o. s. v.; ligesom han ogsaa i samme bestemmer, at der ved hans Død skulde gives 6 Edr. Ol med Smørrebød til de Fattige i Byen og 2 Edr. Ol til Degnene, der skulde følge ham til Graven (D. Mag. 2 Pag. 80-84).

S. A. blev Lectoren, Mag. Jens Paulin, forflyttet (Blod 1 Pag. 276); og i hans Sted blev Rectoren, Mag. Hans Lange, Lector Theologiae i Odense (l. c. Pag. 278).

S. A. den 1 Aug. stod Hr. Niels Friis til Hesselagers og Wibcke Gyldestjernes Bryllup i Odense (Ab. Mag. Pag. 60. D. Mag. 2 Pag. 132); som det overhovedet var Moden, at de fyenste Adelsmænd holdt deres Brylluper paa Raadhuset i Odense.

S. A., Dag og Sted maa ogsaa Eiler Brokkenhuus have holdt sit Bryllup ibid.; thi det hedder i et Mscr.

i K. Brahes Bibl., at den 1 Aug. stod Niels Frises og Eiler Brokkenhuses første Bryllup i Odense.

S. A. fik Jacob Hvitfeldt Svar i Odense paa Jomfru Elisabeth Friis (Nd. Mag. Pag. 97) 3: hun blev ham tilfagt og med ham trolovet; altsaa det saakaldte Jaord 3: Trolovelse.

S. A. døde Christoffer Borggrebe af Dohna af Pesten i Nyborg og blev i S. Knuds Kirke begravet. 1) Hans Epitaphium hænger paa den anden søndre Colonne i Choret. Derpaa læses den latinske Inscription, som er aftrykt i Marm. Dan. 1 Pag. 220. Nedenunder Liigtavlen læses paa Tydsk, at han var dansk Rigsraad og Oberst, gudsfrygtig, lærd og mandhaftig og døde i sit 44 Aar. Overst paa Monumentet forestilles Udødeligheden og nedenunder en Cavalleriattaage; midt paa samme øverst Ordet Jehovah, men nederst Greven af Dohna, liggende paa Knæ for et Alter i fuldt Harnisk med en Bibel for sig, hvori Ezechiel er opslaaet, hvilket har Hensyn til Stykkets Baggrund, der forestiller de Dødes Been, der paa ny vorde levende, hvorom hos denne Prophet tales. Paa den anden Side af Alteret ligger Grevens Hjelm; men den ene af Monumentets Columner forestiller Labor, den anden Qvies; og paa hver af Stykkets Sider ere 4 Vaabner anbragte. Underligt er det forresten, at den knælende Greve har en slet og umalet Trækaarde ved Siden, saa kludderagtigt tilnaglet med et Søm og saalidet

1) J Cantor Mummets nylig udfomne S. Knuds Kirkes Beskrivelse Pag. 131 meddeles den interessante Oplysning, at uagtet 1574 saavel paa Liigstenen i Gulvet som paa Stenen i Væggen anføres som hans Dødsaar, skal han dog først være død 1584.

svarende til Monumentets øvrige Pragt, at man fristes til at formode, at han har havt en forgyldt Jernkaarde ved Siden, men at samme under Reparationen 1750 af de rovgjerrige Haandværksfolk er borttranet. Paa Liigstenen nedenunder læses paa Dansk, at denne Begravelse tilhører den Afdøde.

S. A. maa formodentlig Kirkeblokken i Graabrødrekirke være forsærdiget; thi paa samme læstes:

I Christne, som Gud hafver gifvet nock,
betencher de Arme i denne Block,
som sidder i Huse, lider Hunger og Tørst,
Sorrig og Sygdom, Kulde og Frost.
Beviser Eder troe med Gierninger skiöune,
det vil Eder Gud af Himmelen löune.

1574. G. S. O.

1575 kongl. Befaling til Magistraten i Odense: at Enhver, som havde lidt Skade af Hamborger Kjøbmænd, maatte søge sin Erstatning i at lægge Beslag paa og arrestere, hvad Gjeld han kunde finde indenlandsk Mand at være nogen Borger i Hamborg skyldig (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto: at da adskillige Fremmede ikke have kunnet faae Logi i Byen, saa skulle de tilforordne 4 à 5 Borgere, som skulle være forpligtede at holde almindeligt Herberge og ophænge Tegnet (o: Skilt) over Døren (l. e.); eller udførligere saaledes: Kongl. Befaling til Borgemeister og Raadmænd i Odense: at da han er kommen i Forfarling, at det gaaer ustikkelligen til i Odense med Herberger, saa at næsten ingen almindelige Herberger holdes, og fremmede Folk, som did hender at komme frem eller tilbage og ere ubekjendte, ikke kunne vide, paa hvad vist Sted de skulle inddrage; saa vil Kungen, at efterdi Borgemeister

og Raad ere forpligtede at holde god Skik og Politi i Kjøbstæderne, saa skulle de ogsaa være fortænkte at tilforordne 4 eller 5 formuende Mænd, som skulle være forpligtede at holde almindeligt Herberge for hver Mand og udhænge Tegn over Døren, at fremmede Folk kunne vide, hvor de skulle indbrage; og at de befale dem at rede sig paa gode Værelser og Kamre, saa at de kunne herberge og traktere hver Mand, som dem gjestendes vorder, for deres Penge. Dat. Korsør den 11 Febr. (F. Reg. ved R. R.).

S. N. Ditto til Ditto: at da Befalingsmanden paa Odensegaard, Erik Rosenkrantz, skal foretage nogen Bygning paa S. Hans Kloster, saa skal Strædet, som gaaer bag ved samme, aflægges og spærres saavel for Gaacnde som Kjørende; og de skulle forskaffe ham saamange Haandværksfolk, som han behøver; samt til den Ende forbyde dem, som kunne bruges ved samme Arbeide, at forlade Byen (Canc. Reg.); eller udførligere saaledes: Kongl. Befaling til Borgemeister og Raadsmænd i Odense: at han har befalet Erik Rosenkrantz, „vor Mand, Raad og Embedsmand paa vor Gaard i Odense,“ at skulle foretage nogen Bygning paa S. Hans Kloster sammesteds; og han forarsages derfor at lade forbyde det Stræde, som ligger bag for S. Hans Kloster, og vil derfor, at de lade dette Stræde aflægge, saa at Ingen ager eller har deres Gang derigjennem; samt at de efter Erik Rosenkrantzes Undervisning forskaffe saamange Haandværksfolk, som han behøver og ere til Fangs i Byen; og at de forbyde dem at drage af Byen andensteds hen, saa at de kunne bruges paa samme Arbeid; hvormod Kongen vil lade

dem tilbørligen betale. Dat. Kallundborg den 27 Juli (F. Tegn. ved R. N.). Og endvidere følgende kongl. Befaling til Erik Rosenkrantz: Vider, at eftersom I har ladet give tilkjende om S. Hans Kloster og Bispegaardens Bygning udi vor Kjøbstad Odense, da efterdi Vi selv have besøgt Leiligheden med S. Hans Kloster og befinde der at være fast bedre Leilighed til Os at holde Huus paa og at have Bore Bærelser end Bispegaarden; bede Vi Eder og begjere, at I strax med det Første forte Kloster vil lade begynde og forbedre paa Mure, Huse og hvor Behov gjøres og det tilfløje med Kamre og gode Bærelser. Og eftersom I er begjerende at vide, om I maa nedtage de nye Stalde og gamle Huse paa Bispegaarden og dem sætte paa S. Hans Kloster, saa ere Vi ikke alene tilfreds, at I samme Huse og Stalde maa nedtage, men og det nye Huus paa Gaarden, efterdi at derudi findes Steen, Tommer og Andet, som kan være tjenligt til forte Klosters Bygning. Og hvad ydermere Bekostning paa Arbeidsfolk og udi andre Maader anvendes, ville Vi Eder udi Eders Regnskab lade gjøre godt. I vil derfor have Opseende med, at Intet bygges til Overflodighed, men Alting til Nødtørst, og selv betinge Arbeidet med Haandværksfolk paa det Allernøieste, at ingen forgjæves Omkostning skal gjøres, men Alting hermed lade Eder være befalet, eftersom Vi Eder naadigst tiltroe. Vi have og tilskrevet Bispen om de 12 Degne, som til des (s: hidindtil) have sunget i forte S. Hans Kloster, at Prior af Graabrodre skal gjøre samme Tjeneste; hvilket Brev Vi Eder tilstikke, at I det kan overantvorde. Deeligeste efterdi at Vi

nu agte at holde forte Kloster ved Magt, kunne Vi ikke ombære (∴ undvære) hvis Klosterhauger, som Vi nu en Tidlang derfra have forleent (∴ bortleiet); ei heller lide, at det Stræde bliver ved Magt, som ligger bag Klofret; bedende Eder og ville, at I saamange Hauger, som ere bortforleenede fra forte Kloster, igjennannummer, I hvojsomhelst dem have, og tilsliger Borgemeistrerne, at de forte Stræde tiltænke at aflægge, saa der Ingen igjennem ager eller har deres Gang. Dermed Gud befalet &c. Dat. Kallundborg den 28 Juli (l. c.).

S. A. kongl. Ordre til Magistraten, at staffe Gjertrud Knudsen af Odense Ret over Laurids Degn, som med Bold havde frataget hende det Huus, hendes Mand i Odense havde bygget (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto om at sende en Kof og en Postebager over til Kolding til det Gjestebud, Kongen anretter i Anledning af sin Dronningens Kirkegang, og lade dem medtage alle de Bagerjern og andet Redskab, de besidde (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto om en Forandring i Jordstyldtaxeringen der i Byen (l. c.); eller udførligere saaledes: Kongl. Befaling, hvorved han gjør vitterligt: at efterdi Borgemeistere og Raadmænd i Odense have givet ham tilkjende, at det gaaer fast usikkert til med hvis Jordstyld, som gives af Huse, øde Jorder eller Gaarde der i Byen, saa at der findes nogle Borgere, som i Byen have Jorder eller Gaarde med saadan Beskeed, at de samme skulle forbygge og holde vedlige, og nu, siden Mynten er omsat, tages dobbelt mere af dem end tilforn; hvorfor Borgemeistere og

Raadmænd efter menige Borgeres Begjering have gjort saadan en Handel og Skik, at hvor der er gaact til Jordskyld 3 Mk., som tilforn git 1 $\frac{1}{2}$ 2 Alb., der skal nu gives en enkelt (2: enkelt) Daler 4 Alb. 1 $\frac{1}{2}$ saavel til Kirkerne og Klostrene som til Andre, der oppebære Jordskyld; saa stadfæster han herved denne Skik og Ordning. Dat. Ringsted Kloster den 12 Febr. (F. Reg. ved R. N.).

S. M. kongl. Befaling til Borgemeistere og Raadmænd i Odense: at da han er kommen i Forsfaring, at der i Odense skulle være mange Borgersonner, som tilbinges at tage Borgerskab, uanseet, at det ingensteds i Riget er sædvanligt, at Borgerbørn tage Borgerkab i de Kjøbstæder, i hvilke de ere fødte, „uden de ere fremmede;“ saa vil Kongen ikke, at nogen ny Skik skal opkomme, men at de herefter forte Borgerfonner i Odense ikke med noget Borgerkab at gjøre besvære. Dat. Skanderborg den 7 Jan. (I. c.).

S. M. fik Mogens Henriksen, Forstander for Hospitalet i Odense, Kongebrev paa Kongens og Kronens Part af Kvrntienden i Hadstrup (Hjadstrup) Sogn i Lundeherred qvit og frit ic. Dat. Nyborg den 9 Febr. (I. c.).

S. M. gjør Kongen bitterligt: at han har tiltroet og befalet ic. Mogens Henriksen, Raadmand i Odense, og Hans Dionissen, Borger sammesteds, at skulle være Forstandere for „vort almindelige Hospital“ i Odense og det med Bønder og Tjenere have i Befaling og dem til Herredsthing, Landsthing og andetsteds, hvor deres Ret falder, til Rette forsvare. Dog skulde Mogens Henriksen og Hans Dionissen ikke være forpligtede

at staae eller svare Hospitalet for andre Sager eller Gjærninger, som i Knud Jørgensens og Christoffer Bangs, fordm Forstanderes, Tid vare faldne af Thinget eller forhandlede ic. Dat. Nyborg den 10 Febr. (l. c.).

S. M. gjør Kongen bitterligt: at eftersom han er kommen i Forfaring, hvorledes en Part af de Tiender, som vare lagte til „vort almindelige Hospital“ i Odense og til „de Skolepersoner, som i samme Hospital underholdes,“ skulle være bortleiede fast for ringe; da vil han alvorligen have befalet Forstanderne for forte Hospital, som nu ere tilskikkede, at de strax maae igjenkalde, hvis Breve paa samme Tiender udgivne ere ic. Dat. Nyborg den 10 Febr. (l. c.).

S. M. kongl. Befaling til Erik Rosenkrantz (som Rensmand, og et ligelydende til Borgemeistere, Raadmænd og menige Borgere i Odense): at da Kongen er kommen i Forfaring, at Borgerne i Odense ikke søge Thing eller ere i Dom med Byfogden, som andetsteds skeer, hvorfor Byfogderne sammesteds finde sig besværede i samme Befaling (3: i dette deres Embede ic.); saa, paa det at Byfogden kan have Rogen, som kan raadføre ham, og Alting med Retten kan have desbedre Fremgang, har Kongen for Godt anseet, at Byen deles i 4 Fjerdinge, saa at 1 Fjerding hver Uge skal være forpligtet under deres Faldsmaal at søge Thing og være i Dom med Fogden; og der skulde lægges en Straf og Bøde, for at tilholde dem at rette sig derefter (l. c.). Dette Brev har hverken Årstal eller Datum eller Angivelse af Stedet, men maa være fra 1575, da

Erik Rosenkrantz allerede døde 8 Nov. f. A. (R. R.); jfr. 1573.

S. A. holdtes der Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Gl. Saml. 2, 2, 146 og Bloch 1 Pag. 38 sq.

S. A. døde den titomtatte Prior, Hr. Christiern Povelsen i S. Knuds Kloster, og ligger i S. Knuds Kirke begravet (D. Mag. 2 Pag. 65=80. Bloch 1 Pag. 592). Hans Liigsteen, som findes kobberstucken i D. Mag. 2 Pag. 65 (jfr. Marm. Dan. 1 Pag. 222=23), laa i den brede Gang mod de lange Fruentimmerstole, imellem 4de og 5te Pille, men blev 1750 omhugget, slebet, oversauget og anvendt til Trappesteen ved Kirkens Hovedindgang.

S. A. bevidner Niels Raas til Tarupgaard ved sit Brev, at have stædt og fæstet Jørgen Nielsen i Odense en af S. Knuds Klosters Jorder, næst Sonden op til Østebæk, som Per Mule før i Leie havde (see 1572), for aarlig Landgild 3 Orter Byg (C. Pouell. Reg.).

S. A. bleve Mandsstolene i Graabrødrekirke opsatte; thi paa samme læstes: An. 1575 bleve disse Stole giordte, der Michel Bager og Chresten Friis vare Kirkeværgere (Birch.).

S. A. blev Raadmand Jens Jbsen i Graabrødrekirke begravet, ligesom senere hans 1607 afdøde Hustru, Berthe Nielsdatter (l. c.).

S. A. var Erik Rosenkrantz, som sagt, Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450. B. N. 1 Pag. 49), men døde, i Følge det Foregaaende, f. A. den 8 November.

S. A. er Lungs (Sognepræsten til Vor Frue, see

1572) nye Regnekonstes Bog trykt i Odense (Aldr. Cont. Eft. 1782 No. 15).

1576 kongl. Befaling til Magistraten, at tage paa en kort Tid imod hans Bøsseskytter og Baadsmænd i Borgeleie (3: Indqvartering) der i Byen, forlægge dem i Herberger, samt forskaffe dem Underhold til Ol og Mad efter den tilforn udgangne Forordning (Canc. Reg.).

S. A. Ditto til Ditto: at den Skomagersvend, som for nogen Tid siden slog en anden Karl med en Jld= ssee og nu sidder fangen, fordi samme Karl kort efter døde, maa løsgives, imod at tilfredsstille den Dødes Arvinger efter Loven, siden det er rimeligt, at Karlen er død af „den almindelige Sygdom,“ som nu regjerer i Byen, eftersom nu i stakket Tid i samme Huus foruden ham baade Husbonden og en Skomagersvend ere døde (l. c.).

S. A. Kongens Gjenbrev til Oluf Bager paa Elle= gaard i Paarup Sogn (Reg. Bøss.); altsaa et Mage= stifte.

S. A. holdtes der Synode i Odense, om hvis For= handlinger see Gl. Saml. 2, 2, 146.

S. A. udgav Lectoren i Odense, Hans Lang, sin Regnekonstes Bog (Gl. S. 1, 2, 97), i Stedet for at den under forrige Aar, som Aaret forud udgivet, an= føres.

S. A. blev paa Landemødet i Odense (ligesom se= nere den 12 Dec. i Kjøbenhavn) den Dom stadfæstet, hvorved Sognepræsten paa Laaland, Mag. Hans Jor= gensen Sadolin, den 6 Sept. var bleven dømt fra sit

Kald for, som gift Mand, at have besvangret den adelige Jomfru Ane Baad (Blodh 1 Pag. 14-16).

S. N. var Jørgen Marsvin Lænsmand paa Odensegaard (Atl. 3 Pag. 450. B. N. 1 Pag. 49).

S. N. saavel som 82, 86 og 96 var Adelsmanden Mogens Henriksen Rosenvinge (som døde 1607) Borgemeester i Odense (Birch.).

S. N. har Borgemeester Christoffer Sørensen, Raadmand Niels Mule og Raadmand Oluf Bager voldgivet en Sag om Trætte imellem Arnt PETERSSEN, Borger, og Christoffer BANG, Raadmand, til Mogens Henriksen (Rosenvinge), Borgemeester, Christen Mule, Knud Jørgensen og Michel Bager, Raadmænd (l. c.).

S. N. skal den bekjendte ovennævnte (Raadmand) Oluf Bager have bygget den saakaldte Nisens Gaard paa Kørsgadens søndre Side, dessaarsag Marstallet 1576 ogsaa med Jernankre findes anbragt ud imod Gaardsiden paa samme. (See Mere om denne Gaard 1636).

S. N. blev Lænsmanden Jørgen Marsvins Datter født i Odense (Mscr. i R. Brages Bibl.).

S. N. udstedte Christoffer Thygesen sit Skjæde til Justitsraad Kolluffen paa en Gaard i Dvergade i Odense (Hoff. F. 5 Pag. 182).

1577 gjør Kongen bitterligt: at Hans Mule, Borger i Odense, har til gode Rede betalt 9050 gamle Dalere for Staldørne, han 1576 havde kjøbt (af Kongen), som er 905 Orne, for hvert Par 20 gamle Dalere; hvorfor ham herved meddeles Obittang. Dat. Frederiksborg den 6 Jan. (F. Reg. ved R. N.).

S. N. overlod Kongen Sognepræsten og Læseme-

steren Skolemesters forrige Baaning i S. Claræ Kloster, fordi denne nu ved Prior Hr. Christiern Povel-
sens Død 1575 var henslyttet i den ham 1568 overlodte nye Baaning (Birch.).

S. N. kongl. Ordre til Magistraten i Odense om at domme i en Sag imellem Embedsmanden paa Malmø, Bjørn Raas, og Christoffer Bang af Odense, hvori den Første beskylde den Sidste for imod Necessen at have pantet frit Jordegods, nemlig $\frac{1}{2}$ Gaard i Munstef (Canc. Reg.).

S. N. Kongens Brev til Oluf Bager paa Melchior Sfrivers Gaard (E. Pouels. Reg.), som før havde tilhørt S. Knuds Kloster (jfr. 1557) og laa Norden Adelgaden imod Raadhuset til.

S. N. holdtes Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Gl. Saml. 2, 2, 146. Pont. 3 Pag. 468. Bloch 1 Pag. 40.

S. N. blev Hr. Christen Hersch residerende Capellan ved S. Albani (Bloch 1 Pag. 707).

S. N. døde Sognepræsten Hr. Jacob Henriksen ved S. Hans (Bloch 1 Pag. 818) i sit 56 Aar og efter i 32 Aar at have været Præst og blev i S. Hans begravet ved Siden af sin 1573 i hendes Alders 46 Aar og Egteskabs 28 Aar afdøde Hustru, Cathrine Lauridsdatter fra Bogenje. Ham synes Hr. Hans Stage at have succederet (Bloch 1 Pag. 819).

S. N. stal Hr. Mads Jensen Timber eller Gyde være bleven residerende Capellan ved Vor Frue, uagtet Formanden først 1590 siges derfra at være forflyttet (Bloch 1 Pag. 786).

S. A. blev Mag. Jørgen Rasmussen Jøsteb, Sognepræsten ved S. Alban, i Graabrødrekirke begravet. Hans efterladte Enke, Catharina, var en Datter af Mag. Hans Tausen og Enke efter hans Formand, Johan Fosf (Bloch 1 Pag. 609, jfr. 1559). Andre lade ham derimod allerede døe 1571 (Bloch 1 Pag. 273).

S. A. bleve Fruentimmerstolene i Graabrødrekirke opsatte, efter som derpaa læstes: An. 1577 bleve disse Stole giordte, der Arndt Pettersen og Gregers Hansen vare Kirkeværger (Birch.).

S. A. skjenkede Dr. Cornelius v. der Hamsfort 100 enkelte gode gamle Dalere til et fader=, moder= og hjælpeløst Barns Underholdning i Odense Hospital (Hoff. F. 5 Pag. 176). Om denne Mand, som var kongl. Livslæge, siden 1549 Apotheker i Odense og efter Kongens Død practiserende Læge *ibid.*, see Nyerups Lit. Lex.

S. A. var Mag. Christen Lauritzen Nestingdal Rector i Odense (Bloch 1 Pag. 342).

S. A. den 13 Jan. stod Fru Karine Gyldestjerne, Lænsmanden Jørgen Marsvins Frues, Kirkegang efter Jomfru Nibørre i Odense (Ald. Mag. Pag. 97).

S. A. den 15 Mai gjorde Jacob Ulfeldt Anders Raases Bryllup i Odense med Jomfr. Helvig Skinkel (Mser. i R. Brahes Bibl.).

1578 holdt Kong Fred. 2 Retterthing i Odense den 24 Mai (D. Mag. 6 Pag. 174).

S. A. kongl. Tilladelse til Magistraten i Odense, at maatte bortbreve (s: bortfæste eller bortleie) nogle Aker= og Gildesgaarde der i Byen (Atl. 6 Pag. 583); hvilket egentlig bør hedde: Kongl. Skrivelse til Magi=

straten, hvorved dem tilstaaes, at de og ingen Anden skulle have Ret til at udleie de Alter- og Gildesgaarde, som svare Leie til Skolen (Canc. Reg.); eller endnu udførligere: Skrivelse, hvorved Kongen gjør vitterligt: at efterdi Borgemestere og Raadmænd i Odense have givet tilkjende, hvorledes der i Byen findes nogle Altergaarde og Gildesgaarde, hvoraf gives Leie til Skolen og andetsteds, hvilke andre deres Formænd og de af gammel Sædvane stedse have bebrevet og forskrevet til dem, som samme Gaarde vilde ved Magt holde, og de dog ikke finde i deres Børge nogle Breve derpaa; da under og tillader han, at Borgemestere og Raadmænd i Odense maae herefter altid Befaling og Fuldmagt have, at bebreve saamange Altergaarde og Gildesgaarde bort, som de og deres Formænd der i Byen hidtil have havt Rettighed til ic. Dat. Koldinghuus den 19 Juni (F. Reg. ved R. N.).

S. N. kongl. Ordre til Magistraten, at forhjælpe Tolderen i Næsens og Middelfart til den resterende Dretold hos adskillige af Byens Borgere (Canc. Reg.).

S. N. Ditto til Ditto, ikke at tillade fremmede Kræmmere at udstaae med deres Varer i Odense længere end S. Knuds Marked varer (l. c.).

S. N. Iod Kong Fred: 2 nogle Adelmænd forskrive til Odense og sin Fader, Kong Chr. 3dies, Liig uden stor verdslig Pragt derfra til Noeskilde overføre og sammesteds i den kongl. Begravelse i hellig 3 Kongers Capel nedsætte, hvor den Sal. Herre selv havde begjert at hvile ved Kong Chr. 1stes Side (Birdh., jfr. Nesen Pag. 315). Og har man endnu derom den kongl.

Skrivelse til Lænsmanden, Jørgen Marsvin, hvori det hedder: at som Kongen nu vil lade sin Fader, Kong Chr. 3dies, Liig føre fra Odense til Roeskilde, saa har han, paa det at Liget med tilbørlig Værd kan blive fremført, ladet sit aabne Brev udgaae til alle Riddersmændsmænd, i Fyen boende, at de skulle møde i Odense S. Hansaften Midsommer og da gjøre hans Liig den sidste Værd og følge det herfra (Odense) til Nyborg. Hvilket aabne Brev, som herved følger, Jørgen Marsvin skal lade forkynde til alle Herredstingene i Fyen, ligesom han ogsaa skal tilskrive alle Herremændene, hver især. Dat. Odense den 31 Mai (F. Reg. ved R. N.).

S. A. kongl. Ordre til Magistraten om at undersøge en Sag imellem Christoffer Gjerben af Åsøns og Christoffer Bang af Odense, i hvilken hiin bestylder denne for i hans Fraværelse, mod Rigens (Ret og) Dole, at have æftet en Gjeld, hans Hustrues Fader var skyldig; og da Utsagningsbrevet var forfalsket med et Chiffer, saa blev Rigens Brev ogsaa taget paa 500 Daler, uagtet Gjelden kun var 50 (Canc. Reg.).

S. A. overlader Kongen Mads Knibsmid af Odense et Stykke Jord til Bebygning der, hvor „Kongsgaarden“ tilforn stod, og som ligger ved Bispegaarden (vel at mærke: den gamle Bispegaard paa Torvet) og ved Aaen; hvilken alt Jørgen Marsvin, som Lænsmand paa Kongsgaarden, havde overladt ham (l. c.).

S. A. kongl. Ordre til Magistraten om snarest at afgjøre den Trætte, der var opstaaet imellem Kirkebærger og Sognepræster til Vor Frue og S. Albani Kirker (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto, herved dem i to Aar til-

staas det Halve af Byens Skat til at besørge Vogn-
leie for, da de have besværet sig over Mængden af
dem, som frit skulde befordres, der faldt Byen saame-
get tungere, da den ingen Vognmænd havde (l. c.);
eller udførligere saaledes: Kong Fred. 2 gjør bitterligt:
at efter som Borgemeister og Raadmænd i Odense fast
paa det Høieste beklage Byen nu paa en Tidlang at
være kommen i stor Gjæld formedelt den store Vogn-
leie, dem ideligen paahænger, og de ikke have nogle
Vognmænd der i Byen, som have Jorber at bruge og
holde Heste paa, som i andre Kjøbstæder, men foraar-
sages for rede Penge at leie Borgervogne, naar Noget
ankommer, som har Bested paa Vogne; da under og
tillader han, at Borgemeister og Raadmænd i Odense
maa i to samfulde Aar efter dette Brevs Datum op-
pebære Halvparten af deres aarlige Byskat, de pleie at
udgive, og den øvit og fri til Vognleie og anden
Byens Nytte og Gavn have, nyde, bruge ic. Dat.
Kolding den 19 Juni (F. Reg. ved R. N.).

S. A. Ditto til Ditto om Alen, Skjæppemaal og
Bægt (Canc. Reg.); eller udførligere saaledes: Kongl.
Brev til alle de fynske Kjøbstæder: at Nigsraaderne
Jacob Ulfeldt og Arcl Tonnesen skulde, naar de kom
hjem, komme sammen i Odense med Kjøbstædernes
Fuldmægtige og gjøre en Skik og Ordning angaaende
Lønder, Skjæpper, Alen og Bægt; og skulde derhos af
enhver Kjøbstæd en Borgemeister og en Raadmand være
tilstede. Dat. Koldinghus den 19 Juni (F. Reg. ved
R. N.).

S. A. Kongl. Bevilling for Hospitalet paa frit Fi-
steri i Stranden ved Neistruphus (Hoff. F. 5 Dag.

150, 168); eller udførligere saaledes: Kongen gjør vitterligt: at han under og tillader, at Forstanderne for „bort almindelige Hospital“ i Odense paa forte Hospitals Begne maae lade bygge og opsætte en Fiskerbod paa deres egen Grund imellem Nyborg og Hjerteminde og der enten selv holde en Fisker eller og bortleie den til andre Fiskere ic. Dat. Antvorktov Kloster den 28 Febr. (F. Reg. ved R. R.).

S. A. kongl. Bevilling for Hospitalet paa Skattefrihed for dets Bønder i Kallerup og Tørnbjerg, saalænge de bruges under Blangstedgaard (Hoff. F. 5 Pag. 168); eller udførligere: Kongl. Skrivelse, hvorved han gjør vitterligt: at efterdi han er kommen i Forsfaring, at Hospitalet og de Fattige i Odense skulle bruge deres Gaard Blangsted for en Avlsgaard, og de til samme Avlsgaard dagligen bruge 3 deres Tjenere, nemlig 2 i Kallerup og 1 i Tørnbjerg; da under og tillader han, at fornævnte 3 deres Tjenere i Kjellerup og Tørnbjerg maae altid herefter regnes og holdes for Ugedagsmænd, den Stund de Fattige samme Gaard bruge for en Avlsgaard, og være fri for al Skat og Tyng, som andre Adelsens Ugedagsmænd. Dat. Antvorktov Kloster den 28 Febr. (F. Reg. ved R. R.).

S. A. gjør Kongen vitterligt: at Hans Mule, Borger i Odense, har givet tilkjende, hvorledes den Tid Hertug Hans den Eldre sidste Gang var hos Kongen og reiste tilbage igjen, to af hans Hoffunder laae „til Hans Mules“ til Herberge, hvor de indbode nogle Herremænd til Gjeft, og om anden Dagen betalte Hans Mules Folk i hans Fraværelse 12 Daler eller Saameget, som der var blevet druffet for; samt hvorledes, —

efterdi Hertug Hans, hans Hoffinder og Folk ellers Alle efter kongelig Befaling vare blevne udqwitterede der i Byen, — Bysfogden nu tiltaler ham, fordi de 12 Daler i hans Huus vare blevne annammede; da har Kongen, efterdi Hans Mule undskylder sig, at de 12 Daler ere blevne oppebaarne i hans Gravbørelse, ham uafvidende, eftergivet denne Sag og vil, at Lænsmanden, Bysfogden og alle Andre skulle lade ham blive qvit for samme og ikke tiltale ham videre. Dat. Antvorflov Kloster den 28 Febr. (F. Reg. ved K. K.).

S. N. kongl. Skrivelse til Niels Raas, Rantsler, og Borgemeistere og Raadmænd i Odense: at han har forfaret, at i S. Knuds Kirke findes megen Uskikkelig-
hed med Stolestader, saa at Mandspersoner mangeskeds
staae i Stole sammen med Qvinderne og Qvinderne
med Mændene, og vil derfor, at de skulle gjøre en en-
delig Skik og Ordning med fornævnte Stolestader, saa
at Mandspersonerne staae for sig paa den høire Side
og Qvindfolkene paa den anden Side for sig især, ef-
ter den Ordning, som efter kongl. Befaling var bleven
gjort i Frue Kirke i Kjøbenhavn; samt at de tilfor-
ordne 2 becellige Stole til fremmede Folk, at de der
kunne staae udi og høre Prædiken, naar Nogen hæn-
der did at komme. Dat. Kjøbenhavn den 17 April
(J. c.).

S. N. kongl. Skrivelse til Lænsmanden paa Oden-
segaard, Jørgen Marivin: Bider, at efter som menige
Bønder her i Birket (Næsbyhøved) have suppliceret til
Os og givet tilkjende: først, hvorledes de haardelig nu
en Tidlang have været besværede baade med Hegt, Ar-
bejde og Ugedage hid til (S. Hans) Kloster at gjøre,

saa og med Høstarbeide om Sommeren, saa de eller deres Bud maae ligge her 4 eller 5 Dage, hvilket J ei heller selv kunne benægte, men haver tilkjendegivet derpaa, at denne (Dense Slots eller Kongsgaards) Bygning fast haver voldet saadant Klagemaal. Saa kunne vi vel og befinde, at der stundom for Venstabs Skyld laanes Bogne bort at gjøre Tegter, naar Nogen af Adelen eller deres Bud drage frem eller tilbage her igjennem Landet, hvilket ikke heller er dem en ringe Besværing. Det ville Vi Eder strengeligen forbudet have, med mindre de have vort eller vor Rentemesters Pasbord med egen Haand underskrevet. Som de og (for det Andet) beklage, at dennem ikke gives uden et lidet Brød og en Silb om Dagen, naar de ere her at arbejde; og at de ellers maae holde dem paa deres egen Koft; og (dog) tilforn i nogle Lensmænds Tid at have bekommet baade Brød, Raal, Silb og anden Spise; da ville J Eder ogsaa tilberligen med dennem vide at forholde, efterdi de drive Axl Eder til Bedste, saa at de bekomme Mad og D til Nødtorft, som ustraffeligen (o: ulasteligt) kan være. Hvad de ogsaa tilkjendegive om Seng, som de skulle opholde Folket (med) i Ladegaarden, og som opslides af Drenroeter, Portner, Kok og Andre, hvilket tilforn ei saa har været; saa og om Pant, som Ladegaardsfogden tager af dem, hvilket de maae løse igjen for 3 Skil., ville Vi med saaledes forholdet have, at J selv skulle forsørge Ladegaardsfolkene med (Senge-) Klæder o. s. v. Dat. Ddense den 4 Juni (l. c. og Ryerups Skilbring 1 Pag. 378-79). Denne kongl. Misssive havde til Følge, at der næste Dag den 5 Juni af Cantsleren Niels

Raas og Rentemesteren Christoffer Balkendorf blev forfattet et Hoversreglement eller gjort en Hoversforening imellem ærlig og velbyrdig Mand, Jorgen Marsvin, og de Ugedagstjenere, der klagede over ham, hvilken findes i Udtog hos Ryerup Pag. 379=80 og in extenso i N. D. Mag. 2 Pag. 156=57, og i Følge hvilken de ikke skulle besværes med noget Arbejde til (S. Hans) Kloster mere end 1 eller 2 Dage om Ugen, uden alene om Høsten, hvor de hver Uge skulle arbejde 3 Dage; og naar de blive ude om Natten, skal der om Dagen gives dem 2 Maaltider Mad ic. ic.

S. N. kongl. Skrivelse til Jacob Ulfeldt og Axel Wiffert, Rigsraader, samt til Corfitz Wiffert: at eftersom Borgemestere, Raadmænd og menige Borgere i Odense ere til Sindss at slaac en Bro over deres Aa, „som er deres frie Hegen;“ og begjere, at Kongen vil forunde dem en fri Aagevei fra Aaen over Kongens og Kronens Tjeneres Jord paa Masum Mark og indtil Dodel (=: Udel) Veien, hvilket de formene at kunne være dem til stor Fordeel, for hvad Guds de ville have til Hjerteminde eller (derfra) til Byen, og Bonderne dog til soie Skade: da befaler Kongen dem, at de, naar de ere tilstede i Fyen, skulle beramme en Tid og begibe sig derhen, hvor Veien onstedes henlagt paa Kongens og Kronens Tjeneres Eiendom, og forfare al Leiligheden sammesteds o. s. v. Dat. Koldinghuus den 19 Juni (F. Reg. ved R. N.).

S. N. kongl. Skrivelse til Borgemestere og Raadmænd i Odense: at eftersom de give tillkjende paa deres egne og menige Borgeres Begne, at de imod deres Privilegier og Friheder besværes med nogle smaa Told

i Landskroue, Helsingborg og andelsteds, naar de komme hid til Marked, og ligeledes paa „Skaben“ af hver Tonde Fisk, som de der enten lade salte eller tørre, eller af hvad de der paa Landet kjøbe, begjerende, at Kongen med saadan Told herefter vil have dem forskaaet; da, efterdi Kongen ikke veed, hvorledes sig dermed har, eller om forte smaa Told af andre Under-saatter i Riget udgives: saa vil han, at de med det Første tilskrive ham al Besteden, at han derom maa komme udi vis Forsaring ic. Dat. Koldinghuus den 19 Juni (1. e.).

S. N. kongl. Befaling til Axel Wiffert: at da Corstij Wiffert, Embedsmand paa „vor Gaard“ i Odense, havde givet tilkjende, at der paa Odensegaard var ganske ringe Forraad af Korn, at undsætte de Huusarme med efter Kongens Befaling, saa beder han ham derfor om, at naar Corstij Wiffert ham derom lader besøge, han da paa Kongens Vegne lader ham fornøie saameget Korn, som han behøver til at uddele iblandt de Huusarme i Kjøbstæderne, han har i Befaling. Dat. Skanderborg den 25 Juli (F. Tegn. ved N. N.).

S. N. gjør Kongen vitterligt: at eftersom menige Adel og Ridderstab i Fyen nu har samtykt og opdraget til Mester Niels Jespersen, Superintendent i Fyens Stigt, og hans Arvinger et deres Huus og Baaning i Odense, som Kongen (for) nogen Tid siden havde bevilget (dem) til et Domhuus og tilforn kaldtes Glænde Huus; da samtykker han, at forte Mester Niels Jespersen og hans Arvinger samme Domhuus, Jordmon og Eigendom med sin Bygning og rette Tilliggelse maae

nyde, bruge og beholde. Dat. Odense d. 2 Juni (F. Reg. ved R. N.).

S. N. gjør Kongen bitterligt: at eftersom han kommer i Forsaring, at Hospitalsforstanderne i Odense Intet have for deres Umag og den Bestilling, de have paa Hospitalets Vegne til Thinge og andetsteds; og at den Rente, Hospitalet og de Degne, som der underholdes, er tillagt, vel kan formaae, at de deraf kunne lonnes, de Fattige saavel som Degnene uden Afbræk: da bevilger han, at Forstanderne, som nu ere eller kommandes vorde, maae altid herefter aarligen, naar Regnskab er hørt, bekomme Saameget, som en 120 Daler sig kan beløbe, af de Fattiges og Degnenes Indkomst. Og efterdi Mogens Henriksen mesten forfølger alle de Fattiges Sager til Thinge og har størst Besværing, saa skal han have 80 Daler og den anden hans Medbroder 40 Daler. Dat. Kolding d. 4 Juli (l. c.).

S. N. holdtes der Synode i Odense, om hvis Forhandling see Gl. Saml. 2, 2, 147. Pont. 3 Pag. 470. Bloch 1 Pag. 41.

S. N. blev Raadmand Mikkel Bager i Graabroderkirke begravet, hvor ogsaa hans Hustru, Maren Hansdatter, hviler (Birch.).

S. N. var, som sagt, Corfih Biffert Lænsmand i Odense (B. N. 1 Pag. 49), som altsaa maa være bleven det efter Jorgen Marsvin.

S. N. modtog Fru Wibeke Podedust til Rastholt, Effert Bildz Efterleverste, først kongl. Dyttant for at have gjort rigtigt Regnskab for alt det, Effert Bildt havde oppebaaret paa Odensegaard af Næsbyhoved Løn, Stiftets og S. Hans Klosters Gods ic., som han

annammede af Peder Munk 1566 og igjen 1567 aftraadte til Erik Bilde til Lindvedt (Canc. Reg.).

1579 gjør Kongen bitterligt: at Jens Christensen, Borger i Odense, havde givet tilkjende, hvorledes han (for) nogen Tid siden i Godtfolks Dverbærelse er bleven trolovet en Pige der i Byen ved Navn Karen, Jens Skræders Datter, med hendes og hendes Forældres Bevilling og Samtykke, saa at Præsten har lagt deres Hænder sammen efter christelig Skik og Brug; men beklager derhos, at forte Pige derefter har „udslaget“ ham samme Egteskabs Trolovelse. Og da han efter Ordinantsen har ladet lyse i Kirken for sig og hende til Egteskab, og han paa den Dag, deres Bryllup skulde være, har mødt i Kirken, er hun imidlertid bortkomt. Han har derfor indstævnet Sagen for Stiftslænsmanden, Superintendenten, Provster og Præster i Nette, og de vare af dem „tilsammen dømte,“ dog med sliq Befæd: „uden Vi (v: Kongen) som den høieste Dyrighed vilde noget Andet derudi gjøre og bevilge.“ Da, efterdi det ikke kan befindes, at forte Egteskabs Trolovelse er bleven holdt og er gaaet for sig, tillader Kongen, at Jens Christensen maa for forte Trolovelse være qvit og ubehindret, og at det skal være ham frit for, sig anderledes i Egteskab at forsee. Men efterdi Karine Jensdatter uden al løblyg og tilbørlig Marsag, den hellige Kirke til Forargelse og imod Ordinantsen, har „udslaget“ forte Egteskabs Trolovelse, skal det være hende forbudt nogen Tid at gifte sig igjen, og hun for sliq hendes Forseelse at skulle straffes, som vedbor. Dat. Koldinghuus den 10 Jan. (F. Teg. ved R. N.).

S. A. Møde i Odense den 25 Marts angaaende Lænstagelsen af Slesvig og Holsteen (D. Mag. 4 Pag. 204), da det endelig omsider kom til det forønskede Udfald (jfr. Nesen Pag. 316 og Hoff. D. Ud. 2 Pag. 220).

S. A. kongl. Befaling til Corfitz Wiffert om paa Kongens Vegne at tillægge og holde 2 Aar Postvognbæste paa „vor Gaard“ udi Odense, saa de altid kunne være tilrebe, at naar Nogen med Bore Breve eller udi anden vor Bestilling hid ankomme, de da kunne beforders og Bønderne desmere kunne forstaaes. Kongen vil derfor affattet have med (de saakaldte) Holdsvogne, saa at Bønderne dermed skulle forstaaes. Og eftersom Kongen forfarer, at den nye Bindeltrappe der paa Gaarden ikke skal være takt med Andet end Skæl, og at det regner ned og Tommeret fordærves, da vil han, at Corfitz Wiffert med det Allerførste lader tække og flye samme Bindeltrappe enten med Bly eller med Skjæber (v: Schiefer), hvilket han bedst kan komme affted med. Dat. Frederiksborg den 8 Aug. (F. Teg. ved R. N.).

S. A. kongl. Rescript: at hvis Jord i Byen bliver ubebygget i 3 Aar, skal være Kongen og Byen hjemfalden (Utl. 6. Pag. 583). Eller tydeligere: Kongen gjør bitterligt: at eftersom han kommer i Forfaring, at der i Odense skulle være mange øde Byggesteder, ved Adelgaden liggende, og bekvilige Jordsmon, som ere fast aldeles forfaldne, hvorover Kongens og Byens Rettighed formindstes og forkortes; da byder han, at Alle, som have øde eller forfaldne Byggesteder og Jordsmon ved Adelgaden i Odense, inden 3 samfulde

Åar, hver paa sin øde Plads, skulde føre god Kjøb-
 stædsbygning med Tegltag, at deri kunde boe Godtfolk,
 som kunde statte og skylde ic.; eller og samme Jords-
 monner og øde Byggesteder sælge og afhænde til An-
 dre, som formaae inden 3 Åar at opbygge dem. Der-
 som Noget heri vilde være modvillig, skulde han have
 sit Jordsmon og Byggested forbrudt, Halvdelen til
 Kongen og Kronen og Halvdelen til Byen. Dat. Køl-
 dinghuus den 10 Oct. (1. c.).

S. A. kongl. Indbydelse til Adelen om at møde
 næste Åar i Odense den 18 April med deres Heste og
 Folk vel stafferede til Hylningen. Dat. Skanderborg
 den 20 Dec. (N. D. Mag. 1 Pag. 50-51; jfr. D.
 S. L. Pag. 268).

S. A. kongl. Befaling til alle vedkommende Embeds-
 mænd, at skaffe de 4 Borgerster af Odense, som fore-
 vise dette Brev, paa deres Rejse til Kongen i Kolding
 med deres medhavende Gods, god Befordring med
 Heste og nødtørftige Vogne, frit Underhold og frie Fær-
 ger over Bæltet, saa at de uden al Forsømmelse afsted
 kunne komme (Canc. Reg.).

S. A. kongl. Ordre til Magistraten i Odense, at
 forsende af Byen en Deel Dække- og Bordtoi, nemlig
 300 Linsfade, 200 Tintallerkener, 60 Skiveduge, 20
 Messing=Vestager med 1 eller 2 Piber, 20 Saltfirke-
 ner, 3 Kjelder, hver paa 3 Tonder, 6 Kjelder, hver
 paa 2 Tonder, 6 Ditto, hver paa 1 Tonde, 8 Ditto,
 hver paa ½ Tonde, 6 Ditto, hver paa 1 Fjerding, 6
 Trefodder og 5 lange Bænkedyner til Kolding, hvor
 Kongen vilde gjøre nogle af sine Hoffinders Bryllup;

samt (øbenomskrevne) 4 fornemme Borgerfæter til at dække Bordene og i andre Maader at tilhjelpe (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto om at skaffe bagt der i Byen 5 Læster Stobroggen (12 Tønder i hver Læst) og 12 Centner Hvedebrød og Kringler og det til Koldinghuus at forskikke (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto om at afgjøre Trætten imellem Hans Mule og Medarvinger om Arvegodset efter deres Fader, Niels Mule (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto om at forhjelpe Christoffer Bang af Odense til de Penge, han hos afgangne Jørgen Andersen har tilgode (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto om at forhjelpe Haad Ulfstand til Ret og Regnskab af den Karl, som tjente ham for Skriver, medens han havde Odensegaard i Forlæning, og som nu tjener Jørgen Marsvin (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto om at gjøre Anstalter for det meest mulige Staldrum og Forraad af Hø og Strøelse til de Heste, som formodes at komme til Odense strax efter Paaske (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto: at da Kongen venter fremmede udenlandske Herrer hid, som komme med en stor Hob Heste og en Tidlang skulle blive liggende der i Byen, saa skulle de lade indrette og bygge Stalde og Staldrum til 2000 Heste i det Mindste. Og da den Vester-Port skal være meget forfalden, og der udenfor samme skal være udført en hecl Hob Møg og Ureenhed langs Steenbroen, fast høiere end Broen selv, som giver en ond Stank; saa befales de inden Paaske (næste Aar) at lade Porten opbygge af ny og lade Møget endnu i denne Vinter bortføre. Saa skal ogsaa mange

Steder i Byen, langs Abdegaden, være sat Tornejærde, i Stedet for disse Num med Bygning eller Plankeværk burde været udfyldte; hvorfor de, som ere dem, der vende ud mod Abdegaden, inden Paaske skulle lade dem borttage og enten lade Huus eller Plankeværk i Stedet opsætte (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto: at da de blot have skaffet Staldrum til 800 (i Stedet for til 2000) Heste, saa skulle de forfare Leiligheden i Abdelens Gaarde, samt Superintendentens og Præsternes og i Hospitalet og andensteds, saa at der i Alt kan være Plads til 2000 (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto om Restants af den aarlige Byskat at klarere (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto om Skjeppe, Allen og Bægt (l. c.).

S. A. Ditto til Ditto om at sende Perlestikkeren i deres By over til Kongens Hoffkræder, Os Elskelige Claus Plum, da hans Arbeide behøves (l. c.).

S. A. holdtes en Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Gl. Saml. 2, 2, 147. Pont. 3 Pag. 476.

S. A. et Brev om Jacob Ulfeldts Legation til Rusland, tilskrevet Lectoren i Odense, Mag. Hans Lang, og undertegnet A. G. (Gl. Saml. 1, 1, 165 sq.).

S. A. døde Skolens Rector, Hr. Resingdal, af „Pest“ og ligger i Choret i S. Knuds Kirke begravet (Blod 1 Pag. 342).

S. A. blev Guldsmeden Laures Krag i S. Hans Kirke begravet (Birch.).

S. A. blev Sofren Leth (om hvem see Mere i Nye-

rups Mindesmærk. Pag. XLVII-IX.) i Graabroderkirke begravet, hvor ogsaa hans 1592 afdøde Hustru, Enger Underdatter, hviler (Birch.).

S. N. var Morten Brock til Barløsegaard Landsdommer i Fyen (Aftstykk. Pag. 131).

1580 gjør Kongen bitterligt: at efter som Mogens Henriksen, Borgemeester, og Hans Dionisjen, Raadmand i Odense, have gjort Superintendenten, Borgemeester, Raadmand og Prædikanterne i Odense Rede og Hart Regnskab for det almindelige Hospitals Indkomst, Dypebørsel og Beholdning, Udspisning, Bygning m. m. fra Phil. Jacobi 1578 til Phil. Jacobi 1579 (og for hvad der er „beholden“ af samme Mars Regnskab, det skal Hans Lauritsen, Hospitalsmeester, og Laurits Olsen, Skriver, fremdeles gjøre Rede og Regnskab); saa lader han dem (herved) qvit, frie og utiltalte for forte Regnskab. Dat. Koldinghuus den 11 Jan. (F. Teg. ved R. N.).

S. N. kongl. Befaling til Magistraten: at en Deel af hans Hoffinder paa nogen Tid skulde have deres Hofleir i Odense; men da de beklage sig, at de ingensteds vorde saaledes „bestinde“ (af det tydske: schinden o: at flaae) som der, da Borgerne tage 3 lybske Skilling for hvert Maaltid, saa skulde der sættes dem en Taxt, som var billig (Canc. Reg.).

S. N. Ditto til Ditto om at sende af deres By Duge, Tinfade, Tintallerkener, Saltfirkener, Bordkrandse og Lysfager, saamange de kunde, til Kolding til det forestaaende Børselgilde; ¹⁾ og tillige en Borgemeesters

¹⁾ I Anledning af Fæsten (o: Prindsesse) Augusta, som blev født paa Koldinghuus den 8 April.

Hustru og 5 fornemme Børgersker, som kunde tage Løiet i Forvaring paa Reisen og siden hjælpe at dække Borde o. s. v. (l. e.).

S. A. Ditto til Ditto: at de uden al videre Bægning skulde lade bage i deres By og til Barselet i Kolding forsende 6 Læster Skovbroggen og 2 Læster Hvedebrød, hvoriblandt nogle Kringler; og at Byfogden skulde kjøbe Tønder til at forsende Brødet i (l. e.).

S. A. Ditto til Ditto om at sende hver anden Dag, saalænge de Fremmede blive her, 2 Tønder Gjør til Kolding, som Bagerne der behøve til at bage det fornødne Brød med (l. e.).

S. A. Ditto til Ditto om at afgjøre den Strid, som finder Sted imellem Frederik Mule af Odense, hans Sødskende og Svogre om Arven efter hans Fader (l. e.)

S. A. kjøbte Kongen en Graabroderkirke tilhørende Gaard, som laa næst op til det Glænde Huus (jfr. 1547) og imod S. Albani Kirkegaard (som alt for flere Aar siden var udlagt til Torv), for 60 enkelte gode Daler, og lod den nedbryde, for at gjøre Pladsen større, hvor Lænsaammelsen skulde gaae for sig (Bløch 1 Pag. 584-85). Ogsaa en anden Gaard blev s. A. der paa Torvet nedbrudt, hvis Brønd igjen 1792 under Brolægningen opdagedes (Aldr. Cont. Eft. 1792 No. 45 og 46). Og overhovedet skal Odense store Torv den Tid have faaet sin nuværende Størrelse ved en Række Bygningers Nedrivelse eller Tilbageflytning imod Overgade til eller paa Torvets nordlige Side (Hauds Fred. 2 og D. Bager Pag. 7).

S. A. Torsdagen d. 3 Mai (Mser. i N. Brahes Bibl.) toge 3 Fyrster af Slesvig og Holsteen deres

Lande til Løn af Kongen i Odense. Fyrsterne holdt deres Indtog med 925 og Kongen med 1500 Heste. Lønstagelsen foregik paa et paa St. Albani Kirkegaard eller Byens daværende som nuværende store Torv oprettet Theatrum (Schaubühne), og 3 Herpauker og 36 Trompeter lode sig ved samme Leilighed høre. Men under de derpaa følgende Banqvetter indløb den Ubehagelighed, at den 26aarige Gert Rankou til Bothkamp i Duel blev nedlagt af Frederik Brockdorf og i Graabroderkirke begravet (Aftl. 3 Pag. 432, 456=60, under en Liigsteen i Tværgangens sydlige Ende, som er aftegnet hos Abildgaard og forestiller en Haand, der kommer ud af Skyerne og støder et Sværd i hans Bryst. Hans Liigtafle findes kobberstikken af Bircherød, og Inscriptionen læses i *Marm. Dan.* 1. Pag. 225 og *Hoff. D. Ud.* 1 Pag. 102=3). Om Statholderen Henrik Rankous Function ved denne Leilighed see *D. Mag.* 1 Pag. 197=98. Ved denne Høitidelighed var ogsaa den berømte Astronom Tyge Brahe tilstede i Odense (*D. Mag.* 2 Pag. 210). Ligeledes blev ogsaa paa samme Herredag Kong Fred. 2dens Son, Hertug Christian, af Rigets Naad udvalgt til Successor i Regjeringen (*Nesjen* Pag. 340. *Schlegels Chr.* 4. 1 Pag. 60. *D. Mag.* 3 Pag. 124). See Mere om denne Høitid i Jacob Krogers Historie von dem Ehrentage zu Odense 1580 mit allen Umständen und Gelegenheiten beschrieben. Desuden har ogsaa Prof. Anderssen udgivet et Program om Pragten ved denne Høitidelighed (trykt 1768). Jfr. desuden Helvaderi *S. C.* Pag. 208 (samt om de der uddeelte Elefanter Pag. 210) og *Nesjens Fred. 2dens Kronike* Pag. 319=24, hvor

Prospecten af Forlæningsacten desuden er stikken i Kobber.

S. N. kongl. Befaling til Magistraten: at da han strax efter S. Haudsag med sin Svoger, Markgreven af Anspach, kommer igjennem deres By paa Reisen til Sjælland, saa maae de foranstalte Staldrum og have i Forraad Foder, Hø, Havre, Biin, tydsk Öl og anden Deel til Underholdning paa en Nats Tid ic. (Canc. Reg.).

S. N. kongl. Bevilling (givet paa Jagten i Sjøborre) paa et Mageffiste imellem Eiler Grubbe til Lystrup, Rigens Cantoler og (som saadan tillige) Provst i Odense, og Mogens Henriksen (Rosenvinge), Borgemeister (og Hospitalsforstander) i Odense, hvilken Sidste udlagde til E. Grubbe paa Provstegaardens Begne en Ager imod Ellemose Na og op til Brangso m. m. og to andre Ager i Palle's Mark, og fik derimod igjen (paa Hospitalets Begne) Provstegaardens Ager i Odelloffen, Østen fra Møllegaard (Danske Saml. i Geh. Arch.).

S. N. Ditto paa et andet Mageffiste imellem forte Mogens Henriksen og Meister Berthel Lang, Sognepræst til Vor Frue Kirke (l. c.).

S. N. var der Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Ol. Saml. 2, 2, 147. Pont. 3 Pag. 486.

S. N. blev Hr. Chresten Jacobsen Rector i Odense (Blodh 1 Pag. 342).

S. N. døde Raadmanden Knud Jørgensen og blev i Graabroderkirke begravet hos begge hans Hustruer, nemlig den 1545 afdøde Maren Mulesdatter og den

1579 afdøde Karen Richertsdatter (Birch.). Hans Steen er kobberstucken af Bircherød.

S. A. blev Dr. med. Cornelius v. d. Hamsfort, Kong Chr. 3dies Livlæge, som døde den 8 Marts (Ald. Mag. Pag. 108), i S. Knuds Kirke begravet hos begge hans Hustruer, Maria Hamsfort, som døde 1560, og Ane Saltow, som døde 1578. Deres Begravelse var Besten for Dr. Jens Mules Begravelse i Choret, og Sonden for Professorstolen. Deres Son, Dr. Cornelius Hamsfort den Yngre, lod dem der 1601 et Monument oprette; og paa en Steen der paa Stedet læses, at denne Begravelse 1623 tilhørte Magdalene v. d. Hamsfort.

S. A. var Breide Ranhou Lænsmand (B. N. 1 Pag. 49.).

S. A. udstedte Johan Friis til Hesselager og Jørgen Dvighou deres Mageskiftebrev til Anders Eriksen paa et Stykke Jord med en Gaard og Hauge, som stod vester op til Graabrødre Muur og Kirkegaard (Hoff. F. 5 Pag. 180).

S. A. udstedte Knud Michelsen (Akelei) til Skindrup sit Skjøde til Hans Frakjer, Borger i Odense, paa en Jord og en Grund i Nedergade (l. c. Pag. 181).

S. A. stod Ditlev v. Dvalens Bryllup i Odense (Mscr. i K. Brahes Bibl.).

1581 kongl. Befaling til Magistraten om at grandfste den Sag imellem forrige Lænsmand paa Odensegaard (nu paa Solvijsborg), Jørgen Marstvin, og en af hans Tjenere, nemlig Jørgen Skrifver i Odense (Cauc. Reg.); jfr. 1579.

S. A. holdtes ud paa Vinteren (den begyndte nem-

lig i Folge et Mscr. i K. Brahes Bibl. den 8 Nov.) en almindelig Herredag i Odense (Resen Pag. 331 og Bloch 1 Pag. 705). Paa samme blev der den 10 Nov. dømt paa Eiler Kruse, som den 6 Aug. i Kjøbenhavn havde ihjelstøffet Tyge Brahe til Hammer (K. B. 1. c.). Den 13 Nov. kom Hertug Hans, Kongens Broder, til Odense (l. c.). Samme Dag gjorde Kongen vitterligt: at efter som han (for) nogen Tid siden havde bortskiftet til Ebbe Munk til Fjellebro en Gaard i Fyen, kaldet Grøngaard, som laa til Probstiet i Odense og skyldte aarligen 5 Orter Malt, 2 Orter Havre, 6 Mk. Gjesteri og holder en Staldbøve, saa har han igjen udlagt til Probstiet en hans og Kronens Mark, kaldet Løstrup Mark, som Probstigaardstjeneren i Bollcrup med en Præstetjener i Agedrup, ved Ravn Niels Horn, nu bruge, og af hvilken Eiendom aarligen gives 4 Pd. Malt, 1 Ld. Smør og 8 Læs Hø. Dat. Odensegaard den 13 Nov. (F. Tegn. ved K. K.).

S. A. den 15 Nov. droge derpaa Kongen og hans Hr. Broder (Hertug Hans) fra Odense igjen (K. B. 1. c.).

S. A. kongl. Befaling, hvorledes Odense Kræmmerked udenfor Byen skal holdes (Atl. 6 Pag. 583). Nemlig Kongens Skrivelse til Magistraten, hvorved han skjenker den Plads, hvor Hylningen stod, til et Markedstov for Byen; men forordner tillige, for at forebygge de Uordener, som hidtil ved Markederne have fundet Sted, at hvo der kommer til Marked med Heste, Oxen, Fø og Dvæg, maae ikke drage ind i Byen, men skulle holde deres Marked udenfor Byen; og derimod de, som komme med Krambarer, Korn o. s. v., maae

ikke holde i Gaderne, men paa fornævnte Plads (Canc. Reg.). Eller ordlydende saaledes: Kongen gjør vitteligt: at eftersom hidtil i de almindelige Markeder, som ere holdne i Odense, stor Usikkerhed har tildraget sig af den Marsag, at de fremmede og udenbyes Mænd, som for^{te} Markeder besøge, have med Kramboder, Gods, Varer, Heste, Orne, Fæ og Dvæg „forfyldt“ alle Gaderne og Stræderne, efterdi intet beqvemt Markedssted sammesteds har været; og han nu derfor har forordnet og givet den Plads, som Hylvingen stod paa, til „en Torv“: da vil han, at de, som samme Marked herefter med Heste, Orne, Fæ og Dvæg besøge, skulle holde Markedet udenfor Odense og ikke i Byen, eftersom i andre velordnede Stæder til slige Markeder er brugeligt; og at ligeledes de, som for^{te} Markeder eller Torvedage i Odense med Kramvarer, Korn og andet slikt førendes Gods besøge, skulle føre det til for^{te} Plads, som til et Torv er forordnet. Dat. Kroneborg den 15 Dec. (F. Legn. ved R. N.).

S. A. stævnede Bispen Sognepræsten i Dreslette, Hr. Simon Hansen Sæf, ind for Kongen og Raadet, saavel for Skjældsord som for Ulydighed (Bloch 1 Pag. 705).

S. A. var Breide Ranzhou endnu Lønemand i Odense (Birch.), og s. A. blev Særstef-Marken, som tilforn henhorte under Næsbyhoveds Slots Ladegaard, bortfæstet til Mændene i Næsby, Mølleren i Slotsmøllen, Manden i Aluset og andre flere Egnens Beboere (B. N. 1 Pag. 50).

S. Marstal tilligemed de Ord: Ne quid Republica detrimenti capiat stod paa et gammelt Skab

paa Raadhuset, hvori Byens gamle Brevskaber gjentes (Birch.).

S. A. blev Borgeren Rasmus Strig i S. Hans Kirke begravet, hvor ogsaa hans 1599 afdøde Ekte Kæren hviler (Birch.).

S. A. døde Kanniken og Domprovsten i Nibe, Mag. Caspar Mule, og blev i Vor Frue Kirke i Odense begravet, hvor ogsaa hans Hustru, Marine Mulesdatter (o: Maren Hansdatter Mule), hviler (l. c.).

S. A. fik Jacob eller Lauris Brokkenhuus, da Bønderne klagede, at Bissen ikke tilstedte dem frit Valg af deres Præster, men paanødte dem, hvem han vilde, som Lænsmand Ordre at paasee, at Ordinantsen noie blev overholdt (Bloch 1 Pag. 29, jfr. Pont. 3 Pag. 490 og Orion 3 Pag. 393, hvor man erfarer, at det var Lauris Brokkenhuus til Egeskov, som den Tid var Lænsmand paa Nyborg).

S. A. var Morten Brock til Barlosegaard endnu Landesdommer i Fyen (Bloch 1 Pag. 705).

1582 kongl. Ordre til Magistraten om at forhjælpe Peder Ugile af Skjerteminde til Nette i Auleleding af den Arb, han paa sin Kones Vegne havde gjort efter hendes Moder, Ane Thonnesen (Canc. Reg.).

S. A. lod Hr. Niels Raas, som Amtmand paa S. Knuds Kloster (hvilket han saavel var 1582 som 86), det brostfældige Capel ved S. Knuds Kirkes søndre Side nedbryde (hvor Gymnasium siden blev opbyggt), Kong Knud den Helliges og Prinds Benedicts deri nedsatte Liigkister udtage og i Kirkens østre Muur (paa sammes søndre Side) bag Alteret indmure (Pont. Theatr. D.

Pag. 154. Marm. Dan. 1 Pag. 215. D. S. 5
Pag. 75).

S. N. lod ligeledes bemeldte Pænsmand en ny Altartable opfætte i S. Knuds Kirke, som Conf. Nd. Ulfeldt, i Følge Bircherods Beretning, lignede ved en Peberkage med noget Flitterguld paa. Man saae paa sammes ene Side: Nicolai Kaas Dni. de Taarup, Regis Cancellarii fædrene og paa den anden Side hans modrene Baabner og læste derhos underneden de Ord: qvi hoc monumentum posuit (Birch.).

S. N. hedder det, at unge Hans (og ?) Friis, Oluf Bagers Souner (?), havde Priors og Capitels Brev paa nogen S. Knuds Kloster tilhørende Jord Sonden Østebæk (C. Pouels. Reg.). Da imidlertid Oluf Bager ingen Son havde, der hed Friis, saa skal der uden Tvivl læses: Hans Friis, Oluf Bagers Svaver s: Svigersøn.

S. N. stæder og fæster Niels Kaas til Torupgaard Peder Kock i Odense 1 Hauge Sonden Moglebro mod aarlig Jordskyld til S. Knud $\frac{1}{2}$ Mk. danste (l. c.).

S. N. stæder og fæster bemeldte Niels Kaas Gregers Hansens i Odense en S. Knuds Klosters Jord næst Sonden op til Østebæk, som Jorgen Nielsen (see 1575) for i Fæste havde, mod 3 Ørter Byg aarlig (l. c.).

S. N. kjendes Hans Lang, Læsemester i Odense, at have i Leie 1 af S. Knuds Klosters Haver ved Hølsedøre, næst Sonden fra Christof Skriver, Borgemeesters, Uildhauge og Hummelhauge, og næst Norden op til Naen, hvilken ærlige og velbyrdige Hr. Niels Kaas til Torupgaard, kongl. Cantolser, undte ham for den

„vanlige“ Løse, nemlig 2 Mk. aarlig til S. Knuds Kloster (l. c.).

S. N. opregnes 9 af Klosters Høuger udenfor Møllebroport, som intet Brev er paa (3: Besidderne have ingen Afkomst paa samme), men derimod 7, hvis Besiddere have Priors Brev paa samme (l. c.).

S. N. var Erik Lykke Lænsmand paa Odensegaard (B. N. 1 Pag. 49) samt 1583 (see Thorus Nibehus Pag. 49); og er han især deraf bekendt, at det var under ham, som Lænsmand i Ribe, at de bekendte Hæreprøcesser ibid. 1572 begyndte, og at han der i sin Lænstid lod ikke mindre end 3 af dem brænde (ibid. Pag. 50).

S. N. hævder det, at Odensegaard stod tilbage med 2 Mars Regustab (N. D. Mag. 6 Pag. 156).

S. N. lod Oluf Bager det saakaldte Jordan paa Korsgaden bygge, der i lang Tid var Byens eneste Viinfjelder og skal have sit Navn med Hensyn til de cananitiske Viindruer. Mellem 2 og 3 Etage udvendig mod Gaden sees paa denne Bygning 3 i Steen udhugne Hoveder og under det midterste en Steen med Oluf Bagers og Hustrues Navn, Bomærke og Årstal 1582, samt Psalm 25 v. Mellem 1 og 2 Etage atter 3 i Steen udhugne Hoveder. Bærelserne vare indvendig overalt zirede med Inscriptioner og Billedhuggerarbejde; men disse bleve ved en Reparation af Raadmand Bergman for 30 à 40 Åar siden (vel at mærke fra 1811 at regne) borttagne, saa at der nu blot er et lille Stykke Bræt tilbage i Stalden, hvorpaa blandt Andet staar: **Der Wein ist Gottes Gabe.**

Kjælderne under Huset ere endelig, som en Folge af deres forrige Bestemmelse, store, hvalvede og dybe.

S. A. den 5 Marts døde Bispen, Niels Jespersens, første Hustru, Ane Andersdatter fra Slagelse, som blev i S. Knuds Kirke begravet (Birch.); og s. A. den 21 Oct. giftede Bispen sig atter med Raadmand Hans Dinesens Datter Else (Bløch 1 Pag. 32).

S. A. den 15 Aug. døde Karen Bolle til Høllerup, Enke efter Lave Urne til Mugaard, og som forhen havde været gift med Jacob Tidemand (Hoff. D. Bd. 3 Pag. 271 Tab.), og blev i S. Knuds Kirke begravet (Birch.).

S. A. den 5 Sept. døde Eiler Brokkenhuses Hustru, Birte Friis, i Odense (K. B. Mscr.).

S. A. den 10 April døde Raadmand Jacob Jespersen i Odense, som var Byfoged i 18 Aar, og blev i Vor Frue Kirke begravet (Birch.).

S. A. den 26 August stod Niels Billes Bryllup i Odense med Jemfr. Margrethe Urne (K. B. Mscr.).

S. A. kom en ærlig og gudsfrygtig Mand, Christen Sefrensen, i Ægteskab med sin kjære Hustru, Dorthe Rasmøedatter (Birch.), hvilket er al den Underretning, der findes paa deres Liggsteen i Vor Frue Kirke, hvor hverken hans eller hendes Dødsaar findes antegnet.

1583 kongl. Ordre til Magistraten: at saasom den Kjøbsvend, som sig nylig „forvirkede“ mod Superintendenten, Hr. Niels Jespersen, og ham utilbørlig overfaldt, hvorfor han ogsaa tilbørlig Straf blev idømt, men siden benaadet, nu igjen, uagtet hans strenge Forpligt og Forskrivning, har udspreedt en Vise, som om hans Handel med Superintendenten var digtet og

ham til Forkleimelse; saa skal han sættes i Byens Jern i 4 eller 5 Dage paa Vand og Brød, Andre til Advarsel (Canc. Reg.).

S. N. blev det stadfæstet (hvad alt skal være stect 1566), at Als og Erø i det Geistlige skulde henhøre under Fyens Bispestol (Bloch 1 Pag. 31).

S. N. udgav Bispen, Mag. Niels Jespersen i Fyen, den første danske Gradualbog (Bloch I. c.).

S. N. var der Synode i Odense, om hvis Forhandlinger see Gl. Saml. 2, 2, 147. Bloch 1 Pag. 45.

S. N. den 17 Juni døde Borgemeester Jorgen Kottes Hustru, Kirsten Pedersdatter, og blev i S. Knuds Kirke begravet (Birch.).

S. N. den 7 Oct. døde Raadmand Jacob Jespersens Enke, Karen Poulsdatter, og blev i Vor Frue Kirke begravet (I. c.).

S. Nærstal tilligemed Raadmand Niels Mules Navn findes indbrændt paa en Rude i Skomagernes Laugs-huus (I. c.).

Rettelser:

- Side VII Lin. 10-11 blev Forsynet afrodset læs: skalde Forsy-
net afrodset
- X — 9 forbedret l. forberebet
- XII — 21 udvortes l. indvortes
- 6 — 31 tilføies: paa hvilket sidste Sted dog læses:
efterstrevne Medser i Stebet for: Estermid-
dagsmædser
- 16 — 23 Erichsen l. Emichsen
- 34 — 28 Mouriden l. Mouribsen
- 41 — 21 sin l. sit
- 59 — 17 Hoffvegaard l. Haffvegaard
- 86 — 5 bruu l. brun
- 122 — 3 paasat l. paasagt
- 137 — 24 to 2 l. to
- 140 — 4 Disciple l. Discipel
- 172 — 29 efter: Prior af Graabredre tilføies (=: Hospi-
talsforstanderen)
- 173 — 18 Dronningens l. Dronnings
-

